

ב"ה

**אין ליכט
פון תורה**

ספר

**חובות הלבבות
עם פירוש מרפא לנפש
שער חשבון הנפש
בלשון הקודש ואידיש**

119

**הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תש"מ לפ"ק**

שער התשובה

רעו

לא יחדתיך בה מבלעדי נפשי והכנע לאמת ואל תברה ממנה והודה לאלהים אשר העיר אותך למה שלא ידעת ואל תקח אורך התעלמות וזולתך המעיר לך למענה לך ולאמתלא כי זה מתרמית היצר ומצודיו לאנשים אשר הכרתם חלושה האלהים ישימנו מן הממהרים אליו והשבים עריו בלב שלם ברחמיו אמן :

נשלם השער השביעי בעזרת האל יתברך

שער חשבון הנפש

השער השמיני בחשבון האדם עם נפשו לאלהים וזה פתח השער

אמר המחבר מפני שקדם מאמרנו בגדרי התשובה ותנאיה והיה החשבון עם הנפש אחת מתנאיה ראיתי לסמוך לזה באור עניני החשבון עם הנפש בעבור מה שיש

מרפא לנפש

חלושה וסם שוטים בעוה"ז ובעוה"ב וכ"כ בסוף שער ככנועס כדברים האלה ע"ש אבל אנהני ושימונו ברחמיו מן האנשים חסמים הממהרים לשוב אליו בלי חיזור והסכים עריו בלב שלם אמן כן יכי רלון :

אמר המחבר כו' והיה החשבון עם הנפש א' מתנאיה כמ"ש שם ב"ס והחמיו שיוכח נפשו ויכלימונו במחשבותיו כו' ע"ש וזהו חשבון הנפש עם נפשו שר"ל שיוכח עם נפשו כינו לבין עצמו ועי' וזכור ולא ישכח את אלהיו ואת סודותיו כמו שפירש ב"ס ח"ס קורא אותם בלשון זכירות ועיין בספר זכירות שלו :

לי גם לך ויכיו לזכרון בין עיניו לקטע עצמו ממנו ולשוב אל ה' : והכנע לאמת : כלומר לו יכיה כן שאיני מכוין רק אליך מ"מ אחר שגדבר אמת בלתי עליך לכן הכנע לדברי ואל תכרח מהם : ואל תקח אורך התעלמות וזולתך המעיר לך כו' ר"ל ואל תקח ראייה מאנשי נשעים מהם מאריכים בשטותם וברשעותם ולא נתנו לב לשוב לעולם ואפשר שנס שלום להם ואין חרובות למוותם ובריא אולם וגו' וא"כ הם לך למכול ולפוקס כאילו הם לטענה לך ולאמתלא הסמר וזכור שחקק ראייה מאנשי עורים ורשעים : כי זה מתרמית היצר : להסית אותך וכו' ואל תך : אשר הכרתם

דיך גיט גימניגט דרינגען הויז מיד פלוקר דיא אקע דרבים פון תשובה וואש איך האב דיר דא גישריפין האב איך גימניגט דיר אליין אונ גיט מיד נאר איך האב עש פון גימניגט וועגן אויך גישריפין איך זאל עש האבין מיר פאר אקרוין וויא אזוא איך זאל תשובה טאן צוא גאט והכנע לאמת אונ זיין אונטער טעניג צוא דעם אמת ואל תברה ממנו אונ זאלשט דער פון גיט אנטוויפן (עין כפ') והודה לאלהים אשר העיר אותך למה שלא ידעת אונ רזיב צוא גאט וואש ער האט דיר דער וועקט צו ועלכיש וואש דו האשט גיט גוואשט ואל תקח אורך התעלמות וזולתך המעיר לך למענה לך ולאמתלא אונ זאלשט דיר גיט נעמען פאר קיין טענה ווייל אנטדרר וואש האט דיר דער וועקט אונ גימניגט אונ האט יך גאנץ לאנג פאר הויזן תשובה צוא טאן דרום וועשטו אויך קיין תשובה גיט וועלן טאן ווארום דאש איז קיין טענה אונ קיין פאר ענטפערונג גיט כי זה מתרמית היצר דען דאש איז פון דעם רמאות פון דעם יצר הרע ומצודיו אונ פון ויינע נעצין וואש ער האפט דעם מיט לאנשים ועלכע קייט אשר הכרתם חלושה וואש זייער פאר שטאנד איז שלאף ואנט דער מחבר איין גיבעט האלהים ישימונו מן הממהרים אליו גאט זאל אונז טאן פון דיא וואש איילין זיך צוא אים והשבים עריו בלב שלם אונ טען תשובה צוא אים מיטין גאנצין הארצין אונ דאש זאל ער אלץ טאן ברחמיו מיט זיין דער בארעמקייט אמן :

אמר המחבר האט גיזאנט דער מחבר מפני שקדם מאמרנו ווייד מיר האבן פריער גיזאנט בגדרי התשובה ותנאיה פון די שרשים פון דער תשובה מיט איך תנאים וואש דער צו גייערין והיה החשבון עם הנפש אחד מתנאיה אונ עש איז גיווען איין תנאי פון איך תנאים אז דר מענטש זאל חשבון האבין מיט זיין גפש אויב זיא האט גאט רעכט גדיקט ראייה לסמוך לה דרום איז מיר גיפעלין דער ביי צו שטעלן באור עניני החשבון עם הנפש דאש בשייךניש פון דיא

ענינים

שער השבון הנפש

בו מעניני ההערה לה למה שיש בה תקנתה בשני העולמים כמו שאמד דוד ע"ה (תהלים קט) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך וראוי לנו לבאר מדבר החשבון עם הנפש שש ענינים הראשון מה החשבון עם הנפש והשני אם חשבון כל בני אדם שוה אם לא והשלישי על כמה פנים יהיה חשבון האדם עם נפשו והרביעי מה תועלת החשבון הזה והחמישי אם האדם חייב להשיב עם נפשו תמיד אם לא והששי כמה שחייב האדם לסמוך לחשבון מן המעשים :

פרק א אבל החשבון עם הנפש הוא השתדלות האדם בעניני תורתו ועולמו בינו ובין שכלו כדי שידע בזה מה שיש לו ומה שיש עליו מן החובות וכבר הזהירנו על זה הנביא ע"ה באמרו (דברים ד) וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים

מבוא לנפש

בעבור מה שיש בו ע"י החשבון כזה מחשבה הנפש
למה שיש בה תקנתה כו' : השבתי דרכי ע"י שחשתי
ונתתי לבי אל כל דרכי ועמלי ורעותי שכלית כלם כו' :
ואשיבה רגלי אל עדותיך : סיכוי דרך להגיע אל
עדותיך ואם לאו הכל סגל ורעות כו' :
כדי שידע בזה מה שיש לו : מה שיש עליו : עוד
סגולות ומצות ומע"ע : ומה שיש עליו : עוד
לקיימם ולנסוג כהם ועדיין חסר מהם ושמדל לסגור אליהם :

ענינים פון דעם חשבון פלומר וויא אזו דער חשבון זאל זיין מיטן נפש בעבור מה שיש בו מעניני ההערה לה ווייל אין דעם חשבון איז פאר האגדן וויא מען זאל זיין פלומר דאש נפש דער וועקין למה שיש בה תקנתה צוא זעלכע זאכן וואש זיין קאן מיט זיין גיהאלפען ווערן בשני העולמים אין ביידע עוקמות אזוא וויא דוד תכלה האט גיזאגט חשבתי דרכי איך האב איבער גירעכניט מיינע וועגין האב איך גיזעהען אז דער תכלית פון אקעקען איז נאר ואשיבה רגלי אל עדותיך אז איך זאל ווידר קערין מיינע פיס צוא דיין תורה פלומר איך זאל האבין אדרה צוא גרייכן צו דיין תורה וראוי לנו לבאר מדבר החשבון עם הנפש ששה ענינים און מיר פדארפן באשיידן פון דעם חשבון וואש אפענטש פאדארף האבין מיטן נפש אין זעקס זאכן הראשון מה החשבון עם הנפש דאש ערשטע איז וואש מיינט מען דאש פאר איין חשבון וואש ער זאל האבן מיט זיין נפש והשני אם חשבון כל בני אדם שוה אם לא און דאש אנדערע איז אויב דער חשבון איז בייא אלע מענטשין גלייך אויב זיין והשלישי און דאש דריטע איז על כמה פנים יהיה חשבון האדם עם נפשו אויף וויפיל ערלייא אופנים זאל זיין דער חשבון בייא דעם מענטשן מיט זיין נפש והרביעי מה תועלת החשבון הזה און דאש פירטע איז צוא וואש העלפט דער דאזיגער חשבון והחמישי און דאש פינפטע איז אם האדם חייב לחשוב עם נפשו תמיד אויב דער מענטש פדארף אלע צייט חשבון צו האבן מיט זיין נפש אם לא אויב ער פאדארף גיט והששי און דאש זעקסטע איז כמה שחייב האדם לסמוך לחשבון מן המעשים וואש פאר אפעשים פדארף דער מענטש טאן וואש גיהערין צום חשבון מיט זיין נפש :

אבל החשבון עם הנפש אפר דר חשבון מיטן נפש מיינט מען הוא השתדלות האדם בעניני תורתו ועולמו דאש פלייסונג וואש דר מענטש זאל זיך פלייטן מיט זעלכע זאכן וואש גיהערין צו דר תורה און צו דר וועקט זאל דאש אלץ זיין בינו ובין שכלו צווישן אים איז צווישן זיין שכל פלומר דאש מוז ער אלץ איגר קלערין מיט זיין שכל וויא אזו זאל דאש פלייסונג זיין כדי שידע מה שיש לו פדי ער זאל ווישין וואש ער האט שוין פון מצות און מעשים טובים ומה שיש עליו מן החובות און וואש פאר אמצות און מעשים טובים ער איז גאד שולדיג מקנים צו זיין און זאל זיך פלייטן זיין צו מקנים זיין וכבר הזהירנו על זה הנביא ע"ה און דרוף האט שוין משה רבינו ע"ה ראנג מזהיר גיווען באמרו מיט דעם וואש ער האט גיזאגט אין (דברים) וידעת היום והשבות אל לבבך דוא זאלשט ווישן היינט און זאלשט ווידער קערין צוא דיין הארץ ביה' הוא

האלהים

שער חשבון הנפש

רעז

וגו' ואמר דוד ע"ה (תהלים לד) טעמו וראו כי טוב ה' ואמר (ד"ס א כח) דע את אלהי אביך ועבדהו ואמר (תהלים לב) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין ואמר במי שלא הסתכל בעניניו ולא חשב עם נפשו עליהם (ישעיה מד) ולא ישיב אל לבו ולא דעת ולא תבונה ואמר (תהלים עח) לא זכרו את ידו ואמר (דברים לב) זכור ימות עולם ואמר (תהלים קמג) זכרתי ימים מקדם ואמר (איוב לו) אשא דעי למרחוק :

פרק ב אבל אם חשבון כל בני אדם שוה אם לא ינאמר כי התשובה בזה שהשתדלות בני אדם בעניני תורתם ועולמם יתחלף כפי התחלפות הכרתם ושכלם וזכות הבנתם וכל אחד ואחד מהם מצווה לחשוב עם נפשו במה שהוא חייב בו מעבודת הבורא יתעלה כפי הכרתו בטובות הבורא הכוללת והמיוחדת כמ"ש הכתוב (דברים יא) וידעתם היום כי לא את בניכם אשר לא ידעו ואשר לא ראו וגו' כי עיניכם הוראות וגו' רוצה לומר כי טענת הבורא עליכם יותר חזקה ונראית ממה שהיא על בניכם אשר לא

האלהים או נאם אין דער רעכטער נאם און דוד המלך האט גיזאגט טעמו וראו כי טוב ה' פאר שמיים און זעהט אז נאם איז גוט און אין (דברי הימים) שמיים דע את אלהי אביך ווייט דעם נאם פון דיין פאטער פלומער פאר שמיים מיטן שכל אז ער איז אנאט ועבדהו און דין אים און אין (תהלים) שמיים אל תהיו כסוס כפרד אין הבין איר זאלט נים זיין אזו וויא איין פערד און אזו וויא איין מויל אייזל וואש האט קיין פאר שטאנד נים ואמר במי שלא הסתכל בעניניו און ישעיה האט גיזאגט אויף דעם וואש ער קוקט נים אויף זיינע זאכין וואש ער טוט צי זיינן זייא גוט ציא גיין ולא חשב עם נפשו עליהם און פארעכניט זיך נים אויף זייא מיט זיין נפש האט ער אויף זייא גיזאגט ולא ישיב אל לבו און ער נעמט זיך נים צום הארצן די זאכן וואש ער טוט ולא דעת ולא תבונה און ער האט נים קיין ווישן שאפט און קיין פאר שטאנד און אין (תהלים) שמיים לא זכרו את ידו און זייא האבן נים גידינקט אין זיין מאכט און נאך שמיים דארטין ימים כקדו איך האב גידינקט אין די ערשטע טעג און אין (איוב) שמיים אשא דעי למרחוק איך וועל ביין פאר שטאנד אויף הייבין צו ווישן וואש פון לאנג איז גינען :

אבל אם חשבון כל בני אדם שוה אם לא אבר אויב דער חשבון איז גלייך בייא אקע מענטשין אויב גיין נאמר כי התשובה בזה וועלן מיר זאגן אז דיא השוכה איז אויף דעם שהשתדלות בני אדם אז דאש פלייסקייט פון דיא מענטשין בעניני תורתם ועולמם אין דיא זאכין וואש גיהער צוא דער תורה און צוא דיא וועקמליכע זאכין יתחלף כפי התחלפות הכרתם ושכלם דאש ווערט פאר ביטמן וועדליג זייער פאר בייטונג פון זייער פאר שטאנד און פין זייער שכל וזכות הבנתם און וועדליג דעם דויטערקייט פון זייער פאר שטאנד וכל אחד ואחד מהם און אימליכר מענטש פון זיי מצווה לחשוב עם נפשו איז גיפאטן ער זאל זיך פרעכנן מיט זיין נפש במה שהוא חייב בו מעבודת הבורא יתעלה אין דעם וואש ער איז שולדיג פון נאמש דינשט כפי הכרתו בטובות הבורא וועדליג זיין דער קענונג אין די טובות פון דעם בשעפר הכוללות וואש איז כולל אקע גלייך פלומער וואש ער טוט מיט אלע גלייך והמיוחדות און דיא טובות וואש ער טוט מיט אימליכן בוינדר אזו וויא עש שמיים אין (דברים) וידעתם היום און איר זאקט היינט ווישן כי לא את בניכם אשר לא ידעו ואשר לא ראו דען נים מיט אייערע קינדר וואש זיי האבן גישט גוואוישט און נים גיזעקן דיא גמים פון נאם האב איך דאש גירעט כי עיניכם הוראות נאר אייערע אויגן האבן דאש אליין גזעקן רוצה לומר דער מיט האט ער גמיינט כי טענת הבורא דען דיא טענה פון דעם בשעפר וואש איר פדארפט אים דיגן עליכם יותר חזקה ונראית איז אויף אייך שטארק און בעשר ראוי אדער אזו איז דער פשט זיא ווערט אויף אייך פערסר אנגעקן מיט שכל ממה שהוא על בניכם איידער זיא

שער השבון הנפש

ראו את מופתי הכורא כראותכם מפני שאתם ראיתם אותם בעיניכם ואתם המיוחדים
בטובות הגדולות מכלעדיהם והנצלים ממכות מצרים וקרה ולא הם ועל כן חייבים אתם
בעבודה עליהם וכן נאמר בשאר בני אדם כי מה שחייבים בו יתחלף כפי התחלפות
הכרתם והתחלפות הטובות עליהם ועל המאמין לחשוב עם נפשו במה שהוא חייב
לאלהים יתעלה וידקדק בדבר בתכלית יכולתו וכפי השגתו ממנו ומה שמגיע אליו
במעשה ישתדל בו וימרח. ומה שלא יוכל להשיגו במעשה ישיגהו בידיעה ויתאוהו
כמ"ש דוד ע"ה (תהלים קיט) אחלי יכונן דרכי לשמור הוקיך ואמר (סס"ט) הנחמדים
מוזהב ומפז רב וגו' והכורא ידינהו בו לזכות והוא חייב לצפות לעתות אשר תשיג ידו
ויוכל בהם לשלם מה שיתכן לו מחובות הכורא יתברך ואל ירחיב על עצמו

מרפא לנפש

וזהו הכונה. ל' וך ונקי: ומה שלא יוכל להשיגו
במעשה בו. כתב הר"מ אלשיך מפני שיש
כמה מלות שאין נזהרין בזמן הזה וכמה מלות אינם נזהרים
בכל אדם וכל מהר"ג מזהר בס' נגד נשמתו של אדם שהוא
ג"כ כלול מרמ"ח אברים רוחניים וס"ה גידין ידוע ואין
אדם נשלים עד שיקיים כולם לכן אין תקנה אחרת רק

אין קענן אייגערע קינדער אשר לא ראו כופתי הכורא ונאש ויי האבן גיט גיזעקן די וואונדער פון דעם
פֿשעפֿער כראותכם אזו וניא איר האט זיי גיזעקן מפני שאתם ראיתם אותם בעיניכם ויזיל איר האט
דאך דיא וואונדער גזעקן מיט אייגערע אויגן ואתם המיוחדים בטובות הגדולות אונ איר זייט גיזעקן ציגט
אין די גרוזשע טובות מכלעדיהם חוץ זיי פֿלומר אייך אליין האט גאט גמאן די גרוזשע טובות
מיטן פֿון אונ פֿאר אונ מיטן שליו אפֿר זייא גיט והנצלים ממכות מצרים וקרה אונ איר זייט גיזעקן
גווארן פֿון די מכות מצרים אונ פֿון קרה ולא הם אונ גיט זייא ועל כן חייבים אתם בעבודה עליהם
אונ דרום זייט איר שולדיג גאט דער פֿאר צו דינן וכן נאמר בשאר בני אדם אונ אזו ווערט אויך
גיזאגט ביי אנדערע מעגלשן כי מי שחייבים בו אז ונאש זיי זייגן חייב צו מאן יתחלף כפי התחלפות
הכרתם ווערט צו שיד וועדליג דאש צווישן שיד פֿון זייער פֿאר שטאנד פֿלומר אייטריקער
פֿדארף מאן נאך זיין פֿאר שטאנד נאך והתחלפות הטובות עליהם אונ וועדליג די טובות ונאש
גיט אייב אויך זיי זייגן זיי שולדיג דער פֿאר גאט צו דינן פֿלומר דער מעגלש זאל זיך פֿרעגן
וועדליג דיא טובות ונאש גאט האט אים גמאן איז ער שולדיג דער פֿאר אים אזו צוא דינן ועל
המאמין לחשוב עם נפשו אונ אויך דעם ונאש גלייבט אין גאט איז מוטל ער זאל זיך ועלפֿשט
פֿרעגן במה שהוא חייב לאלהים אין דעם ונאש ער איז חייב צו גאט וידקדק בדבר בתכלית יכולתו אונ
ער זאל דרוף מדיקדק ניין אזו ונייט וניא זיין יזכות אונ זיין פֿאר שטאנד גרייכט דער פֿון
ומה שמגיע אליו במעשה אונ ונאש פֿאר אמצוה ער קאן גרייבן צו מאן ישתדל בו וימרח זאל ער
זיך דרינגן פֿלייסן אונ פֿמריח זיין אז ער זאל דיא מצוה מאן ומה שלא יוכל להשיגו במעשה אונ
דאש ונאש ער קאן גיט גרייבן עש צו מאן דהיינו זעקע כצות ונאש איז גיט נזהג אין חוץ
לארץ ישיגהו בידיעה זאל ער עש גרייבן מיט זיין פֿאר שטאנד פֿלומר דיא מצוה זאל ער ווישן
אי ער פֿדארף צו מאן נאר ער קאן זיא גיט גרייבן ויתאוהו איז זאל גלוקסמן מקנים צו זיין דיא
מצוה אזו וניא דוד הקלף האט גזאגט אחלי מיין האפֿן אדר בעטן איז יכונן דרכי לשמור חקך
דאש מיינע וועגן זאלן זיין אן גרייכט צו היטן דיינע גזעץ אונ נאך שטייט דארט הנחמדים זייא
זייגן גלוקסמייגן מוזהב ומפז רב פֿון פֿיר גאלד אונ גיט גאלד והכורא ידינהו בו לזכות אונ דר פֿשפֿער
וועט אים דרינגן דן זיין צו גומן והוא חייב לצפות אונ ער פֿדארף האפֿן לעתות אשר תשיג ידו צו
די צייטן ונאש זיין מאכט וועט גרייבן ויוכל בהם אונ ער וועט קאנען אין די צייטן לשלם צוא

בצאלין

האמתלאות בו ויזלזל בו ויניחחו ויתעלם ממנו פן יהיה נעבר ביום החשבון הגדול כמו שכתוב (משלי י) בז לדבר יחבל לו : פרק ג אבל על כמה פנים יהיה חשבון האדם עם נפשו לאלהים יתעלה אומר כי אופני החשבון רבים בענין הזה אך אבאר מהם שלשים פנים יתבאר מהם מה שאדם חייב בו לאלהים כשנותן אותם אל לבו ומקבל על נפשו לחשוב בהם ולזכור אותם תמיד :

א הראשון כשיסתכל האדם בענין עצמו ויחשוב בתחלת הויתו ויציאתו מלא מציאה אל מציאה והעתקתו מאין ליש ללא יתרון שקדם לו אך הסדר אלהים וטובו ונדבתו ויראה בשכלו כי הוא חשוב בענינו ונשא במדרגתו ומעולה

מרפא לנפש

פן יהיה נעבר ביום החשבון הגדול * וע' כפ"ז כלי קיימנו כל הסרי"ג מלות : בז לדבר * חס' ח' ממזות חלו חס מזם כחוקר והכחתי בזכירת שנת מס' קנ"ה שנקיים מלות מנזם סוף סיחכל בשכילם לשון חס הנול תחנול כפירס"י : שנת לבד בכל פרטים שיתבארו שם ונר"ח וכל לעסות הראשון כו' מלא מציאה : שלא סיה מנאל ומוזר ג"כ לבוש רוחני לכל רמ"ה אכריו וס"ס גידיו כחילו לכוונתו כמלא בעולם : והמוצק : הוא כדומס :

בצאלין מה שיתכן לומחובות הבורא יהבדך וויא ווייט ער וועט קאנן וואש ער איז שולדיג צום בשעפער ואל ירחיב על עצמו האמתלאות בו אונ זאל זיך נים ווכן אין דעם קיין תרועים זיך צוא פאר ענטפערן ויזלזל בו אונ מזלזל זיין אין דר מצוה ויניחחו אונ זאל זיא אוועק לאנן צוא טאן אונ ער וועט זיך וועלן פטירן מיט וואש ער האט אויף איר גהאט אמחשבה איז שוין גנוג פן יהיה נעבר ביום החשבון הגדול ווארום טאמער וועט ער במריבט ווערין אז דער טאג וועט קומען אז ער וועט מוזין דעם גרוישן חשבון אפ געבן פן גאט איז וויא עש שטייט אין (משלי) בז לדבר יחבל לו דר וואש איז סבבה אנאך פון דר תורה ווערט ער דרייבן גמשפיה אדער (יחבל לו) ביילט ער אין זיך אליין פלומר ער ווערט דרייבן גשטראפט :

אבר על כמה פנים אבר אין וויפיל ערלייא אופנים יהיה חשבון האדם עם נפשו לאלהים יתעלה זאל דר מענטש האבין חשבון מיט זיין לייב פון גאטש וועגין אומר ווער איך זאגן כי אופני החשבון רבים הם בענין הזה אז דיא אופנים פון דעם חשבון אין דער זאך זייגן פיל פדומר פיל ערכיית אופנים מה ער דעם חשבון האבן מיט זיין לייב אך אבאר מהם שלשים פנים נאך איך וועל דר פון פשיידן דרייסיג אופנים ויחבאר מהם אונ פון זיין וועט אויש גקלערט ווערן מה שהאדם חייב בו לאלהים וואש מענטש איז חייב צוא גאט כשנותן אותם אל לבו אז ער וועט דיא זאכן צום הארצן נעמן ומקבל על נפשו לחשוב בהם תמיד אונ וועט אויף זיך געבן אז ער זאל דרויף טראכטן אונ תמיד גדיינקן וועט ער פאר שטיין וויא אז ער איז חייב צו לויבן דעם בשעפער : הראשון דאש ערשטע איז כשיסתכל האדם בענין עצמו אז דער מענטש זאל פאטראכטן אויף זיינע ענינים זעלבשט ויחשוב בתחלת הויתו אונ זאל גידיינקען אין דעם אן חייב פון וואנען ער האט זיך גינגמן ויציאתו אונ זיין ארויש גיין איז גווען מלא מציאה אל מציאה פון דעם וואו ער איז גאר גישט פאר האנדן גיווען איז ער בשאפן גיווארין ער זאל זיין אויף דער וועלט והעתקתו מאין ליש אונ ער איז גיווארן אויש נישט צו אנאך וואש איז פאר האנדן ללא יתרון שקדם לו אונ ער האט נאך קיין גוטש אדר מעלות אין זיך נים גיהאט אז גאט זאל אים פדארפן פון דעסט וועגין בשאפן אך חסר אלהים נאר גאט האט דאש גיטאן מיט זיין חסד וטובו ונדבתו אונ זיין גוטקייט אונ זיין מלדיקייט ויראה בשכלו אונ ער זאל פאר שטיין מיט זיין שכל כי הוא חשוב בענינו אז ער איז חשוב אין זיין ענין פלומר ווארום זיין ערשטי תרפכה איז פון דיא בעשטע יסודות ונשא במדרגתו אונ איז דער הויבן אין זיין מדרגה וואש ער זאל גיוועלמיגין

במתכונתו מן הבהמה והצמח והמוצק יתחייב להודות לבוראו יתברך וימשל בזה משל קרוב יעלה במחשבתו אילו בעת ינקותו השליכתו אמו במסילה ועבר אדם אחד וראה אותו וחמל עליו ואסף אותו אל ביתו ונטפל בגדולו עד אשר גדל והשכיל היאך היה חייב לרוץ לרצונו וכל אשר יצוהו בו ויזהירהו ממנה וכמה הוא חייב לו מן החובות וכפי הגנת הבורא עליו והספקתו בכל עניניו צריך שיהיה המשכו אחר עבודתו וקבול מצותיו וכבר הוכיח הנביא האומה בענין הזה באמרו (דברים לב) הלה' תגמלו זאת עם נבל ולא חכם וגו' ובאר יחזקאל (יחזקאל טו) בפ' ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמך ושאר הענין :

והשני חשבון האדם עם נפשו בגדול טובות האלהים עליו בחבור גופו והשלמת צורתו

מרפא לנפש

וימשל בזה עי' המשל הזה נפתחה שער הנחות : וכמה
הוא חייב לו : פי' אפילו לוחם דברים שכול אינו מנצח
לוחו רק שכול ודע' שרצונו לעשותם הוא חייב לעשות לו :

גיועלמיגין איבער אלע קעבעדיגע פשעפעניש ומעולה במתכונתו אונג איז בעשר איז זיין גשטאלט מן הבהמה פון אבהמה והצמח והמוצק איז פון דעם וואש שפראצט אויש דער ערד אונג פון דיא זאכן וואש קאנען גישפאקצין ווערין גלייך אז איין אדר קופר אונג נאך אזו אנלייכן אז דער מענטש וועט דאש אלץ פאר שטיין יתחייב להודות לבורא יתברך וועט ער זיך זעלבשט מחייב זיין צווא לויפן דעם פשעפר יתברך וימשל בזה משל קרוב אונג דרויף קאן מען איין גלייכן משל בריונגן יעלה במחשבתו ער זאל אויף בריונגן אין זיין מחשבה אילו בעת ינקותו השליכתו אמו במסילה ווען אין זיין יוגנט וואלט אים די מוטר אוועק גיווארפן אויף אונגען ועבר אדם אחד וראה אותו אונג עש איז איבער גיפארין איין מענטש אונג האט אים גינעקן וחמל עליו אונג האט זיך אויף אים דער בארימט ואסף אותו אל ביתו אונג האט אים גנוקען אין זיין הויז אריין ונטפל בגדולו אונג האט זיך מטפל גווען מיט זיין דער ציהן פלוקר אונג האט אים אויף גיצוין עד אשר גדל ביו ער איז גרויש גיווארין והשכיל אונג האט פאר שטאנד גיקריגן קאן מען דאך פאר שטיין היאך היה חייב לרוץ לרצונו וניא אזו ער וואלט בדארפט לויפן זיין ווילין צווא טאן פלוקר ער וואלט דאך בודאי בדארפט דעם מענטשניש וויקין צווא טאן מיט גרויש וריוות וכל אשר יצוהו בו אונג אלץ וואש ער גיבט אים ער זאל עש טאן ויזהירהו ממנו אונג דאש וואש ער איז אים מזהיר דער פון ער זאל עש נישט טאן בדארף ער דאך אים בודאי צו פאלגן וכמה הוא חייב לו מן החובות אונג אויך קאן מען פאר שטיין וויפיר זאכן נאך מער איז פאר האנדן וואש ער איז אים אלץ שוודיג צו טאן פלוקר אפירי אועלכע זאכן וואש ער גיבט אים נישט נאר ער פאר שטייט אז זיין ווילין איז ער זאל עש אים טאן בדארף ער אים אויך טאן (עין בפ') וכפי הגנת הבורא אונג וועדליג דער פשעפר פשיצט אויף אים והספקתו בכל עניניו אונג נישט אים גנוקען אין ארימען וואש ער בדארף צריך שיהיה המשכו אחר עבודתו מוז ער זיך נאך ציהן נאך זיין דינסט וקבול מצותיו אונג צו האלטן זייער מצות וכבר הוכיח הנביא האומה בענין הזה אונג דער גביא משה רבינו עליו השלום האט דאש פאקט ישראל שוין גשטראפט מיט אזו אנלייכן באמרו מיט דעם וואש ער האט גואנט אין (דברים) הלה' תגמלו זאת גיהערט איר דען דאש צו גאט בצאלן איר שאלקאפטיג אונג אום פאר שטאנדיג פאלק ובאר יחזקאל אונג יחזקאל האט אויך פשייד דער פון אין דער פרישה ואעבור עליך איך בין פאר דיר אין מצרים איבער גנאנגן ואראך מתבוססת בדמך אונג האב דיר גינעקן איין גיטרעמן אין דיין פלוט פון פסח אונג פון מילה ושאר הענין אונג וניא ווייטר שטייט :

והשני אונג דאש אנדערע איז חשבון האדם עם נפשו דאש דער מענטש זאל מיט זיך זעלבשט

שער השבון הנפש

רעמ

ומהותו (ס"ו ומינותו) ותבנית אבריו והוצאתו מבטן אמו ביכולתו יתברך והכנת
 מרפו קודם לזה ואחריו כפי הראוי לו וכשיעור צרכו חסד מאלהים עליו ויחשוב בנפשו
 אילו היה חסר בתחלת בריאתו עינים או ידים או רגלים ויהיה ביכולת אדם לעשותם
 לו עד שיהיה גופו שלם בהם היאך תהיה הודאתו לו ושכחו והמשכו למצותו והדבק
 בעבודתו וכפי זה צריך שימשך אחר בוראו יתברך אשר תקן גופו והשלים אבריו כלם
 בתכלית התיקון והתיכון כמו שאמר (איוב י) וזכר נא כי כחומר עשיתני וגו' ושאר הענין
 ואמר (תהלים קלט) כי אתה קנית כליותי ואמר (ס"ס כג) כי אתה גוהי מבטן :

והשלישי השבון האדם עם נפשו והסתכלו בגודל טובות האלהים עליו במה שהועילו
 מן השכל וההכרה עם הרבה מדות טובות וחמדות ונכבדות יש לו בהם

מרפא לנפש

והשני כי אשר תקן גופו כו' בתכלית התיקון והתיכון . וכתבנו ס"ו מספר וחשבון שאליו חסר שם אבר וגוד
 כל אחד בתוקנו סגור וכללות שוכלל להיות
 מה שחלף ללכת ולחזק :

השבון האבין בגודל טובות האלהים עליו פון דיא גרוישע טובות וואש גאט האט אים
 גיטאן בחבור גופו מיט דעם פהעפמאנג פון זיין גוף והשלמת צורתו און דאש גאנצקייט פון זיין צורה
 ומהותו און זיין מהות ותבנית אבריו און דאש גיטמאלט פון זייער גלידך והוצאתו מבטן אמו און ווא
 ער האט אים אויש גצויגן פון זיין מומערש בויף און דאש האט גאט אקן גיטאן ביכולתו יתברך
 מיט זיין מאכט יתברך והכנת מרפו קודם לזה ואחריו און ווא דער פשעפר האט אים אן גיברייט
 זיין שפייו איידר ער איז פשאפן גיטאן און דער נאך כפי הראוי לו אועלכע שפייו וואש איז
 ראוי צו אים וכשיעור צרכו און וויפל ער פרארף חסד מאלהים עליו און דאש האט גאט אקן
 גיטאן מיט זיין חסד ויחשוב בנפשו און זאל פריי זיך זעלבשט פראקטען אילו היה חסר בתחלת
 בריאתו עינים או ידים או רגלים ווען ער וואלט פשאפן גיטאן אן אויגן אדר אן הענט אדרע אן
 פים והיה ביכולת אדם לעשותם לו און אקענטש זאל האבן די מאכט צו מאכן אים דיא זעלבגע
 עד שיהיה גופו שלם בהם פון זיין גוף זאל זיין גאנץ מיט זיי פלומר ווען ער וואלט גיטאן גיטאן
 אן איין האנט און אקענטש זאל אים זיא צוא מאכן אזו וויא עש גיהער צו זיין איין האנט פיי
 אקענטשן היאך תהיה הודאתו לו וויא אזו וואלט ער אים פרארפט דאנקן פלומר עש האט דאך
 קיין שיעור גיט וויפל ער וואלט פרארפן אים דער פאר דאנקן ושכחו און צו לויבן אים והמשכו
 למצותו און נאך ציהען נאך זיין גאט והדבקו בעבודתו און צו פהעפמן זיך אין זיין דינשט
 וכפי זה און נאך דעם גאנץ נאך פלומר אז עש איז יוא אזו צריך שימשך אחר בוראו יתברך פרארף
 ער זיך נאך ציהען נאך זיין פשעפר יתברך און ער גיהער אים פודאי צוא פאקטן אשר חקן
 גופו וואש ער האט אן גיברייט זיין גוף והשלים אבריו כלם בתכלית התיקון און האט אים גאנץ
 גיטאנט זייער אברים מיט ארעקטן פאריקטונג והתיכון און מיט דער צאל פון דיא אברים
 פלומר עש גייט אים גיט אפ קיין שום אבר אזוא וויא איוב האט גאנצט זכר נא כי כחומר
 עשיתני גידיינג נאר אז דוא האשט מיד גיטאנט אז ליים ושאר הענין און וויא ווייטער שטייט
 און אין (תהלים) שטייט כי אתה קנית כליותי דען דוא גאט האשט מיינע גיטן פשאפן און נאך
 שטייט דארטין כי אתה גוהי מבטן דען דוא האשט מיד אויש דעם בויף אויש גצויגן :

והשלישי און דאש דרימטע איז חשבון האדם עם נפשו דער מענטש זאל מיט זיך זעלבשט
 השבון האבין בגודל טובות האלהים עליו און זאל קיין אויף די גרוישע טובות
 וואש גאט האט אים גיטאן במה שהועילו מן השכל מיט דיא הילף וואש ער האט אים גיטאן
 מיט דעם שכל וההכרה און מיט דעם פאר שטאנד פלומר מיט דעם וואש ער האט גיטאן אים
 איין שכל עם הרבה מדות טובות וחמדות ונכבדות מיט נאך פיל גומע און גלוקטיגע און חשובי מדות

יתרון על החיים שאינם מדברים כמו שכתוב (איוז לה) מלפני מבחנות ארץ ומעוף השמים יחכמו ויחשובו אילו היה עירום מן השכל וההכרה והועילו בהם אדם כמוהו והכיר יתרון מה שהוא בו על מה שהיה בו ההיה מספיק לו כל ימי חייו ומדת ימיו להיות מתמיד בהודאתו ושבתו על זה תחת גמולו כ"ש הבורא יתברך אשר אין קץ לטובותיו עלינו ולא תכלית לחסדיו עמנו כמ"ש (תהלים מ) רבות עשית אתה ה' אלהי וגו' :

והרביעי חשבונו עם נפשו בגודל טובות האלהים עליו בהערתו אל מה שיש בו חיותו בשני העולמים בתורה נכבדת נאמנה לחסיר עורונו ולבער סכלותו ולהאיר עיניו ולהקריבו אל רצון אלהיו ותודיענו אמתת בוראו ומה שהוא חייב לו אשר בו

מרפא לנפש

והשלישי כו' ויחשוב אלו כו' וז"ל אורחות נדיקים והשני חס כו' הו"ו שו"ס ח"ו ומשנה ח"ו ומקדע כמותו כמ"ס הו"ו ענינו מקולקלן ולא הו"ו כמ"ס למחשבות ענינו כ"א ואם כ"א רופא ורפא איתו משעותו ומשגועו כמ"ס הו"ו ראו לשכחו ע"ז כ"ס הבורא ית' וכו' רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו ר"ל כל מעשיך שעשית בעו"ז הוא כשילנו כשיל

יש לו בהם יתרון על החיים שאינם מדברים ונאש דורך זיי האם ער איין מערונג אויף דיא איבעריגע לעבדיגע בשעפניש ונאש קאנן נים ריידן פלומר דורך דעם שכל אונ דורך דיא מדות איז ער בעשר פון די לעבדיגע בשעפניש ונאש קאנן נים ריידן אזו וויא עש שטייט אין (איוז) מלפני מבחנות ארץ דוא האשט אונ גמאכט מער קערנן אז דיא ביהמות פון דער ערד ומעוף השמים יחכמו אונ מער פון די פייגל ונאש פליהען אונמער דעם הימל האשט אונ גמאכט קלוג ויחשוב אונ זאל מראכטן אילו היה עירום מן השכל וההכרה ונען ער וואלט גאקט גיווען פון דעם שכל אונ פון דעם פאר שטאנד והועילו בהם אדם כמוה אונ עש זאל אים דריין העלפין אזו אקענעש וויא ער איז והכיר יתרון מה שהוא בו על מה שהיה בו אונ זאל דער קאנן זיין בעסירקייט וויא ער איז אצונד בעסיר איידר ער איז גיווען פריער ההיה מספיק לו כל ימי חייו וואלט דען גנוג גווען אקע זיינע לעבין מאג ונאש ער וועט נאך קעבין פון היינט אן ומדת ימיו אונ אפירי דיא מאג פון זיינע מעג פלומר אפירי אקע זיינע מעג פון קליין ויניש אן להיות מתמיד בהודאתו ושבתו על זה אז ער זאל אים תמיד ראגן אונ לויבן אויף דעם ונאש ער האט אים פאר שטאנדיג גימאכט וואלט דאש דען גינוג גווען תחת גמולו פאר זיין שכל פלומר ער איז דאך גנודאי נאך מער ווערט דער פאר כל שכן הבורא יתברך מברך שפן דער בשעפר יתברך אשר אין קץ לטובותיו עלינו ונאש עש האט קיין סוף נים צוא די טובות ונאש ער מוט אונז ולא תכלית לחסדיו עמנו אונ עש איז קיין עק נים צוא זיינע חסדים ונאש ער וועט נאך מאג מיט אונז אזווא וויא עש שטייט אין (תהלים) רבות עשית אתה ה' אלהי פיל ואכין האשט גימאג נאט מיין גאט איז דאך שוין אפשימא אז ווייל מען לעבט קאן מען אים דער פאר נים אפ ראגקין :

והרביעי אונ דאש פערמע איז חשבונו עם נפשו בגודל טובות האלהים עליו ער זאל מיט זיך זעלבשט חשבון האבין פון דיא גרויסע טובות ונאש גאט האט אים גימאג בהערותו אל מה שיש בו חיותו בשני העולמים מיט דעם ונאש ער האט אים זיין הארץ דר וועקט צו אזו אואך ונאש דריין היינט אן זיין לעבין אין ביינע וועלסין אונ מיט ונאש האט ער אים דר וועקט בתורה נכבדת מיט דר תשובה תורה נאמנה די ווארעמיקע האט ער אים מיט איר דער וועקט לחסיר עורונו צוא אפ מאג זיין פלינדקייט ולבער סכלותו אונ אויש צוא ראסין זיין אונ פאר שטאנדיקייט ולהאיר עיניו אונ צו דר לייכטן זיינע אויגן ולהקריבאל רצון אלהיו אונ צו גנעקן אים

צוא

שער השבון הנפש

רפ

תשלם הצלחתו בשני העולמים כמו שכתוב (ס"ט) תורת ה' תמומה משיבת נפש וגו' פקודי ה' ישרים משמחי לב וגו' . ויהשוב בנפשו אילו היתה נעדרת ממנו אחר שהכיר מעלתה ואח"כ נודמן לו אדם שהועילו בה ההיתה ראויה השתדלותו ויכולתו מספקות דהשלים הודאתו ושבתו על זה וכ"ש הבורא המעיר בה והמפיק להבנתה והעוזר לו עליה והמעט ממה שאנו חייבים לו מן ההודאה עליה הוא שגורין להדבק בתורתו ונמחר לקבל מצותו והזהרתו כמו שכתוב (ס"ט) חשתי ולא התמהמתי וגו' ואמר (ס"ט) מה אהבתי תורתך ואמר מה נמלצו לחכי אמרתך :

והחמישי שיחשוב עם נפשו בהתאחרו מהבין ספר תורת האלהים ומנוחת נפשו מבלתי עמוד על עניניו ואיננו עושה כן בספר שיגיעהו ממלך אם הוא

מרפא לנפש

הדרך הטובה אשר נק' בה זאת המעשה אשר נעשה כדי המעלות טובות למקום עלינו כמ"ס נרוס הקדמת המהבר לעשות לנו וזה נמלא חן בעיניו בעו"ז ובעו"ב ומי ע"ס : כמ"ס תורת ה' המביאה וכו' . ענין לעיל מ"ס פו' סוף סוף כחיותיהם הוא ממשי כעור בזה כמ"ס כמו מלאה לעינים . וכתורה נבבל לכל לוי דוח הקודש ולכל

צו דעם ויולן פון גאט וחודיענו אמיתת בוראו און זיא מאכט אים ווייזן די ווארעפטיקייט פון זיין פשעפער ומה שהוא חייב לו אונ אויף מאכט זיא אים ווייזן וואש ער איז שולדיג צו גאט אשר בו תשלם הצלחתו בשני העולמים וואש דורך דעם וועט זיין גאנץ זיין הצלחה אויף פיינדע עולמות און ווי עש שמיים אין (תהלים) תורת ה' תמומה די תורה פון גאט איז גאנץ משיבת נפש זיא דר קוויקט דאש נפש פקודי ה' ישרים די געזין פון גאט ווייזן רעכט פארמיג משמחי לב זיין דער פרייען דאש הארץ ויחשוב בנפשו אונ זאל ביי זיך זעלבשט טראכטן אילו היתה נעדרת ממנו אחר שהכיר מעלתה ווען גאט דעם אז ער האט שוין דר קאנט די מעלה פון דער תורה וואלט זיא פון אים גמינות ווערן פלומר ווען ער וואלט זיא פון געסן ואח"כ נודמן לו אדם שהועילו בה אונ דר גאט זאל זיך אים טרעפן אפגעשט וואש ער זאל אים דריינן העלפן ההיתה ראויה השתדלותו ויכולתו מספקת להשלים הודאתו ושבתו על זה וואלט דען אלע זיין פליים אונ זיין יכולת נגוד גווען דעם זעלבניגן צו קאנן אין גאנצן אפ דאנקן אונ לויבן אויף דעם וכל שכן הבורא איז דאך שוין אפ' שפן דר פשעפער המעיר בה וואש ער האט דעם מענטשן דר וועקט צו דער תורה והמפיק להבנתה אונ וואש ער האט אים אויש גיצויגן צו איר פון שטאנד פלומר וואש ער האט אים פון שטאנד גיגעפן צו פאר שמיין די תורה והעוזר לו עליה אונ וואש ער העלפט אים גאט צו איר פלומר מקנים צו זיין די תורה איז דאך אפ' שפן אז וואש מיר זאלן אים לויבן אונ דאנקן איז אלץ ווייניג והמעט ממה שאנו חייבים לו מן ההודאה עליה אונ דאש ווייניגשטע וואש מיר ווייזן חייב אים צו לויבן דר פאר היא איז דאש שגורין להדבק בתורתו און מיר זאלן לויבן צווא פהעפטן זיך אין זיין תורה ונמחר לקבל מצותו אונ מיר זאלן זיך היילן מקבל צו זיין ווייניג מצות וואש ער האט אונ גהייסן מאן והזהרתו אונ דאש וואש ער האט אונ מוהיר גווען אז מיר זאלן זיי נישט מאן און ווי עש שמיים אין (תהלים) חשתי ולא התמהמתי איך האב גהיילט אונ נישט גיואמט צו הימן דיינע מצות אונ גאט שמיים דארטן מה אהבתי תורתך וויא קיב האב איך דיין תורה : והחמישי אונ דאש פנפמע איז שיחשוב עם נפשו אז ער זאל זיך זעלבשט בדיינקן בהתאחרו מהבין ספר תורת האלהים פון זיין שפעטיגן צווא פאר שמיין גאמט תורה פלומר וויא ער איז פויר אונ וויר זיך נישט מיהען צו פון שמיין גאמט תורה ומנוחת נפשו מבלתי עמוד על עניניו אונ שפעקט זיך גרואט אונ וויל זיך נישט פקיאן רעכט דרויף צו טראכטן ער זאל רעכט פון שמיין וואש דריינן שמיים ואיננו עושה כן בספר שיגיעהו ממלך אפ' דאש מוט ער דאך נישט ווען אז עש

קומט

מסופק בהבנתו מפני הדמות הכתיבה או המלות או לעומק עניניו ודקותם והתערבותם וצחות דבריו אבל היה נותן כל לבו ושכלו בו לעמוד על עניניו והיה מצטער צער גדול עד שיבין כוונתו בו וכשהוא עושה זה לעמוד על ספר אדם כמה חלש וכן תמותה כמוהו הוא חייב לעשות מכפלי זה עד שיבין ספר אלהיו אשר הוא חייו והצלחו כמו שכתוב (דברים ל) כי הוא חייך ואורך ימיו וגו' והיאך התרת לעצמך אחי להתעלם ממנו ולהסתפק לך ממנו מה שהוא קרוב מענינו ונגלה מפשטו ותקל בזולתו הלא תראה חסרונך ופחיתותך בדבר הזה הלא זה דומה למעשה מי שנאמר בו (דניאל ה) ולא להי כספא ודהבא נחשא ופרזלא וגו' ולא להא די נשמתך בידה וכל ארחתך ליה לא הדרת :

מרפא לנפש

והחמישי בו והתערבותם מל' וערכם לה' קול ערב
או לשון תחנונות מדברים הרבה וסיוס כספר
א"ס ואין ספק אם היה במקומו אסילו קטן מן הקטנים
שבו יודע לפתח אותו מה שלא הביין כיס ממכר ללכת

קובץ אים אן איין בריב פון איין מלך אם הוא מסופק בהבנתו או ער קאן עש גיט רעכט פון שטיין
עומד מפני הדמות הכתיבה וייר אין דעם פתב איז פון האנדן אעלע אונזות וואש וויין אויש
גלייך איינש צום אנדריין למשל בייא לשון הקודש דר קאנט מען גיט רעכט צווישן איין ר
אונ צווישן איין ד אדער צווישן איין ס אונ צווישן איין ס או המלות אדער ער פאר שטייט גיט
די מיינש פון די ווערט למשל דאש ווארט (ובגד) איז אמאל דער מיינש אקלייד אונ אמאל
איז דאש מיינש פעלשין אונ אזו אנלייכן איז פון האנדן בייא אלע פתבים אונ אין אלע
לשונות או לעומק עניניו ודקותם אדער ווייל דיא ענינים דער פון וויין ויער מיה אונ איידיל
והתערבותם אדער מחמת די ווערט וויין דריין צו מישט פלומר וועדליג אים דאכט זיך שטיין
זיי גיט רעכט פסדר וצחות דבריו אדער מחמת דעם לויטרכייט פון ווינע פלומר די בריב
איז גשריבן מיט שיינע מליצות ע"פ תכמות אונ ער פון שטייט עש גיט וועט ער זיך דאך
דריין גיט גראט ויין אבל היה נותן כל לבו ושכלו בו גייערמ ער וואקט גאר ויין הארץ אונ אלע
וינע מתשבות דריין אריין גמאן לעמוד על עניניו פדי ער זאל דעם ענין וואש דארטן שטייט
רעכט פון שטיין והיה מצטער צער גדול אונ וואלט זיך ויער מצטער גווען אונ וואלט דרייבן אזו
ראנג גמראכט עד שיבין כוונתו בו פון ער זאל פון שטיין רעכט די פונד דר פון וכשהוא עושה זה
אונ ווען ער וואלט דאש דאזינע גימאן לעמוד על ספר אדם צוא פון שטיין איין בוק פון איין
מענטשן כמה הוא חייב לעשות מכפלי זה וויפל איז ער מאפל מער שולדיג דר פון צוא מאן עד
שיבין ספר אלהיו פון ער וועט פון שטיין דאש ספר פון זיין גאט אשר הוא חייב והצלחו וואש דאש
איז ויין קעפן אונ ויין בשרימינג אזו ווי עש שטייט אין (דברים) כי הוא חייך ואורך ימיו דען דאש
אין דיין לעפן אונ דאש דר ליינגרונג פון דינע מעג והיאך התרת לעצמך אחי אונ מיין פרויד
וויא אזו האשמו דיר ועל בשם מתיר גווען להתעלם ממנו צו פאר הוילן זיך דער פון ולהסתפק לך
ממנו אונ צו לאזן באנוגן דר פון צו פון שטיין מה שהוא קרוב מענינו דאש ועל בינע וואש ויין ענין
איז גרינג צו פון שטיין ונגלה מפשטו אונ וואש עש איז אנפלעקט פון וינע פשוטי זאכן ותקל
בזולתו אונ אין די אנדריי זאכן וואש מען פדארף אריין מאן דריין דעם שכל בישמו דריין
מיקל פלומר דאש בגערשמו גיט צו מראכטן הלא תראה דו קאנשט דאך אליין ועדן חסרונך
ופחיתותך בדבר הזה דיין חסרון אונ דיין שלעכמקייט דריין וואש דו ווילשט דיין שכל דריין גיט
אריין מאן הלא זה דומה למעשה מי שנאמר בו פון וואר דר איז גלייך צו דער מעשה וואש דער
מלך פלשצר האט גימאן וואש בייא אים איז גזאנט גווארין ולא להי כספא ודהבא נחשא ופרזלא אונ

שער השבון הנפש

רפא

והששי שיחשוב בנפשו כשהוא מרגיש במדותיו שהן נוסות להמרות הבורא ולהפך בריתו ויחשוב בנפשו ויעביר על לבו כל מה שהשיג בחושיו משרשי העולם וענפיו ופשוטו ומורכבו ועליונו ותחתונו שכולו עומד בדבר ה' ושומר ברית ה' האם ראה ממנו דבר יוצא מקשר עבודת האל יתעלה או שממרה דברו ומפר בריתו ואילו היינו מעלים במחשבתנו שדבר מהם עבר ברית הבורא ונשתנה מבעו או שהארץ סרה מן האמצע ויצאו מי הים ועברו גבולם וכסו פני הארץ ההיה אדם נשאר על פני האדמה ויותר נפלא מזה באיברי האדם אילו היו עוברים ברית הבורא באדם וינוחו

מרפא לנפש

כי כל חכם ויכל ג"כ להכיר דברי סימנים ומעשיות כאלה וכלאל על חסד רט המלאכים לקבל הכורס אלא כוודאי שים פנימיות ולא על חסד נקרא חזקת ה' תמימה משיבת נפש וגו' ולא וסודות גדולות על כל אות וקוץ ואומיות ע"ס :

צו די וילבדנע און גילדנע און קופדנע און איינזיגע אפ געטמ האשטו גלויבט ואלאה די נשמתך בידית וכל ארחתך וליה לא הדרת און צוא דעם רעכטן גאט וואש דיין נשכה איז אין זיין האנט און אקע דיינע וועגן זיין אין זיין מאכט דעם האשטו גיט בשיינט :

והששי און דאש נעקסטע איז שיחשוב בנפשו ער ואל זיך מיט זיך ועלכשט בחשבון כשהוא מרגיש במדותיו אז ער פירט אין זיינע מדות שהן נוסות להמרות הבורא אז זיין גיין צו ויידר שפעניגן דעם בשעפער ולהפך בריתו און צו פר שטערין זיין ברית ויחשוב בנפשו ויעביר על לבו ואל ער ביין זיך גידיינקן און זיך געבן צום הארצין כל מה שהשיג בחושיו ארץ וואש ער האט פר שטאנען מיט זיינע הושים משרשי העולם פון דיא שרשים פון דר וועלט דאש היישט די הימל און ערד וענפיו און זיינע צווייגן דאש היישט די זאכן וואש האבן ארויש גישפראצט פון הימל און ערד ופשוטו און פון די איינציגע זאכן פלומר וואש זיינען נאר פון איינערלייא זאך דהיינו די פיר יסודות ומורכבו און ועלכע זאכן וואש זיין צו אנאנדער גיקניפט גווארן פון דיא פיר יסודות ועליונו און פון דיא זאכן וואש זיין אויבן דאש היישט דיא גלגלים און די שטערין ותחתונו און פון דיא זאכן וואש זיין אונטן אין דער וועלט שכולו עוכד בדבר ה' וואש די אלע זאכן שטייען און האבין אקיום דורך גאטש ווארט ושומר ברית ה' און היטין גאטש ברית פלומר זיין זיינען זיך נוהג איז וויא גאט האט זיין גיבאמין האט ראה ממנו דבר יוצא מקשר עבודת האל יתעלה האט דען איינר גיזעהן אז איין זאך פון דעם זאל ארויש גיין פון דעם פר בינדונג פון דער דינשט וואש גאט האט אים גיבאמין או שממרה דברו ומפר בריתו אדר ער זאל ויידר שפעניגן גאטש הייד און פר שטערין זיין ברית דאש היישט ער זאל אנדערש טאן אזו וויא גאט האט אים גיבאמין דהיינו די זון זאל ארויש גיין אין דער פריא פון מערב וייט ואילו היינו מעלים במחשבתנו און מיר זאלין אפילו מראכטין שדבר מהם עבר ברית הבורא אז איין זאך פון זיין האט יא עובר גווען דעם ברית פון דעם בשעפער ונשתנה מבעו און עש איז פר ענדערט גיווארין דרינגען זיין טבע גלייך וויא מיר וויישין אז די ערד שטייט אין מיטן דר וועלט און דער ים טאר גיט ארויש גיין פון דעם זאך און אז מיר זאלין וועלן מראכטן אז זיי האבין עובר גווען גאטש גיבאמין או שהארץ סרה מן האמצע אדר די ערד האט זיך אפ גיקערט פון אין מיטן וועלט ויצאו מי הים אדער דיא וואש פון דעם ים זיינען ארויש גינאנגן ועברו גבולם און זיין איבר גינאנגען זייער גבול פלומר זיין ארויש גינאנגען פון זייער גבול וכסו פני הארץ און האבין בדעקט דיא ערד ההיה אדם נשאר על פני האדמה ווען עש זאל אזו זיין וואלט דען איבר גיבליבן איין מענטש אויף דר ערד טו קען דאך פוידאי זאגן אז זיי האבין גיט פר שטערט זייער ברית ויותר נפלא מזה און וואש נאך מער וואונדער

דר

לואו

אבריו הטובים ער התנועה או ינועו הנחים מהם או אם לא היו מגיעים אליו החושים
מה שנצטוו להגיע אליו היה חבורו נפסד והרכבתו נתקת ובטלה הנהגתו והיאך לא
יתבייש האדם לעבור ברית אלהיו בעולם שלא עבר ברית אלהים בו ובעוזרים שחייבם
בעבודתו וסבל כל ענינו והם אבריו והדמיון הקרוב בזה למלך שצוה כת אחת מעבדיו
להעביר אחד משריו נהר גדול בתכלית השמירה אל מקום ידוע וזמן קצוב ואח"כ
צוה המלך להשר לעשות להם בענין ההוא ובזמן ההוא דברים ידועים וקיימו העבדים
בהשר מצות המלך והתעלם השר ממה שצוהו בו המלך להם ואמר לו אחד מן העבדים
השר המתעלם ממצות המלך הלא תירא שיעשה אחד ממנו כך כמעשיך ויעבור

מרפא לנפש

והששי משרשי העולם : הם סוד' וסודות : וענפיהם : מה
שנמנו מסיסמות סוד' : והואך לא יתבייש האדם
כו' : וסבל כל ענינו : והם מהוויכוס לסבול כל ענינו :
והם אבריו הקב"ה נחל אותם לו לשמחו שיעשה עמם כל
זרכו ויכולך ועין פניו להסתמם כהם כהם שימרה בו את
הס' : הכורא אורו וחותם לשמחו ולש' : שרכוס נמוס לו
לעשות כהן כל הפעל בן לרע או לעוב סוף מחכמת הכורא
שיהיה לו הכחידים ויוכל לעשות ע"פ מעשיו כמו שנתבאר

דר פון איו באברי האדם אין די איברים פון דעם מענמשין אילו היו עוברים ברית הכורא באדם ווען
זיי וואלטין אין דעם מענמשין עובר גיווען דעם ברית פון דעם בשעפר אונ זאלן פר ענדריין
זייער טבע וואש גאט האט זיי גינעבן ויטוה אונ זאלן שטיל שטיין אבריו הטובים על התנועה
די איברים וואש זייער טבע איו גישטערט גווארן זאלין פסיד וואגלען דהיינו דאש הארץ
אונ די ריאה או ינועו הנחים מהם אדר עש זאלין וואגלען דיא איברים וואש זייער טבע איו
זאלין שטיל שטיין דהיינו די גידערם או אם לא היו מגיעים אליו החושים אדר ווען דיא חושים
זאלן אים גיט קאנען גרייכין מה שנצטוו להגיע אליו דאש וואש זייא זינען גיבאמין גיווארן זייא
זאלן אים גרייכין דהיינו זינען אויגן זאלין גיט זעהן אדר די אויערן זאלין גיט הערין אונ נאך
אזעלכע גרייכין היה חבורו נפסד וואלט דאך זיין פהעפאונג פאר דארפין גיווארין והרכבתו אונ
זיין פאר קניפונג נתקת וואלט צוא ריסן גיווארין ובטלה הנהגתו אונ עש וואלט פטל גיווארין
זיין פירונג פרוקר ער וואלט גיווען אויש מענמש וואך לא יתבייש האדם אונ ווא זאך זיך דר
מענמש גיט שעקן לעבור ברית אלהיו עובר צוא זיין דעם ברית פון גאט בעולם שלא עבר ברית
אלהים אין אזו איין עולם וואש איו גיט עובר גאטש ברית ובעוזרים אונ דורך זעלכע העלפרש
שחייבם בעבודתו וואש גאט האט זיי מחייב גווען אז זיי זאלן דעם מענמשין דין וסבל כל ענינו
אונ זאכן ליידן אלע זינען פירונג והם אבריו אונ דאש זינען זינען איברים זאל ער מיט זייא
דער צארינען גאט איו דאש דאך בונדאי אנדויער תרפה והדמיון הקרוב בזה אונ דאש גלייכענעש
וואש מען קאן דאש גלייכין למלך שצוה כת אחת מעבדיו צו אקלף וואש ער האט גבאמין אטויל
פון זינען קנעכט להעביר אחד משריו נהר גדול זייא זאלין איינעם פון זינען הארין איבער פירען
אנדויערן פייך בתכלית השמירה אונ זאכן אים זייער היטין פיו ער וועט קוקען אל מקום ידוע אויף
איין גווישן ארט פלוקר פיו דעם ארט וואש ער האט זייא מוריע גיווען וזמן קצוב אונ האט
זייא אפ גינעבן אויף דעם אנדויער צייט נאחר כך צוה המלך לשר אונ דער נאך האט דער מלך
גיבאמין צו דעם האר לעשות להם בענין ההוא ובזמן ההוא אז ער זאך זייא טאן אין דעם ענין פון
דעם איבער פירן אונ אין דער צייט וואש זייא ווערין אים איבר פירן זאל ער זייא טאן דברים
ידועים גיווישע זאכין פרוקר ער האט אים מוריע גיווען וואשערע זאכין וקיימו העבדים
בהשר מצות המלך האבין זייא קנעכט אין דעם האר אזוא גיטאן ווא דער מלך האט זייא
גיבאמין והתעלם השר במה שצוהו בו המלך להם אונ דער האר האט אבער פאר הוילין פון
דעם וואש דער מלכות האט אים גיבאמין ער זאל זייא טאן ואמר לו אחד מן העבדים האט

איינער

רפב

מרפא לנפש

והשביעי און דאש יופטע אין חשבון הארם עס גפשו לאלהיו אָבענשט וואל מיט זיין לייב חשבון
האָפּין פון נאָמטש וועגן בתנאי העבדות אויף דא זאָכן וואָס גיהעערן צו זיין דינשט
שיקבל על עצמו חובות הארנות לבוראו און ער וואל אויף זיך נעמען צווא מאן צווא זיין בשעפּר

שער השבון הנפש

המבקש שמה ויחשוב עם נפשו עליהן בעת שיכיר קתמדת טובות/הבורא יתברך עליו בהזמנינו. תועלותיו וחמלתו עליו והספיקו כל הצריך לו מן המזון תדיר ולא הניחו לנפשו ולחלישות הכרתו בהנהגות עניניו והועילו בהכמה ובשכל ובכונה יתהיג בהם עניניו וידע חובות אלהיו עליו כמו שאמר דוד ע"ה (תהלים קיט) עבדך אני הבינני וכשיכיר העבד מאדוניו סימני מובותיו העודפות בנפשו וגופו וכל תנועותיו ושהוא משקיף עליו תמיד ויודע גגלותיו ונסתרותיו ושומר עליו כל תנועותיו וקושר אותם באסוריו ומושל בהם וצורת נסיונו ובחינתו במה שהתיר לו מהשתמש באבריו והרשהו מהעברת מחשבותיו ביצוריו הטובים והרעים ויחשוב במסורת התורה והערתה על מה שיש

מרפא לנפש

הענינים שהם טובים מאד מפני העולם כו' ע"ה בלחוד : באסוריו. שכל תנועותיו נקשרים בגליו כו' כחומר נדב ולא הניחו לנפשו ולחלישות הכרתו כו' למ"ה ס"ה : כיוצא בן אלהיו בידו : וצורת נסיונו כו' וגם יתבונן מספיק לו המזון וכל צרכו תדיר מה שלא היה האדם יכול להזמין לעצמו כי כמו שכלול לא הגיעו לגדול צרכו ממזון ומלבושים והקד"ה מומין לו הכל : והועילו בהכמה כו' : וידע חובות אלהיו עליו ע"ה סקכמה כו' הוא יודע מה שמייב לאלסוס : וכשיכיר העבד מאדוניו וכו' : וכאשר יכיר העבד כל המדות הללו מהדוניו : וקושר אותם

די שולדקימ וואש אקנעכט פרארף טאן צו זיין האר וכבר זכרנו רובם בשער השלישי מן הספר הזה און מיר האפין שוין גראכט פיל דר פון און דעם דריקן שער פון דעם ספר ידרשם המבקש שמה דער וואש וויל דאש ווישין ואל ער דארט זוכין ויחשוב עם נפשו עליהן און ער זאל זיך זעלבשט פקעקען אויף דעם בעת שיכיר קתמדת טובות הבורא יתברך עליו אז ער וועט דר קענען די מובות וואש דר בשעפער טוט אים תמיד בהזמנינו תועלותיו דאש ער האט אים און נפריים וואש צו זיין הילף און וחמלתו עליו און דער פאריקט זיך איבער אים והספיקו און טוט אים גינגון כל הצריך לו מן המזון תדיר אלץ וואש ער פרארף תמיד צו זיין שפייז ולא הניחו נפשו און האט אים גיט גלאזט אויף זיך זעלבשט ולחלישות הכרתו בהנהגות עניניו און אויף זיין שלאף פאר שטאנדקימ און זיין הנאה פלוקר ער זאל זיך אקליין מיט זיין שלאפן פאר שטאנד זיין שפייז פאר זארגן והועילו בהכמה ובשכל ובכונה און ער האט אים גראקפין מיט הקכה און מיט שכל און מיט זיין פאר שטאנד יתהיג בהם עניניו ער זאל זיך קאנן פירן מיט דער חכמה און מיט זיין שכל ניינע ענינים וידע חובות אלהיו עליו און ער זאל ווישין פון די שולדקימ וואש גאט האט אויף אים אז וויא דוד המלך ע"ה האט גזאגט עבדך אני הבינני איך בין דיין קנעכט מאד כיד פאר שטיין וכי וכשיכיר העבד מאדוניו און אז איין קנעכט דער קענט פון זיין האר סימני מובותיו העודפות די סימנים פון זיינע פיר מובות וואש ער טוט אים בנפשו וגופו אין זיין נפש און זיין גוף וכל תנועותיו אינאין אלע זיינע תנועות ושהוא משקיף עליו תמיד און אז ער קוקט תמיד אויף אים ויודע גגלותיו ונסתרותיו און ווישט זיינע אנטפלעקטע און זיינע פאר פארגנע וואכן ושומר עליו כל תנועותיו און ער הימ און גדינקט אים אלע זיינע תנועות וקושר אותם באסוריו און פריקניפט זיי מיט זיין פריקניש ומושל בהם און גיוועלמיגט איפר זיי וצורת נסיונו ובחינתו און דאש גשטאלט פון זיין דרובונג פלוקר וויא ער פרוכט אים במה שהתיר לו מהשתמש באבריו מיט דעם וואש ער האט אים מקיר גווען ער זאל זיך קענען פאריקן מיט זיינע גלידך והרשהו און האט אים רשות געקען מהעברת מחשבותיו ער זאל זיינע מחשבות לאזן גיין ביצוריו הטובים והרעים מיט זיין יצר טוב און מיט זיין יצר הרע פלוקר ער זאל זיך פירן וויא ער וויל ווייל ער גייט ער נאך דעם יצר טוב און וויל ער גייט ער נאך דעם יצר הרע ויחשוב במסורת התורה און ער זאל גדינקען אין דעם איפר ענטפרינג וואש גאט האט אונז איפר גיענטפריט די תורה והערתה און איר דער וועקענע פלוקר

שער השבון הנפש

רפג

בו רצון אלהיו ומה שיקציפנו עליו משתמש בכל פנות גופו וכחות נפשו במה שימצא בו חן בעיני אדוניו ויקריבהו אליו ויסיר מסך הסכלות בו מעליו וילבש כסות המורא והבשת ממנו והאהבה בו והחפץ במה שהוא רוצה ואז יבואוהו הטובות הגדולות והאורים הגדולים מהאלהים כמ"ש (ס"ט פ"ה) באור פניך יהלכון ואמר (נמדנר ו) יאר ה' פניו אליך ויהנך. ועיקר הכל בהשלמת הנאי העבדות וביהדו אלהיו באדנות בלב שלם ונאמן ובזה תהיה אהבתו באלהיו שלימה ואהבת אלהיו בו כמו שאמר הכתוב (דברים כו) את ה' האמרת היום וה' האמירך היום ואמר (ס"ט) ולתתך עליון ואמר (ס"ט) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך והטעם בזה כי ידוע שגדולות העבד ויקר מעלתו אצל בני אדם הם כפי גדולת אדוניו בין האדונים וכפי בחירת האדון בו והקרבתו אותו ולפי ששם הבורא יתעלה גדול ועליון על כל עליונים אצל כל

מרפא לנפש

וגו' בודלי יסתמש בכל אברי גופו וכחות של נפשו ומאורו
במה שימצא בו חן בעיני אדוניו ויקריבהו אליו ויסיר מסך הסכלות בו מעליו וילבש כסות המורא והבשת ממנו והאהבה בו והחפץ במה שהוא רוצה ואז יבואוהו הטובות הגדולות והאורים הגדולים מהאלהים כמ"ש (ס"ט פ"ה) באור פניך יהלכון ואמר (נמדנר ו) יאר ה' פניו אליך ויהנך. ועיקר הכל בהשלמת הנאי העבדות וביהדו אלהיו באדנות בלב שלם ונאמן ובזה תהיה אהבתו באלהיו שלימה ואהבת אלהיו בו כמו שאמר הכתוב (דברים כו) את ה' האמרת היום וה' האמירך היום ואמר (ס"ט) ולתתך עליון ואמר (ס"ט) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך והטעם בזה כי ידוע שגדולות העבד ויקר מעלתו אצל בני אדם הם כפי גדולת אדוניו בין האדונים וכפי בחירת האדון בו והקרבתו אותו ולפי ששם הבורא יתעלה גדול ועליון על כל עליונים אצל כל

דיא תורה האם העם מענין נזוין על מה שיש בו רצון אלהיו אויף אַנְעלְכֶע זאכן וואש איז דר ווילן פון גאט ומה שיקציפנו עליו און אַנְעלְכֶע זאכן וואש דער מענטש קאן דער צאקענין אים און אז ער וועט דאש אַלץ גריינקן משתמש בכל פינת גופו וכחות נפשו וועט ער פון דאזי טאן מיט זיינע אַקט אַבְרִים פון זיין גוף און מיט אַלע פוחות פון זיין לייב אַנְעלְכֶע זאכן במה שימצא בו חן בעיני אדוניו דורך וואש ער זאך גפנין הן אין זיין תארינש אויגן ויקריבהו אליו און ער זאל אים צוא זיך גינעקען ויסיר מסך הסכלות און וועט אפ טאן דעם פיר האנג פון אים פאר שטאנדקייט וואש ער האט בו אין זיין האר וילבש כסות המורא והבשת ממנו און וועט זיך בקליידן מיט פאנקט און פאר שטעמינג פאר זיין האר והאהבה בו און וועט ליבשאפט האבן צוא אים והחפץ במה שהוא רוצה און וועט בגערין וואש ער וויל ואז און דענקמאט אז ער וועט אין זיך האבין דיא אַקע מדות יבואוהו הטובות הגדולות וועט אויף אים קוקן די גרוישע טובות והאורים הגדולים און דיא גרוישע ליבטקייט מהאלהים פון גאט אזא וויא עש שטייט אין (תהלים) " באור פניך יהלכון גאט בייא דער קיבט פון זיין שכינה וועלן זייא גיין און אין (במדבר) שטייט יאר ה' פניו אליך ויהנך גאט וועט זיין שכינה פאר דיר דער לייבטן און וועט דיר לייט זעליגן ועיקר הכל און דער עיקר פון אַקטען איז בהשלמת הנאי העבדות אז ער וועט צוא גאט טאן די זאכין אין גאנצין וואש אַקטעט מיט זיין הערן וביהדו אלהיו באדנות און אז ער וועט איינציגן גאט פאר אהאר איבער זיך זאל דאש אַלץ זיין בלב שלם ונאמן מיט אַנאנץ גיטרייא הארץ ובזה תהיה אהבתו באלהיו שלימה און דר מיט וועט זיין ליבשאפט צוא גאט אין גאנצין זיין ואהבת אלהיו בו און אויך די ליבשאפט פון גאט וועט זיין צוא אים אזא וויא עש שטייט אין (דברים) את יי האמרת היום דוא האשט היינט גאט גליבט ויי האמירך היום און גאט האט דיר היינט גליבט און נאך שטייט דארטן ולתתך עליון און צוגעבן דיר אייבערשט והטעם בזה און דר טעם דער פון איז כי ידוע שגדולת העבד ורארם דאש איז ידוע אז דאש גרוישקייט פון דעם קנעכט ויקר מעלתו און דאש שטייערקייט פון זיין מעלה איז אצל בני אדם בייא מענטשן כפי גדולת אדוניו בין האדונים וועדקיג דיא גדולה וואש זיין האר האט צווישן אַנְדֶערִי הערין וכפי בחירת האדון בו און וועדליג דעם אויש דער וויילונג וואש דער הער דער ווייזט אויש אין אים והקרבתו אותו וועדליג ער איז אים מקרב אזא האלטן אים לייט אויף חשוב ולפי ששם הבורא יתעלה גדול ועליון און ווייל דר נאמן פון דעם פשעפער גלויבט איז ער • איז גרויש און אויף על

הגוים כמו שכתוב (מלאכי 6) כי ממזרח שמש עד מבואו גדול שמי בגוים על כן חשוב עם נפשך על הענין הזה אחי ואר תטה בו אחר יצרך ולא תסכים עם תאוותך בהשתמשך במחשבתך ובינתך ושכלך בו ותן אל לבך השקפת הבורא יתברך על חשבונך במצפונך ותהיה כוונתך בו לשמו ותדקדק בו לכבודו יתעלה מבשתך מהשקפתו עליך בו כמ"ש (תהלים נד) ה' יודע מחשבות אדם כי תטה הבל :

והשמיני חשבון האדם עם נפשו במה שהוא חייב בו מיוחד לבו לאלהים יתברך ויחוד הלב על שני פנים אחד מהם יחוד הלב ביחוד האל כאשר בארנו בתחלת הספר הזה והשני יחוד הלב בעת שיעשה מאומה ממעשי העוה"ב חובה או רשות לאלהים לבדו כאשר בארנו בשער החמישי מן הספר הזה : ומתנאי יחוד האלהים שלא יהיה לו אלהים זולתו ולא ייחס אליו צורה ולא תמונה ולא תכונה ולא תנועה ולא העתקה ולא תאר מתארי הגופים ולא ענין מעניני העצם והמקרה וידע

כל העליונים איבר אלע אייבר שמי אצל כל הגוים ביא אקע פעלקער אזו וניא עש שמיים אין (מלאכי) כי ממזרח שמש עד מבואו דען פון די אויף שיינע פון דיא זון פון זיין אונטער גיין דאש הייבט אויף גאר דער וועלט גדול שמי איז מיין נאמן גיאכערט על כן חשוב עם נפשך על הענין הזה אחי דרום מיין ברוך דער האקט השבון מיט דיין נפש אויף דעם דאייגן ענין ואל תטה בו אחר יצרך און גיט נאך דרינגן נאך דיין יצחק ולא תסכים עם תאוותך און זיית נישט מסכים מיט דייןע וועלטליכע גלוסקימייט בהשתמשך במחשבתך ובינתך ושכלך בו אז דוא וועסט נוצין דרינגן אין די גלוסקימייט מיט דייןע מחשבות און דיין פאר שטאנד וחו אל לבך און נעם דיר צום הארץ השקפת הבורא יתברך על חשבונך וניא דער בשעפר יתברך גיט אכטונג אויף דיין השבון וואש דו האשט במצפונך אין דייןע פאר בארנגע נידאנקען ותהיה כוונתך בו לשמו און דיין פוננה ואל דרינגן זיין פון האשט וועגן ותדקדק בו לכבודו יתעלה און זיית מדקדק אין דיין השבון פון זיין פבור וועגן מבשתך וניל דו מוזט זיך שעקען פאר אים מהשקפתו עליך בו ונייל ער גיט דאך אכטונג אויף דיר וניא דו האשט דעם השבון אזו וניא עש שמיים אין (תהלים) ה' יודע מחשבות אדם כי נאט ווייבט דיא מחשבות פון דעם מענטשין :

והשמיני און דאש אכטי אין חשבון האדם עם נפשו אפענטש ואל השבון האלמין מיט זיך ועל בשטמ במה שהוא חייב בו מיוחד לבו לאלהים יתברך פון דעם וואש ער איז שולדיג זיין הארץ צוא איינצן צו נאט יתברך ויחוד הלב און דאש אייניקייט פון דעם הארץ איז על שני פנים אויף צווייא ערלייא אופנים אחד מהם איינש פון וניא איז יחוד הלב ביחוד האל ער זאל איינצן נאט אין זיין הארץ אזו וניא מיר האבין באשייד אין דעם אן הייב ספר מיינט מען אין שער היחוד והשני און דאש אנדרי איז יחוד הלב בעת שיעשה מאומה ממעשי העולם הבא ער זאל מיוחד זיין זיין הארץ אין דער צייט אז ער מוט עפים וואש גיהער צו עולם הבא חובה או רשות סייא אועקע וואש ער איז שולדיג צו מאן סייא ער מוט עפים מיט זיין ווילן זאל ער זיין הארץ און זיין מחשבה שטעלין צוא מאן עש לאלהים לבדו צו נאט אריין אזו וניא מיר האבין באשייד אין דעם פינפטן שער פון דעם ספר מיינט מען אין שער יחוד המעשה ומתנאי יחוד האלהים און די תנאים וואש גיהערן צו דעם יחוד פון נאט איז דאש שלא יהיה לו אלהים זולתו ער זאל נישט האבן קיין אנדר נאט נאר אים אליין ולא ייחס אליו צורה און זאל גיט מייחס זיין אים קיין צורה פדוסר ער זאל גיט טראכטן חס ושלום אויף נאט עפים אצורה ולא תמונה און גיט קיין גשטאלט ולא תכונה און גיט קיין שאצונג ולא תנועה און גיט קיין שום תנועה ולא העתקה און גיט קיין פאר אועק דעקונג ער זאל גיט זאגן חז' פריער איז ער גיווען אין דעם ארט און דר נאך אויף אנדר ארט ולא תאר מתארי הגופים און גיט קיין גשטאלט פון די ריבליכע

שהוא אחד ואין אחד באחרותו ולא בורא וולתו ולא יוצר בלעדיו ושאר שמותי הטובים ומדותי העליונות. ומתנאי יחוד הלב במעשה לאלהים שלא יכוין במעשהו אלא לשמו הגדול לא מאהבה לשבח בני אדם ולא מתקוה להם ולא מיראה אותם ולא למשוך תועלת ולדחות נזק בעולמו ובאחריתו כמו שאמרו רז"ל אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס אלא הו' כעבדים המשמשים את הרב על מנת שלא לקבל פרס יובחין זה אחי כמה שנוהגים בו בני אדם באהבתו כי האוהב כשהוא מרגיש מאוהבו שאין לבו שלם עמו כל שכן האדון מן העבד יקצוף עליו ולא ירצה במעשהו אפילו אם ישתדל בו ויהיה שלם וגמור בנראהו שאע"פ שהאדם מצטרך לחבירו וצריך לעזרתו קל וחומר הבורא יתעלה שצורך הברואים כלם אליו ואין לו צורך אליהם נשמאלטן ולא ענין מעניני העצם והמקרה אונ' נים קיין שום ואף פון דא ואכין פון עצם אדער מקרה. עצם ומקרה. האבין מיר שוין עטליכע מאר מפורש גיווען אין שער היחוד אונ' אין שער הבטחון וידע שהוא אחד אונ' ער זאל ווישן אז ער איז נאר איינער ואין אחד באחרותו אונ' ער איז נים פאר האנדן נאך אזו איינער וויא זיין איינקייט ולא בורא וולתו אונ' ער איז נים דא קיין בשעפער הוין אים ולא יוצר בלעדיו אונ' קייןר האט נים בשאפן קיין שום ואף נאר ער אליין אונ' אויף בדארף ער ווישן ושאר שמותי הטובים אונ' ויינע איבעריגע גוטע נעמן ומדותי העליונות אונ' ויינע הויכע מדות וואש קאנען נים גזאגט ווערין פייא קיינס נאר פיי נאט אליין ומתנאי יחוד הלב במעשה האלהים אונ' פון די תנאים וואש ער זאל זיין הארץ מיוחד זיין צו נאט אז ער טוט עפיים צו נאט איז דא שלא יכוין במעשהו אלא לשמו הגדול בשעט אז ער טוט עפיים אמצוה נאך ער קיין פונגה נים האבן נאר פון זיין גרויטן נאמן וועגן לא מאהבה לשבח בני אדם אבר נים ווייל ער האט ליב אז לייט זאלין אים לויבין ולא מתקוה להם אונ' נים מקמת ער האפט עפיים גוטש נעמן פון זיי דורך ויינע גוטע מעשים ולא מיראה אותם אונ' נים מקמת ער פארקט זיך פאר די לייט ולא למשוך תועלת אונ' נים פדי ער זאל דורך ויינע גוטע מעשים זיך ציהן עפיים אהעלפונג ולדחות נזק אדער דער מיט צו פאר טרייבין איין שאדן בעולמו ובאחריתו פייא אין דעם עולם פייא אין זיין סוף אויף עולם הפא פלומר ער זאל נים טאן דרום גוטע מעשים פדי ער זאל האבן פאר זיי שכל אדר פדי ער זאל נים גישטראפט ווערין אויף עולם הוה אדר אויף עולם אזו וויא אונזרע חכמים האבן גזאגט אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס אלא הו' כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס נאר איר זאלט זיין אזו דר פאר שכלר אלא הו' כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס נאר איר זאלט זיין אזו וויא די קנעכט וואש דינן דעם הארץ פדי זיי זאלן נעמן קיין שכלר וועגן ובחון זה אחי כמה שנוהגים בו בני אדם אונ' פרום דאש מיין ברודר וויא די לייט זיינן זיך דרינגן נהג כי האוהב כשהוא מרגיש מאוהבו דען דער וואש האט אנטין פריינט אז ער פילט פון אים שאין לבו שלם עמו אז זיין הארץ איז נים גאנץ מיט אים כל שכן האדון מן העבד אונ' מכל שכן אז איין האר פילט ער פון זיין קנעכט אז זיין הארץ איז נים גאנץ מיט אים יקצוף עליו וועט ער זיך גוויש אויף אים צערנן ולא ירצה במעשהו אונ' ער וועט נים וועלן אין זיינע ווערק אפילו אם ישתדל בו האמשע ער וועט זיך אין דיא ווערק פלייסקין ויהיה שלם וגמור בנראהו אונ' וועט זיין פרום אונ' גאנץ אין זיין אויש ווייונג פון דעשט וועגין וועלן אים זיינע ווערק נים גיפעקין שאע"פ שהאדם מצטרך לחבירו האמשע איין מענטש בדארף צום אנדערן וצריך לעזרתו אונ' בדארף אמאל צו זיין הילף קל וחומר הבורא יתעלה איז שוין אבר שכלר דר בשעפער יתעלה שצורך הברואים כלם אליו וואש אלע בשעפניש בדארפין צו אים ואין לו צורך אליהם אונ'

ולא תועלת בהם המשקיף על לבותם וצפון סודותם איך נרצה לו מנפשותנו במה
שלא נרצה מהם לחברינו ורעינו עם סכלותם במצפון לבותינו עם התרמית והאון
ומעוט שלמות לבבנו עמהם וכשנסתכל המבין ממנו בענין הזה יכלם מבשרו מהבורא
יתעלה ויתקן מצפוניו ויחד לבו לאלהים ביחודו ובעשותו מצוה מצותיו ותורה מתורותיו
בהשתדלות וחריצות כמו שאמר דוד ע"ה (תהלים קיט) דרך מצותיך ארוץ וגו' :

והתשיעי חשבון האדם עם נפשו במיני מעשה העבודה והשתדלותו בהם
למחלקותיהם בהשתדלותו במעשי מלכו כשהוא מטיל עליו מעשה מן
המעשים שיהיו בתנועת גופו ולא יניח מהשתדלותו ויכלתו מאומה שלא ישימחו בו
ואם יהיו ממעשי העיון והמחשבה והעצה יזמין כל לבו ובינתו ושכלו והכרתו
להשתדל בו ולהרגיש אליו ואם בא לשבח להודות לו על טוב שגמלו או חסד שעשה

מרפא לנפש

והשמיני כד' ולא תכונה ר"ל ערך ומנין כמו וסוף לנפשו
תחתיו: איך נרצה לו מנפשותינו ר"ל איך יעלה על
לבנו ונראה לעשות מזהו כל עמנו מנפשותינו מעמנו
מס' שאין אנו רוצים שהכריזו כמותנו יעשה לנו כזה :

ער פרארף צו זיין נים ולא תועלת בהם און פרארף קיין הילף נים פון זיין המשקיף על לבותם
וואש ער קוקט אויף זייערע הערצער וצפון סודותם און אויף זייערע פאר פארנענע סודות
איך נרצה לו מנפשותנו וזיין ואלין מיר ווערן זיך נאך זיין מיט אים זעלכע זאכן במה שלא
נרצה מהם לחברינו ורעינו וואש מיר ווילן זיין נים פון אונזערע חברים און פון אונזערע פריינד
עם סכלותם במצפון לבותינו האמשי זיין ווייזן נים אונזערע פאר פארנענע הערצער וואש מיר
האבן אין הארץ עם התרמית והאון מיין שאלקאפטיקייט און אום רעכט פלוצר האמשיע מען
קאן דאך זיין פאר ענטפערן דרום איז זייער הארץ נים גאנץ מיט אונז וויל זיין ווייזן
נים אפשר מראכטן זיין זיך אין אונזר הארץ איז אויף פאר האנדן שאלקאפטיקייט און אום
רעכט ומעוט שלמות לבבנו עמהם און אונזר הארץ איז אויף ווייניג גאנץ מיט זיין פון דעם
וועגן זיין מיר דאך פארט פרוג אויף דעם וכשנסתכל המבין ממנו בענין הזה און איז איין פאר
שטאנדיג מאן וועט דרויף קוקן יכלם מבשרו מהבורא יתעלה וועט ער פאר שעכט ווערן פאר
דעם בשעפד גלויבט איז ער ויתקן מצפוניו און וועט פאר ריכטן זייער מחשבות ויחד לבו
לאלהים יתברך און וועט זיין הארץ מיחד זיין צו גאט יתברך ביחודו ובעשותו מצוה מצותיו ויחד
אין דעם יחד פון גאט ביה און סייא אז ער וועט טאן אמצות פון גאט מצוה ותורה מתורותיו
אדר ער וועט לערנן פון גאט תורה וועט ער עש אלץ טאן בהשתדלות וחריצות מיט פלייסיקייט
און מיט קלוגשאפט אזו וזיין דור המלך עריו השלום האט גאנץ דרך מצותיך ארוץ אין דעם
וועג פון דיין גיפאט וועל איך לויפין :

והתשיעי איז דאש ניינטע איז חשבון האדם עם נפשו במיני מעשה העבודה אין דא מנינים פון דא
ווערן אין גאט דיינשט והשתדלותו בהם אונז וזיין זיין למחלקותיהם
צו זייערע חלקים אויף איינליכן חלק בונדער און דאש פרייטן איז אזו בהשתדלותו במעשי מלכו
וויא ער פלייט זיך אין דא ווערן פון איין מלך בשר ודם כשהוא מטיל עליו מעשה מן המעשים
אז ער ווארפט אויף אים פלוצר אז ער גביט אים איין נאך צו טאן זעקט ער דאך בונדראי שיהיה
אז עש זאל זיין בתנועות גופו מיט דעם רירונג פון זיין זייב פלוצר טוט ער דאך עש מיט גאר
זיין כח ולא יניח מהשתדלותו ויכלתו מאומה שלא ישימחו בו און ער לאמץ נים אונזעק אפירז וואש עש
איז פון זיין פליים און וכלת ער זאל דרייגן נים אריין טאן ואם יהיה ממעשה העיון והמחשבה און ווען
עש איז אזו וואש מען מוז דרויף סעיין זיין און מראכטן און עצות דרויף זיך געבן יומין

שער השבון הנפש

רפה

עמו בחרו או במפורד או בכתב פה או בעל פה לא יניח מצחותו ומליצתו ודרך העברה ומשל ואמת ושקר במה שיתכן לו לספר עליו שלא יומנהו ויראהו ואילו היה יכול להראותו בכל איבריו ונסתרו ונראהו היה עושה ואילו היה יכול להטריח השמים והארץ וכל אשר בהם בהודאתו ושבתו מחפצו שיגיענו טוב מצפוננו לו היה עושה זה עם חולשת האדם וזעירותו ומהירות כלות ימיו וכפי זה ראוי למשכיל שיהיה במעשי עבודת האלהים יתעלה כשהוא עושה מהם מאומה והוא שכל מעשה שהוא לאלהים אינו נמלט מאחד משלשה חלקים אחד מהם חובות חלבויות בלבד והם שכווננו לבארם בספר הזה והחלק השני חובות הגופות והלבבות יחדיו כמו התפלה ולמוד התורה והשבת

מרפא לנפש

יכלתו וזכל הדרכים שיוכל להראות לפי המלך שהוא עבד זה לא : מפורד : שגפר בזה זה מוס וסוס בשאר דברים נחמן כדי שיזהר וכפי זה ראוי למשכיל לעשות כן במעשה צדקות לשון : ודרך העברה : כגון הספלות וגזמות ולשון עבודת האלהים ית' : בחרו : וזה כלל גמול : שדומה בזה

כל לבו וועט ער בורא אן גרייטן גאר זיין הארץ וביתו ושכלו והכרתו און זיין פאר שטאנד און זיין שיקר און זיין ווישן שאפט להשתדל בו צו פלייסן זיך דרינגען ולהרגיש אליו און צו פליין צוא דער נאך פלומר פדי ער זאל קאנען מרעפן דיא דעכטי זאך ואם בא לשבתו להודות לו און אז ער קומט צו לויבן און דאנקן אים על טוב שגמלו אויף איין גומש וואש ער האט אים בצאלט או חסד שעשה עמו אדר פאר איין חסד וואש ער האט אים גיטאן און וועט עש וועלן אויף שטעלן בחרו אין איין חרוז דאש היישט דער שיר זאל זיין נאך דעם גראם נאך או במפורד אדר אצושייטער שיר וואש איז גיט צום גראם או בכתב או בעל פה אדר אויף נשיריבן אדרע אויש ווייניג לא יניח וועט ער דאך גיט לאזן מצחותו ומליצתו פון זיין לויטערשטי און דאש קלערשטי לשון ודרך העברה און וויא מען גיט אויפט אייגס איין שבה מיט אלשון גומא ומשל און אויך מיט איין משל ואמת ושקר און ער איז גיט מדרק סייא ער לויבט אים מיט זאכן פון אמת דאש היישט וואש דר שר האט טאקע אין זיך די זאכן און סייא מיט זאכן וואש פאלש איז וואש ער האט גאר דיא זאכן אין זיך גיט במה שיתכן לו לספר עליו און אלץ וואש פאר אשבת וואש וועט זיך גאר שיקן צו אים וועט ער בורא דאש גיט נאך לאזן שלא יומנהו ויראהו ער זאל עש גיט אן גרייטיגן זיך צוזאגן אים און צו וויינין ואילו היה יכול להטריח השמים והארץ וכל אשר בהם און ווען ער זאל גאר קאנען מטרות זיין די תימיר און די ערד און מיט אלימן וואש דרינגען איז בהודאתו ושבתו צוא דאנקן און צוא לויבן אים דער מיט מחפצו שיגיענו נוייל ער וואלט גערין דער מלך זאל ווישן טוב מצפוננו לו וויא זיינע מרשבות זיינען גומ צוא אים היה עושה זה וואלט ער עש גוויש גמאן עם חולשת האדם וזעירותו האמטשע דער שר איז דאך שלא וויא אלע מענטשן פון דעשט וועגן וואלט ער דאש אלץ גיטאן פון זיין שבה וועגן וכפי זה און וועדליג דעם פלומר וועדליג ער וואלט גיטאן צוא איין מלך פשר נדס ער זאל אים היישן טאן עפיש אונאך ראוי למשכיל שיהיה במעשה עבודת האלהים יתעלה נהער דאך לכל הפחות איין פאר שטאנדיג מאן איז צו טאן אין די ווערקן פון גאמט דיינשט גילויבט איז ער כשהוא עושה מהם מאומה אן ער מוט עפיש פון זייא והוא און דאש מוז מען פאר שטיין שכל מעשה שהוא לאלהים אז אלע מעשים וואש מען מוט פון גאמט וועגן אינו נמלט מאחד משלשה חלקים דאש קאן גיט פעלן פון אייגש פון די דרייא חלקים אחד מהם אייגש פון זיי איז חובות הלבבות בלבד די שוודיקייט וואש מען בדארף זייא גאר טאן מיטין הארצן אליון והם שכווננו לבארם בספר הזה און אויך די איז אונזער פונדה גיווען צו פשיידן אין דעם ספר והחלק השני און דאש אנדריי חלק איז חובות הגופות והלבבות יחדיו אעקע כצות וואש מען בדארף זיי טאן מיט די לייבר

און

שער השבון הנפש

והתהלך לאלהים ולמוד החכמה וצוות בטוב והזהיר מן הרע והדומה לזה והחלק השלישי חובות האברים בלבד אין ללב בהם שום הכנסה אלא הכונה לאלהים בתחלת המעשה כסוכה והלולב והציצית והמזוזה ושמירת השבתות והמועדים והצדקה והדומה לזה כמה שלא יזיק העושה אותם טרוד לבו בזולת מעשהו • אך בחובות הלבבות חייב לפנות לבו ממחשבות העולם וטרדותיו וליחד לבו ומצפוניו לאלהים לבדו בעת ההיא • כמו שאמרו על אחד מן הפרושים שהיה אומר בתפלתו לאלהים • אלהי יגוני בעבודך בטל ממני היגונות • ודאגתי ממך הרחק מנפשי הדאגות • ובוה יקבל האלהים מעשהו וירצהו • ובכמותם יתכן מה שאמרו רז"ל מצות צריכות כוונה ואם יתעסק במעשה מחובות הלבבות והאברים יחדו כתפלה וכשבח לאלהים יתברך יפנה

ברפא לנפש

יגוני בעבודך עיקר יגוני הוא בעבודך אם לא אוכל לעבודך כלכל שלם ולעשות רצונך לכן י"ר מלפניך שתכטל ממני היגונות סידועים לך"א דהיינו יגונות טו"ו וכן דלגתי ממך שויתני לעשות מצותך ע"כ יר"מ סתרחיק ממני דלגות טו"ו שאלו לעשות רצונך כלכל שלם • ובוה יקבל כו' •

יזמינרו • שכל לעול כו' • לא יניח שלא וזמינרו כו' : אלהי יגוני בעבודך בטל ממני היגונות • למ"ס יגון והדלגה שיש לי בעבודך הוא מכטל ממני שאר דלגות מעוס"ו ובכס סתסיד כרב מכ"ס כר"ח רבש"ע כל יגוני הוא בעבודך שאכסין כל מעשי לך לנד ולכך י"ר בטל ממני אלו היגון וכן כי כח לכופ את יארי וכ"כ ודאגתי כו' עכ"ל ול"כ אלהי

אזן מיט די הערצער פנאגד כמו התפלה ולמוד התורה והשבח והתהלך לאלהים גלייך אז תפלה מאן אזן תורה קערנען אזן גאט לויפן ולמוד החכמה אזן הקמה קערנען דהיינו תקופות אזן גמטריאות וצוות בטוב אזן גביטן גומש צו מאן והזהיר מן הרע אזן מזהיר צו ויין פון שערעך צו מאן אזן נאך אעלכי גלייכן והחלק השלישי אזן דאש דריסר חלק אזן אעלכע מצות וואש ויין חובות האברים בלבד וואש קען פדארף זיי נאר מאן מיט די גלייך אין ללב בהם שום הכנסה אזן דאש הארץ האט דרינגן מיין שום חלק גיט אלא הכונה לאלהים בתחלת המעשה נאר אזן ער הייבט אן די מצוה צו מאן מוז ויין פונגה ויין אזן ער מוט זיא פון גאמט ווען כסוכה גלייך וויא סוכה אזן לולב אזן ציצית אזן מזוזה ושמירת השבתות והמועדים אזן הימן שבת אזן יום טוב והצדקה אזן צדקה געבן והדומה לזה אזן נאך אזן אגלייכש מה שלא יזיק העושה אותם טרוד לבו בזולת מעשהו וואש האמשי דער וואש מוט די מצות אזן ויין הארץ גיט טרוד אין דר מצוה וואש ער מוט נאר אין אנדערע זאכן מוט עש נאר מיין שאדן גיט צו דר מצוה אד בחובות הלבבות אפר אין דיא מצות וואש קען פדארף מאן מיין הארצין חייב לפנות לבו מוז ער ויין הארץ גאנץ ליידיג מאכן ממחשבות העולם וטרדותיו פון אלע וועקמליכע מחשבות אזן פון אלע מירדות וליחד לבו ומצפוניו לאלהים לבדו בעת ההיא אזן פדארף מיינדר ויין ויין הארץ אזן זיינע מחשבות צו גאט אליין בשעת אזן ער מוט די מצוה כסו שאמרו על אחד מן הפרושים אזן וויא זיי האבן גיזאגט אויף איינם פון די פרוקע לייט שהיה אומר בתפלתו לאלהים וואש ער האט גיזאגט אין ויין תפלה וואש ער האט גיזאגט צווא גאט אלהי מיין גאט יגוני בעבודך מיין מרועקייט וואש איך מרועער פון דייגט ווען ווייך איך דין דיה גיט אין גאנצין בטל ממני היגונות אזן דאש מבטל פון מיר אנדערע מרועקייט פון עוה"ז ודאגתי ממך אזן מיין זארג פון דיר פלומר דאש וואש איך זארג ווייל איך בין דר ווייטערט גיזוארן פון דיר דורך מיינע עבירות הרחק מנפשי הדאגות האט דאש פון מיר דער ווייטערט אנדערע דאגות וואש איך האב צו זארגין אויף עולם הזה אזן דר מענטש וועט אזן מאן יקבל האלהים מעשהו וועט גאט מקבל ויין זיינע מעשים וירצהו אזן וועט אים פאנוידיגן ובכמותם יתכן מה שאמרו רז"ל מצות צריכות כוונה ואם יתעסק במעשה מחובות הלבבות והאברים יחדו כתפלה וכשבח לאלהים יתברך יפנה

גלייך

שער השבון הנפש

רפו

גופו מכל מעשי העולם הזה והעולם הבא ויפנה לבו מכל המחשבות המטרידות אותו מענין התפלה אחר שינקת עצמו וירחק מכל השנופין והכלוכין וירחק מכל ריח רע והדומה לזה ואחר כך יעלה על לבו אל מי מכון בתפלתו ומה מבקש בה ובמה מדבר לפני בוראו ממלות התפלה וענינה ודע כי המלות תהיינה בלשון כקליפה והעיון במלות כלב והתפלה כגוף והעיון כרוח (פ"א) כי המלות תהיינה בלשון והעיון במלות ובלב והתפלה כגוף והעיון כרוח) וכשיתפלל המתפלל בלשונו ולבו טרוד בזולת ענין התפלה תהיה תפלתו גוף בלא רוח וקליפה בלי לב מפני שגופו נמצא ולבו כל עמו עת תפלתו ובכמהו אמר הכתוב (ישעיה כט) יען כי נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחק ממני ומשלו זה עוד לעבד שבא אדוניו לביתו וצוה אשתו ובני ביתו

מפא לנפש

אם פונה לבו מכל מחשבות העולם וכו' אז יקבל האלהים מעשיו ויכניסו : ואח"כ יאמר שהשליך כל המחשבות וזות מלבו ועלה אל לבו אל מי מכון : אל מ"מ הקב"ה : ומה מבקש בתפלתו : ר"ל כל צרכו ופרנסתו וצרכיו שכולם כד"ה להם או למנוע : ובמה מדבר : הם המלות והענין של הפלה כמדבר בה לפני מ"מ הקב"ה וכשהיה יתן אל לבו אלה שלש הקדמות קודם תפלתו כולי כלי ואולי יכוון בתפלתו : יען כי נגש וגו' : וסיפא דקרא לכן הכני וסיפא לספוא את הכס הזה הפלא ופלא ואזכר הכתם הכמיו ובינת

גלידך אויך בתפלה ושבח לאלהים יתברך גלידך או תפלה מאן אינ גאט רויפן יפנה גופו מכל מעשה העוה"ז והעוה"ב ואז ער זיין גוף ליידיג מאכן פון אלע ווערקן סאיי וואש גיהערן צו דעם עולם אדר צו עוה"ב ויפנה לבו מכל המחשבות המטרידות אותו מענין התפלה און זאך זיין הארץ ליידיג מאכן פון אלע מחשבות וואש זיין אים מבלבל זיין תפלה און דאש זאל זיין אחר שינקת עצמו וירחק מכל השנופין והכלוכין נאך דעם אז ער וועט זיך ריין מאכן און אפ וואשין פון אלע מיאוסקייט און אים רייניקייט וירחק מכל ריח רע והדומה לזה און זאל זיך דר ווייטערן פון אלע מיאוסקי ריחות און אזו אנגלייכן ואחר כך יעלה על לבו און דער נאך זאל ער אויך בריינגן אויף זיין הארץ אל מי מכון בתפלתו צו וועמען ער איז זיך מכוון מיט זיין תפלה מה מבקש בה און וואש ער וויר מיט דער תפלה ובמה מדבר לפני בוראו ממלות התפלה און מיט וואש פאר ווערט ער זאל ריידין אין דער תפלה פאר זיין פשעפר וענינה און איר ענין פדוקר און וואש דר ענין איז פון דר תפלה ודע און זאלשט ווישן כי המלות תהיינה בלשון אז די ווערט וואש מען זאגט מיט דעם צונג די ווערן נאר גרעכניגם כקליפה אזו ווי איין שאלאכץ פון אפרי והעיון במלות און דאש טראכטונג אין די ווערט כלב דאש איז אזו ווי איין הארץ דאש מיינט מען די פרי ותפלה כגוף און די תפלה איז גלייך ווי איין גוף והעיון און די פונגה פון איר איז גלייך כרוח ווי די נשמה וכשיתפלל המתפלל בלשונו און ווען איינר טוט תפלה מיט זיין צונג ולבו טרוד בזולת ענין התפלה און זיין הארץ איז טרוד אין אנדערע זאכן וואש גהערן נים צו דר תפלה תהיה תפלתו כגוף בלא רוח טוט זיין תפלה נין וויא איין גוף אן אנשמה וקליפה בלא לב און וויא איין שאלאכץ אן איין הארץ מפני שגופו נמצא ולבו כל עמו עת תפלתו ווייל אין דר צייט אז ער טוט די תפלה איז זיין גוף דא און זיין הארץ איז נים דר בייא ובכמהו אמר הכתוב און ביי אזו אנגלייכן זאגט דר פסוק אין (ישעיה) יען כי נגש העם הזה בפיו דרום ווייל דאש פאק האט זיך גינעהקט צו מיר מיט זיין מויר ובשפתיו כבדוני און מיט ווינע לעפצן האבן זיין מיד ערליך גהאלטן ולבו רחק ממני און זיין הארץ איז ווייט פון מיר און אזו וויא ווייט שטייט ומשלו זה עוד און זיי האבן דאש נאך גלייכן לעבד שבא אדוניו לביתו צוא אקנעכט וואש זיין

האר

לכבודו ולעשות כל אודותיו והלך לו הוא והתעסק בשמחה ובשחוק ונמנע מעבוד
אותו בעצמו ומהשתדל בכבודו ולעשות מה שהיה ראוי לו וקצף עליו אדוניו ולא
קבל כבודו ועבודתו והשיב הכל בפניו • וכן המתפלל כשיהיה לבו ומצפוניו ריק מענין
התפלה לא יקבל האל ממנו תפלת אבריו ותנועת לשונו הלא תראה מה שאנו אומרים
בסוף תפלתנו יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך וגו' וכשיהיה האדם חושב
בשום דבר מדברי העולם במותר או באסור ואח"כ יחתום תפלתו ויאמר והגיון לבי
לפניך הלא זה גנאי גדול שיטעון שדבר עם אלהיו בלבו ובמצפוניו ולבו כל עמו
ושאל ממנו אחר כך לקבל אותה ולרצות בה ממנו ודומה הוא למי שנאמר בו (ס'
נח) כגוי אשר צדקה עשה ואחז"ל ימוד אדם עצמו אם יכול לכוין את לבו יתפלל ואם

מרפא לנפש

שעס 11 להכל ולכסול ואף גם יענש כשכילס וע"ס בלורך וע' עשה וגו' • ורישא דקרא ולוסי יוס יוס ידרשון ודעס דרכי
כשער יהוד כמעטס מענין סתפלה : כגוי אשר צדקה יחפזון כגוי וגו' למס למנו ולא כלית וגו' ע"ס כל סענין
האר איז גיקומן צו אים אין זיין הויז אריין וצוה אשתו ובני ביתו לכבדו האט דר קנעכט גיבאמ
זיין ווייב אונ זיין הויז גזינד אז זייא זאלין דעם האר ערליך האקמין ולעשות כל אודותיו אונ צוא
טאן אלץ וואש ער פנערט והלך לו הוא והתעסק בשמחה ובשחוק אונ דער קנעכט זעלבשט איז
אונעק גיגאנגען אונ האט עוסק גיווען אין שמחות אונ אין לוסטיקייט ונמנע מעבוד אותו בעצמו
אונ האט זיך זעלבשט פר מיטן צו פדינן דעם הער ומהשתדל בכבודו אונ פון צו פרייסן זיך דעם
האר מכבד צו זיין ולעשות מה שהיה ראוי לו אונ פון צו טאן וואש עש איז ראוי גיווען אים צוא
טאן האט ער אליין זיך פון דעם פר מיטן וקצף עליו אדוניו האט זיין הער אויף אים גיצארנט
ולא קבל כבודו ועבודתו אונ האט נישט גיוואלט מקבל זיין זיין פבד אונ זיין דינשט פלומר דאש
וואש זיין ווייב האט אים דא פבד אן גטאן האט ער דאש נישט גיוואלט אן נעמן והשיב הכל
בפניו אונ האט דאש אלץ אים אין פנים אריין גיווארפן וכן המתפלל אונ איז אויף דער
וואש טוט תפלה כשיהיה לבו ומצפוניו ריק מענין התפלה אז זיין הארץ אונ זיינע מחשבות טוען
זיין ליידיג אונ וויישיין נישט פון דעם ענין פון זיין תפלה לא יקבל האל ממנו וועט גאט פון אים
נישט אן נעמען תפלת אבריו ותנועת לשונו דיא תפלה פון זיינע איברים אונ דאש רירין פון
זיין צונג פלומר דאש וואש ער האט גירעט מיט זיין צונג הלא תראה מה שאנו אומרים בסוף חפלתנו
פר וואר די קאנשט דאך זעהן וואש מיר זאגן צום כוף פון אונזער תפלה יהיו לרצון אמרי פי
והגיון לבי לפניך זייא זאלין זיין פר דיר פויליגט דיא רייד פון מיין מויד אונ דאש טראכטונג
פון מיין הארץ וכשיהיה האדם חושב אונ אז דער מענשט וועט אין זיין תפלה טראכטין
בשום דבר מדברי העולם אין עפיש זאך פון דיא וועלטליכע זאכין במותר או באסור סייא אין
זעלבשיש וואש איז מותר אדר אסור ואחר כך יחתום תפלתו אונ דער נאך וועט ער אויש לאזין
זיין תפלה ויאמר אונ ער וועט זאגן והגיון לבי אונ דאש טראכטונג פון מיין הארץ זאל פאנויקיגט
זיין לפניך צו פאר דיר הלא זה גנאי גדול פאר וואר איז דאש דאך אנדויער תרפה שיטען שדבר
עם אלהיו בלבו ומצפוניו אז ער זאך טענן אז ער האט גירעט מיט גאט פלומר אז ער האט צו
אים תפלה גטאן מיטן הארץ אונ מיט זיינע מחשבות אונ דר אמת איז ולבו כל עמו אונ זיין
הארץ איז גאר נישט גיווען דר בייא ושאל ממנו אחר כך אונ דר נאך פערט ער נאך פון גאט לקבל
אותו ער זאל די תפלה פון אים מקבל זיין ולרצות בה ממנו אונ זאל זיך מיט דער תפלה נאך
פאנוילגן פון אים ודומה הוא אונ ער איז גלייך למי שנאמר בו צו דעם וואש איז גיזאגט גיווארין
אויף אים אין (ישעיה) כגוי אשר צדקה עשה זייא האקמין זיך גלייך וויא אפאדק וואש האבין
גירעכטיקייט גיטאן ואחז"ל אונ אונזרי חקמים האבן גיזאגט ימוד אדם עצמו אפענשט זאל זיך

לאו אל יתפלל ואמר רבי אליעזר בשעת פטירתו בכלל מה שצוה בו לתמידיו וכשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם מתפללים . ואמר הכתוב (עמוס ד) הכון לקראת אלהיך ישראל וארז"ל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ואמר (יונה ב) בהתעמק עלי נפשי ואמר (איכה ג) נשא לבבנו אל כפים אל אל בשמים . וראוי לך אחי שתדע כי כונתנו בתפלה אינה כי אם כלות הנפש אל האלהים וכניעתה לפניו עם רוממותה לבוראה ושבחה והודאתה לשמו והשלכת כל יחביה עליו ולפי שהיה כבר על הנפש לזכור כל זה בלי חבור וסדר כתבו רבותינו ז"ל הענינים שצריכים להם רוב כתות בני אדם הנראה חסרונם בהם אל האלהים וכניעתם בעבורם והם עניני התפלה

מראש הנפש

וסיים כחשבו נזים ובהפלה כל הפגמים הנאמרים שם או חקרא וס' יענה וגו' ע"ש : וארז"ל אל תעש תפלתך קבע כו' . אלוה פ"ב וס' הכ"ב כאלה ש"ב עליו חובב דבר קבוע ולאומר אימתי אפרוק מפלי הוב זה לי נמי קבע כאלה שקבוע לו לקרא פרסה אלה שמומר אותו בקריאה בעלמא ואינו אומרה בלבון . תחנונים כאלה שמבקש רחמים עכ"ל : וראוי לך אחי כו' כי אם כלות הנפש . האלוה הנפש מלי נכססה וגם כלתה נכסי : עם רוממותה לבוראה . ר"ל בתפלה הוא נכנעת עומה אל האלוהים וגם כזה הוא

אפ' שאצין אם יכול לבין את לבו אויב ער נועם קאנן מבין זיין זיין הארץ אין דר תפלה יחפלה זאל ער תפלה טאן ואם לאו אל יתפלל אונ : אויב גיט זאל ער גיט טאן קיין תפלה ואמר ר' אליעזר בשעת פטירתו אונ רבי אליעזר בשעת ער האט גיטאקט שטארבין האט ער גיטאקט בכלל מה שצוה לתמידיו אין דעם פלך וואש ער האט גיטאקט צו זיינע תלמידים האט ער זיין גיטאקט וכשאתם מתפללים אונ אז איר טוט תפלה דעו לפני מי אתם מתפללים זאלט איר ווישן פר נועמן איר זייט מתפלל אונ עינים האט גיטאקט הכון לקראת אלהיך ישראל דו ישראל ברייט דיר אן תפלה צו טאן קענן דיין גאט וארז"ל אל תעש תפלתך קבע אונ אונזרע חקמים האבן גיטאקט דו זאלשט גיט טאבן דיין תפלה נוי איין געזעמן חוב וואש טען וואלט אים גערין פטור ווערין אלא רחמים ותחנונים לפני חקמים נאר צו דר בארימקייט אונ גבעט פאר גאט אונ אין (איכה) שטייט נשא לבבנו אל כפים לאמיר אויף הייבן אונזר הארץ מיט אונזרע טענר אל אל בשמים צו גאט אין הימל וראוי לך אחי שתדע אונ דוא פדארפןשט ווישן מיין פרוידר כי כונתנו בתפלה אז אונזר פונדא אין דער תפלה אינה איז אנדרש גיט כי אם כלות הנפש נאר אז דער נפש זאל גלוקסמן זיך פדעפמן אל האלהים צוגאט וכניעתה לפניו אונ ווא זאל זיך מכניע זיין פר אים עם רוממותה לבוראה מיט דעם וואש זיא דר הייבט צו איר בשעפער פלומר מיט דער תפלה איז זיא זיך מכניע צו גאט אונ מיט דעם דר הייבט זיא צוא איר בשעפער ושבחה והודאתה לשמו אונ דויבט אונ דאנקט צו זיין גאמן והשלכת אונ ווארפט כל יחביה נאר איר משא פלומר נאר איר פדערפניש עליו אויף אים פלומר זיא האט דרינגן אבטחון אויף גאט אונ דאש איז דר עיקר מצוה פון דער תפלה זאגט דער מחבר ולפי שהיה כבר על הנפש לזכור כל זה אונ ווייל דאש איז שווער פאר דעם מענטשין דאש אלץ צו גריינקן בלי חבור וסדר אן איין פדעפמאנג אונ אן איין סדר פלומר ווען די חקמים זאלן אונן גיט מסדר זיין דיא תפלה פסדר וואלט דאש שווער גיווען אפענטש זאל זיך אליין מסדר זיין אפע קאל די תפלה דרום כתבו רבותינו ז"ל הענינים שצריכים להם רוב כתות בני אדם האבן אונזרע חקמים אינו גשריבן דיא זאבן וואש דאש רוב מענטשן פדארפן עש הנראה חסרונם בהם אל האלהים וואש עש ווערמ גזעהן אז וואש זיי גייט אפ פעטן זיי עש ביי גאט וכניעתם בעבורם אונ דורך דעם וועלן זיי זיך צו אים מכניע זיין והם עניני התפלה אונ דאש איז וואש זיי האבן נשטעלט

שער השבון הנפש

על סדר ותקון שתקבל בה הנפש פני בוראה ולא תבוש בהתנפלה ויראה ממנו בסדרה מעניני התפלה בלבה הכניעה והשפלות לאלהים ולפי שהיתה מחשבת הלב מתהפכת הרבה ואין לה קימה למהירות עבור ההרהורים על הנפש היה קשה עליה לסדר עניני התפלה מעצמה תקנו אותם רז"ל במלות מתוקנים יסדרם האדם בלשונו מפני שמחשבת הנפש הולכת אחר המאמר ונמשכת אל הדבור והיתה התפלה מלות וענינים והמלות צריכות אל הענין והענין אינו צריך אל הדבור כשאפשר לסדרו בלב אשר היא עיקר

מרפא לנפש

נרכו וכפיו נעני לבנו רק שלא כל האדם יוכל לזכור כל זה על חכור וסדר ולכן כתבו רבותינו ז"ל אגסי כס"ג ולא תבוש בו' למ"ה טאס הספלה מסודרת כראוי בפיו אינו מחביש בפניו בוראו אבל זולת זה ראוי לו סיגוס כמדבר

גשעמלם דיא זאכין פון דער תפלה על סדר ותקון אויף איין רעכטן סדר שתקבל בה הנפש פני בוראה ווי דורך דעם וועט דש נפש קאנן קומן פון איר בשעפער ולא תבוש בהתנפלה אונ וועט זיך נים שעקן אז זיא וועט פון אים בעטן פלוקר ווארום אז זיי זאלן נים מסדר זיין דיא זאכין פון דער תפלה וואלט גווען במה זאכין וואש ער וואלט זיך גשעמט צו בעטן פון נאט איבר דייגט בעט ער וויא זיי האבן מסדר גווען אדר ווארום אפענטש גיהער זיך שעקן ער זאל ריידן פאר אפלה זעלבע ווערטר וואש זייגן אן אסדר אבר אז דיא תפלה איז מסודר אזו וויא עש נהער צו זיין וועט ער זיך נים שעקן נא בעטן פאר דעם בשעפער ויראה ממנה בסדרה מעניני התפלה אונ אויש דעם סדר פון דער תפלה וועט זיא קאנן פאר שטיין אז זיא בדארף האבן בלבה אין איר הארץ הכניעה והשפלות לאלהים דאש אונטר מעניקייט אונ גיידקייט פאר נאט נאר פון וואש האבן זיי נאך בדארפט מסדר זיין דאש לשון פון דר תפלה האבן זיי נאר גואלט מסדר זיין די ענינים דהיינו זיי וואלטן בדארפט שרייבן מען זאל פריער בעטן אויף תשובה אונ דער נאך אויף סליחה אונ דער נאך אויף רפואה אונ דער נאך אלץ פסדר אפער וואש האבן זיי נאך מסדר גווען דאש לשון פון איסליכר פרקה זאגט דרויף דער מחבר ולפי שהיתה מחשבת הלב מתהפכת הרבה אונ ווייל די גראנקן פון דיא מתשבות פון דעם הארץ דרייאין זיך וייער ביי דעם מענטשין ואין לה קימה אונ דאש נפש דאמ קיין באשטאנד נים פלוקר דר נפש קאן גיט שטיין אויף איין מעמד פדי ער זאל פון שטיין וויא זיך מסדר צו זיין דאש לשון למהירות עבור ההרהורים על הנפש פון וועגן דאש גשווינדקייט פון די מתשבות וואש גייען איבר דעם נפש היה קשה עליה לסדר עניני התפלה מעצמה דרום וואלט עש צוא שווער גווען זיך מסדר צו זיין די ענינים אונ דאש לשון פון דער תפלה פון זיך זעלפישט דרום תקנו אותם דיל במלות מתוקנים האבן זיין אונזרע חכמים כתבן גווען מיט אזעלכע ווערטר וואש שיקן זיך דר צו יסדרם האדם בלשונו וואש דר מענטש זאל זיי אויש ריידן מיט זיין צונג פלוקר וואש איסליכר זאל דאש בעטן מיט זיין צונג מפני שמחשבת הנפש הולכת אחר המאמר ווארום ווייל די מתשבות פון דעם נפש גייט נאך דעם ריידן נאך ונמשכת אחר הריבור אונ ציהט נאך דיא ווערטר נאך פלוקר דורך דיא ווערטר איז שוין גרינגר אויף דעם מענטשן מכון זיין זיך צו נאט פ"ה והיתה התפלה אונ דיא תפלה איז מלות ווערטר וענינים אונ זאכין וואש דיא ווערטר פטייטן והמלות צריכות אל הענין אונ דיא ווערטר בדארפן האבן צוא די ענינים פדי ער זאל פאר שטיין וואש ער רעט ווארום וואש גייען דיא ווערטר אז זיין שויר צו שויר איז זיין גיט פון איין ענין ווייש ער דאך נאר נים וואש ער מיינט והענין איז צריך אל הדבור אונ דר ענין בדארף נים אז ער זאל דווקא מיטן מויל דיא תפלה ארויש ריידן כשאפשר לסדרו בלב

כונתנו ועליו משען מגמתנו הלא תראה מה שאמרו רז"ל בעת הדחק בעל קרי מהרהר בלבו ואינו מברך לא לפניו ולא לאחריה והתירו לקצר בעניני התפלה בתפלה קצרה על כן תקן אחי ענין תפלתך בלבך והשוהו עם דבורך וכוון בהם כונה אחת לאלהים ופנה גופך מכל תנועותיך וקשור חושיך ורעיוניך מהתעסק בדבר מדברי העולם עם התפלה הקשה במה שאתה עושה למלכך כשאתה מתעסק בהודאתו ושבתו וספור טובותיו עם סכלותו במצפונך כל שכן הבורא יתעלה שמשקוף על גלוייך ומצפונך ונסתרך ונראך ומן התימה שהתפלה אצלך אמונת הבורא ופקדונו כי מסר בידך

מרפא לנפש

כראוי ולכן תקנו חז"ל עניני תפלה במלות מתוקנים כדי לך לאויס וסוקס כיזה אלה עושה למלך ז' : ומן התימה שיהיו פרוכות בפי הכל כסוף וע' ברמז"ס ריש סלכות שהתפלה אצלך אמונת הבורא כו' רז"ל אין שום אדם תפלה בניאור יוסף : הקשה במה שאתה כו' רז"ל קט יודע מה בלבו בתפלתו רק ה' לעדו ולא"כ כשישקל בלא

נאר אז ער קאן דיא תפלה מסדר זיין אין זיין הארץ און בעט גאט מיט דעם הארץ און מיט זיין מחשבה און אויף גנוג אשר היא עיקר כונתנו דען דאש איז דאך אונזער עיקר פונגה אז מען זאל האבן איין גוט הארץ ועליו משען מגמתנו און דרויף איז דאש און לעהנונג וואש מיר פאר לאנגן הלא תראה מה שאמרו רז"ל פאר וואר דוא קאנסט דאך זעהן וואש אונזערע חכמים ז"ל האבן גיואנט בעת הדחק אין דר צייט אז עש איינס אנוש און ער קאן קיין תפלה גיט טאן דהיינו איין בעל קרי דאש הייסט ער איז אום היין דורך דעם וואש ער האט קרי גיועהן מהרהר בלבו דער נאר דיא קריאת שמע גיט ארויש ריידן נאר ער זאל זיין לייענן מיט דר מחשבה ואינו מברך לא לפניו ולא לאחריה און זאל גיט זאגן דיא ברכות וואש זיינען פאר דר קריאת שמע דאש איז יוצר אור און אהבה רבה און די ברכות וואש איז נאך דער ק"ש דאש איז נאל ישראל והתירו לקצר עניני התפלה בתפלה קצרה און אויף האבן זיין אמאל מתיר גיווען צוא מקצר זיין אין דיא ענינים פון דער תפלה און מען זאל זאגן אקדצע תפלה על כן תקן אחי ענין תפלתך בלבך דרום מיין ברויזער ברייט אן דיין תפלה אין דיין הארץ והשוהו עם דבורך און מאך אז דיין הארץ זאל מיט דיינע רייד גלייך זיין פלוקר גיט דאש מויל זאל זאגן די תפלה און דאש הארץ זאל גיט זיין דער בייא וכוון בהם כונה אחת לאלהים און זיין דיא תפלה מכון נאר איין פונגה און די פונגה זאל זיין אז ער שוטט עש נאר פון גאטש וועגן אקיון ופנה גופך מכל תנועותיך און ליידיג אויש דיין גוף פון אלע דיינע אנדרע תנועות וקשור חושיך ורעיוניך און קניפ צו נזיף דיינע חושים און דיינע גראנקן מהתעסק בדבר מדברי העולם עם התפלה פון עוסק צו זיין אין איין אנדרע זאך פון די וועלטליכע זאכן מיט די תפלה אין איינס נאר בשעת אז דו שושם תפלה זאשטו נאר עוסק זיין און אין זין האבן דיא תפלה הקשה במה שאתה עושה למלכך פר גלייך דאש מיט דעם וואש דו שושם צו דיין סלף כשאתה מתעסק בהודאתו ושבתו וספור טובותיו אז דו ביסט עוסק אין זיין לויבונג פלוקר אז דוא לויבשט און דער צייקשט זיין גוטש וואש ער האט דיר גיטאן עם סכלותו במצפונך האמשי ער ווייש דאך גיט וואש דוא האשט אין דיינע גראנקן פון דעשט וועגין וועשטו דאך אים פלודאי לויבן מיטן גאנצין הארץ כל שכן הבורא יתעלה איז שוין אפל שפן דער בשעפר גלויבט איז ער שמשקף על גלויך ומצפונך וואש ער לוגט אויף דיינע אנפלעקטע און בהאקטנע זאכן ונסתרך ונראך און אויף דיינע פר באקנע און אויש גיועהנע זאכן איז דאך שוין אשטא אז דו ברארפשט אים צו לויבן מיטן גאנצין הארץ ומן התימה און מען האט זיך צו פר וואונדריין אויף דעם וויא דו ווילשט יוצא זיין מיט אזו אהפקה וואש דאש הארץ איז גיט דר בייא שהתפלה אצלך אמונת הבורא ופקדונו דען דר בשעפר האט דיר די תפלה געבן אויף דיינע נאמנות ווארום דיא מצות וואש מען ברארף זיין טאן מיט

ענינה ונתנה ברישותך לא ישקיף עליה זולתו ואילו תתפלל אותה כמו שצוה הבורא
יתברך יצאת ידי חובת האמונה ויקבלנה ממך הבורא ואם לא תהיה נאמן בה בלבך
ובלשונך תהיה בחזקת הקובעים אותו באמונתו ואמר הכתוב בהם (דברים לז) כי דור
תהפוכות המה בנים לא אמן בם ואמר באנשי האמונות הנוהגים בהם כמשפטם
ובדיניהם (תהלים קה) עיני בנאמני ארץ ונומר ואם יעשה מחובות הגופות מאומה
כסוכה וכלולב ושאר מה שזכרנו בחלק הזה חייב להקדים כונת הלב לאלהים קודם
שיעשה כדי שיהא שורש מעשהו לשמוע למצות הבורא לגדלו ולרוממו ולהודות לו
ולשבחו על גודל טובותיו ורוב חסדיו עליו ויגיע בה אל קץ גבוליה בתחלת המעשה
ובאמצעותו ובסופו יראה מהאל וחפץ במה שיגיע לרצונו וירחק מקצפו כמ"ש דוד ע"ה

מרפא לנפש

כיונה אינו מונס רק את עצמו ככיוול : וקובע : ר"ל גזול
אם קצ"ס ואומר אין פסע וכו' כמו שאין בו אמונה כאל : כל דבר ראש סוף ואמנע ר"ל שיעשה מהחם ירחם האל
ספק"ס יודע מהשמותיו : ויגיע בה אל קץ גבוליה כו' : יתברך וכו' חפץ לעשות רצונו ית' ואלם לא יעשה יחיס
די גדיד זעהו דאש לייט אונ איינר שטרעפמ דעם אנדרן אויף דעם ער זאל זיין מקיים זיין
אפר די תפלה ווייט דאך קיינר נישט צי איז ער יא מקיים אין איר מיטן הארצן צי זיין נאר
גאט אליין ווייט עש כי מסר ביד ענינה ווארום ער האט דעם ענין פון דער תפלה איבער
געשטערט אין זיין האנט ונתנה ברישותך אונ האט זי געגעבן אין זיין רשות לא ישקיף עליה זולתו
עש קוקט קיינר אויף דעם נישט נאר דער בשעפר אליין ואילו תתפלל אותה כמו שצוה הבורא יתברך
אזו וועסט די תפלה מאן אזו וויא דר בשעפר האט גבאטן יצאת ידי חובת האמונה האשטו ויצא
גווען דעם חוב פון זיין גאמנות פלומר האשטו גיטאן וויא עש גיהער צו זיין ויקבלנה ממך הבורא
אונ דר בשעפר וועט זיין פון דיר אן געבן ואם לא תהיה נאמן בה בלבך ובלשונך אונ אז דו וועסט
אפר נישט גטרייא דר מיט זיך נהג זיין מיט זיין הארץ אונ מיט זיין צונג תהיה בחזקת הקובעים
אותו באמונתו וועסטו זיין פון דיא זעלבניגע וואש בגולנן אים אין זיין אמונה ואמר הכתוב בהם אונ
פון זיי זאגט דער פסוק אין (דברים) כי דור תהפוכות המה בנים לא אמן בם דען זיין זיין אין
פאר קערטר דור זעלכע קינדער וואש בייא זיי איז נישט פאר האנדין קיין אמונה ואמר באנשי
האמונות הנוהגים בהם כמשפטם ובדיניהם אונ פון די גיטרייע לייט וואש זיינן זיך נהג אין זייערע
תפלות וויא עש גיהער צו זיין פלומר וואש זיין טאן תפלה מיטן גאנצן הארץ זאגט דער
פסוק אין (תהלים) אויף זיין עיני בנאמני ארץ מינע אויגן זעהן אויף דיא גיטרייע לייט וואש
אויף דר ערד ואם יעשה מחובות הגופות מאומה אונ ווען איינר מיט אמצוה וואש מען בדארף
זיין מאן מיטן גוף גלייך אז סוכה אדר לולב אונ די איברגע מצות וואש מיר האבן אויבן אין
דעם חלק גיטרייבן חייב להקדים כונת הלב לאלהים קודם שיעשה מו ער מקדים זיין צו שטעלן
זיין פונג צו גאט איידר ער מיט נאך דיא מצוה כדי שיהא שורש מעשהו לשמוע למצות הבורא
פדי דר שורש פון זיין ווערק זאל זיין צו פאלגן דאש גבאט פון דעם בשעפר לגדלו ולרוממו
צו אכפערין אים אונ צו דער הויבין ולהודות לו אונ צו דאנקען אים ולשבחו על גודל טובותיו
ורוב חסדיו עליו אונ צו לובן אים אויף זיין גרויש גומש אונ זיין פיל חסד וואש ער האט אים
גיטאן ויגיע בה אל קץ גבוליה אונ דאש ער זאל קאנן גרייבן ביז צום סוף פון איר רעכטער פונג
פלומר ער זאל קאנן מאן דיא מצוה בשלימות אין אלע אירע צדדים בתחלת המעשה ובאמצעותו
ובסופו אין דעם אן חייב פון דר מצוה אונ אין מיטן דער מצוה אונ אין סוף פלומר פון תהלה
ביז צום סוף זאל זיין פונג נאר זיין אז ער מיט זיין מחמת יראה מהאל ער פארקט זיך פראגט
וחפץ במה שיגיע ברצונו אונ פאר לאנגט גאמט ווילן צו מאן וירחק מקצפו אונ פדי ער זאל זיך
דער

שער השבון הנפש

רפ"ט

(ס"ט מ) לעשות רצונך אלהי הפצתי וישא נפשו בזה על ההקשה אשר קדמתי בתחלת הפנים האלה מדבר המלך ויהיה על לבו תמיד ואז ימצא חריצות מאבריו למעשה העבודה בעזרת ה' כמו שהקדמנו מדברי דוד עליו השלום (ס"ט ק"ט) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך חשתי ולא התמהמהתי וגו' :

והעשירי חשבון האדם עם נפשו בהשקפת הבורא על נגלהו ונסתרו ושהוא רואה אותו וחוכר כל מעשיו ומה שעובר על לבו מן המחשבות הטובות והרעות ויהיה מפחד תמיד ממנו ומשתדל לתקן נגלהו ונסתרו לאלהי יתברך וימשל בזה אילו היה משקיף עליו אדם ושומר תנועותיו תמיד הנכון היה לו לעשות דבר שהוא מואס האדם ההוא כ"ש שיהיה בוראו המשקיף עליו כמה הוא חייב להכלם ולהתבושש לפניו ולהזהר מהמרותו ולמהר לעבודתו ולסבב רצונו ואהבתו ועוד כי מן הידוע אצלנו

מרפא לנפש

עליו ק"ף ועוסק בנפשו ולא יעשה חריצות וחריות עד שנגמר המצוי בשלימות : וישא נפשו בזה כו' . ותמיד יעלה על לבו הרהור ודיוק שכתב לעיל ממלך כ"ו כשהוא מעיל עליו מעשה מן המעשים כמה מן החריצות וכחריצות שפוסק אותם ק"ו לשכנים ע"ס :

ד"ר ווייטמן פון זיין צארין בלוקר ווארעם אז ער וועט דיא מצוה גיט טאן וועט דאך גאט אױף אים צארען אונד ער וויל זיך אפער דר ווייטמן פון גאטש צארין אזו וויא דוד המלך ע"ה האט גזאגט אין (תהלים) לעשות רצונך אלהי הפצתי צו טאן דיין ווילן מיין גאט האב אױך בגערט וישא נפשו בזה על ההקשה אינ זאל זיין פונדע האפן דריינן אױף דעם גלייכניש אשר קדמתי בתחלת הפנים האלה וואש אױך האב אױבן גזאגט מדבר המלך ויהיה על לבו תמיד אונד דאש זאל תמיד זיין אױף זיין הארץ ואז ימצא חריצות מאבריו למעשה העבודה אונד דענמאלט אז ער וועט אזו טאן וועט ער גיין פון זיינע גלייכר גשווינדיקייט צוא גאטש דינשט כמו שהקדמנו מדברי דוד ע"ה אזו ווי מיר האפן אױבן גזאגט וויא דוד המלך עליו השלום האט גזאגט אין (תהלים) חשבתי דרכי אױך האב אױבר גרעכניגט מיינע וועגן ווי אױך בין מיר נהג מיט אזו אפער נדס וויא אױך בין אונד דורך דעם ואשיבה רגלי אל עדותיך האב אױך מיינע פיס ווידר גקערט צו דיין תורה חשתי ולא התמהמהתי אױך האב מיר גיאילט צו דינע מצות אונד האב מיר גיט גזאגט : והעשירי אונד דאש צענהנטע איז חשבון האדם עם נפשו דער מענטש זאל בייא זיך זעלבשט גריינקן בהשקפת הבורא על נגלהו ונסתרו וויא דער בשעפער לונט אױף זיין אנפלקקטע אונד פער בארגנע זאכן ושהוא רואה אותו אונד אז ער זעהט אים וחוכר כל מעשיו אונד גריינקט זאלע זיינע מעשים ומה שעובר על לבו מן המחשבות אונד אלע מחשבות וואש גייט אים אױבר אױף זיין הארץ הטובות והרעות כאיי גוטע אדר שלעכטע ויהיה מפחד תמיד ממנו אונד זאל זיך פארבטן תמיד פאר אים וישתדל לתקן נגלהו ונסתרו לאלהים יתברך אונד זאל זיך פלייסן צו פער ריכטן זיינע אנפלקקטע אונד פער בארגנע זאכן וואש ער האט גטאן קעגן גאט יתברך וימשל בזה אונד זאל זיך דריינן אפער געמען אילו היה משקיף עליו אדם ווען אמענטש זאל תמיד קוקן אױף אים ושומר תנועותיו תמיד אונד זאל תמיד היטין זיינע תנועות אונד זיינע מעשים וואש ער טוט הנכון היה לו לעשות דבר שהוא מואס האדם ההוא וואלט דען רעכט גווען אים צוא טאן אזו אונד וואש דער מענטש פער מואקט עש כל שכן שיהיה בוראו המשקיף עליו מכל שכן ווען דער בשעפער גיט אכטונג אױף אים כמה הוא חייב להכלם ולהתבושש לפניו וויא גאט מיר אױ ער חייב צו שעמן זיך פאר אים ולהזהר מהמרותו אונד צו היטן זיך פון צו ווידר שפעניגן אים ולמהר לעבודתו אונד צו איילן זיך צו זיין דינשט ולסבב רצונו ואהבתו אונד צו טראכטן גאט זיין ווילן אונד זיין ריבשאפט יעדו אונד גאט

גיהער

ל זיין

שאנו מתקשמים במבחר מה שנוכל עליו מן המלבושים בצאתנו לקראת מלכנו ושרינו ונדולי דורנו מפני שהם משקיפים על גלוינו כמו שאמר (ספר ד) כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק ואמר (נרמית מה) וישלח פרעה ויקרא את יוסף וירצוהו מן הבור ויגלה ויחלף שמלותיו וכפי זה אנו חייבים להתקשט בעבודת האלהים בנראינו ובנסתרינו לאלהים מפני השקפתו עלינו בשוב תדיר ואילו היינו מעלים בלבנו כי השקפת המלכים על הנסתר ממצפונינו כהשקפתם על הנראה מנופינו לא היינו מתעכבים לקשט מצפונינו כרצונם מלוא תראה כי רוב בני אדם אין עילת השתדלותם ללמוד החכמות וללמדם אלא להתגדל בהם אצל המלכים בלבד וכן בהרבה מעניני התורות כי עם הארץ מצוים על דת מלכם והאל יתברך יותר ראוי לו ויותר חובה עלינו להתקשט בעבודתו במצפונים ובלבבות ובאיברים להשקפתו עליהם וראותו אותם תמיד לא

מרפא לנפש

ספר סוטים שו"ת לנגדי סמיר סוף כל גדול כו' כמ"ט כ"ח ש"ע ח"א : וכן בהרבה מעניני התורות

נהער ער צו טראכטן כי מן הידוע אצלנו דען דאש וניישן מיר דאך שאנו מתקשמים במבחר מה שנוכל עליו מן המלבושים אז מיר צירן זיך דאך מיט אלע פעשטע מלבושים וואש מיר קאנען בצאתנו לקראת מלכנו ושרינו ונדולי דורנו אז מיר גייען אנשטענען אונזערע מלכים אדר שרים אדר די חשובים פון אונז דור מפני שהם משקיפים על גלוינו ווארום ווייז זיי גיבן אכטונג אויף אונזערע אנשטעלעקע זאכן דרום גייען מיר זיי אנשטענען מיט די שענשטע קליידער אזוי ווי מרדכי האט געזאגט כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק דען מען טאר נישט קומן צו דעם טוער פון דעם מקדש מיט אין זאך בקלייד און אין (בראשית) שטייט וישלח פרעה ויקרא את יוסף וירצוהו מן הבור ויגלה ויחלף שמלותיו און פרעה האט געשיקט און האט גילאזט רופן צו א יוסף און זיין האבין אים גימאכט לויפן פון דעם גרוב ארויף און ער האט זיך אפ גישארין און האט פאר ביטן זיינע קליידער וכפי זה און אז עש איז יא אזוי אנו חייבים להתקשט בעבודת האלהים זיינען מיר דאך שולדיג צו צירן זיך אין נאשט דינשט בנראינו ובנסתרינו לאלהים אין אונזערע גיזעקע און פאר בארגענע זאכן וואש מיר טוען צו נאשט מפני השקפתו עליהם בשוב תדיר פון וועגן ווייז ער גיט אכטונג אויף דיא ביינע גלייך פלומר סייא אויף די אנשטעלעקע זאכן און סיי אויף דיא פאר בארגענע זאכן ואילו היינו מעלים בלבנו און ווען מיר זאלן אויף בריינגן אויף אונז הארץ פלומר און ווען מיר זאלן טראכטן כי השקפת המלכים על הנסתר ממצפונינו אז דיא מלכים קוקען אויף אונזערע פאר בארגענע זאכן כהשקפתם על הנראה מנופינו אזוי וויא זייא גיבן אכטונג אויף דיא זאכן וואש ווערן פון אונז גיזעקען לא היינו מתעכבים לקשט מצפונינו וואלטן מיר דאך זיך פלומר אים גיט פאר נאשט פון צו צירן אונזערע פאר בארגענע זאכן אז זייא זאלן אזוי זיין כרצונם מכנו אזוי וויא זייער ווייזן איז פון אונז פלומר וואלטן מיר פלומר גיזעקען אז די פאר בארגענע זאכן זאלן אויף זיין וויא זיין ווילן הלא תראה פאר וואר דוא קאנשט דאך זעהן כי רוב בני אדם אז פיר מענטשן אין עילת השתדלותם ללמוד החכמות אזי מיר נישט זייער מעט וואש זיי פרייסן זיך צו לערנן די חכמות וללמדם און צו מאכן קערנן זיי ווייטער אלא להתגדל בהם אצל המלכים בלבד נאר פרי זיי זאלן דוקא זיי גרויט ווערן ביי די מלכים וכן בהרבה מעניני התורות און אזוי אויף לערנען זיי זייערע גימוסים און זייען זיי מקיים פון דעם פבול וועגן פון זייער מלך כי עם הארץ מצוים על דת מלכם ווארום די לייט זיינן חייב צו האלטן דאש גיזעק פון זייער מלך והאל און נאש יתברך יותר ראוי לו אזי דאך גרויט ראוי אז מען זאל אים פאלגן ויותר חובה עלינו להתקשט בעבודתו און עש איז אויף אונז סער חייב מיר זאלן זיך צירן אין זיין דינשט במצפונים ובלבבות ובאיברים מיט דיא סחשבות און מיט די הערצער און מיט די גליידער להשקפתו עליהם וויילער גיט אכטונג

אויף

שער השבון הנפש

דצ

יטרידנו דבר מדבר כמו שאמר הכתוב (ירמיה יז) אני ה' חוקר לב בוחן כליות ואמר (משלי טו) בכל מקום עיני ה' נז' (זכריה ד) עיני ה' הטה משוטטים בכל הארץ ואמר הכתוב בענין היראה מהשקפת הבורא (קהלת ה) אל תבהל על פיד ולבך אל ימהר להוציא דבר וגומר ואמר (תהלים יד) ה' משמים השקיף על בני אדם וכאשר יהיה הענין הזה שב אל רעיון המאמין תמיד ויחשוב המאמין תדיר עם נפשו עליו יהיה הבורא יתברך נמצא עמו במצפנו יראהו בעין שכלו ויהיה ירא אותו תמיד ומרוממו ובוחן את מעשיו וחוקר את פעליו בהנהגת בריותיו המעידות על גדולתו ורוממותו וחכמתו ויכלתו וכאשר יתמיד על זה יניח הבורא לו מעצבו וירגיע לבו מפחדו ויפתח לו שערי ידיעתו ויגלה לו סודות חכמתו וישים עיניו על הדרכתו והנהגתו ולא יניחהו לעצמו

מרפא לנפש

סדרה ב"א לומדים תורתיהם ונימוסיהם ומקיימים אהם לכבוד מלכם: כי עם הארץ מצווים בו' וכאשר יהיה הענין הזה בו' עי' לעיל לזון המורס על פסוק נר אלסים נשמת אדם ונבין כל סענין: וכאשר יתמיד על זה

אויף דיא אלע וראותו אותם תמיד אונ זעקט ויא אלע צייט לא יטרידנו דבר מדבר איין ואף מאכט אים נים טרוד אז ער זאל דורך דעם נים קאנען קוקן אויף דער אנדר זאך אזו ויא עש שטייט אין (ירמיה) אני ה' חוקר לב ובוחן כליות איך גאט פארשט דאש הארץ אונ פרוב די גירין אונ אין (משלי) שטייט בכל מקום עיני ה' אויף אלע ערמער זיינן די אויגן פון גאט אונ אין (זכריה) שטייט עיני ה' הטה משוטטים בכל הארץ די אויגן פון גאט שוועבן איפר די גאנצע ערד ואמר הכתוב בענין היראה מהשקפת הבורא אונ דער פאכק זאגט אין (קהלת) ויא מען זאל זיך פארקמין ווייל דער בשעפר קונט אויף אלעקן אל תבהל על פיד דוא זאלשט זיך נים איילן צו ריידן מיט דיין מויל ולבך אל ימהר להוציא דבר לפני האלהים אונ דיין הארץ זאל זיך נים איילן אויש צו ריידן איין ווארט פאר גאט ה' משמים השקיף על בני אדם גאט לונט פון דעם היסר אויף דיא קענטשין וכאשר יהיה הענין הזה שב אל רעיון המאמין תמיד אונ ווען דער וואש גלייבט אין גאט וועט דעם ענין תמיד האבין אין זיינע מחשבות ויחשוב המאמין תדיר עם נפשו עליו אונ דער וואש גלייבט אין גאט וועט דרויף תמיד השבון האלטן מיט זיין נפש יהיה הבורא יתברך נמצא עמו במצפנו וועט דר בשעפר יתברך מיט אים זיין אין זיינע גראנקען יראה בעין שכלו אונ ער וועט אים זעקן מיט זיין שכל ויהיה ירא אותו תמיד אונ וועט זיך אלע צייט פאר אים פארקמין ומרוממו אונ וועט דער הייבן אים ובוחן את מעשיו אונ וועט פאר שטיין דעם בשעפר יתברך דורך זיינע מעשים וחוקר את פעליו בהנהגת בריותיו אונ וועט גאט פארשטין זיינע ווערקען ויא ער איז זיך נוהג מיט זיינע בשעפענש המעידות על גדולתו ורוממותו וואש די ווערק זאגן עדות אויף זיין גרויסקייט אונ זיין הויסקייט וחכמתו ויכלתו אונ אויף זיין חכמה אונ אויף זיין קראפט וכאשר יתמיד על זה אונ אז דער קענטש וועט אלע צייט אזו טאן יניח הבורא לו מעצבו וועט אים דער בשעפר רוא מאכן פון זיין טרוערקיט ער וועט שוין נים בדארפן טרוערין ווייל ער האט נים זיין פדערפענעש ווארום ער וועט אים שוין געבן אקע זיינע פדערפענעש וירגיע לבו מפחדו אונ וועט אים זיין הארץ גיראט שטעלין פון זיין פחד ער וועט שוין קיין מורא נים האבין מאמער וועט אים זיך טרעפן ער וועט טאן איין עבירה ווארום גאט וועט אים העלפן עש זאל אים זיך קיין מאר גאר נים מורכן זיין קיין עבירה ויפתח לו שערי ידיעתו אונ ער וועט אים עפענן דיא טרוערין פון זיין וויסן שאפט ויגלה לו סודות חכמתו אונ וועט אים אנטפערקן דיא סודות פון זיין חכמה וישים עיניו על הדרכתו והנהגתו אונ וועט זיינע אויגן אונ זיין השגחת נעבין

וליכלתו כמו שאמר (סס יג) במזמור ה' רועי לא אחסר עד סופו ויהיה במדרגה העליונה ממדרגות החסידים ובמעלה הרמה ממעלות הצדיקים ויראה מאין עין וישמע מבלי און וידבר בלי לשון וירגיש בענינים מבלתי חושים וישער בהם מבלעדי הקשה ואיננו קץ במאומה מענינו ולא בוחר ענין יותר מענין ממה שבחר הבורא תולה רצונו ברצון הבורא ואהבתו באהבתו והנאהב אצלו מה שאהוב לו והנמאס אליו מה שמאוס לו ובכמותו אמר החכם (משלי ח) אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום ואמר (סס) כי מוצאי מצא חיים ויפק רצון מה' :

והאחד עשר חשבון האדם עם נפשו על מה שעבר מימיו אם התעסק בהם בעבודת אלהיו או בעבודת יצרו וימשל בזה כאילו המלך נתן לו ממון להוציאו

מורפא לנפש

ענינו ע"ס פו' : ויהיה במדרגה העליונה כו' * עס הכירו בלא לשון נשמות : וישער בענינים מבלעדי כחוק שאין אדם יוכל לראותם בעין הנשמה וכול יראה אדם בעין שכלו כוך מחת שמוכך מומרו כ"כ עד שמקיים תמיד שויתי כ' לנגדי תמיד וכול מדרגת הנבואה והחסידים העליונים כמה שידוע מבריתא דר' פנחס בן ואר מורס מכילס לודי מעשה כו' וחסידות גדולס מכלס

געבין אויף זיינע דרכים און אויף זיינע הנקודות ולא יניחו לעצמו וליכלתו און וועט אים נים ראין גיין פאר זיך זעלבשט ער זאל זיך פירן נאך זיין אייגענע מאכט נאך גיירט נאט וועט אין זיין הילף זיין און וויא עש שמיים אין (ההלים) אין דעם קאפיטל כ"ד וואש עש הייבט זיך אן מזמור לדוד יי רועי ביו אין סוף קפיטל ויהיה במדרגה העליונה ממדרגות החסידים און ער וועט זיין אין דר העקשטער מעקה פון די חסידים ובמעלה הרמה ממעלות הצדיקים און אין די הויכע מעלה פון די מעלות פון צדיקים ויראה מאין עין און וועט זעהן אן אויגן וישמע מבלי און וועט הערין אן אויערין וידבר בלי לשון און וועט ריידן מיט זיין חבד נים מיט קיין נשמי לשון וירגיש בענינים מבלתי חושים און וועט פילין נאכן אן די חושים וישער בהם און וועט קאנן נאכן בטרואכטין מבלעדי הקשה אן פאר גלייכנש אדר ראיות פלומר ער וועט נים ברארפין דרויף בריינגען קיין ראיות און גלייכנש נאר מען וועט עש און אויף פאר שמיין ואיננו קץ במאומה מענינו ער וועט נים פאר מאוכסן אין קיין שום נאך פון זיין פירונג פלומר וויא עש וועט זיך אים פירן וועט פאר אים נים זיין ולא בוחר ענין יותר מענין ממה שבחר הבורא און ער וועט זיך נים אויש קלייבין קיין בעסר פירונג פון דעם וואש דער בשעפר קלייבט אים אויש תולה רצונו ברצון הבורא ער וועט אן היינגן זיין ווילן אין דעם ווילן פון דעם בשעפר ואהבתו און זיין ליבשאפט באהבתו אין נאמש ליבשאפט והנאהב אצלו מה שאהוב לו און בייא אים וועט גלייבט זיין וואש ביי נאט איו גלייבט אדר וואש נאט האט ליב פון זיינט וועגן ובכמותו אמר החכם און פון און אגלייבין האט גינאנט דר חכם שלמה המלך אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום וואז דעם מענטשן דר וואש פאלגט מיך וואש ער היילט זיך אלע מאג צו גיין אויף מינע מירין פלומר אין דיא שולין און אין בתי מדרשות :

והאחד עשר און דאש עלפטי איו חשבון האדם עם נפשו דער מענטש וואר זיך זעלבשט פערעכנן על מה שעבר מימיו אויף זיינע מענ וואש זיינען שוין בייא אים אנועק גינאנגען אם התעסק בהם בעבודת אלהיו אויב ער האט אין די מענ עוסק גווען אין נאמש דיינשט או בעבודת יצרו אדר מיט דר דינכט פון זיין יצר הרע וימשל בזה און זאל זיך דרינגען איין מושל נעמן כאילו המלך נתן לו ממון בלייף וויא איין מלכות האט אים גינעבין נעקט להוציאו בפנים מאופני הוצאותיו און ער זאל אויש געבן אין אעלכע אפנים פון הוצאות וויא ער האט אים בפויקין

שער השבון הנפש

רצא

בפנים מאופני הוצאותיו והזהירו שלא יוציא ממנו מאומה בזולתם והודיעו כי יחשוב
אתו עליו ככלות שנתו ולא ימחול לו ממנו מאומה האין מן הזריות לו שיחשוב עם
נפשו בסוף כל חדש וחדש מחדשי השנה לדעת מה שהלך מן הממון ובמה הוציאו
ויהיה נזהר בשאר הממון ובשאר הזמן קודם שיפגעהו החשבון פתאום והוא אינו
יודע מה שיש לו ומה שיש עליו ועל הרמיון הזה אחי צריך שתפקוד את נפשך אם
תוכל בכל יום מימך ותחשב עמה על עבודת האלהים שהיא חובה עליך בו ואם
התעלמת מזה מה שעבר מימך אין פחות משתחשב עם נפשך במה שנשאר מהם ואל
תדלק אחר העלמה בהעלמה ותדרוך ההנחה בהנחה כי אין לפני ה' אלהיך העלמה
ולא הנחה ולא שכחה וכבר נאמר כי הימים מגילות כתבו בהם מה שתחפצו שיוכר לכם

מרפא לנפש

והיא כו' צריך שתפקוד את נפשך: שזכור ותחשוב עם
נפשך כמו פוקד עון אבות: שהיא חובה עליך
בו ר' ל' זו כוונת: אין פחות ר' ל' לכל הפחות כו'
עכ"פ תהיה עם נפשך על כוונת כשאלהים: ואל תדלק
אחר העלמה בהעלמה למי יזלזל תחשוב שש"י מתעלם
ממעשך וכי תהיה להשגיח עליהם כיון שאתה רואה שאין

וזהו הירי שלא יוציא ממנו מאומה בזולתם אלא יחשוב
בעצמו ויחשוב עש איז אויף אנדערע זאכן והודיעו און
ככלות שנתו אז דאש יאר וועט און נעמט ער מיט אים
ימחול לו ממנו מאומה און וועט אים דער פון גאר נים
דאש דען נים קיין זריות פלומר גיהער דען אזו נים צוא ויין אז ער זאל ניה זעכשט פחשפון
בסוף כל חודש וחודש מחדשי השנה אלע סוף חודש פון די חודשים פון דעם יאר לדעת מה שהלך מן
הממון ער זאל ווישן וויפל געלט עש איז בייא אים שוין אונזעק גיגאנגען ובמה הוציאו און אין וואש
ער האט עם אויש געגעבן ויהיה נזהר בשאר הממון ובשאר הזמן און ער זאל ויין גיווארינט מיטין
איבריגן געלט און אין דר איבריגן צייט גיהער ער דאך דאש פונדא בעקיר צוא טאן קודם
שיפגעהו החשבון פתאום איידר דר חשבון פון דעם מלך וועט אים פרוצלונג אן קומען והוא אינו
יודע און ער וועט נים וויסן מה שיש לו וואש ער האט חובות בייא אנדערע ומה שיש עליו און
וואשערע חובות עש וינגען פאר האנדן אויף אים ווארום דער שטייגער איז פון אפגעל משא
וכתן ער איז אנדרי שולדיג און אנדערע זיינן אים שולדיג ועל הרמיון הזה און אויף דעם גלייכש
אחי מיין פרויד צריך שתפקוד את נפשך אם תוכל בכל יום מימך גיהערשטו דיין זייר איסקיבין
טאג אלליין צו פדיינקן פון דייע טעג אויב דו קאנשט ותחשב עמה און זאלשט מיט איר אפ
דעקנן על עבודת האלהים שהוא חובה עליך בו פון וועגן גאטש דיןשט וואש איז אויף דיר איין
חוב דרינגן ואם התעלמת מזה מה שעבר מימך און אויב דוא האשט דיר פאר הויקין דער פון און
האשט עש נים גיטאן אין דייע טעג וואש זיינן שוין אונזעק גיגאנגען אין פחות איז שוין נים ווייניג
פלומר קאן שוין ווייניג נים זיין משתחשב עם נפשך במה שנשאר מהם אז דו זאלשט זיך האמטשע
פרעקנין איז דיא טעג וואש איז דיר נאך איבר גיפליבין ואל תדלק אחר העלמה און דו זאלשט
נים נאך יאגן נאך דעם פר הויקנעש ווייל בהעלמה דו האשט זיך פיו אהער פאר הוילין ותדרוך
און דו וועסט וועלן נאך יאגן ההנחה שטיין צו לאזן גאטש דיןשט ווייל בהנחה דו האשט פיו
אהער שטיין גלאזן גאטש דיןשט זאלשטו אזו נים טאן כי אין לפני ה' אלהיך העלמה ולא הנחה
ולא שכחה דען פאר דיין גאט איז נים פאר האנדן קיין פאר הויליגש און קאזם נים נאך קיין
שום זאך און ער פאר געסט נים און אלע דייע טעגשים זיינגען פאר שרייבן אין איין בוך
וכבר

שער השבון הנפש

ואמר (תהלים לב) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין ונאמר במי שארך זמן התעלמותו (הושע ז) גם שיבה זרקה בו והוא לא ידע :

והשנים עשר חשבון האדם עם נפשו בעת המית לבו והרצותו על העולם בכל השתדלותו ותכלית תחבולותיו וסוף יכלתו וישקול עמה בנותו בעניני אחריתו ועותו (ס"א וגמלותו) מעבודת אלהיו ואז ימצא מחשבתו בעניני שלמו הרמה שבמחשבות ותחלתו בו הרמה שבתחלת כי לא יספיק לו ממיני קניניו מאומה אך הוא כאש כל אשר תוסיף עצים היא מוסיפה להבה וכל לבו וכונתו מושכים אליו יומם ולילה איננו חושב לאותב אלא מי שיעזרהו עליו ולא ריע נאמן אלא המישרהו

מרפא לנפש

בספר נכתבים : וכבר נאמר כי הימים מגילות : כימים
עלמם הם כמו מגילות שכתובים בו הן מות הן רע הן כל
יום ויום הוא בא בפני עצמו כמו שתקנו בתפלה המעשה
במנוח בכל יום תמיד מעשה בראשית וכל מה שאלה עושה
בו עושה רוחם ביום זה בעצמו כמו הכתיבה והרשימה
במגילה ובזכר פ' ויחי דף רכ"ד האריך מאוד בענין הזה
על פסוק ולברכס זקן בא כימים שבה עם כל ימיו שלמים
וקיימים שלא היה בהם שום פגם והאמר שם שהימים
האלה שאלהם מכיל עמו לעולם כ' הן הן מלכותו שלמתיים
אח הגשמה להשגתן עכ"ל נג"ע ובהם ועל ידיהן יעמוד

בשתיים מהמים כמ"ס ימים יולדו וגומר ואזכר ימים
לראות טוב וכן כמה פסוקים והנאמר לשונם בסוף הקדמת
המקור ע"ש כאן : כתבו בהם : ס' בחריק כמו כתבו
על היסודים :

והשנים עשר חשבון בו : ואז ימצא מחשבתו בעניני

עולמו ר"ל לעולם : הרמה שבמחשבות : וראה

בעין שכלו שמתחננו וכן כל תחבולותיו מה שהוא מתעסק

בהם תמיד העיקר אללו על עניני העולם : וכו' עיקר ויקרא

וגדולה אללו כמו שמספר וכו' : כי לא יספיק לו כו' :

ובעניני אחריתו הוא מתעלל ומכסה אותם שאינם תשובים

וכבר נאמר און עש איז שזין לאנג גיואנט גיווארין

ביוקר כתבו בהם מה שתחמצו שיוכר לכם וואש מען שרייבט אין זיי וואש מען וואלט גערן גריינגן

אז אויך וואש מען טוט דעם מאג כאכט עש אצייגין אין דעם מאג זעלבסט און אין (תהלים)

שמיים אל תהיו כסוס כפרד אין הבין איר ואלט נים זיין וויא איין פערד וויא איין מויל אייזיל

וואש האט קיין פאר שטאנד נים ונאמר במי שארך זמן התעלמותו און פון אועקין וואש האט

זיך פאר הויקין אלאנגע צייט און האט נים בגערט צוא גריינגען אויף זיינע מעשים ווערם

גיואנט אויף אים אין (הושע) גם שיבה זרקה בו והוא לא ידע אויך איז שזין אין אים גריינקייט

אריין גפאלן און ער האט נים בגערט צו וויסן :

והשנים עשר און דאש צוועלפטע איז חשבון האדם עם נפשו דער מענטש ואל זיך זעלבסט

ברעכנין בעת המית לבו והרצותו על העולם אין דער צייט אז זיין הארץ טוט פר

לאנג און מראכטן אויף דר וועלט בכל השתדלותו וסוף יכלתו וישקול עמה בנותו בעניני

אחריתו ועותו ונאמר במי שארך זמן התעלמותו און פון אועקין וואש האט קיין פאר

שטאנד נים ונאמר במי שארך זמן התעלמותו און פון אועקין וואש האט קיין פאר

זיך פאר הויקין אלאנגע צייט און האט נים בגערט צוא גריינגען אויף זיינע מעשים ווערם

גיואנט אויף אים אין (הושע) גם שיבה זרקה בו והוא לא ידע אויך איז שזין אין אים גריינקייט

אריין גפאלן און ער האט נים בגערט צו וויסן :

והשנים עשר און דאש צוועלפטע איז חשבון האדם עם נפשו דער מענטש ואל זיך זעלבסט

ברעכנין בעת המית לבו והרצותו על העולם אין דער צייט אז זיין הארץ טוט פר

לאנג און מראכטן אויף דר וועלט בכל השתדלותו וסוף יכלתו וישקול עמה בנותו בעניני

אחריתו ועותו ונאמר במי שארך זמן התעלמותו און פון אועקין וואש האט קיין פאר

שטאנד נים ונאמר במי שארך זמן התעלמותו און פון אועקין וואש האט קיין פאר

זיך פאר הויקין אלאנגע צייט און האט נים בגערט צוא גריינגען אויף זיינע מעשים ווערם

גיואנט אויף אים אין (הושע) גם שיבה זרקה בו והוא לא ידע אויך איז שזין אין אים גריינקייט

אריין גפאלן און ער האט נים בגערט צו וויסן :

והשנים עשר און דאש צוועלפטע איז חשבון האדם עם נפשו דער מענטש ואל זיך זעלבסט

ברעכנין בעת המית לבו והרצותו על העולם אין דער צייט אז זיין הארץ טוט פר

לאנג און מראכטן אויף דר וועלט בכל השתדלותו וסוף יכלתו וישקול עמה בנותו בעניני

אחריתו ועותו ונאמר במי שארך זמן התעלמותו און פון אועקין וואש האט קיין פאר

שטאנד נים ונאמר במי שארך זמן התעלמותו און פון אועקין וואש האט קיין פאר

זיך פאר הויקין אלאנגע צייט און האט נים בגערט צוא גריינגען אויף זיינע מעשים ווערם

גיואנט אויף אים אין (הושע) גם שיבה זרקה בו והוא לא ידע אויך איז שזין אין אים גריינקייט

אריין גפאלן און ער האט נים בגערט צו וויסן :

רצב

מרפא לנפש

אין פייא אים קיינר נישט קיין געטרייער חבר אלא המישרה אלוי נאר דער וואש מאכט אים גלייך
דער צו פלוסר דר וואש פריינגט אים דר צו ויצפה לעחות אצור המסחרים אונז ער האפט אויף
די צייטן וואש ער וועט קאנן סחורות איין זאמלן ועתי מכירתם אונז אויף די צייטן וואש ער
וועט זיי קאנן פאר קויפן וצופה ענני השער אונז ער קוקט אויף דיא מויערין פון דעם מארק
פלוסר אויף דעם מקח וואש זיי גילטן וחקר על יוקר הסחורות וזולתם אונז ער פארשט נאך אויב
דיא סחורות זיינן מייער אדער פוזל ועלותם ויורדתם בכל קצוי ארץ אונז אין וואסערע מדינות
אלערלייא מיני סחורות זיינן הויך פלוסר עש הייבט מייער אונז וואסערע מדינות זייא זיינען
גידעריג דש הייבט וואלוויל ולא יעכבהו מלכת כדרכים הרוחקים חום ולאקור ולא מעה הים אונז קיין הייז
אדער קעלט אדר שטראם פון דעם ים וועט אים נישט איין האלטן אז ער זאל דורך דעם נישט
גיין אין ווייטע וועגן ולא אויך הירד במדברות אונז אויף האלט נישט איין דר ווייטער וועג צו גיין
אין די מדברות עש איז ווייט דרום וועל איך נישט גיין אהין אד כל זה נאר פאר וואש
טום ער דאש אלץ לתקותו שיגיע אל תכלית ווייל ער טוט האפן ער זאל דורך דעם קוקן צו איין
תכלית ואין תכלית לו אפר דאש איז פאר אים קיין תכלית נישט אדר אזוי דר פשט אפר צום
אמת וועט דאש פייא אים צו קיין עק אונז סוף נישט קוקען ווארעם וואש ער וועט מער נעלט
האפנין וועט ער ארץ נאך מער וועלן ואפשר שתהיה גיעתו לריק אונז איז נאך נאטלט אז זיין מיא
זאל זיין אום זונסט פלוסר ער זאל נאר אין דעם וועג נישט פאר דינן קיין נעלט ולא יעלה בידו
אונז ער וועט דר פון מער נישט האבן כי אם הצער האריך נאר אז איין זאנגן צער והסרת והעמל אונז
מירחא אונז מדיקיים ואם הגיע אל קצת מה שקוה אונז ווען ער האט שוין גגרייכט צו אטויל פון
דעם וואש ער האט גהאפט שמא לא יהיה לו מכנו מאמר וועט ער דער פון מער נישט האבן כי
אם שמדתו נאר ער זאל דאש נעלט הימן והנהגתו אונז זאך זיך דער מיט נוהג זיין וניא ארום
עש זאל נאך אלע קאל מער ווערן והצנעתו מן הפגעים אונז זאל עש בהאלטן אונז הימן פר שארן
ער שיהיה למו שגגור עליו בו פיו עש זאך זיין צו דעם וואש עש איז צו אים גגור גווארין פלוסר
ער זאל דאש נעלט אונז דאש נוסט נאר הימן פאר שארין אונז דער נאך וועט עש צו נעמען
דער וואש איז אים פשערט אם בחייו אדר פייא זיין לעבן וועט עש נאך יענר צו נעמן אזוי וניא
עש שמיים אין (יורמה) בחצי ימיו יעזבו אין דר העלפט פון זיינע טעג וועט אים דש עשירות
פאר דאזין או לאחר מותו אדער נאך זיין טוים אזוי וניא עש שמיים אין (תהלים) ועזבו לאחרים
חילם זיי וועלן פאר לאזן צו אנדערע זייער נוסט וכבר הזהירנו החכם אונז דער חכם שלמה המלך
האט לאנג מזהיר גווען מן החריצות והשחלות להרבות בממון פון דעם מראכטן מיט תריצות אונז
פלייסן זיך צו מערין נעלט פלוסר ער האט אונז שוין מזהיר גווען מיזאל נישט פלייסן זיך אונז
מראכטן

להעשיר מבינתך חדל וספר מדוה הנמצא בו באמרו (סס) התעף עיניך בו ואינו נומר • והורנו החכם האחד ואשר אותנו על השתדלותנו בענין המזון והספוק בלבד באמרו (תכלס קנה) יגיע כפיך כי תאכל אשריך ומוב לך • וכן שאל החסיד מאלהיו לתת לו מן המזון די ספקו ולהרחיק ממנו העושר המביא אל המותרים והריש המביא אל אבדת המוסר והתורה באמרו (משלי) שתיים שאלתי מאתך ריש ועושר אל תתן לי המריפני לחם חוקי ושאר הענין וכמהו מצאנו יעקב אבינו ע"ה שאל מאלהיו ספוקו באמרו (בראשית כח) ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש • הלא תקין אחי ותראה חסרון מה שחרצת עליו ומהרת אליו להעמיד גופך על ענינו אשר לא תתמיד לך חברתו כ"א זמן מועט לא יפרד ממנו צער ולא ימלט מפגע בעוד התחברותך עמו אם ישבע יחלה ואם ירעב

מרפא לנפש

כ"כ ר"מ אלשיך: אשר לא תתמיד לך חברתו • כי רק כלה תראה: אם ישבע • שאלו יופר מדלי כול חולם: זמן מועט יכיו חכמים כגוף עם סגפ ימי שטמינו וגו' ואם ירעב כגוף יחלש כו' • ואם יתרון נספק על גופך וקף גם זאת שלא ימלט כגוף רגע א' מעז ומפגעים רעים כלה ידוע לכל רואי שמש סכסכס כול חסיד יופר מהגוף

מראקמין וויא ארום מען זאל ארץ מערין נעקט אזו וויא עש שטייט אין (משלי) אל תיגע להעשיר דו זאקסט זיך נים מדין דווקא רייד צו ווערן מבינתך דורך דיין פאר שטאנד חדל פאר מייד עש פון דיר וספר מדוה הנמצא בו אג ער האט דער ציילט דעם וויא מאג וואש ווערט בייא דעם עשירות גפונן באמרו מיט דעם וואש ער האט גזאגט אין (משלי) התעף עיניך בו דו וועקט דייעע אויגין דער פון צו שליטין ואינו וועט עש שוין נים זיין והורנה החכם האחד אג אנאנדער חכם ראש איז דוד המלך האט אגו גילערינט ואישר אותנו על השתדלותנו בענין המזון והספוק בלבד אג האט אגו גימאכט מרעטין אויף דעם דרך אז מיר זאלן מער זיך נים פלייטין נאר אויף אגור שפיין אין אזעלכע זאכן וואש גייטיג איז באמרו מיט דעם וואש ער זאגט אין (תהלים) יגיע כפיך כי תאכל ווען דוא וועקט עקין פון דעם וואש דוא פאר ארבעקט מיט דייעע מענער אשריך וטוב לך איז וואול דיר אויף דעם עולם אג עש וועט דיר גוט זיין אויף עולם הבא וכן שאל החסיד מאלהיו אג אזו אויף האט גבעטן דער חסיד שלמה המלך פון גאט לתת לו מן המזון די ספקי ראש ער זאל אים געבן פון זיין שפיין נאר וואש ער ברארף גייטיג ולהרחיק ממנו העושר אג זאך פון אים דער ווייטערין ראש רייכקייט המביא אל המותרים וואש עש בריינגט מען זאל ווערן אייבדיגע זאכן אג אויף האט ער גבעטן והריש המביא אל אבדות המוסר והתורה אז ער זאל אים ברייטן פאר דעם ארוםקייט וואש עש בריינגט צוא פאר לירן דיא שטראף רייד אג דיא תורה אזו וויא ער האט גזאגט אין (משלי) שתיים שאלתי מאתך צוויי זאכין מוא איך בעטין פון דיר ריש ועושר אל תתן לי ארוםקייט אג רייכקייט זאלשטו מיר נים געבן המריפני לחם חוקי שפיין מיר מיין אפ געצט ברויט פלומר וויפאר איך ברארף אג אזו וויא ווייטער שטייט וכמהו מצאנו יעקב אבינו ע"ה אג אזו אגלייכן גפינען מיר ביי יעקב אבינו עליו השלום שאל מאלהיו ספוקי ראש ער האט גבעטן פון גאט ער זאל אים געבן נאר זיין בדרפעש באמרו מיט דעם וואש ער האט גזאגט ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש אג ער וועט מיר געבן ברויט צו עקין אג אקלייד אן צו קליידן הלא תקין אחי וואר וואך אויף מיין ברויך ותראה חסרון מה שחרצת עליו וועקט זעהן דעם חסרון פון דעם זעלבדיג וואש דוא האקט דרויף גטראכט אג גפלייט זיך ומהרת אליו אג דוא האקט זיך דער צוא גאילט להעמיד גופך על ענינו צוא שטעלן דיין גוף אויף זיין שטאנד אשר לא תתמיד לך חברתו וואש זיין בדרפעש וועט נים זיין פליד מיר כי אם זמן מועט נאר ווייניג צייט ווארום נאך דעם מוים וועט דער גוף זיך פון דיר אפ שייידן אג אפילו אין דער צייט וואש ער איז מיט דיר לא יפרד ממנו צער מוא זיך אויף נים אפ שייידן פון אים

יחלש ואם תלבישנו יותר מצרכו יקין ואם תניחנו עירום מצטער ועוד שהנהגתו
בבריאותו וחליו וחיייו ומותו איננה ברצונך ולא ברשותך כי הכל להנהגת בוראך
יתעלה ואיה יתרון נפשך על גופך ומערת עולמה על עולמו ועלותה מירידתו ורוחניותה
מנשמותיו ועמידתה מחליפתו וקיומה מהפסדו ופשוטיותה מהרכבתו ודקות עצמה
מעביו והבנתה מבהמותיו וקבולה המדות הטובות מקבולו המגנות • ואם אתה נוהג
בחריצות הזאת וההשתדלות הזאת ובתקנת גופך עם פחיתותו וגנותו ועם חלישותך
מהזיקו והועילו כמה אתה חייב שתתנהג בו מן החריצות והשתדלות בתקנת נפשך

קנין צער ולא ימלט מפגע בעוד התחברותך עמו און איז נים בשירקט פון שאדן אין דר צייט וואש
ער איז מיט דיר בהעפמט אס ישבע יחלה ווען ער איז זאט דאש מיינט מען אז ער עקט צו פיל
ווערט ער קראנק ואם ירעב יחלש און אז ער איז הונגעריג ווערט ער שראף ואם תלבישנו יותר
מצרכו יקין און אז דו וועסט אים בקלידין צוא פיר שוט ער עש פאר מיאוסן פלוצר ער קאן
עש נים פאר טראגן ואם תניחנו עירום מצטער און אז דו וועסט אים לאזן נאקט האט ער דאך
צער ועוד און נאך מער איז שהנהגתו בבריאותו וחליו וחיייו ומותו דאש זיין הנהגה אין גוונדיקייט
און אין קראנקייט און זיין לעבן און זיין מוילט איננה ברצונך איז נים אין דיין ווילן ולא ברשותך
און נים אין דיין רשות כי הכל להנהגת בוראך יתעלה נאר עש מוז אדך זיין אזו וויא דיין בשעפער
יתעלה פירט דך ואיה יתרון נפשך על גופך און וואו איז די מעלה וואש דא נשמה האט מער
פון דיין גוף פדוקר ווען זיין זאלין אפילו ביידע גלייך זיין אין דער מעלה גיהעשמו דאך
אזו פיל טראכטן פאר דער נשמה אזו וויא פאר דעם גוף און וואו איז נאך דאש וואש דא
נשמה איז בעסער אין דער מעלה פון דיין גוף ומעלה עולמה על עולמו און דא מעלה פון איר
עולם דאש היינט עולם הא ארץ זיין עולם פון דעם גוף ועלותה מירידתו און איר אויף גאנג
איז בעסער פון זיין נידעריג פלוצר ווארום נאך דעם מוילט גייט דא נשמה ארץ צו נאט און
דער גוף נידרט אראפ אין דער ערד ורוחניותה און וואו איז דאש וואש איר רוחניות איז בעסער
מנשמותו פון זיין גשקיות ועמידתה און איר באשטאנד וואש זיא האט תמיד איין בשטאנד אן
איין שום שנוי איז בעסער מחליפותו פון זיין פאר ביישונג ווארום דער גוף ווערט אלע קאל
פאר ענדערט וקיומה און איר קיום ווארום די נשמה האט דאך אקיום אויף אייביג איז דאך
בונדאי בעסער מהפסידו פון זיין שאדן פון דעם גוף ווארום דער גוף ווערט דאך נפסד נאך
דעם מוילט ופשוטיותה און די איינציקייט פון דער נשמה וואש זיא איז מיט קנין שום זאך נים צו
גוף גקניפט איז דאך בעסר בונדאי מהרכבתו פון זיין צוא גוף קניפונג ווארום דער גוף איז
דאך צו גוף גקניפט פון פיר יסודות ודקות עצמה און דש איינציקייט פון איר גהערן דאך איין
גרעסערע מעלה צוא האבן מעביו פון דעם גראבנהייט פון דעם גוף והבנתה און איר פאר
שטאנדיקייט איז דאך בונדאי בעסר מבהמותו פון דעם גוף וואש ער וויל זעלבע זאכן ווי איין
בהמה וקבולה המדות הטובות און דש ווי זיא נעמט אן נאר שענדליכע מדות ואם אתה נוהג בחריצות
זיין מקבולו המגנות פון דעם גוף וואש ער נעמט אן נאר שענדליכע מדות ואם אתה נוהג בחריצות
הזאת און ווען דוא בייסט זיך נוהג מיט אזו פיל חריצות וההשתדלות הזאת און אזו פיל פלייסונג
ובתקנת גופך פון דר תקנה וועגן פון דיין גוף עם פחיתותו וגנותו האמשע ער איז גאנגן שלעכט און
מבזה ועם חלישותך מהזיקו והועילו און האמשע דו בייסט דאך שלאף פון צו העלפן אדר שאדן
טאן אים פלוצר עש איז דאך נים ביי דיר אין די הענט צו העלפן אדר שאדן טאן אים נאר
עש מוז זיין אזו ווי נאט וויל פון דעסט וועגן טראכטן פארט וויא ארום עש זאל זיין עפעס
אתקנה צום גוף כמה אתה חייב שתתנהג בחריצות והשתדלות פר שטייט דאך אליין ווי פיל בייסטו

החשובה הנשארת לך אשר צוית להנהיג ענינה ולעיין בתקוניה בקנות החכמות והבינות כמ"ש (משלי כג) אמת קנה ואל תמכור (סס ד) קנה בינה ואמר (סס ט) קנה חכמה מה טוב מחרוץ ואמר (סס יד) כן דעה חכמה לנפשך ואמר (סס ט) אם חכמת חכמת לך כלומר שהקנינים הרוחניים הם שלך לא ישלול אותם ממך וולתך כאשר קרה בקנינים הגופניים: ראה אחי מה בין שני הדברים ומה בין שני הענינים ונסה ממותרות עולמך והשתדל במה שאתה צריך לאחריהך ואל תאמר ימצאני מה שימצא הכסיל כי אתה נתבע כפי הכרתך ועונשך יותר חזק והחשובון על התעלמותך יותר

מרפא לנפש

במעלה וכל ענינים כמו שמפרש אר"כ ראוי הוא שתעשה לנפשך יתר שאת מן כגוף וא"כ כו': אשר צוית במלאפוס אשר נעשויות עליו למה לה די בזה מהכמה ובינה: כי אתה נתבע כפי הכרתך ומלאפי להסיר ר"י ועבד ז"ל שכתב מלך נמרץ נגד לומדי הפילוסופיא ומתרחקים מהנחתם מן הסורה והמנות ואמר שם כעבדים שזו להם המלך ללכת מהרה אל מקום פלוני אלמוני וקצתם מלאו הן ענינו ונתן להם מוסים טובים עד מאוד וקצתם אין להם

שזין תיב צו מראקמן און צו פרייסן זיך בתקנת נפשך החשובה אין דר פקנה וויא ארום צו העקפן צוא דער נשמה וואש זיא איז זייער חשוב הנשארת לך וואש זיא בלייבט דיר איבר פלומר וואש זיא איז אויף אייביג אשר צוית וואש דו ביסט גבאמן גווארין להנהיג ענינה גוהג צוא זיין זיך אירע זאכן ולעיין בתקניה און צוא מראקמן ועלכע וואש איז צו איר אתקנה בקנות החכמות והבינות מיט דעם וואש דוא זאלשט קויפן חכמות און פאר שטאנדיקייט און וויא עש שטייט אין (משלי) אמת קנה ואל תמכור אמת קויף און פאר קויף גיט און פריער שטייט קנה חכמה קנה בינה קויף חכמה קויף פאר שטאנדיקייט און נאך שטייט דארטן קנה חכמה מה טוב מחרוץ קויף חכמה דען זיא איז בעסער אז גיט גאלד און ווייטער שטייט כן דעה חכמה לנפשך אזו לאו דיה ווישין דיא חכמה צו דיין לייב און פריער שטייט אם חכמת חכמת לך אז דוא בושט קרוג ביסטו דיר קלוג פלומר דאש מיינט ער אזו שהקנינים הרוחניים הם שלך דאש גומש און חשובה זאכין וואש דוא האשט וואש גיהערין צוא דער נשמה דיא בלייבין בייא דיר לא ישלול אותם ממך וולתך דאש קאן איין אנדערער בייא דיר גיט אונעק געמען כאשר יקרה בקנינים הגופניים אזו וויא עש קאן זיך מרעפין בייא דעם גומש וואש גיהער צום גוף קאן מען דאך יוא אונעק געמען אבר דיא מצות און מעשים טובים און דיא חכמה דאש קאן קיינער בייא דיר גיט אונעק געמען ראה אחי זעה מיין ברודר מה בין שני הדברים וואש דער חירוק איז צווישין דיא ביידע זאכין צווישין דעם גוף און צווישין דער נשמה ומה בין שני הענינים און וואש פאר איין חילוק איז צווישין דיא ביידע פירונג פלומר אויף וועלכע מען פדארף בעסער מראקמן און וועלכע עש איז בייא מענטשין אין דיא הענט אז ער זאל מיט זיין מראקמן קאנן דר צו העלפן ונסה ממותרות עולמך און גיט אונעק פון צו ווערין איברגע אום גוצליכע וועלשליכע זאכין והשתדל במה שאתה צריך לו לאחריהך און פלייס זיך אין דעם וואש דו פדארפשט צוא דיין סוף ואל תאמר ימצאני מה שימצא הכסיל און זאלשט גיט זאגן דאז מיר דאש גרייכין וויא עש וועט גרייכין דעם גאר כי אתה נתבע כפי הכרתך ווארום דו ווערשט גימאנט וועדליג דיין פאר שטאנדיג ועונשך יותר חזק און דיין עונש איז שטארקער אז דער עונש פון דעם גאר והחשובון על התעלמותך און דעם חשובון וואש דו וועשט פדארפן געבין אויף דיין פאר חילונג פלומר אויף דעם וואש דו האשט זיך פאר חילין פון גאמט דינשט יתר מדוקדק וועט מער מדוקדק זיין פלומר קען וועט מיט דיר סדקדק זיין אין השבון מערווי מיט דעם גאר ואלתסמוך

שער השבון הנפש

רצד

מדוקדק ואל תסמוך על דבר שאין לך בו זכות ותנוה דעתך על מענה שהיא עליך ולא לך. והמאמר בהשלמת הענין הזה יארך ודי לך ממני שהעירותיך אליו והוריתיך עליו. וכפי תבונתך הסתכל דברי והבן רמיוותי וחקור עליהם בספר תורת האלהים ודברי רז"ל יראה לך בירורם מן הכתוב ומן המושכל ומן המקובל בעזרת האל :

והשלשה עשר חשבון האדם עם נפשו על מעשהו ותוספת הכרתו על השתדלותו בעבודת חבורא והגעת יכלתו על מה שהוא משלם מחובות חבורא על מובותיו עליו. וימשל בזה אל עבד שנתן לו אדוניו אדמה לזרוע ונתן הזרע כפי

מרפא לנפש

על מענה שהיא עליך ולא לך. כל מה שתעשה ותתן עמך חינו כלום שתענה עמך חתה נענש וכיף טענה עליך שכי גס חתה ידעה שסוף כסיל ומעשיו נכזבים ואין תלמוד ממנו :

על דבר שאין לך בו זכות אונמואלשט ניד נים פאר לאין אויף אזו אַזאך וואש דוא קאַנשט דורך דעם דיר נים גירעכט מאכין ותנוה דעתך על מענה שהוא עליך אונ זאַלשט מאכין רואן דיין דעה אויף אזו אַטענה וואש איז אויף דיר פלומר וואש דורך דר מענה אליין וועשטו נישטראפט ווערין ווארם דו זאגשט דאך קאז מיר דאש אַנמגין אזו וויא דעם נאר ווייש דאך אליין אז ער איז איין נאר אונ פירט זיך נים שיין אונ וויא אזו קאַנשטו דיר פון אים אפ לערנען ווארם דו האשט דאך מער שכל פון אים ולא לך אונ דיא מענה איז נים גוט פאר דיר אדר דער פשט איז אזו (על מענה שהיא עליך) דרום דאש וואש דוא וויישט ער איז איין נאר גיהערשטו דאך דער פאר לויפין דעם פאשעפער וואש ער האט דיר מער שכל גינעפין פון אים וועשטו דאך נאך דער פאר נישטראפט ווערין וואש דוא האשט אים נים גילויבט זאגט דער מחבר והמאמר בהשלמת הענין הזה אונ ווען איך זאל דיר וועלין זאגין אין גאנצין וואש פון דער זאך קאן נאך גיזאגט ווערין יארד וואלט עש זייער לאנג גיזען ודי לך ממה שהעירותיך אליו אונ לאז דיר פנגיין דער מיט וואש איך האב דיר דא דער נעקט והוריתיך אונ האב דיר גירערינט וכפי תבונתך אונ וועדליג דיין פאר שטאנד הסתכל דברי זאגשטו קיין אין מיינע הייד וואש איך האב דא נישטריבין והבן רמיוותי אונ פאר שטייא וואש איך האב דא פּרמז אונ קורץ נישטריבין וחקור עליהם בספר תורת אלהים אונ פארשט דרויף אין דעם ספר פון גאמל תורה ודברי רז"ל אונ אין די הייד פון די חכמים ז"ל יראה לך בירורם וועט דיר גיזיוון ווערין זייער קלאר הייט מן הכתוב ומן המושכל אויש דעם פסוק אונ אויש דעם שכל ומן הקבלה אונ אויש דער קבלה וויא מיר האבין מקבל גיזען פון אונזרע חכמים וועשטו פאר שטיין אז וויא איך האב דיר דא נישטריבין איז גוט אונ קלאר בעזרת האל מיט די היקף פון גאט :

והשלשה עשר אונ דאש דרייצנטע איז חשבון האדם עם נפשו דאש דער מענשט זאל מיט זיך זעלבשט חשבון האלמין על מעשהו אויף זיינע מעשים ותוספת הכרתו על השתדלותו בעבודת חבורא אונ דאש ויין שכל איז גרעסר אז ויין פרייסין אין גאמל דונקט והגעת יכולתו אונ ער קאן גרייכין מיט ויין יכולת אין גאמל דונקט על מה שהוא משלם מחובות חבורא מער איידר ער טוט פצאלין וואש ער איז שולדיג צום פשעפער על מובותיו עליו פאר זיינע מובות וואש ער האט אים גיטאן פלומר ער האט מער גיקאנט דין גאט איידר ער דינט אים וימשל בזה אונ ער איז דרינג גלייך אל עבד שנתן לו אדוניו אדמה לזרוע צו אקנעכט וואש ויין נאר האט אים גינעפין ער זאל זיא פזייען מיט תבונה אונ אנדערין זאכן ונתן הזרע כפי צרכו אונ ער האט אים גינעפין וזימען וועדליג ער פרארף צוא זייען דיא גאנצע ערד וזרע קצתה

האט

שער חשבון הנפש

צרכו וזרע קצתה והוציא שאר הזרע בצרכיו וכאשר פקד אדוניו את האדמה מצאה בלתי זרועה וכששאלו על זה הורה בקצורו בענינה וחשב עמו על מה שאמר כי זרע מן הזרע באדמה ופקד הזרע ממנה וחשב על מה שעלה בו עד תכלית ותבעו בשאר הזרע וחייבו לפרעו כל מה שהיתה האדמה עושה וגדל מדותיו ונכפלה רעתו • וכן אחי ראוי לך לחשוב עם נפשך על מה שהנך האלהים מהבנתך אותו ואת תורתו ומה שנתן לך מן הכח והיכולת לפרוע מה שאתה חייב לו ועשה בזה מה שיצא אל גבול המעשה ממך ויראה לך כי אתה נתבע בכל זה ובא עליו לידי חשבון כל שכן עת המשך הטובות אליך מאת הבורא וראוי לך להשתדל בכל כחך ותמורה בכל יכולתך

מרפא לנפש

שכח רגל וז"ל ענוש יענש על הקוצר כולל כמו שמפרש • ולפי חשבון סוס תכנו לשלם לו כל הזרע כי אם היה כולו זכר • א חשבון האדם עם נפשו על יסודו חכמתו על מעשיו זרע היה עושה ג"כ כחשבון סוס • וגדל מדרוה בו • וזכ"ל מ"ס : וכאשר פקד אדוניו בו • כמו פקד פקדתי אדם : וחשב עמו בו • ופקד הזרע ממנה • ויראה לו שיהיה לו חשבון • ויראה לך כי • תראה ענין שכלך ויראה לו שיהיה לו חשבון • ויראה לך כי • תראה ענין שכלך

האם דער קנעכט נאר אמייל ערד גיזייאט והוציא שאר הזרע בצרכיו אונ האם דיא איבריקע זויקען אויש גנעפין אויף זיין ברעפניש וכאשר פקד אדוניו את האדמה אונ אז זיין האר האם באזוכט דיא ערד מצאה בלתי זרועה האם ער ניא גיפונן אז ניא איז גיט אין גאנצין גיזייט גיזיארין וכששאלו על זה אונ אז זיין האר האם אים דרויף גפרענט פאר וואש האקטו גיט גיזייט די גאנצע ערד הורה בקצורו בענינה האם אים דר קנעכט מודה גווען אז ער האם אים גיט רעכט גיטאן וחשב עמו האם דער האר ויף ברעכנט מיט דעם קנעכט על מה שאמר כי זרע מן הזרע באדמה אויף דעם שטיקל ערד וואש דר קנעכט האם גיזאנט ער האם גיזייאט ופקד הזרע ממנה אונ האם גיזיינקט וויפיל ער האם דריינן גיזייאט וחשב על מה שעלה בו אונ האם וויקער בייא השבינת וויפל עש איז אויש גיזיאקטין דער פון האם ער עש ארץ בייא השבינת עד תכלית ביו צום עק ותבעו בשאר הזרע אונ דער גאנץ האם ער אים גימאנט פאר דעם איבריקן זויקען וואש דער קנעכט האם אויש גנעפין אויף זיין ברעפניש ועלפישט וחייבו לפרעו אונ האם אים מתייב גיווען צו בצאלין כל מה שהיתה האדמה עושה אזו פיר וואש עש האם גקאנט דרויש אויש וואקסין פלומר ער האם אים גיזאנט ווען דא וואלשט עש גיזייט וואקט אזו פיר דרויש גיזיאקטין דרום בדארפשוט מיר בצאלין וועדליג עש וואקט דרויש גקאנט אויש וואקסין וגדל מדרוה אונ אז דר קנעכט האם דאש דר הערט איז אים זייער גרויש גיזיארין זיין ווייטאג ונכפלה רעתו אונ זיין בייזקייט איז אים גיטאפלט גיזיארין (עין כפי) וכן אחי ראוי לך לחשוב עם נפשך אונ אזו אויף מיין ברודר גהערשטו דיק ועלפישט ברעכנין על מה שהנך האלהים אויף דעם וואש גאט האם ויף איבר דיר דר באריקט מהבנתך אותו פון דעם פאר שטאנד וואש ער האם דיר גנעפן אז דו זאלשט אים פאר שטיין ואת תורתך אונ זיין תורה זאלשטו פאר שטיין ומה שנתן לך מן הכח והיכולת אונ וואש ער האם דיר קראפט אונ יכולת גינעפן לפרוע מה שאתה חייב לו דו זאלשט קענן בצאלן דאש וואש דא בישט אים שולדיג ועשה בזה מה שיצא אל גבול המעשה ממך אונ מיט דעם פון וואש גאט האם דיר גנעפן זאלשטו מאן מצות אונ זאלשט זיך גיט לאון פניגן ווייל דו פר שטייט גאט נאר דא מונט מאקע מאן מיט די גלידך ויראה לך אונ עש זאל דיר גוויזין ווערין גלייך כי אתה נתבע בכל זה וניא דא ווערשט אצונד גימאנט אויף אלימן פלומר אויף דעם וואש דו דינשט אים גיט וועדליג דיין פר שטאנד אונ אויף די אלע טובות וואש גאט האם דיר גיטאן ובא עליו לידי חשבון אונ גלייך וניא דו קומשט אצונד אויף דעם אפ געפן חשבון כל שכן עת המשך הטובות אליך מאת הבורא מכל שכן אין דר צייט אז עש ווערט דיר גיזיארין

שער השבון הנפש

רצה

דפרעו ולהשוות מעשיך להכמתך והותרך עם השתדלותך והותר כל מרחק לעשות כפי
 חכמתך ואל תתנהג במותר עולמך פן תלאה לשלם חובות תורתך שהאל יתעלה נתן
 לאדם מן הכח כפי צרכו לתורתו ולעולמו ומי שהוציא ממנו מאומה במותרות אשר
 יתכן לעמוד זולתם יפקדנו בעת הצורך אליו בדברים הצריכים ואל תחלה עצמך בלו
 ואולי ותאמר לו הגעתי למעלה כך וכך כן הממון והחכמה הייתי משלם כל מה שאני
 חייב מן העבודה לבורא יתעלה והדומה לזה מן הדברים כי הם דברי כזבים יתעה מי
 שיתלה עצמו בהם ויפול מי שנשען עליהם וזאת היא הגדולה שבתעות בעלי המשכון

מרפא לנפש

כי אתם וכו' עכ"ל: והותר כל מרחק וכו' למ"ס: וסוחר
 ל' יתרון כלומר יתרון כל מרחק ועמלך יסיה לעשות כו'
 עכ"ל: אבל יעניני עולמך אל תעריף יוסף רק לפי צורך
 לפתנסתך: פן תלאה נכול כדול ותכלה כחוסך בדברי הכל
 ואין גם מועיל וכשתתקד לענוד את ה' ולא יסיה לך כח
 ומש כוחך מתמנה גודל יגיעות שיגיעה על שאל דברים: יפקדנו
 בעת הצורך כו' יחסר ממנו כמו ולא נפקד ממנו אים:
 ואל תחלה עצמך כו' הוא לשון תומלת ותקום ויש גורסין
 נצויגן טובות פון דעם בשעפר פלומר מבל שפן אז דער בשעפר מוש דיר נאך גרוישע טובות
 דהיינו אז דו בישט אנרושר עושר אדר אנרושר חכם בדארפשוט בודאי אים קיין פשוט טובה
 גיט זיין וראוי לך להשתדל בכל כחך אונ דו גיהערשט דיר צו פלייסקן מיט נאר דיין מאכט ותמרח
 בכל יכולתך אונ משרית צו זיין מיט נאר דיין יכזרת לפרעו צו בצאלין אים די טובות ולהשוות
 מעשיך להכמתך אונ גלייך צו מאבין דיינע מעשים מיט דיין חכמה והכרתך אונ דיין פרשטאנד
 זאל גלייך זיין עם השתדלותך מיט דיין פקייסונג וואש דו פלייסקט ניד אים צו דינן והותר כל מרחק
 אונ דאש קערונג פון נאר דיין מירקא זאל נאר זיין לעשות כפי חכמתך צו מאן מעשים טובים
 וועדליג דיין חכמה פלומר דיין עיקר מירקא זאל נאר זיין אויף דעם אז דו זאלשט אזו פיל
 מעשים טובים מאן וועדליג דיין חכמה ואל תתנהג במותר עולמך אונ זאלשט גיט גיין נאך דא
 איפריגע זאכן פון דעם עולם פן תלאה לשלם חובות תורתך ווארום מאמר נועשטו מיד ווערין צו
 בצאלין די שולדיקייט פון דיין תורה שהאל יתעלה ווארום גאט גרויפט איז ער נתן לאדם מן הכח
 האט גגעבן דעם מענטשן אזו פיל כח כפי צרכו לתורתו ולעולמו וועדליג ער בדארף צו דר תורה
 אונ צו דעם עולם ומי שהוציא ממנו מאומה אונ דר וואש ציהט עפים אויש פון דעם פת במותרים
 אויף אועלכע זאכן וואש זיינן איפריגע אשר יתכן לעמוד זולתם וואש ער וואלט זיך גקאנט בגיין
 אן זיי יפקדנו בעת הצורך אליו בדברים הצריכים וועט אים דר פת אפ גיין אין דר צייט אז ער וועט
 אים בדארפן צו נוצקיקע זאכן ואל תחלה עצמך בלו ואולי אונ זאלשט גיט האפן אויף די רייד פון
 לו ואוקי דאש היישט ווען איך וואלט דאש גהאט אדר ווען איך זאל זיין וויא ייעגר וויא דער
 מתברר אליין איז דאש מפורש ותאמר אונ זאלשט זאגן לו הגעתי למעלה כך וכך מן הממון והחכמה
 ווען איך וואלט גיגרייכט צו אזו פיל געקט אדר איך זאל אזו פיר חכמה האבן וויא ייעגר האט
 אין ניד למשל ער זאגט איך זאל האבן מיין אייגנש עשרת אקפים אדר איך זאל זיין אזו אחקם
 וויא דר אונ דר הייתי משלם כל מה שאני חייב מן העבודה לבורא יתעלה וואלט איך אלץ בצאקט
 וואש איך בין שולדיג צו דינן דעם בשעפר גירופט איז ער והדומה לזה מן הרברים אדר אנדרע
 רייד נאך אזו אנגרייכן זאלשטו זיך אויף דעם גיט סוכה זיין אונ זאלשט עש גיט זאגן כי הם דברי
 כזבים ווארום דאש זיינן רייד פון ליגן יתעה מי שיתלה עצמו בהם דר וואש היינט זיך דרינן אן
 דער ווערט פאר אירט ויפול מי שנשען עליהם אונ דער וואש לעהנט זיך אן אויף זייא דער וועט
 פאלין וזאת היא הגדולה שבתעות בעלי המשכון אונ דאש איז דאש גרעשטע פון דעם פר אירטקייט
 וואש די בערי השפונות זיינן פר אירט זיי ווילן פון גאט אמשבון זיי זאגן אז ער וועט אונ
 פריער גומשט מאן עש סייא מיט חכמה אונ סייא מיט עשירות וועלן מיר אים ערשט דער נאך

דינען

שער השבון הנפש

אשר זכרתי לך בשער הבטחון השמר לך פן תקנה למענה לך ולאמתלא כי אתה
 בזה ככל חוטא שיטעון כזה וכבר ידעת שאינה מצלת אותו מן העונש כמ"ש שלמה
 ע"ה על הנגב (משלי ו) לא יבחו לנגב כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב ונמצא יושם
 שבעתים אע"פ שדחקו גראה וצרכו הביאו לקחת ממון אחרים לא ינצל בזה מן העונש
 ותשלומי כפל כ"ש שאר החטאים על כן שים לך האריכות הזאת לשלל בעוד שתוכל
 לפרוע מה שאתה חייב בו לבורא יום ואל תאחר מעשה יומך למחרתך פן יכבד
 עליך לפרעו אם תגיע למחרת ותהיה מנושיו (ס"א מאנשיו) וקשה מזה אם יבא קצך
 ותצר עליך האמתלא ותפסק מענתך כי העולם כשוק שיתקבץ ואחר יפרד ומי שסחר

מרפא לנפש

תפסל: ותאמר לו: כי ר"ל שמה: ע"כ שים לך חייב לבורא ואל תאמר מחסר חסל שמה לא תפסל לשלם
 האריכות הזאת לשלל וכו' ר"ל כל יום שחש מהרץ וספי בע"מ וכל"מ מסיום ו"ל אלא כל היום יעשה מיד כפי
 על הכוונה יספיק לך לשלל ולרצות ותפסל היום מה שחש תכמתו ועשרו למח סכסו פתח ואם יספיק לו יותר יעשה

דינך אשר זכרתי לך בשער הבטחון וואיש איה האב דיר פון זיין דער מאנט אין שער הבטחון השמר
 לך היט דיר פן תקנה למענה לך ולאמתלא מאמר וועשמו דאש געמן דיר פאר איין מענה אדער
 איין פר ענפרונג פלומר היט דיר דו זאלשט עש גיט געמן פר קיין מענה כי אתה בזה ווארם
 דו וועשט דרינגן גלייך זיין ככל חוטא אזו ווא אימליכר בעל עבירה שיטען כזה וואש ער מוט
 זיך אויף פאר ענמפרין מיט דער מענה פלומר אימליכר רשע וויל זיך פר ענמפרין דר מיט
 ווען גאט וואקט אים געעפן געקט אדר חכמה וואקט ער בעסיר גווען וכבר ידעת שאינה מצלת
 אותו מן העונש און דו וויינט דאך שוין אז די מענה קאן אים גיט מציר זיין פון דעם עונש אזו
 ווא שרמה תכלה האט גזאנט אין (משלי) אויף איין נגב לא יבחו לנגב מען זאג גיט פר שעמין
 דעם נגב כי יגנוב וויל ער גנבת עש דרום למלא נפשו כי ירעב זיין לייב צו דר פיקן וויל ער איז
 הונגריג און פון דעקט וועגן האמשע ער האט איין גוט פר ענמפרונג ונמצא אז ער ווערט גפונן
 ישלם שבעתים מוז ער צאלן פיר מאל אזו פיל דהיינו אז ער קויפט אדר ער פר קויפט מוז ער
 בצאלין ארבעה וחמשה אע"פ שדחקי גראה האמשע מען זעהט דאך זיין דחוק וואש ער לייט וצרכו
 הביאו לקחת ממון אחרים און זיין גוים האט אים גבראכט דר צו אז ער זאל גנבן פרעמער געלם
 פון דעקט וועגן לא ינצל בזה מן העונש ווערט ער דורך דר מענה גיט ניצול פון דעם עונש ותשלומי
 כפל און מוז בצאלן מאפיל מכל שכן שאר החטאים אזו שוין מכל שבן אנדרע ויגדיע וועלן בוודאי
 גיט פרייא זיין פון דעם עונש על כן שים לך האריכות הזאת דרום מוז דיר די קאנגע צייט וואש דו
 קעבשט לשלל צו איין מציאה פלומר אימליכר מאג וואש דו לעבשט זאל זיין בייא דיר גלייך
 ווא דו האשט גפונן איין מציאה בעיר שתוכל לפרוע מה שאתה חייב בו לבורא יום ויום און זיך
 משמח מיט דעם וואש דו קאנשט נאך אלע מאג בצאלן וואש דו ביסט חייב צום בשעפר
 ואל תאחר מעשה יומך למחרתך און זאלשט גיט זאכן דאש וואש דו ביסט היינט שולדיג צו מאן
 און וועשט עש וועלן אפ לייגן אויף מארגן פן יכבד עליך לפרעו ווארם מאמר וועט דער נאך
 צו שווער זיין אויף דיר צווא בצאלין עש אם תגיע למחרת אפילו ווען דו וועשט שוין לעבן ביז
 מארגן פלומר איין מאר מאמר וועשט גאר גיט לעבן ביז מארגן און אפילו אז דו וועשט שוין
 יוא לעבן וועט פר דיר מארגן צווא שווער זיין צווא בצאלין פאר צווייא מעג ותהיה מנושיו און
 וועשט זיין פון זיינע לייארש וואש גלייבן אים שולדיג און האבן גיט צווא צאלן וקשה מזה און
 וואש נאך ערגיר איז אם יבא קצך אז דיין עק וועט קוכן פון צו שטארבן פלומר מאמר וועשט
 פלוצלונג שטארבן וועשט שוין גיט קאנן אים בצאלין וואש דו ביסט שולדיג ותצר עליך האמתלא
 און עש וועט דיר זיין אייגן דווא זאלשט זיך מציל זיין מיט איין אויש הייד ותפסק מענתך און

שער השבון הנפש

רצו

והרויח שמח ומי שהפסיד התחרט • ועל כן אמר החכם (קסל יב) וזכור את בוראך בימי בחורותיך וגומר :

והארבעה עשר השבון האדם עם נפשו בעת אהבתו ונשות נפשו וכלות רוחו אל כל מי ששוער ממנו שהוא אוהבו כמו כן כמו שכתוב (משלי כז) כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם וכל שכן אם יהיה האיש ההוא שר או נגיד ויותר מזה כשיראה ממנו אות על זה מהקרבתו והבטחתו ושהוא מטיב אליו ועושה עמו חסד לבלי צורך אליו שלא יסרידנו דבר מאהבתו ולא יניח מיכלתו (ס"א מבלתו) לנפשו מאומה אבל יוציאנה כלה במצותו ועבודתו ויתגדב בנפשו ובממונו ובניו

כרפא לנפש

יותר עכ"ל : כי העולם כשוק • ור"ל כיריד : בימי שמשער דעתו שנס הוא לזכר אותו : וב"ש אם כו' • בחורותיך • ושאר כל הענין שס ע"ס : וכיון שנעשה זה לאסוב אותו כ"כ על אחת כמה והארבעה עשר כו' בעת אהבתו כו' • בשעה שהוא לזכר כיוהר לאדם ח' כהכנס רכס מפני

דיינע מענות וואש דוא זאלשט זיך מיט זיין פאר ענטפערן וועלן נפסק ווערין כי העולם כשוק דען די וועלט איז וויא אמאק טאג אדר איין יריד שחקבז וואש זאלן זיך אין אים צו גויף מענטשין ואחר יפרד אונ דער נאך ווערט ער צוא שיד פלומר דער נאך צו פארין זיך דיא מענטשין ומי שסחר והרויח שמה אונ דער וואש האט גהאנדילט אונ האט מרניח גווען דער איז פרייליך ומי שהפסיד התחרט אונ דער וואש האט אן גווארן דער האט הרמה אזו אויף דער וואש האט אויף דער וועלט פיל מצות אונ מעשים טובים גמאן דער איז אויף יענר וועלט פרייליך אונ דער וואש האט נים דר האט הרמה פאר וואש ער האט זיין וועלט פאר פראקט אין גארשקייט ועל כן אבר החכם אונ דרום האט דער חכם שרמה הקלף גזאנמ וזכור את בוראך בימי בחורותיך אונ גדיינק דיין פשעפר אין די מעג פון דיין יוניגט :

והארבעה עשר אונ דאש פערצענטע איז השבון האדם עם נפשו אז דר מענטש זאך זיך ועלפישט פרעכנן בעת אהבתו אין דר צייט אז ער האט איין קיבשאפט ונשות נפשו וכלות רוחו אונ זיין לייב גיינט אונ זיין נטיט גלוסט אל כל מי ששוער ממנו שהוא אוהבו צו אייטליקן וואש ער איז זיך פון אים משער אז ער איז זיין לייב האפר אזו וויא עש שמייט אין (משלי) כמים הפנים לפנים אזו וויא די וואשער ווייזן דאש פנים פון דעם וואש קנקט אריין דרינגן פלומר ווען איינר קנקט אין וואשער אריין זעהט ער אין וואשער זיין איינגעם פנים כן לב האדם לאדם אזו אויף דאש הארץ פון איין מענטשן צו דעם אנדרן פלומר אז אמענטש האט דעם אנדערין ליבגאן הארצן האט פונדאיי יענר אים אויף קיב מיט זיין הארצן וכל שכן אם יהיה האיש ההוא שר ונגיד אונ מבל שפן אז דר וואש האט אים לייב אזו איין שר אדר אחשוב האט ער אים פונדאיי אויף לייב מיטן גאנצן הארצן ויותר מזה כשיראה ממנו אות על זה אונ נאך מער אז ער זעהט פון אים איין צייכן אויף דעם מהקרבתו והבטחתו פון זיין פריינד שאפט אונ זיין פאר זיכרונג וואש ער האט אים צו גזאנמ גוטש צו טאן זעהט ער דער פון אצייכן אז עש איז אמת ועושה עמו חסד לבלי צורך אליו אונ ער טוט מיט אים גוטש האמשע ער פדארף גאר זיינע גיטש פלומר האמשע יענר וואש טוט אים גוטש פדארף גאר צוא אים גיטש טוט ער אים פארט גוטש איז שוין אפשימא שלא יסרידנו דבר מאהבתו אז עש וועט אים קיין שום זאך נים פאר ענדערין פון זיין ליבשאפט ולא יניח מיכלתו לנפשו מאומה אונ פון אלע זיין מאכט וואש ער קאן נאר טאן וועט ער פר זיך זעקבשט נים האלטן אבל יוציאנה כלה במצותו ועבודתו נאר ער וועט עש ארץ אויש ציהן צו דעם ועלפינן זיין גיבאמ צו טאן אונ צו זיין דינשט ויתגדב בנפשו ובממונו ובניו אונ וועט זיך דר

צוא

שער חשבון הנפש

בגמולו וכיון שנעשה זה לנברא חלוש כמונו כמה אנו חייבים מכפלי זה לבוראנו
יתברך אשר הודיענו הנביא כי הוא אוהב אותנו כמו שאמר (דברים ז') לא מרובכם
מכל העמים וגו' כי מאהבת יי' אתכם וגו' ועם מה שהודיענו בזה ראינו אותות אהבתו
אותנו ועזרתו לנו חדשים גם ישנים עם הקרבתו והבטחתו לנו בכל דור ודור כמ"ש
(ויקרא כו) ואף גם זאת וגו' ואמר (שורא ט) כי עבדים אנחנו ובעבודתנו לא עזבנו
אלהינו ומה שלמתי הענין הזה כי מן הידוע אצלנו שמי שהיה ריע אבותינו ואבות אבותינו
חייבים אנחנו לזכור לו את האהבה בכבודו ואהבתו כמו שאמר החכם (משלי י) רעך
ורע אביך אל תעזוב והבורא יתברך מזכיר לנו ברית אבותינו והשגחתו עלינו בעבורם
ולחקים בריתו עמם כמ"ש (דברים י) ומשמרו את השבועה והרבה כזה ואנו כאשר
לא תבטח נפשנו עליו ותסמוך על חסדו ותנוע לאהבתו ולהדבק בעבודתו ולפני האלהים

מרפא לנפש

חוטנו ולכך את אבותינו כמו שמסכים : כמ"ש כי מאהבת ה' יי' כי ה' חלוק כי ה' חלוק כולו חלוקים
ה' אחכם ומשמרו את השבועה אשר נשבע לאבותינו שמר סברית וחסד לאבותינו ולשומרי מצותיו לאלף

צו בנולדנו מיט זיין רייב און מיט זיין געלט און מיט זיינע קינדער פריער זאל קאנן זייענע גוטש
אפ טאן כגמולו אזוי וויא גמול פלומר אזוי וויא ער גהער אים צו פצאלין פאר זיין פריינד שאפט
און פאר די טובות וואש ער האט פון אים מקבל גווען וכיון שנעשה זה לנברא און ווען מיר זאלן
דאש טאן צו איין פשעפנש חלוש כמונו וואש ער איז אזוי שלאף ווי מיר כמה אנו חייבים מכפלי זה
לבוראנו יתברך וויפיל מאפס מאל זיינן מיר מער שקדיג צו טאן צוא אונזער פשעפער יתברך אשר
הודיענו הנביא וואש דער נביא משה רבינו האט אונז מדיע גווען כי חוי אוהב אותנו אז ער
האט אונז ליב כמו שאמר אזוי וויא ער האט גזאנט אין (דברים) לא מרובכם מכל העמים נים ווייז
איר זייט מער פון אלע פעלקר דרום האט נאט אייך אויש דער וויילט כי מאהבת יי' אתכם
נאר ווייל נאט האט אייך ליב ועם מה שהודיענו בזה און מיט דעם וואש ער האט אונז דאש
צו וויסען גמאן ראינו אותות אהבתו אותנו ועזרתו לנו חדשים וגם ישנים האפן מיר אויף גיזעקן
זיין און אקטע צייכן פון זיין ליבשאפט וואש ער האט אונז ליב וויא ער העקפט אונז עם
הקרבתו מיט דעם וואש ער גיזעקט זיך צוא אונז והבטחתו לנו בכל דור ודור און אזוי אונז
מבטיח אין איינציקען דור צוא העלפין אונז און עזרא האט גיזאנט כי עבדים אנחנו דען מיר
זיינן קנעקט ובעבודתנו לא עזבנו אלהינו און אין אונז ד'נסט האט אונז אונז נאט נים פר לאזן
ומה שלמתי הענין הזה און אז מיר וועלין דעם ענין גאנץ רעכט וועלן פר שטיין וועלין מיר אזוי
זאגן כי מן הידוע אצלנו דען דאש איז דאך בייא אונז ידע שמי שהיה ריע אבותינו ואבות אבותינו אז
דער וואש איז גווען איין פריינד פון אונזערע עלטערין און פון אונזערע עלטערניש עקטערין
חייבים אנחנו לזכור לו את האהבה בכבודו ואהבתו זיינען מיר דאך חייב דעם זעלבניג זיין פריינד
שאפט צוא גידינקען מיט דעם מען זאל אים גבול אן טאן און אים ליב האפן אזויא וויא
דער חכם שלמה המלך האט גיזאנט רעך ורע אביך אל תעזוב דיין פריינד און דיין פאטערש
פריינד ואלשטו נים פאר לאזן והבורא יתברך מזכיר לנו ברית אבותינו און דער פשעפער יתברך
גידינקט אונז דעם ברית פון אונזערע עלטערין והשגחתו עלינו בעבורם און זיין השגחה איז
אויף אונז פון זייערע וועגן ולחקים בריתו עמם און פרי צוא האקטן דעם ברית וואש ער האט
מיט זיין גימאכט אזוי וויא עש שטייט אין (דברים) ומשמרו את השבועה און ווייל ער ווייל
זיין שבועה האלטן והרבה כזה און נאך פיל פסקים שטייט אעלכע גלייכן ואנו כאשר לא תבטח
נפשנו עליו און אז מיר זאלן אונז נים פאר זיבערין אין אים ותסמוך ער חסדו און צו פר לאזן זיך
אויף זיין גינאד ותנוע לאהבתו און צו ציטערין נאך זיין ליבשאפט ולהדבק בעבודתו און צו ב'העפטיג

שער השבון הנפש

רצו

נשפוך שיחנו כמה טבענו עבה וערפנו קשה ואמונתנו מעושה וכמה אנו קשים להמשך אחר האמת לא אהבת אבותינו ואבותנו נזכור ולא לאהבת הבורא והשגחתו עלינו נגמול ולא בעבור הבטחתו והקרבתו לנו נעשה ולא לגדול טובתו מאתנו ורוב חסדו עמנו נשמע ולא בעבור בריאתו אותנו והנהגתו הטובה לנו נכוש . הקיץ אחי מן השניה הזאת וגול מעל לבך את מסך יצרך אשר נסך עליך עד שהבדיל בינך ובין אור שכלך כעכביש אשר יארוג על מאור הבית וכאשר יתמיד יעבה ויסתום עד שימנע הגעת אור השמש אל הבית ובתחלת אריגתו הוא חלוש ודק עד מאד וכל אשר יתמיד הדבר יחזק ויעבה וימנע אור השמש מעבור בו ומהגיע אל הבית . וכן מעשה היצר בלבבך יהיה בתחלת ענינו חלוש מאוד לא ימנעך מראות האמתיות ואם תרגיש בו בעת ההיא ותגלהו מעל לבך וקל עליך הדבר ואם תקל בו ותתעלם ממנו יחזק

מרפא לנפש

דבר ונו' : וגול מעל לבך . ל' וגול את האנן כל' מסיר להספול אל ס' שיוולנו מילר סרע כמ'ס מול' אלמלא מעל לבך : והעורר באלהים לדחותו מעליך . שראוי הקב"ה עוזרו לא יכול לו :

זוהי אין זיון ד'קש'ט ולפני האלהים נשפוך שיחנו אנו פאר גאט אונזר תפקדה צו פאר גיטן ווען מיר זאלן דאש אלץ גיט מאן כמה טבענו עבה וויא גראב וואלט עש גווען אונזער נאטור וערפנו קשה אונז אונזר אקין וויא הארט ואמונתנו מעושה אונז אונזר אמונה וואלט קליין גווען וכמה אנו קשים להמשך אחר האמת אונז וויא שווער וואלטן מיר זיין נאך צו ציהן נאך דעם אמת לא אהבת אבותינו ואבותינו נזכור דאש מיר זאלין גיט גדיינקען דיא ליבשאפט פון אונזערע עלטערין אונז פון אונזערע עלטערנש עקערין ולא לאהבת הבורא והשגחתו כ' אונז גיט צו בצאלין די ליבשאפט פון אונזר פשעפער אונז דאש וואש ער גיט אכמנג אויף אונז ולא בעבור הבטחתו והקרבתו לנו נעשה אונז גיט מיר זאלין מאן פון וועגין זיינע גוטע הבטחות אונז פריינד שאפט וואש ער פרויזט אונז ולא לגדול טובתו ורוב חסדו עמנו נשמע אונז אויף גיט צו פאלגין אים וועגן זיינע גרוישע טובות אונז זיין פיל גיט וואש ער מוט מיט אונז ולא בעבור בריאתו אותנו והנהגתו הטובה לנו נכוש אונז אויף גיט צו שעמין זוהי פון וועגין ווייל ער האט אונז פשאפן אונז מלכות זיינע גוטע הנהגות וואש ער פירט מיט אונז דרום הקיץ אחי מן השניה הזאת וואך אויף מיין פרוידר פון דעם דאזיגען שראף וגול מעל לבך את מסך יצרך אונז מוא אפ פון דיין הארץ די דעק פון דעם יצר הרע אשר נסך עליך וואש ער האט איבער דיר אריבער געקט עד שהבדיל בינך ובין אור שכלך פון ער האט צו שיר צווישן דיר אונז צווישן דעם ליכט פון דיין שכל כעכביש אשר יארוג על מאור הבית אזו וויא אשפין וואש ער וועפט קעגן דעם ליכט פון איין הויז וכאשר יתמיד יעבה ויסתום עד שימנע הגעת אור השמש אל הבית אונז אז עש גווערט לאנג ווערט עש גראב אונז עש ווערט גדיכט פון עש פאר מייד אז די ליכט פון דער זון זאל גיט קאנן קאנן אין שטוב אריין ובתחלת אריגתו הוא חלוש ודק עד מאוד אונז אין דעם אן הייב אז דער שפין הייבט אן צוא וועבין אז דאש גאר שלאף אונז זייער דין וכל אשר יתמיד הדבר אונז וויא ליינגר עש גווערט דאש וועפיק יחזק ויעבה ווערט עש אלץ שטארק אונז גרעכער וימנע אור השמש מעבור בו אונז עש פאר מייד דיא ליכט פון דער זון פון דורך צו גיין דורך דעם וועפיק ומהגיע אל הבית אונז פון צוא גרייכין דאש ליכטיקייט אין שטוב אריין וכן מעשה היצר בלבב אונז אזו איז דיא ווערק פון דעם יצר הרע אויף אין דיין הארץ יהיה בתחלת ענינו חלוש מאוד צום ערשטין פון זיין פירונג וויא ער הייבט דיר אן אריין פירן מוט ער זיין זייער שלאף לא ימנעך מראות האמתיות ער וועט דיר גיט פאר מיידן פון צו זעהן די ווארהאפטגע זאכן ואם תרגיש בו בעת ההיא אונז אז דא וועשט עש תיכף אין דער צייט דער פירן ותגלהו מעל לבך אונז דא וועשט אים אפ

ל חית

מאן

שער השבון הנפש

מעשה וימנע אור שכלך ממך ויקשה לגלות מעל הכרתך על כן מהר להציל את נפשך והעזר באלהים לדחותו מעליך וטרח והשתדל תאור באור החכמה ותראה אמתת הדברים בעין לבך: וכבר משלו קדמונינו ע"ה מעשה היצר באדם במשלים נחלקים מן הכתוב באמרו (שמואל ב יב) ויבא הלך לאיש העשיר ואח"כ קראו אורה ואח"כ קראו איש ואמר (תהלים ס) אשרי האיש אשר לא הלך וגו' ואח"כ עמד ואחר כך ישב והדומה לזה הרבה. חשוב עם נפשך אחי על זה והדומה לו והכריח אותה על מה שיש בו הצלתה כי כבר אמר החכם במתעלמים מהסתכל (משלי כח) אנשי רע לא יבינו משפט וגומר:

והחמשה עשר השבון האדם עם נפשו בהזמנתו במזונותיו קודם הצורך אליהם ואיננו יודע אם יעמוד ויחיה עד עת שיהנה מהם וכן כשהוא צריך ללכת בדרך רחוקה מזמין עניני הליכתו קודם לכן בימים ויעיין במה שהוא עובר במקום

מאן פון דיין הארץ יל עליד הדבר וועט דיר די זאך גרינג און קומען ואם תקל בו ותתעלם ממנו אפער אז דוא וועט דרינגן מקד זיין און וועט נאך פאר הוילין פון אים יחזק מעשהו וועט ער שטארקין זיינע מעשים וימנע אור שכלך מכך און וועט פאר מידן פון דיר דאש ליקט פון דיין שכל ויקשה לגלותו מעל הכרתך און עש וועט דיר שווער זיין אים אפ צו מאן פון דיין פאר שטאנד ע"כ מהר להציל את נפשו דרום הייל דיר מציל צו זיין דיין לייב והעזר באלהים לדחותו מעליך און נעם דיר גאט צו הילף דעם יצר הרע פון דיר אפ צו שטויסן פלוצר בעט גאט ער זאל דיר העקפין דער צו וטרח והשתדל און זיין זיך מסריח און פלייס דיר דער צו תאור באור החכמה וועט שמו לייבטין אין דעם ליקט פון חכמה ותראה אמתת הדברים בעין לבך און וועט זעהען דעם אמת פון די זאכן מיט די אויגן פון דיין פאר שטאנד וכבר משלו קדמונינו ע"ה און אונזערע ערשטע חכמים האבין שוין לאנג גילדיכן מעשה היצר די מעשים פון דעם יצר הרע וויא ער פירט זיך מיט דעם מענטשין האבין וויא ער גינדיכן במשלים נחלקים מיט גמיינטע משלים פלוצר אפאל מיט אזו אפאל און אפאל מיט אנדערע משל אזו וויא ער שטייט אין שמואל ויבא הלך לאיש העשיר און ער אזו צום רייכין מאן ניקוקן איין גאסט וואש ער קוקט און גייט פאלד אונזעק ואח"כ קראו און דער נאך רופט ער אים אורה איין גאסט וואש ער איז אראנגע צייט ביי דעם בעל הבית ואח"כ קראו און דער נאך רופט ער אים איש דאש הייבט ער ווערט שוין אפאל הבית און אין (תהלים) שטייט אשרי האיש אשר לא הלך בעצת וואל דעם מענטשין וואש ער איז נים גנאנגין אין די ראש פון די רשעים ואח"כ עמד און דער נאך ואגט ער און ער איז בייא דיא זינדגע נים גישטאנן ואח"כ ישב און דער נאך ואגט ער און ער איז נים גיזעסין צווישן די שפעטערס והדומה לזה הרבה און נאך פיר זעלכין גלייכן וחשוב עם נפשך אחי על זה והדומה לו בדיינק דיר מיין ברודר מיט דיין לייב אויף דעם אויף זעלכין גלייכן והכריח אותה און גייט נא פלוצר דאש נפש על מה שיש בו הצלתה אויף זעלכע זאכן וואש ער איז דרינגן פאר האנדין איר פשוטמאגן כי כבר אמר החכם במתעלמים מהסתכל ווארום דער חכם שלמה המלך האט גיזאגט פון דיא וואש פארהוילין זיך און פנערין נים דרויף צו קוקן און צו טראכטן אנשי רע לא יבינו משפט דיא שלעכטע לייט פאר שטייטן נים דעם משפט:

והחמשה עשר און דאש פופצעטע איז השבון האדם עם נפשו דאש דער מענטש זאל מיט זיך השבון האקטין בהזמנתו במזונותיו קודם הצורך אליהם וויא ער ברייט זיך און זיין שפייז איידר ער פדארף ער גייט וויא ער יעמוד ויחיה עד עת שיהנה מהם און ער ווייס נים אויב ער וועט אזו לאנג לעבן ביי ער וועט דער פון הגאה האבין וכן כשהוא צריך ללכת בדרך רחוקה און אזו אויף אז ער פדארף גיין אין איין ווייטן וועג אריין מזמין עניני

שהוא הולך אליו מן המסחרים ואח"כ במה שירכב ובמה שיגיעהו מן הצידה ובחברה ובמחנות אשר יחנה בהם בדרכו והדומה לזה ואיננו יודע במה שגזר לו הבורא מזה ולא באריכות ימיו ועל הדרך הזה אחי אנהנו חייבים להיות נכונים למועד ולהזדמן לדרך הרחוקה אל העולם האחר אשר אין לנו מברכה ממנו ולא מנוס מפניו ולחשוב בצידה ומה שנפגע בו בוראנו יום החשבון הגדול שאמר עליו הכתוב (מלאכי ג) כי הנה היום בא בוער כתנורי ואיך נתעלם והנמיעה מתמדת וההעתקה תדירה והדרך ארוך והמרגוע רחוק ומדוע לא שמנו אל לבנו לזכור אחריתנו ולא חשבנו על הצידה לבית מועדנו התעסקנו בעולם הכלה והנהנו הקיים • ובמדוי גופנו ושכחנו מדוי שכלנו • ובעבודת רוע

מרפא לנפש

והחמשה עשר כו' ויעיין במה שהוא עובר • ר"ל הוא מעיין וחוקר איזה סמורה הוא עובר לסוחר שם במדינה שהוא כולך לשם וסיף נתעלם המיתה וסיף נוכח המיד ומוסעיס לשם ונעתקים לשם חדור : שנפגע בו • ר"ל ומה שנפגע בו איזה תשובה להביא לפניו יתברך עת שנפגע בו כלומר כשעמידנו לפניו יתברך ליתן דין ומשפון : והדרך ארוך • לעולם הכא :

הליכתי קודם לכן בימים גרייט ער זיך אן עמליקע טעג פריער איידער ער גייט דיא זאכן וואש ער פרארף צוא דעם וועג ויעיין במה שהוא עובר במקום שהוא הולך אליו מן המסחרים און ער פרארמט וואש פאר אסחורה עש גייט אן אין דעם ארמט וואו היין ער גייט ואח"כ במה שירכב און דער נאך מראמט ער מיט וואש ער וועט פארין אדער ריימיין ובמה שיגיעהו מן הצידה ובחברה און וואש פאר אשפייז און וואש פאר איין תברותה ער וועט האפן ובמחנות אשר יחנה בהם בדרכו און אויף דיא הארפריגען וואו ער וועט רוען אונטער וועניגש והדומה לזה און נאך זאכן וואש איז אעקע גלייכן ואיננו יודע במה שגזר לו הבורא מזה און ער ווייס דאך גיט וואש דער פשעפר האט אויף אים גזיר גווען אין דעם וועג ולא באריכות ימיו און אויף ווייס ער דאך גיט וויא לאנג ער וועט לעבן פון דעם וועג מראמט ער פארמט דאש אלץ ועל הדרך הזה און אויף דעם דאך פלומר אויף דעם גלייכן אחי מיין פרוידר אנהנו חייבים להיות נכונים למועד גהערין מיר גרייט צוא זיין צוא דער קעצמער צייט ולהזדמן לדרך הרחוקה און מיר גהערין זיך גרייט צומאכן צו דעם ווייטן וועג אל העולם האחר צום אנדערן עולם אשר אין לנו מברכה ממנו וואש מיר קאנען פון אים גיט אנטוויפן ולא מנוס מפניו און פאר אים איז גיט פאר האנדלן קיין אנטוויפונג ולחשוב בצידה און מיר גהערן צו מראמטן אויף די שפייז ובמה שנפגע בו בוראנו יום החשבון הגדול און מיט וואש מיר זאכן אונזר פשעפר בעטן אין דעם טאג פון דעם גרויסן חשבון וואש דער פסוק זאגט אויף דעם טאג כי הנה היום בא בוער כתנור דען דר טאג וועט קומן דאש דיא זון וועט פרענגען וויא איין אובין ואיך נתעלם און וויא אזו זאלין מיר זיך פאר הוילין והנמיעה מתמדת און דאש אונזק ציהען פון דער וועלט דאש גשיקט אלע צייט וההעתקה תדירה און דאש פאר ענדונג איז תמיד והדרך ארוך און דער וועג איז לאנג והמרגוע רחוק און דיא רוא איז ווייט איי מען קומט דער צוא ומדוע לא שמנו אל לבנו און ווארום האפן מיר אונז גיט גיטן צום הארצין לזכור אחריתנו צו גידיינקן אונזר סוף ולא חשבנו על הצידה לבית מועדנו און מיר האפן גיט גמראמט אויף די שפייז וואש מיר פרארפין אין דעם הויז וואש איז אונז פשעלם התעסקנו בעולם הכלה מיר האפן עוסק גווען אין די זאכן פון דער וועלט וואש ויא ווערמט פאר לעגט והנהנו הקיים און מיר האפן גלאזט שמיין די וועלט וואש האט אקים אויף אייביג ובמדוי גופנו און אין די וויא טאג פון אונזר גוף האפן מיר ויא גמראמט ושכחנו מדוי שכלנו און מיר האפן פאר געסין אין די

שער השבון הנפש

רצמ

מקום • וימשל בזה כאילו המלך הפקיד אצלו פקדון ולא קצב לו זמן להשבתו וציוהו שיהיה מצפה לו בכל עת כדי שלא ילך למקום אחר ושיהיה נמצא עת שיבקשהו המלך היתכן לו לדור חוץ ממקום המלך (ס"א לסור ממקום המלך) בעוד שהפקדון בידו • ויש שממשל במי שיש עליו חוב בלי זמן קצוב והוא מצפה עליו בכל עת לא תנוה נפשו עד שיפרענו • וכאשר יחשוב האדם עם נפשו על אורך עמידתו בעולם ויזכור כי קהל מחבריו נסעו אל העולם האחר קודם ממנו בעת שהיתה תקותם חזקה לחברת העולם ולא ראה לנפשו יתרון שיהייב לו התאחרו מהם יקצר תוחלתו בעולם ויוחיל לאחריתו ויחשוב בצידתו לעת נסיעתו ויחשוב עם נפשו קודם יום החשבון • ואמר

מרפא לנפש

נו • ר"ל המות • ר"נ • וימשל בזה • והנמשל בזה שני • חיוו אונים ודועים לו כרי הוא כמו כלא זמן קצוב לפרעון • מי שקדם המות לפניו חקן את עצמו • מי שרואה ששאר כ"א מתים לפניו קודם משים על לבו ותיקן גס הוא שחייב האדם ללכת ידי חובתו בעודנו חי ומאחר שקצבת

צייט פון זיינע יארין ובכל עת און אין אַלע צייט פון דיא הַדָּשִׁים און טעג און שְׁעוֹת ובכל מקום און אויף אַיִמְלִיכֵן אַרְט וימשל בזה און דער מַשְׁל אִיז דְּרִינְען כאילו המלך הפקיד אצלו פקדון גְּלִיחֵי וְיִיא אַמְלָךְ הָאֵם גִּעְעֵן צוא בְּהֶאֱלֵטֵן אַפְקֵדוֹן ולא קצב לו זמן להשבתו און האָם אִים נִיט אַפּ גִּעְעֵט קיין צייט ווען ער זאל אִים עַשׂ ווִיךְ אַפּ גִּעְעֵבֵן וציוהו מצפה לו בכל עת און האָם אִים גִּבְאָטֵן אִז ער זאל דְּרוּף הָאָפִין אַלע צייט אִז דער מַלְךְ וועט קומן און וועט בִּיִיא אִים אַפּ גִּעְעֵט דעם פִּקְדוֹן כדי שלא ילך למקום אחר און דְּרוּם הָאֵם ער נִיט אַפּ גִּעְעֵט קיין צייט ווען ער וועט אִים אַפּ גִּעְעֵט פִּדִי ער זאל אִין עֲרֵגִין נִיט גִּיין ושיהיה נמצא עת שיבקשהו המלך און ער זאך זיין אַלע צייט וואָשׁ דְּר מַלְךְ וועט אִים ווכן • זאגט דער מַתְבָּר היתכן לו לדור חוץ ממקום המלך אִיז דען אִים רַעֲבֵט אִז ער זאך וואָנען נִיט אויף דעם אַרְט וואו דער מַלְךְ אִיז בעוד שהפקדון בידו פִּל זמן אִז ער האָם דער פִּקְדוֹן בִּיִיא זיך ויש שממשל במי שיש עליו חוב און אִין טייר פאר גְּלִיכֵן עַשׂ מִיט דעם ווען אִינֵךְ הָאֵם אויף זיך אַחֻב בלי זמן קצוב און האָם אויף דעם נִיט קיין אַפּ גִּעְעֵט צייט ווען ער זאך דעם חוב בְּצֶאֱלִין והוא מצפה עליו בכל עת און ער האָפֵט דְּרוּף אַלע צייט פִּלֻמֵר אַלע מִינוֹט הָאֵם ער מוֹרָא מֵאֵכֵר וועט יענֵךְ קומן מֵאָנען דעם חוב לא תנוה נפשו עד שיפרענו וועט ער דָּאךְ נִיט רואָן בִּיז ער וועט אִים בְּצֶאֱלֵן וכאשר יחשוב האדם עם נפשו און אִז דער מַעֲנֵטֵשׁ וועט בִּיִיא זיך נַעֲקֵשֵׁט גִּידִינְקֵן על אורך עמידתו בעולם ויִיא לֵאנֵךְ ער האָם שוין גִּיכְעֵבֵט אויף דער וועלֵט ויזכור כי קהל מחבריו נסעו אל העולם האחר קודם ממנו און וועט זיך דער מֵאָנען ויִיא שוין ויִיא פִּיל פון זיינע חֲבֵרִים זיינען שוין פִּרִיעֵר פון אִים גִּשְׁמָאָרְבֵן בעת שהיתה תקותם חזקה לחברת העולם אִין דער צייט וואָשׁ זייער האָפּונֵךְ אִיז נֵאךְ שְׁמָאָרְבֵן גווען צוא פִּהֶעֱפֵטונֵךְ פון דער וועלֵט פִּלֻמֵר זיִיא האָבֵן זיך נֵאךְ נֵאךְ נִיט גִּירִיכֵט צו שְׁמָאָרְבֵן ולא ראה לנפשו יתרון און ער זעהט בִּיִיא זיך נִיט קיין בַּעֲסִדְרֵיִיט שחייב לו התאחרו מהם אִז עַשׂ זאל אִים מַחֲיִיב זיין מַעַר צוא פִּאר נֵאכֵן זיך אויף דער וועלֵט פון זיִיא פִּלֻמֵר ער וויים בִּיִיא זיך אִז ער אִיז נִיט בַּעֲסֵקֵר פון זיִיא אִז ער זאל ווערֵט זיין חֲיִינֵךְ צו לַעֲבֹן פון זי אִז ער וועט אִין דעם גִּידִינְקֵן יקצר תוחלתו בעולם וועט קורֵךְ ווערֵן זיין האָפּונֵךְ אויף דער וועלֵט פִּלֻמֵר וועט ער שוין ווייגִיג האָפֵן אויף דיא נֵאכֵן פון דער וועלֵט ויוחיל לאחריתו און וועט האָפֵן אויף זיין צֶעֱרוּגֵךְ און שְׁפִיז ער זאך האָבֵן מִיט צוא גִּעְעֵט לעת נסיעתו צו דער צייט אִז ער וועט אַוועק צִיִּהֶען פון דעם עוֹקֵם ויחשוב עם נפשו קודם יום החשבון און ער וועט זיך אַפּ רַעֲעֵן מִיט זיין זיִיר אִיִּךְ

דער

שער השבון הנפש

אחד מן החכמים מי שקדם המות לפניו תקן את עצמו. ואמר החכם (קסל ו) לב חכמים בבית אבל ואמר (סס) טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה באשר הוא סוף כל האדם והחי יתן אל לבו. רוצה לומר בחי מי שלבו חי כלומר המבין המכיר ואמר (תפלים קמד) אדם להבל דמה :

והשבעה עשר השתכלותו בעת שתמה נפשו לחברת בני אדם ולהשתעשע בהם במעלות הבדירות והפרידה מבני אדם וברוע חברת כסיליהם מבלי דוחק שיביאנו לכך ומרעת חברתם מותר הדברים ואמר ונאמר ובלכול ארוך ואין צורך אליו ואמר החכם (משלי י) ברוב דברים לא יחזר פשע וגומר. ואמר אחד מן החכמים אצור מותר דברך וחסום מותר לשונך ומדבר בבני אדם והזכיר רעותיהם וספר

מרפא לנפש

והשבעה עשר השתכלותו בעת שתמה נפשו. לטוב ולתועלת רוח אכל יסתכל בשכלו כמה מעלות טובות בשעם שיחלוק הכדס וישתוקק לישב יס בדירות ובפרידות מב"א וכמה רעות מתגששות בחברת עם חברת ב"א ולהשתעשע עמם וסוף סוף לו כסילים וסוף מפרס אותם אחד לאחר : ומרעת חברתם אחד

דער מאג פון דעם רעכטן השבון וועט קומען ואמר אחד מן החכמים און איינער פון די חכמים האט גיזאגט מי שקדם המות לפניו דער וואש נעהט דאש אז איין אנדער שטארבט פאר אים פלומר דער וואש נעהט וויא אנדער שטארבט תקן את עצמו דער מאגט זיך נעקשט גרייט דער צוא. אדער דער פשט איז אז דער וואש פערדערט דעם מוים פאר זיך פלומר וואש ער מאלט זיך אויש דעם מוים אין זיין שכל און טראכט תמיד מאמר וועל איך איצונד שטארבן אויף דעם זיינען מיר פשוט אז ער האט זיך גרייט גימאכט צום מוים און האט פונדא תשובה גימאכט און שרמה המלך האט גיזאגט לב חכמים בבית אבל דאש הארץ פון די חכמים איז אין דעם הויז וואו מען טרוערט און נאך האט ער גיזאגט טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל וכו' עש איז בעסיר צוא גיין אין איין טרויאריג הויז איידער אריין צוא גיין אין איין מרינק הויז באשר הוא סוף כל האדם ווייל דאש טרויאריק איז דער סוף פון אלע מענטשן והחי יתן אל לבו און דער לעבעדיגער מענטש וועט זיך נעמען צום הארצין אז ער וועט אויף אמאל שטארבן וועט ער תשובה מאן רוצה לומר בחי און מיט דעם ווארט חי מיינט ער מי שלבו חי אזעלכן וואש זיין הארץ לעבט פלומר און אז מיינט ער המבין המכיר דער וואש פאר שטייט און גיט אכמונג אויף ארבעטן און אין (תהלים) שטייט אדם להבל דמה דער מענטש איז געליבען צו נישט :

והשבעה עשר און דאש זיבצנטע איז השתכלותו ער זאל קוקן מיט זיין שכל בעת שתמה נפשו לחברת בני אדם אין דער צייט אז זיין לייב גייט צוא בהעפמין מיט מענטשין ולהשתעשע בהם און ער זאל זיך משעשע זיין מיט וויא זאל ער דענמאלט גידיינקן במעלות הבדירות והפרידה מבני אדם אין דער מעלה פון איינקייט און אז מען שייד זיך אפ פון מענטשן און זאל ווידער גידיינקען ברוע חברת כסיליהם אין דעם שרעכמין גארשען גיזעדיגשאפט מבלי דוחק שיביאנו לכך און קיין שום גוים פריינגט אים דער צוא גיט ער זאל זיך מיט זיי בהעפמין זאך ער דענמאלט דיא ביידיע גידיינקען וועט ער זעהן דעם תיזוק צווישן זיי וואגט דער מחבר איך וועל דיר זאגן וואש עש קומט ארויש פון דעם גזערין שאפט מיט מענטשין ומרעת חברתם און פון די ביינקייט וואש פון דער חברותה קומט איינש איז מותר הדברים איבעריגע רייד ואמר און אז האט יענער גיזאגט ונאמר און אז וועלן מיר זאגן ובלכול ארוך און אלאנגר שמועם וואש איז אפבלול דעת ואין צורך אליו וואש ער בדארף עש גאר גיט און דער חכם שלמה המלך האט גיזאגט אין (משלי) ברוב דברים לא יחזר פשע דורך פיל רייד ווערט גיט פאר מיטען די זינד ואמר אחד מן החכמים און איינער פון די חכמים האט גיזאגט אצור מותר דברך האלט אין

דיינע

שער חשבון הנפש

ש

בגנותם ואמר הכתוב בענין הזה (תהלים כ) תשב באהיך תדבר וגו' והכתוב ודברי השקד
ובזה אמר (סס נה) הוות בקרבה ואמר (ירמיה ה) הקשבתי ואשמע לא כן ידברו ושובועת
השקד והשווא שאמר הבורא עליהם (שמות כ) כי לא ינקה ה' ואמר אחד מן החסידים
לתלמידיו התורה התירה לנו להשבע בשם הבורא באמת ואני איעצכם שלא תשבעו
בו לא באמת ולא בשקר אמרו הן או לאו והגאון והלצנות ובוזות קצת חיושבים
והשחוק עמהם וכבר יחדתי בהרחקת הענין הזה שער בספר הזה והוא שער הכניעה
והעדר יראת האלהים מלבו בעת התערבו עם בני אדם ושיחתו עמהם עם מעוט הצלה

מרפא לנפש

כח הנפיש כח שקרנים כח לזים וכת מספרי לה"כ וכו' כח
מליון בדבור ונקראים רע וכפי כי לא כל חסן רשע אחס
לא יגורך רע וז"ל ר"ח הקובע עצמו בבית קדמות לשיחה
בטילה ודברים בטלים נקרא לך כיון שאסר לו לעסוק
בד"ת אותו סעף ואינו עוסק נקרא לך כי הוא דומה למי
שאמר לו המלך מנס זהובים שסע א' וכל שחמנה יהיה שכן
והוא יושב בטל כלא זה שמחלוצן מן סוכותים וכו' אלו
הם לזנות גדול מזה כן המנטל מד"ת אחר שידע השקר
הגדול להעוסק בחוכה אינו כ"א לך ממש ומלכר זה הוא
עובר בעשה ודברת עם וכפרת לומדי תורה לריבן לסוסר
מדברים בטלים פי אס נכנס דבר לזנות ללב יאל כנגדו ד"ת

כח ממותרי הדברים הם דברים בטלים : ואמר כל מה
שכח יכול לדבר ולספר וכן ואמר מסס כאלה וכאלה
או ואמר כך אמר פלוני ונאמר אנהנו ססיה הכל כלכול
דעת והזאת הזמן היות לבטלה ועוד טובע משיגת
כ"כ של ע"ה שמדברים מכ"א ומספרים בגנותם וגם נשבעים
בזך דבורם לשוא ולשקר ללא לזוך : אמרו הן או לאו
כלומר הרגילו עצמכם שהן שלכם יהיה דק ולא שלכם
יהיה דק ולא משבעו לשוא אלא אמרו (במורה) כן או
לאו ויאמנו דבריו : והעדר יראת האלהים מלבו כיון
שהוא נמוסר לזים בודאי לא ישים אלהים לנגד עיניו וכל
הכחות שזכר הם אותן מקצלים פני השכינה והם

דיינע איבעריגע רייד וחסם מותר לשונך און פאר שרשים דייין צינג פון איבעריגע רייד ומדבר בבני
אדם און פון צוא ריידן פון מענטשן והזכיר רעותיהם וספר בגנותם און פון צוא דער מאנן זייערע
שלעכטע מעשים און פון צו דער ציילין פון זייער גנאי פלוצר זייערע שלעכטע מדות און
דער פסוק אין (תהלים) זאגט פון דעם ענין תשב באהיך תדבר דוא זיצט און רעמטשט פון דייין
פרודר און אויך קומט ארויש פון דיא שלעכטע תברותות והכוב ודברי שקר לינגען און פאלשע
רייד ובוזה אומר און פון דעם זאגט דער פסוק אין (תהלים) הוות בקרבה פרעכענש איז אין איירי
גידאנקען און רמיה האט גיזאגט הקשבתי ואשמע לא כן ידברו איך האב פאר נאכען און געקערט
אז ויירא ריידן דיא רייד וואש נים רעכט איז און נאך קומט ארויש פון דיא שלעכטע תברותות
שובועת שקר והשווא פאלש שווערין און אום זיגט שאמר הבורא עליהם וואש דער פשעפר האט
אויף זיין אן גיזאגט אין (שמות) כי לא ינקה י דען נאט וועט נים ליידיג מאכין דעם וואש
שווערמ פאלש ואמר אחד מן החסידים לתלמידיו און איינער פון דיא תמידים האט גיזאגט צוא
זיינע תלמידים התורה התירה לנו להשבע בשם הבורא באמת דיא תורה האט אונז מתיר גיווען צו
שווערין מיט דעם פשעפערש נאכען אויף אמת ואני איעצכם שלא תשבעו בו לא באמת ולא
בשקר און איך ראט אייך איר זאלט נים שווערין מיט זיין נאכען נים מיט אמת און נים מיט
פארשקייט אמרו הן או לאו נאר זאגט יוא אדר גיין פלוצר איר זאגט אייך גיוואונען אז אייער
דיבור זאל זיין אמת און זאלט נים שווערין און נאך קומט פון זעלכע תברותות והגאון והלצנות
גדלות און שפעטין ובוזות קצת חיושבים און מבזה צו זיין אמייר פון די זיצרס פלוצר מאקי אין
דער אייגענער תברותה איז זיך מבזה אייניש דש אנדרע והשחוק עמהם און שפעטין מיט אנדר
וכבר יחדתי בהרחקת הענין הזה שער בספר הזה און דאש וואש מען גיהער זיך פון זעלכע זאכין
דער ווייטערן האב איך שוין דער פון גשריפן אביזגדערין שער אין דעם ספר והוא שער הכניעה
און דאש איז דער שער הכניעה והעדר יראת האלהים מלבו בעת התערבו עם בני אדם און עש
ווערמ אוועק גינגען נאמש פארקט פון זיין הארץ אין דר צייט אז ער צוא מישט זיך מיט
דיא מענטשין ושיחתו עמהם און רעמט מיט זיין עם מעוט הצלה מהזקתם בממונו און דער בייא

איז

שער השבון הנפש

שא

יש בדור הזה מי שמקבל תוכחה ואמרו קצתם העבודה אם יש בדור הזה מי שיוודע להוכיח ומהם הפסד העצה וחסרון הכרת השכל בחברתם וריעותם והתלמד רוע מדותם כמו שאמר החכם (משלי י) ורועה כסילים ירוע. ועל כן אמרו רז"ל שיחת הילדים ושיבת בתי כנסיות של עמי הארץ מוציאים את האדם מן העולם. וכללו של דבר כי רוב העבירות לא יגמרו אלא בשנים כמו הזנות ורוע משא מתן ושבועת שקר ועדות שקר וכל העבירות שיהיו בלשון לא יגמרו אלא בחברה ובהתערב עם בני אדם אבל הבדידות והפרידה מבני אדם סיבת ההצלה מכל מה שזכרנו מן העבירות והוא מהחזק שבדברים המביאים אל המדות הטובות. וכבר נאמר כי עמוד בר הלבב אהבת הבדידות ובחירת היחידות. על כן השמר אחי פן ישיאך היצר ויפסה בעיניך החברה והתערובת עם בני אדם וימיתך לכסוף בעת היחידות והבדידות להם ואח"כ השמר פן

לנפש

מרפא
שנים יכול למחות ולקיים מצות כוכה לוכיח שאין עס
האין וכו' והכין ס"ל : ואחר כך השמר פן יפעה בו
ר"ל אחר שחרגול פלמך כנדידות פן תטעה ותאמר כלכך
כשתחבר עם חכמים אמתים וגדולי ב"א שבו תעדר ענין

חיל און וויא אונזערע חכמים האבן גיזאגט העבודה אם יש בדור הזה מי שמקבל תוכחה און
שווער אויב אין דעם דור איז דא איינער וואש איז מקבל שפראך רייד ואמרו קצתם אונזמייל
האבן גיזאגט העבודה אם יש בדור הזה מי שיוודע להוכיח און שווער אויב איינער איז דא אין דור
וואש ער ווייס רעכט צו שפראפין ומהם אונז נאך איז פאר האנדין וואש קומט ארויש פון דא
חברותות הפסד העצה וחסרון הכרת השכל ער פאר לירט דא עצות אונז עש ווערט אים נחמך דאש
דער קעגנאג פון דעם שכל בחברתם וריעותם דורך ויערע חברותות אונז גזעלין שאפט והתלמד
רוע מדותם אונז ער לערנט זיך אפ פון ויערע שלעכטע מדות און וויא דער חכם שלמה המלך
האט גיזאגט אין (משלי) ורועה כסילים ירוע אונז דער וואש גזעלינט זיך מיט גארין דער ווערט צו
בראכין ועל כן אמרו רז"ל אונז דרום האבן אונזערע חכמים גיזאגט שיחת הילדים דאש ריידן וואש
קען שמועסט אלץ מיט קינדער ושיבת בתי כנסיות של עמי הארץ אונז דאש זיצין אין די הייזער
וואו דא שפעכטע לייט זאמקין זיך איין מוציאין את האדם מן העולם דאש פריינגט אויש דעם
קענטשין פון דער וועלט וכללו של דבר אונז דער פלל פון דער נאך איז כי רוב העבירות לא יגמרו
אלא בשנים אז פיל עבירות קאנען נים נגמר ווערין נאר דורך צווייא מענטשן כמו הזנות ורוע
משא ומתן גלייך אז סוגה זיין אדר שפעכטע האנדיר שאפט ושבועת שקר ועדות שקר אונז פאלש
שווערין אונז פאלש עדות זאגן מוז דאש אלץ זיין דורך צווייא מענטשן וכל העבירות שיהיו בלשון
אונז אקע עבירות וואש גישעהען דורך דער צונג לא יגמרו אלא בחברה ובהתערב עם בני אדם די
קאנען נים נגמר ווערין נאר אז ער פהעפט זיך אונז צוא מישט זיך מיט לייט אבל הבדידות
והפרידה מבני אדם אפר דאש אייניקייט אונז דאש אפ שייידונג פון לייט דאש איז סיבת ההצלה
מכל מה שזכרנו מן העבירות דא סיבה וואשער ווערט ניצול פון דא אלע עבירות וואש מיר
האבן דער קאנט והוא מהחזק שבדברים המביאים אל המדות הטובות אונז דאש איז פון דא
שפראקשטע זאכין וואש בצונגען צו דא גוטע מדות וכבר נאמר אונז עש איז שוין לאנג גזאגט
גיזאגט כי עמוד בר הלבב דען דא וייל אונז דער יסוד פון אקלאר הארץ איז אהבת הבדידות
דא ליבשאפט פון אייניקייט ובחירת היחידות אונז דאש אויש דער וויילונג פון צוא זיין תמיד
אליין ע"כ השמח אחי דרום היט דרך מיין ברוך פן ישיאך היצר מאכער וועט דרך אן ריידן דער
יצר הרע ויפסה בעיניך החברה והתערובת עם בני אדם אונז וועט פשיינען אין דייע אונזין דא
חברותות אונז צו פהעפטן זיך מיט לייט וימיתך לכסוף בעת היחידות והבדידות אונז אין דר צייט

ימעה אותך רעיון לבך כי בחברת חכמים היודעים את אלהים ואת תורתו והתערב עם גדולי בני אדם העדר ענין הבדידות והנחת מעלות היחידות אך היא הבדידות הגמורה והיחידות השלמה • ובחברת אנשי החסד והתורה מעלות רבות יתירות על מעלות היחידות יאריך ספורם ואמר החכם (ס) הולך את חכמים יחכם וגו' ואמר (סס כג) המ אונך ושמע דברי חכמים ואמר במי שלא התחבר עם אנשי החסד (סס טו) לא יאהב לץ הוכח לו וגומר • ואחז"ל קבוצ לרשעים רע להם ורע לעולם ולצדיקים טוב להם וטוב לעולם פוזר לרשעים הנאה להם והנאה לעולם ולצדיקים רע להם ורע לעולם ואמרו יהי ביתך בית ועד לחכמים והוי מתאבק בעפר רגליהם והוי שותה בצמא את דבריהם ואמר (מלאכי ג) אז נדברו יראי יי' איש אל רעהו ויקשב יי' וישמע : והשמונה עשר חשבון האדם עם נפשו בעת גבוהותה והתגדלה ורוחק משאליה

מרפא לנפש

והשמונה עשר חשבון האדם עם נפשו בעת וגדלות כלו של אדם לומר מי כמוני ככמי מעלות ונפלט גבוהותה וכו' : ר"ל כשנחל גלוס סכס"י היום מעלתו על כל הכרואים ועי"ז כוח שחל אז דו וועסט אריין זיין וועט ער דין אן ריידן עש זאל זיך דיר גידיקטין להם צוא זיי פלוצר צוא באהעפטין זיך מיט די חברותות ואח"כ אונ דער נאך אז דו וועסט זיך שוין גידיקטין מיט דער מדה פון בדידות השמר הויט דין פו ימעה אותך רעיון לבך מאמר וועט דין פר פירין דייענע געדאנקן פון דיין הארץ אונ וועט דיר זאגן כי בחברת החכמים היודעים את אלהים ואת תורתו אז דו וועסט זיך בהעפטין מיט די חכמים וואש ווייסן גאט אונ זיין תורה והתערב עם גדולי בני אדם אונ אז דוא וועסט זיך צוא מיטין מיט גרויסע לייט העדר הבדידות ווערט נחסר דיא מדה פון בדידות והנחת מעלות היחידות אונ עש ווערט אונקע גלאזן די מערה פון אייניקייט דרום איז בעסער דוא זאלסט זיך מיט זיי אויך גוט מחבר זיין זאלסטו אזו גוט גדייקן אך היא הבדידות הגמורה נאר די התפרות מיט אונקע לייט דש איז די רעכטע בדידות והיחידות השלמה אונ דאש איז דאש גאנצע אייניקייט ובחברת אנשי החסד והתורה אונ מחבר צו זיין זיך צו אונקע חברותות פון פרוקט אונ גילעריקטע לייט מעלות רבות יתרות על מעלות היחידות איז פיר העכערע אונ גרעסירע מעלות איי די מעלות פון אייניקייט יאך ספורם עש וואלט לאנג נוען זייער דר ציילונג פלוצר איך זאל וועלן אקע מעלות אויש דר ציידן וואלט מען גמוזט זייער פיר שריידן אונ דר חכם שלמה המלך האט גיזאגט אין (משלי) הולך את חכמים יחכם דער וואש גייט מיט חכמים דער ווערט קלוג אונ נאך שמיין דארטן הט אונך ושמע דברי חכמים גייט דייענע אויערין אונ הער דיא רייד פון די חכמים ואמר במי שלא התחבר עם אנשי החסד אונ פון דעם וואש האט זיך גוט בהעפט מיט די פרוקט לייט האט ער גזאגט אין (משלי) לא יאהב לץ הוכח לו דר שפעט האט גוט ליב מען זאל אים שטראפן ואמרו חז"ל אונ אונזרע חכמים האבן גזאגט קבוצ לרשעים ווען די רשעים זאמן זיך איין באנאגד רע להם ורע לעולם דאש איז שלעכט פאר זיי אונ שלעכט פאר דער וועקט ולצדיקים אונ צוא די צדיקים פלוצר אונ אז דיא צדיקים זאמקען זיך איין באנאגד טוב להם וטוב לעולם איז דש גוט פאר זיי אונ גוט פאר דער וועקט פיוזר לרשעים דש פאר שפרייטונג פון רשעים טוב להם וטוב לעולם איז גוט פאר זיי אונ גוט פאר דער וועקט ולצדיקים אונ ווען די צדיקים זינגן פאר שפרייט אונ זינגן גיט אין איינס רע להם ורע לעולם איז שלעכט פאר זיי אונ עש איז שלעכט פאר דער וועלט ואמרו אונ נאך האבן זיי גזאגט יהי ביתך בית ועד לחכמים לאז דיין הויז זיין איין זאמלונג הויז פאר די חכמים פלוצר זיי זאמן זיך פסיד איין זאמן זיין דיין הויז והוי מתאבק בעפר רגליהם אונ בשמזיב דין מיט דעם שמויב פון זייערע פים אונ מלאכי האט גזאגט אז נדברו יראי יי' איש אל רעהו דענקאלט טאן זיי ריידן די גאמט פארקטערש אייגער צום אנדערן ויקשב יי' וישמע אונ גאט האט עש פאר נוקען אונ גהערט :

שער השבון הנפש

שב

(ס"א מאויה) בעולם הזה והוא שיתבונן ערכו בין העליונים והתחתונים ויתבאר לו קטנותו וזעירותו בין יצירות הבורא יתברך כמו שבארתי בענין הזה בשער הששי מן הספר הזה ויסתכל אחר כך במה שחלק הבורא מן הגדולה לאדם שהשליטו במיני החיים והצמחים והמוצאים כמו שכתוב (תהלים ח) תמשילוהו במעשי ידיו וגו' ושהודיעו חקי תורתו והעמידו על כל מה שיש בו תקנתו מסודות עליון העולם הזה ותחתונו והרים מעלתו בשבחו ובהודאתו לבוראו ובקראו אליו בצרתו ובענותו בעת המצוקות ובחרו בו ושלחו אל בוראו ומסרו אליו סודות גבורתו והראות המופתים עד ידו עם מה שיראך סיפורו מן המובות הנסתרות והנראות הגופיות

מרפא לנפש

ומתן דברים שחס רחוקים ממנו ואמר שראויים הם לו אבל ואע"פ שהם מעלתך ונתן לך גדולת וממשלה על הכל כמו כלמס יתבונן שהוא קטן ונכזה מכל העליונים והתחתונים שמספר אל יגביו לך בעבור זה לפני ס"א כי הוא סודות כחשך נחלר בשער הכניעה פ"ה ובסקדמת שער השלישי לך כל אלה רק שהם בעבור הנכזה שסכים אלונו מעלתו יתבאר שסודות חסר והלם משאר בע"מ בג' דברים ע"ה ראונו לו שזוכנו יותר לפני אלונו : ושלחו אל בוראו

והשמונה עשר אונ דאש אכצנמש איז חשבון האדם עם נפשו דאש דער מענטש זאל אהשון האלטין מיט זיין זייד בעת גבוהתה והתגדלה אין דר צייט אז זיא האקט זיך הויך אונ מאכט זיך גרויס פלומר אז עש קומט אים אין הארצין אריין גדלות אונ זאנט ווער האט אזו פיל מעלות וזיא איך אונ דורך דעם ורוחק משאליה בעולם הזה בעט זיא אונ גלוקט אועלכע זאכן אויף דער וועלט וואש זיינן גאר ווייט פון איר פלומר וואש גהערין גאר צו אים נים אונ ער זאנט עש קומט אים יוא די זאכן זאל ער דענקאלט חשבון האבן מיט זיין זייד והוא אונ דש איז דער חשבון שיתבונן האדם ערכו בין העליונים והתחתונים דער מענטש זאל פאר שטיין אין וואש פר איין ערך אונ מעלה ער איז צווישן די אויפערסטע אונ אונטערסטע בשעפנש ויתבאר לו קטנותו וזעירותו בין יצירות הבורא ית' וועט ער פר שטיין זיין קליינקייט אונ זיין גרינגשאפט וואש ער איז צוויסין די בשעפענעש פון דעם בשעפר יתברך כמו שבארתי בענין הזה בשער הששי מן הספר הזה אזו וזיא איך האב בשייד פון דעם ענין אין דעם זעקסטין שער פון דעם ספר ויסתכל אח"כ אונ דער גאף זאל ער קוקין במה שחלק הבורא מן הגדולה לאדם אין דעם חשיבות וואש דער בשעפר האט אפ גטילט צו דעם מענטשן שהשליטו במיני החיים וואש ער האט אים גמאכט גוועלטיגן אויף אלעלייא לעבדיגע בשעפנש והצמחים אונ אויבר די זאכן וואש שפראצן אויס דער ערד והמוצאים אונ אויבר וואש עשווערן אויש גצונאזים דר ערד גלייך אז אייזין אדר קופר אונ גאף אועלכע גלייכן אזו וזיא עש שטייט אין (תהלים) תמשילוהו במעשי ידיו דוא האסט אים גמאכט גוועלטיגן אויבר די ווערקין פון דיין האנט ושהודיעו חקי תורתו אונ וזיא גאט האט מודיע גווען דאש גזעץ פון זיין תורה והעמידו על כלמה שיש בו תקנתו אונ האט אים גמאכט פר שטיין אלץ וזיא דורך וואש ער קאן גהאקפין ווערין אונ עש קאן אים צו גיץ קומן מיט דעם וואש ער פר שטייט מסודות עליון העולם הזה ותחתונו פון די פר בארגיגע זאכין וואש זיינן העכר פון דר וועלט דאש הייבט די גלגלים אונ די שטערין אונ די אונטרסטע זאכן פון דעם עולם והרים מעלתו אונ האט דער הייבט זיין מעלה בשבחו והודאתו לבוראו מיט דעם זאך ער מענין לויבין אונ דאנקן צו זיין בשעפר ובקראו אליו בצרתו אונ ווען עש קומט אויף אים חס ושלום אצרה זאל ער אן דופין צוא גאט ובענותו בעת המצוקות אונ מיט דעם וואש ער ענטפערט אים אין זיין נים פלומר וואש ער העקט אים ובחרונו אונ וואש ער האט אים אויש דער וויילט ער זאל אים דיין ושלחו אל בוראו אונ וואש ער האט אים גשיקט צו זיינע בשעפנש פלומר ער זאל גוועלטיגן אויבר זיי ומסרו אליו סודות גבורתו אונ האט אים אויבר גענטערט דיא סודות פון זיין שטאר גייט והראות

והרוחניות הכוללות והמיוחדות חסד וטובה עלינו והסתכל אחי כמה ערכך נקלה וענייך נבזה וכמה גדלך בוראך עם מה שאינו צריך לך וגדל צרכך אל השגחתו והנהגתו וחוס על העטרה הגדולה (ס"א המעולה) הזאת אשר עטרך בה והמעלה הרמה שהרימך אליה בעוה"ז והגמול הגדול שצפנו לך בעוה"ב והדבקך בעבודתו ובהודאתו ואל יביאך מה שנשאך הבורא בו כמה שזכרתי לך מחסדיו וטובותיו להתנאות בענייך ולהתגדל בנפשך ולהתרום בחסד הבורא עליך ותחשוב כי מן הדין הוא לך ושאתה ראוי לו ויאות לך כמוהו אבל הדבק בכניעה ובענוה ובשפלות שאתה ראוי לה כשתודה באמת על ערכך בבריאת הבורא יתעלה כמה שחייב בו העבד החלש הנבזה הנקלה כשינשא אדוניו מעלתו וישימהו עם אנשי סגולתו חסד ממנו עליו מבוזת נפשו והיותה בעיניו

והראות המופתים על ידו און האם גנוזין דרך אים וואגדרליכע זאכן עם מה שאיך סיפורו נאך מיט פיל טובות וואש איז לאנג צו דער ציילין זיי מן הטובות הנסתרות והנראות פון די פארקענטע טובות און פון די געקענטע הגופיות והרוחניות ועקעקע טובות וואש גהערן צו די גופים און צו די נשמות הכוללות ועלעקע טובות וואש זייגן פולל אלע מיט אנאנדער והמיוחדות און עקעקע וואש זייגן גאנציקט אמיל האבן זיי יוא און אמיל ניקט און דש אלץ מוט ער אונז חסד וטובה עלינו מחמת זיין חסד און מחמת גוטקייט והסתכל אחי און קוק און גריינק מיין פרוידער כמה ערכך נקלה וויא דיין שאצונג ועלפסקט איז גרינג וענייך און דיין פירונג נבזה איז מבוזה וכמה גדלך בוראך און וויא גרויס דיין פשעפר האט דיר גמאכט עם מה שאינו צריך לך דער מיט פלוזר נאך קער גוטקייט איז דאש פון אים ווארום ער פדארף דיר גיט גייטיג וגדל צרכך אל השגחתו און דו פדארפסט זייער גייטיג צו זיין השגחה והנהגה און צו זיין הנהגה פלוזר ער ואל דיר פירין דוא זאלסט קאנען אקוים האבין וחוס על העטרה הגדולה הזאת און האב חס און די גרויסע און חשובה קרוין אשר עטרך בה וואש ער האט דיר מיט איר גיקריינט והמעלה הרמה שהרימך אליה בעולם הזה און אויף דער הויכר מעלה וואש ער האט דיר דער הויפין צו איר אויף דער וועלט והגמול הגדול שצפנו לך בעולם הבא און אויף דעם גרויסן שכר וואש ער האט דיר פתאלמן אויף יענר וועלט והדבק בעבודתו ובהודאתו און וואש ער האט דיר פתעפט צו זיין דינסט און זיין לויב ואל יביאך מה שנשאך הבורא בו און לאז דיר גיט פריינגן דאש וואש דער פשעפר האט דיר דער מיט גרויס גימאכט כמה שזכרתי לך מיט דעם וואש איר האב פרייער דיר דער מאנט מחסדיו וטובותיו דורך זיינע חסדים און זיין גומל ואל דיר דאש גיט פריינגן להתנאות בענייך דו זאלסט דיר דרום גרויס האלטון אין זיינע פירונג ולהתגדל בנפשך און זאלסט גרויס זיין בייא דיר ולהתרום און זאלסט זיך דער הויפין בחסד הבורא עליך מיט דעם חסד וואש דער פשעפר האט דיר גמאן ותחשוב און זאלסט מראכמן כי מן הדין הוא לך אז עש קומט דיר מימן דין ושאתה ראוי לו און אז דו ביסט דאש נוערמ ויאות לך כמוהו און עש איז רעכט דיר אזעלכס פלוזר מען גהער דיר פאקע צו מאן אזעלכע חשובה זאכן זאלסטו אזו גאר גיט מראכמן אבל הדבק בכניעה גייערמ פתעפט דיר אין אונטר מעניקייט ובענוה ובשפלות און אין דעמוטיקייט און אין גידיקייט שאתה ראוי לה וואש דוא ביסט ראוי דער צו אז דו זאלסט זיין אונטר מעניג כשתודה באמת על ערכך בבריאת הבורא יתעלה אז דו וועסט באמת פקענן וואש דיין ערך איז אנטקענין די פשעפנש פון דעם פשעפר גלויבט איז ער כמה שחייב בו העבד החלש הנבזה והנקלה גרייך וויא עש איז חייב אין קנעכט וואש ער איז שאאף און מבוזה און גרינג כשינשא אדוניו מעלתו אז זיין האר דער הייבט זיין מעלה וישימהו עם אנשי סגולתו און ער זעצט אים מיט זיינע גדיבטע לייט חסד ממנו עליו און דאש אלץ האט אים דער האר גמאן מחמת זיין חסד און דער קנעכט האט עש גיט פיר דיקט

בערכה הראשון קודם שיגביר אדוניו חסדו עליו ואל יתגדל לפניו ואל יגבה לבו במה שהגיע אליו מן הגדולה והיקר ואל יבקש ממנו משאליו דרך הגילות אך יעזוב עניניו אליו ויבטח עליו ועל טובו • ואמרו על אחד מן הצדיקים שהיה אומר אחד תפלתו אלהי לא נשאתי לעמוד לפניך סבלי בפחיתות ערכי ומעוט ידיעתי בגדולתך • ורוממותך כי אתה רם ונשא • ואני נקלה ונבזה וקטן משאול ממך ומקראו אליך שבח והלל • וקדש שמך המקודש בקולות המלאכים העליונים הקדושים • אבל הרשני (ס"א נשאתי) על זה מה שרוממתני בצוותך אותי לקרא אליך • והרשיתני לשבח את שמך העליון כפי הכרתי אותך וידיעתי בכבודך עם הראותי עבודתי לך ושפלותי לפניך • ואתה יודע תקנתי ואופני הנהגתי • ולא הודעתך בצרכי להעיר אותך עליהם אלא שארגיש בגודל חסרוני

מרפא לנפש

מי שסוף ראו לנפשו (או ר"ל למשול נכס) : ואל יבקש ממנו משאליו דרך הגילות • לומר מאחר שנתן גהער דאך בנוראי דער קנעכט גידיינקען מכוזת נפשו פון דעם וויא ויין לייב איז פריער מבוזה גווען והיתה בעיניו בערכה הראשון און ויין לייב זאל בייא אים ויין אין דיא אויגן און ויין איר ערסטער שאצונג פלוצער גהער ער דאך זיך היינט ניש גרעסער האלטן און ויין ער איז פריער גווען קודם שיגביר אדוניו חסדו עליו איז ויין האר האט מיט אים און אנדערס הסדר גמאן ואל יתגדל לפניו און זאל זיך ניש גרויס האלטן פאר אים ואל יגבה לבו במה שהגיע אליו מן הגדולה והיקר און זאל ויין הארץ ניש דער הייבן פון וועגן די גדולה און חשיבות וואש ער האט גקריגן ואל יבקש ממנו משאליו דרך הגילות און וועגן ער בעט עפעס פון גאט זאל ער עש ניש בעטן ווייל ער איז און גוואלט גווארן ווייל גאט האט אים גגעבן ביז אהער אקין דינג דרום פדארף ער אים ווייטער געבן אך יעזוב עניניו אליו נייערט ער זאל פאר לאזן זיינע הנהגות אויף גאט ויבטח עליו ועל טובו און זאל זיך פאר זיכערין אויף אים און אויף ויין גומקייט אז ער וועט אים בנוראי טאן וואש פאר אים צום בעסטן איז ואמרו על אחד מן הצדיקים און זיי האבן גוואלט אויף אייגן פון די צדיקים שהיה אומר אחד תפלתו וואש ער פלעגט זאגן נאך ויין תפלה אלהי מיין גאט לא נשאתי לעמוד לפניך ניש דרום האב איך מיד דער וואגן פאר דיר צו שטיין תפלה טאן סבלי בפחיתות ערכי נוייר איך בין באריש און ווייס ניש פון מיין קליין שאצונג ומיעוט ידיעתי בגדולתך ורוממותך און ווייל איך ווייס ווייניג פון דיין גרויסקייט און הויסקייט פלוצער ניש ווייט איך ווייס ניש וויא נידעריג און שטעכט איך בין און ווייס ניש פון דיין גרויסקייט דרום האב איך מיד דער וואגן צו שטעלן זיך תפלה טאן פאר דיר איז ניש און ווארום איך ווייש יוא כי אתה רם ונשא און דוא בישט הויך און דער הויבין ואני נקלה ונבזה און איך ווייס אויך אז איך בין גרינג און מבוזה וקטן און צו קליין משאול ממך אז איך זאל ראוי ויין עפים צו בעטן פון דיר ומקראו אליך שבח והלל און פון אן צוא רופן דיר מיט לויב וקדש שמך און פון צו היידיגן דיין גאמן המקודש בקולות המלאכים הקדושים וואש ער איז גהיייליגט דורך די קולות פון די אויפֿרסטע הייליגע מלאכים אבל הרשני על זה נייארט דש האט מיר דער צוא רשות גיגעבן פלוצער נאר פאר וואש האב איך מיד יוא דער וואגן צוא שטיין פאר דיר תפלה טאן מה שרוממתני בצוותך אותי לקרא אליך נוייר דוא האסט מיד הויך גמאכט מיט דעם וואש דוא האסט מיר גמאטן איך זאל דיר אן רופן והרשיתני לשבח את שמך העליון און האשט מיר רשות גיגעבן צו לויבן דיין אויפֿערשטן גאמען כפי הכרתי וועדליג איך האב דער קענט דיר ידיעתי בכבודך און וועדליג איך ווייש פון דיין כבוד עם הראותי עבודתי לך ושפלותי לפניך דעם וואש איך ווייז דיר מיין דינשט און טאך מיד גידינג פאר דיר ואתה יודע תקנתי ואופני הנהגתי און דוא וויישט וואל מיין תקנה פלוצער וואש פאר מיר גוט איז און דיא אופנים פון מיין פירונג ולא הודעתך בצרכי להעיר אותך עליהם און ניש דרום בין איך דיר מודיע

פון

שער השבון הנפש

אליך ובטחוני כך • ואם אשאל ממך בסכלותי מה שאינו טוב לי ואבקש ממך שאין
בו תקנתי בחירתך העליונה טובה מבחירתי • וכבר הנחתי כל עניני אל גזרתך הקיימת
והנהגתך העליונה כמ"ש דוד ע"ה (תהלים קל"ה) יי לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי
בגדולות ובגפלאות ממני אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אמי כגמול עלי נפשי •
והתשעה עשר חשבנו עם נפשו בהצלת הבורא אותו מפגעי העולם וצרותיו ומיני
חלאי בני אדם בו ואופני המאורעים והמצוקים ממאסר ורעב
וצמא וקור וחום וסמי המות והחיות הרעות והצרעת ושרוף הדעת ומיני בטול ההרגשות
ומה שדומה לזה עם ידיעתו שהוא ראוי להם ומחויב בהם על מה שקדמו לו מן העונות

מרפא לנפש

לי עד הסה ממחויב לתת לי כן לעולם אך ישוב עיני אליו
מ' וקדש שמך ולקדש שמך כו' וענין הספלה הזאת ענין
לשיל כחשכון הספיעי ותנין הספיע : כגמול עלי אמו כו' :
כבר פרשתי לעיל :

פון מיינע ב'דערפניש ב'די איה זאך ויה דער וועקן אויף זיין פלוקר נים דרום בעט איה מין
ב'דערפניש פון דיר איה זאל דיר דרויף דר מאנן אז איה ב'דארף דאש און דאש האבן און דאש
זאלשט מיר אויף דעם העקפין איו דאש נים מחמת דעם מעם איה וייש אז מען ב'דארף דיר
נים דר מאנן אלא נאר דרום בעט איה מין ב'דערפניש שארגיש בגדול חמוני אליך ב'די איה זאל
זעלבשט דר פילן אז מיר גייט אפ מין ב'דערפניש און ב'דארף זייער צו דיר האבן ובטחוני כך
און איה זאל שטעלן מין ב'דארף אויף דיר ואם אשאל ממך בסכלותי מה שאינו טוב לי און ווען דיר
מין אום פר שטאנדיקייט וועל איה בעטין אזעלכש וואש איו נים אזו נים פאר מיר ואבקש ממך
און וועל פון דיר בעטין שאין בו תקנתי אזעלכש וואש דרינגן איו נים דא מין תקנה פלוקר מיר
דאכט ויה אז דאש איו נים פאר מיר און צום אמת איו דאש נים גוט בחירתך העליונה טובה
מבחירתי אזו איו דאך דיין הויכע אויש דר וויילונג בעטן אז מין אויש דער וויילונג פלוקר
דו דער וויילשט מיר בעטן אויש איידר איה דר ווייל מיר אויש וכבר הנחתי כל עניני אל גזרתך
הקיימת און איה האב דאך שוין לאנג גלאזין נאר מין פירונג צוא דיין גזירה וואש זיא האט
אקיום אויף אייביג והנהגתך העליונה און אויף דיינע הויכע רעגירונג אזו וויא דוד המלך האט
גלאנט אין (תהלים) יי לא גבה לבי ואיש אויף גיהויבין ולא רמו עיני און
האב נים דר הויבן מיינע אויגן ולא הלכתי בגדולות ובגפלאות ממני און איה ב'ין נים גיגאנגן אין
זאכין וואש זייגן גרויש און פר הוילן פון מיר אם לא שויתי ודוממתי נפשי האב איה מיר דען נים
גגליכן כגמול עלי אמו וויא צו איין אפ גיוואונט קינד בייא זיין מוטער כגמול עלי נפשי צוא איין
אפ גיוואונט איו מין זייל גלייך בייא מיר :

והתשעה עשר און דאש ניינציטע איו חשבנו עם נפשו ער זאל ויה זעלבשט ב'דערפניש בהצלת
הבורא אותו וויא דער ב'שעפר האט אים מציל גיווען מפגעי העולם וצרותיו
פון ביינע באגענגיש פון דר וועלט און פון זיינע צרות ומיני חלאי בני אדם בי און פון אלידרייא
קראנקייט וואש גייט אום אין דר וועלט ואופני המאורעים און פון אלידרייא מרעפונג והמצוקים
און איינגשטאפט ממאסר ורעב גלייך אז גיפערנקיש און הונגר וצמא און דארשט וקור וחום און
קעלט און הויז וסמי המות והחיות הרעות והצרעת און סם המות און תיות רעות און קרעץ ושרוף הדעת
און פון פר צוקונג פון דעם שכל דאש איו שגעון ומיני בטול ההרגשות און פון דעם וואש אפמ
מרעפט ויה בייא איינעם ווערין בטל די הרגשות ומה שדומה לזה און נאך פון אזו אנליכן עם
דיעתו שהוא ראוי להם האמטע ער וויישט דאך אז ער האט פר דינט נעקע שטראף ומחויב בהם

שער השבון הנפש

שד

והחטאים לפני הבורא וגדל מה שעבר מהמרותו את אלחיו ובזותו בדבריו ועזבו
הודאתו ושבתו וסורו מעבודתו והנחת התשובה וההודאה לפני האלהים מאורך זמן
מריו עם התמדת טובותיו לו ותדירות הסדו עליו כשיסתכל המשכיל בזה ויחשוב במה
שמנמה הבורא בו את בני אדם במה שספרנו מן הפגעים בעוה"ז ובהצללתו מהם
והמלטו מהמחם עם מה שהוא ראוי להם וגדל שבחו על טובות האלהים עליו וימחר
אל התשובה ובקשת המחילה על מה שקדם לו מן העונות והחטאים אשר הסתירים
הבורא עליו זמן ארוך וירויץ להדבק בעבודת הבורא ליראה מהם וידחות אותם כמ"ש
(דברים כח) והיה אם שמוע תשמע בקול יי' אלהיך ואמר (ס"ז) והסיר ה' ממך כל חולי
וכל מדוי מצרים וגו' ואמר אחד מחסידיו הקדמונים ז"ל ראו שאין ערוד ממית אלא
החטא ממית ואמר דוד עליו השלום (תהלים נא) על שחל ופתן תדרוך תרמוס כפיר ותנן
כי בי חשק ואפלטו וגו' :

מרפא לנפש

ס' מריבס : ראו שאין ערוד ממית : נמצא דר"ה בן דוסא זכרונות פ"ס פ"ט :

אז איז מריוב גווארין אין זיי על מה שקדמו לו מן העונות והחטאים לפני הבורא אויף דעם וואש
ער האט פריער גינדיגט קעגן פשעפער וגדל מה שעבר מהמרותו את אלחיו און ווי אזו ער האט ביז
אקער ווידר גשפעניגט קעגן זיין גאט ובזותו בדבריו און וויא ער האט זיינע רייד מביה גווען יעזבו
הודאתו ושבתו און האט פ' לאוין פון צו דאנקן און לויבן אים וסורו מעבודתו אין האט אפ גקערט
פון זיין דינשט והנחת התשובה און האט נישט געקערט תשובה צו מאן וההודאה לפני האלהים מאורך
זמן מריו און צו בקענין זיינע זינד פ' האט פון אלאנגע צייט וואש ער האט ווידר גישפעניגט
קעגן גאט עם התמדת טובותיו לו און נאך מיט דעם וואש גאט האט אים תמיד טובות גיטאן
ותדירות הסדו עליו און זיין תסד איז אקע צייט אויף אים פון דעשט וועגין האט ער פארט קיין
תשובה נישט גיטאן אויף זיינע זינד כשיסתכל המשכיל בזה אז דר פ' שטאנדער כאן וועט דרויף
קוקן און מראכטין ויחשוב במה שמנמה הבורא בו את בני אדם און וועט גידיינקן אין אקמין וואש
דר פשעפער פרוכט דר מיט די מענטשין און מיט וואש פרוכט ער אים במה שספרנו מן הפגעים
בעולם הזה מיט די אלע פגעים וואש זייגן אויף דר וועלט וואש מיר האבן פריער דער ציילט
ובהצללתו מהם און נאר מראכטין וויא ער האט אים מציל גיווען פון זיין והמלטו מהמחם און איז
אגרינין גיווארן פון זייער פילקייט עם מה שהוא ראוי להם האמשע ער האט זעלכע שטראף פ'ר
דינט אז ער וועט דאש אלץ גדיינקן יגדל שבחו על טובות האלהים עליו וועט ער גאט אגרושן שבה
געבין אויף די טובות וואש גאט האט אים גיטאן וימחר אל התשובה און וועט זיך איילין צווא
מאן תשובה ובקשת המחילה על מה שקדם לו מן העונות והחטאים און צו צא בעמין גאט ער זאל אים
מחיל זיין אויף דיא זינד וואש ער האט פריער גיטאן אשר הסתירים הבורא עליו זמן ארוך וואש
דר פשעפער האט זיין אים פ' בארגן אלאנגע צייט וירויץ להדבק בעבודת הבורא און וועט לויפן
צו בהקפסין זיך אין דעם דינשט פון דעם פשעפער ליראה מהם ווייך ער וועט זיך פארבטין
פ'ר די שטראף ולדחות אותם און פ'די ער זאל זיי פון זיך אנוועק שמויטן אזו וויא עש שטייט
אין (דברים כ"ח) והיה און עש וועט זיין אם שמוע תשמע בקול יי' אלהיך אז דו וועסט פ'ר געמען
אין גאטש קול און וויא ווייטער שטייט און אין (דברים) שטייט והסיר יי' ממך כל חולי וכל מדוי מצרים
און גאט וועט פון דיר אפ מאן אקע קראנקייט און אקע ווייטאג וואש זייגן גיקוקן אויף דיא
מצרים ואמר אחד מחסידיו הקדמונים ז"ל און איינר פון אונזרע ערשטיי חסידים האט גזאגט ראו שאין
ערוד ממית זעהם אז דר שלאנג מיט גיט אלא חטא ממית נאר די זינד מיט דעם מענטשין און
דוד הקלף האט גיטאגט אין (תהלים) על שחל ופתן תדרוך אויף לעפערטן און שלאנגין וועשטו

שער השבון הנפש

והעשרים חשבוננו עם נפשו אם יהיה לו ממון בפנים שקנהו מהם ובאופני הוצאתו והוצאת חובות הבורא ממנה ופרוע חובות בני אדם כמו שהוא חייב בו ממנו ואל יחשיבנו מעמד עליו בלבד וידע כי הוא אצלו כמו הפקדון ישאר כל עוד (ס"א עת) שירצה הבורא בידו ואח"כ יפקידנו אצל אחר בעת שירצה וכאשר יחשוב בעל הממון בנפשו זה לא יפחד מפגעי הזמן עליו ואם ישאר הממון בידו יודה הבורא וישבחהו ואם יאבד ממנו יסבול דינו וירצה בגזירתו ויקל בעינו להשתמש בו ולהוציאו בעבודת האל יתברך ולעשות הטוב ממנו ולהחזיר האמנות ולהשיב ולא יחמוד אדם

מרפא לנפש

והעשרים חשבוננו עם נפשו אם יהיה לו ממון כו' • כלומר מי שיש לו ממון יחשוב כחזה פנים ובחזק אופן כל לידו הממון כחש אין בו מנוח ורבות ולונתא וכיוצא שרגילין לקנות כון ועושר שלא במסע ויראה לבשוק את כגזילא או את כו' כי זולת זה אין זו תשובה כי השכן בידו כל' : ובאופני הוצאתו • כלם מוילאו

מרעמין תרומם כפיר ותגין דוא נועשט צוא מרעמין לייבין און שראנגין כי ביחשק דען ווייל ער גלישט צו מיר דרום ואפלטו וועל איך אים מאכין אנטרינג :

והעשרים און דאש צוואנציגטע איז חשבוננו עם נפשו ער זאל מיט זיין זייל איבער רעכנן אם יהיה לו ממון ווען ער האט זיין אייגנעש געלט זאל ער ברעכנן בפנים שקנהו מהם אויף וואש פיר איין אופן ער האט עש גיקריגן פלוסר אויב ער האט עש גיט גיקריגן דורך גזילות און עוולות ובאופני הוצאתו און אין די אופנים וויא ער גיט עש אויב פלוסר אויב ער גיט עש גיט אויב אויף איסור זאכין והוצאות חובות הבורא ממנו און אויב ער גיט דר פון אויב אויף דעם וואש דר בשעפר האט אים מתייב גיווען דהיינו ציצית און תפכין און אחרונא און נאך זעלכע גלייכן ופרוע חובות בני אדם און אויב ער בצאלט וואש ער איז שולדיג לייט צו מאן כמו שהוא חייב בו ממנו וועדליג ער איז דרינגן שולדיג פלוסר אויב ער גיט צרקה און גמירות חסדים וועדליג זיין פאר מען נאך ואל יחשבנו מעמד עליו בלבד און ער זאל גיט מראכטין אז דער בשעפר האט גימאכט שטעלן ביי אים דאש געלט נאר פון זיין הבאה וועגן אליין אדר ער זאל גיט מראכטין ער האט אנדרש קיין מעמד גיט נאר מיט דעם געלט וידע כי הוא אצלו כמו הפקדון און ער זאל ווישן אז דאש געלט איז בייא אים נאר וויא אפקדון ישאר כל עוד שירצה הבורא בידו עש וועט בייא אים נאר איבער בלייבן אז לאנג וויפיל דר בשעפר וועט וועקין ואחר כך יפקידנו אצל אחר בעת שירצה און דר נאך אז ער וועט וועקין וועט ער עש געבין צוא בהאלטין צוא אנגדרין וכאשר יחשוב בעל הממון בנפשו זה און אז דר וואש האט געלט וועט דאש אלץ גידיינקן לא יפחד מפגעי הזמן עליו וועט ער זיך גיט פארקמין מאכר וועט אויף אים קומן עפיש אבאנגעש אדר שאדן ווייר ער וויישט דאך אלזין אז עש איז אים גיט געבין גיווארין אויף אייביג ואם ישאר הממון בידו און אז דאש געלט וועט בלייבן בייא אים יודה הבורא וישבחהו וועט ער דר פאר דעם בשעפר לזיבן און דאנקין ואם יאבד ממנו און ווען דאש געלט וועט פיר לארן וועקין פון אים יסבול דינו וועט ער זיידן דעם פון דעם בשעפר וירצה בגזירתו און וועט וועקין אין זיין גזירה ויקל בעינו להשתמש בו להוציאו בעבודת האל און עש וועט בייא אים גרינג זיין דער מיט צוא ניצן און אויב געבין עש אין דעם דינשט פון דעם בשעפר ולעשות הטוב ממנו און גומש דר מיט צו מאן ולהחזיר האמנות און ווידר אפ צוא געבין וואש מען האט אים גימריט אויף זיין נאמנות ולהשיב און ווידר צו קערין וואש ער האט גיגילת ולא יחמוד אדם בממונו און וועט גיט גלוקסן קיין מענטשין מיט זיין געלט פלוסר ער וועט גיט גלוקסן האנדלין דרום מיט דעם מענטשין

שער השבון הנפש

שה

בממונו ולא יבזה עני לעניו ויהיה מן החזקות שבסיבות המדות הטובות ודחיות המונות כמ"ש (משלי ג) כבוד את ה' מהונך וגו' ואמר (סס יט) מלוה י"י חונן דל וגו' : והאחד והעשרים חשבנו עם נפשו על מה שיש ביכולתו ממעשה העבודה ולהרגיל בה ולהתמיד עליה וירויץ ויחרץ לעשותה עד שתשוב לו למנהג ואח"כ ישתדל להוסיף על מה שיש ביכולתו ויכסוף לו בלבו ויעלה אליו במחשבתו וישאל מהאל לעזרו ולאמצו על יותר ממה שיש ביכולתו מן הדיעה והמעשה בלב ומצפון נאמן וכשיתמיד על זה ימציא לו הבורא בקשותיו ויפתח לו שערי ידיעתו ויחזק שכלו ואיבריו לעמוד במצותיו אשר למעלה מיכולתו מדרגה אחר מדרגה כמ"ש

מרפא לנפש

האדם יכול ללכת י"ח לשנים מה שנחלק לו בסיני אלא ע"י יגיעה ויראה ה' ולפ"ז מי שנחלק לו בסיני רק מקרא לבד אינו יוצא י"ח אלא ה' ה' ירא ה' וערה גם נמשכה ולא ה' יכול ללכת או יודע צוודלי שלא נחלק לו רק מקרא וכן בכל חלקי המדרגות האלה משא"כ אם לא ערה יותר מכדי השגתו ולא ה' ירא ה' לעולם אינו יוצא י"ח דאפשר שנחלק לו יותר ולא עמל גם או עמל ולא ה' ירא ה' וזה נחשך המדרש שומר טוב ח"ר ישמעאל כמה קשה יוס כדון כחל מי שיש בידו מקרא ולא השגה הקד"ה סופר פניו ממנו ומלידו גיכסס מתגברין בו כחלני ערב וסס

והאחד והעשרים כו' וכשיתמיד ע"ז ימציא לו הבורא בקשותיו כו' . וע' מ"ס כר"ע חלשך על פסוק אם תבקשם ככסף וכמטמונים תחפצם או תבין יראה ה' ודעת אלוהים תמלא כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה כו' ע"ס בלורך ומוכן דבריו שיש ד' חלקי הכנות להשגת התורה כח' יגיעה כמו שאמרנו יגיעה ומלאה כו' ככ' היראה סוד ה' ליראיו כג' מה שנחלק לכל ח' מסיניי כד' גזירות ה' החכם ויכיר או עפש כו' . וארבעה נריכין כו' ע"ס וזה נחשך הפסוק אם תבקשם וגו' ע"ס בלורך וכתב בס' ק"ה ע"ז כלל השולס מדברי הרמ"א שאין

מענישין כדי ער זאל זיין געקט באקומען ולא יבזה עני לעניו אונ וועט נישט קבוע זיין קיין ארום כאן פון ווענין זיין ארומקייט ויהיה מן החזקות שבסיבות המדות הטובות אונ דאש געלט וועט זיין פון דיא שטארקשטע סיבות פון זיינע גוטע מדות בלורך דורך דעם געלט וועט ער נאך קריגן דיא גוטע מדות ודחיות המונות אונ אונעק צוא שמויסיין דיא שלעכטע מדות אזו וויא עש שטייט אין (משלי) כבוד את יי מהינד האקט ערליך גאט פון דיין גוטש אונ נאך שטייט דארט מלוה יי חונן דל דער וואש לייט ועליגט דעם ארום מאן דער איז גלייך וויא ער האט צוא גאט עפים גליען :

והאחד והעשרים אונ דאש זיין אונ צוואנציגשטע איז חשבנו עם נפשו דאש ער זאל זיך זעקבשט במראקמין על מה שיש ביכולתו ממעשה העבודה אויף וואש זיין יכולת גרייכט אין גאטש דיינסט ולהרגיל בה אונ זאל זיך דרינגן גוואנן ולהתמיד עליה אונ אלע צייט עש צו טאן וירויץ ויחרץ לעשותה אונ זאל חויפן אונ זיך פלייסיין דאש זעלבגיגע צו טאן ער שחשוב לו למנהג ביו וואנן עש וועט בייא אים ווערין פאר אטבע אונ אכנהג ואח"כ ישתדל להוסיף על מה שיש ביכולתו אונ דער נאך זאל ער זיך פלייסיין ער זאל נאך קאנן מער טאן איידר ער האט אין זיין מאכט ויכסוף לו בלבו אונ זאל דר צוא גלויבטן מיט זיין הארץ ויעלה אליו במחשבתו אונ זאל דרויף טראקמין וויא ארום ער וועט קאנן דר צוא קובן וישאל מהאל לעזרו אונ זאל גאט פעטין ער זאל אים העלפין ולאמצו על יותר ממה שיש ביכולתו אונ זאל אים פעסטין אונ קראפט געבין אויף מער איידר זיין יכולת פריינגט מיט מן הדיעה והמעשה בלב דאש ער זאל האבן מער ווישן שאפט אונ זאל אים קאנן דיין מיטן הארץ ומצפון נאמן אונ מיט אויף ריכטיגע מחשבות אדר אזו איז דר פשט אונ דאש זאל ער אלץ פעטין בלב ומצפון נאמן מיטן גאנצין הארץ אונ מיט זיינע אויף ריכטיגע מחשבות וכשיתמיד על זה אונ אז ער וועט אלע צייט אזו טאן ימציא לו הבורא בקשותיו וועט אים גאט מאכין גרייכן זיין גיבעט ויפתח לו שערי ידיעתו אונ וועט אים עפענען דיא מויערין פון זיין וויסען שאפט ויחזק שכלו ואבריו לעמוד במצותיו אונ וועט אים שטארקין זיין שכל אונ זיינע גליידר ער זאל קאנן האקטן זיינע מצות אשר למעלה מיכולתו וואש זיין איבר זיין מאכט

מדרגה

למ

שער השבון הנפש

(שעיה מח) אני יי אלהיך מלמדך להועיל מדריךך בדרך תלך והדמיון בזה במלאכות והלמוד כי הלומד מלאכה בהתהלתה יעשה מחלקיה כפי בינתו ופחות ממה שביכולתו ובאשר תתחזק בינתו ויתמיד עליה יורחו הבורא שרשי המלאכה וכלליה ומיילד מהם תולדות שלא למדם מוולתו מבני אדם וכן בלמוד כי בעל חכמת השיעור לא יוכל ללמד תלמידו השיעור המחשבי בהתהלת ענינו אבל מלמד אותו השיעור המורגש המצויר בצירו בצורות הרשומות כאשר סדר אותם אוקליד"ם בספרו שחבר בשיעור וכשיבין אותו תלמיד היטב ויחפון לעמוד על תולדותיו בהשתדלות וחריצות יורחו הבורא השיעור המחשבי ויתכן כלל מדעו ויוכל להוציא ממנו צורות מופלאות ומלאכה דקה

מרפא לנפש

מוטלין אותו ומשליכין אותו לגיהנם וכן מולין לכל המדרגות עד לפיה במרכבה כו' וכולם נעשים אף אין יכולין להשיב דבר והוא דבר שאמרנו שדרך לסדור ולגיד ללמד יותר מכלל לשער במהשכח לדבר כמה פסיעות בשדה זכ ולשער

מדרגה אחר מדרגה און וועט קומן פון איין מעלה צו דר אנדער העכערע מעלה און וויא ישיעה האט גיזאגט אני יי אלהיך מלמדך להועיל איך בין גאט דיין גאט וואש לערינט דייך צוא דיין דייך מדריךך בדרך תלך וואש ער מאכט דייך מרעמין אין דעם וועג וויא דו זאלשט גיין והדמיון בזה במלאכות והלמוד און דאש גלייכנש איז דרינגן גלייך וויא איינער לערינט דייך אפלאכה אדר ווען איינער לערינט דייך חכמות וויא דער מפרש וועט ווייטער מפורש זיין כי הלמוד מלאכה דען דער וואש לערינט דייך אפלאכה בהתהלתה אין איר אן הייב יעשה מחלקיה כפי בינתו מוט ער מאכין פון איר מייל וועדליג זיין פאר שטאנד איז ופחות ממה שיש ביכולתו און ווייניגער אז אין זיין מאכט איז ווארום ער איז נאך גיט גוואונט דרינגען וכאשר תתחזק בינתו און אז זיין פאר שטאנד ווערט שטארק ויתמיד עליה און מוט דיא מלאכה אקע צייט פלוצר אז ער גוואונט דייך שוין אין דער מלאכה יורחו הבורא שרשי המלאכה וכלליה מוט אים דער פשעפה לערנן די שרשים פון דער מלאכה מיט אלע פללים פלוצר מיט איימען וואש גיהער צוא דער מלאכה ומיילד מהם תולדות שלא למדם מוולתו מבני אדם און וועט פון דייך זעלבשט זעלכע זאכען קאנען ממציא זיין און מאכין וואש ער האט וויא גאר ביין קיין מענטשין גיט גינערניגט וכן בלמוד און אז איז אויף אז איינער לערינט דייך עפים אפלאכה כי בעל חכמות השיעור דען דער רעכין מיינסטער לא יוכל ללמד תלמידו השיעור המחשבי בהתהלת ענינו וועט ער גיט קאנען לערנען זיין תלמיד אין דעם אן הייבן אז אפלאכען וואש מען מוז אויף דעם קאפ מראכטן און רעכענען אפלאכלר אותו גאר ער לערינט אים השיעור המורגש אז אפלאכען וואש ווערט גפירט פלוצר וואש ער זעהט אים מיט די אויגן המצויר בצירו בצורות הרשומות וואש דער השבון איז אויש גמאלט אויף אלעקרייא ציורים אין דער זייט פון דעם ספר וואש ער לערינט אין דרינגען כאשר סדר אותם אוקליד"ם בספרו שחבר בשיעור אז וויא אקלידוס האט גישמעקט אין זיין ספר וואש ער האט גימאכט אויף חכמת השיעור האט ער אימליקע זאך אויש גמאלט אין דער זייט פדי מען זאל פאר שטיין וואש ער מיינט וכשיבין אותו תלמיד היטב און אז דער תלמיד וועט די ציורים רעכט פאר שטיין ויחפון לעמוד על תולדותיו און וועט וועלן קומען דער צוא ער זאך שוין שוין פאר שטיין די תולדות דער פון פלוצר ער זאל דורך דיא שיעורים המורגשים פאר שטיין די שיעורים המחשבים וואש מען מוז עש מראכטן מיט דעם קאפ גאר אן ציורים און וועט דאש טאן בהשתדלות וחריצות מיט פרייסקייט און מיט אשרפין פאר שטאנד יורחו הבורא שיעור המחשבי וועט אים דער פשעפה לערנן דעם שיעור המחשבי ויתכן כלל מדעו און עש וועט אים זיין אן גיפרייט דער פלל פון זיין ווישין שאפט פלוצר ער וועט קריגן איין רעכטע ווישין

שאפט

שער השבון הנפש

ש

כמעט שתדמה לנבואה הבאה מאת האלהים וכן בשאר החכמות כי התלמיד ימצא בלבו כשהוא משתדל בחכמה כח עליוני רוחני אין בכח אדם להועילו בו ולזה אמרו רבותינו ז"ל חכם עדיף מנביא ואמר אליהוא (איוז ל) אכן רוח היא באנוש ועל ההקשה הזאת ראוי לך אחי שתבין כי רוב הענין המכוון במצות שהם בגופים ובאיברים הוא להעיר על המצות אשר תהיינה בלבבות ובמצפונים מפני שעליהם משען העבודה והם שרש התורה כמ"ש (דברים י) את יי אלהיך תירא וגו' ואמר (ס ל) כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיד ובלבבך לעשותו ואמר (ס י) מה יי אלהיך שואל מעמד וגו' מפני שהיה זה למעלה מכה האדם ולא יתכן לו עד שיפיר מרוב תאוותיו הבהמיות ויכריח טבעי ויקשור תנועותיו העביד אותו הבורא בגופו ובאבריו במה שיש ביכולתו עד שיקל עליו

מרפא לנפש

כמה טיפות נמים וכיוצא בדברי חכמות כסס שנתקנו לנפש כמה כלים מופלאים לעניניהם ועל ההקשה הזאת ראוי לך אחי כו' וכו' כדמכ"ס בס"ס המורה וז"ל כבר ביאר בס"י כי תכלית מעשה המורה כלל הוא להגיע אל האדם על זה התכלית ר"ל יראה ית' ולפחד מדבריו אשר הם לא תשמוך לעשות את כל דברי המורה הזאת הכתובים בספר הזה ליראה את הסס הנכבד והטורח כוס את ה' אלסוף

שאמא פון דער חכמה ויוכל להוציא ממנו צורות מופלאות אונ וועט דער פון קאנן ממציא ויין וואונדערליכע ציורים ומלאכה דקה אונ איין איידילע מלאכה פלומר אוערעכע ואבין וואש דרינגן איז וייער גרויש חכמה כמעט שתדמה לנבואה הבאה מאת האלהים וואש מען וועט כמעט מיינן אז עש איז איין נבואה וואש איז אים גקומן פון גאט וכן בשאר החכמות אונ אזו אויף איז בייא די איבריגע חכמות כי התלמיד ימצא בלבו כשהוא משתדל בחכמה דען אז אפלמיר פלייטס זיך אין איין חכמה וועט ער בייא זיך גפינן כח עליוני רוחני איין הויכע פאר שטאנדיגע קראפט וואש ווערט אים גגעבן פון גאט ואין בכח אדם להועילו בו וואש קיין מענטש האט דעם פח גיט צוא העלפין אים דער מיט ולזה אמרו רבותינו ז"ל חכם עדיף מנביא אונ דער פון האבין אונזרע חכמים ז"ל גאנגט איין חכם איז בעסיר פון אנביא אונ אלהוא האט גיואנגט אין (איוז) אכן רוח היא באנוש פאר ווארעש איז איין פאר שטאנד אין דעם מענטשן ועל ההקשה הזאת אונ אויף דעם גלייכגש ראוי לך אחי שתבין ניהערשטו מייין פרוידר צו פאר שטיין כי רוב הענין המכוון במצות שהם בגופים ובאברים אז די מיינשטע פוניה פון די מצות וואש מפדארף זייא מאן מיט די גופים אונ מיט די גלידער הוא איז דאש נאר להעיר על המצות אשר תהיינה בלבבות ובמצפונים פרי צוא דער וועקין אים אויף די מצות וואש ויין אין די הערצער אונ אין דיא מהשבות מפני שעליהם משען העבודה ווייל אויף די מצות פון דעם הארץ איז דאש אן עהגונג פון גאטש דינסט והם שורש התורה אונ זיי וייגן דר שורש פון דר תורה אזו וויא עש שטייט אין (דברים) את ה' אלהיך תירא פאר גאט דיין גאט זאקשטו זיך פארקמן אונ נאך שטייט אין (דברים) כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיד ובלבבך לעשותו דען די נאך איז וייער נאהענט בייא דיר מיט דיין מויל אונ מיט דיין הארץ קאנשטו עש מאן אונ נאך שטייט (דברים) מה ה' אלהיך שואל מעמד וואש פאנערט גאט דיין גאט פון דיר מער נאר אז דו זאלשט זיך פארקמן פאר אים אונ דאש אלץ איז דאך נאר מיטין הארצין איז גדרונגן אז דר עיקר איז נאר די מצות וואש זיי וייגן אין הארצן ומפני שהיה זה למעלה מכה האדם אונ ווייל די מצות פון דעם הארץ וייגן העכר פון דעם מענטשונש פח ולא יתכן לו אונ עש קאן בייא אים גיט דעקט זיין פלומר ער קאן דר צו גיט קומן ער שיפרד מרוב תאוותיו הבהמיות פיו ער מו זיך אפ שיידין פון פיל זיינע לייבליכע גרושטיקייט ויכריח טבעי אונ מו בצווינגן

זיין

למ

לעמוד בהם • וכאשר ישתדל בהם המאמין בלבו ובמצפוניו ויגיע מהם כפי יכולתו יפתח לו האלהים שער המעלות הרוחניות ויגיע מהם אל מה שלמעלה מיכלתו ויעבוד הבורא יתברך בגופו ובנפשו בנראהו ובנסתרו כמ"ש דוד ע"ה (תהלים פד) לבי ובשרי ירננו אל אל חי • וכבר משלו זה לאדם שנמע אילנות ונכש שרשיהם ונקה האדמה מן הקוצים ומן העשבים והשקה אותם בעת הצורך ודמן אותם ואח"כ הוא מייחל הפירות מאת האלהים יתברך ואם יתעלם מעבודתם ומעיין עליהם לא יהיה ראוי שיתן לו הבורא יתברך מהם פרי וכן בעל מעשה העבודה אם ישתדל וימחר ויחרין לעשות מה שיש

מרפא לנפש

עמוד ס': לעמוד בהם • פי' במלות הלכות: וכבר משלו
כר' • פיין כמל סזס כשער ג' פ"ג כד"ס וכרעיו וע"ס
פירוש: ומעיין עליהם ר"ל ולעין עליוס: ואמר החכם כי
לאדם ששוב לפניו • נתן חכמה ודעת ושמה ולמוסל נתן

זיין טבע וואש גרעסט צו דעם גרוסטקייט ויקשור חנויותיו אונ מוז פאר קניפין זיינע חנויות זיי
זאלן גיט וואנקן גאר צו גאטש דינשט למשל די אויגן זאלן מער גיט קוקן גאר אויף אדבר
מצוה אונ די פיס זאלן מער גיט גיין גאר צו אדבר מצוה דרום העבד אותו בגופו ובאבריו האט
אים דר בשעפר גמאכט דיין פרוקר ער האט אים גיגעבן אזו אדינסט וואש ער זאל עש
בדארפן טאן מיט זיין גוף אונ מיט זיינע גלידן כמה שיש ביכולתו וואש עש איז אין זיין מאכט
ער שיקל עליו לעמוד בהם ביו עש זאל אים גרינגער זיין צו בשטיין אין זיין פרוקר כדי ער זאל
דורך די מצות פון די גלידן גרינגער קאנן בשטיין אין די מצות פון דעם הארץ ווארום כחמת
ער וועט זיך גיוואונן דיין גאט מיט די גלידן וועט ער דר פון גרינג קאנן קוקן צו דיין אים
מיטן הארץ און אויך וכאשר ישתדל בהם המאמין בלבו ובמצפוניו אונ אז דר פרוקר מאן וועט זיך שוין
פלייסן צו טאן די מצות מיט זיין הארץ אונ מיט זיינע מחשבות ויגיע מהם כפי יכולתו אונ וועט
גרייכין פון זיין וועדליג זיין יבוקר פרוקר אונ וועט אזו פיל טאן וועדקיג זיין יבולת נאך
יפתח לו האלהים וועט גאט אים עפיין שער המעלות הרוחניות דעם טוואר פון דיא הויכע פאר
שטאנדיגע מעלות דאש היישט ער וועט נאך מער שכל האבן וויא אזו גאט צו דיין אונ וועט
פר שטיין די מצות ויגיע מהם אל מה שלמעלה מיכולתו אונ וועט דער פון קוקן גאט צו דיין אונ
מצות צוא טאן מער אז זיין מאכט איז פריער גיווען ויעבוד הבורא יתברך אונ וועט דיין דעם
בשעפר ויתברך בגופו ובנפשו מיט זיין גוף אונ מיט זיין נפש בנראהו ובנסתרו מיט זיינע גיוועדקע
זאכן אונ מיט זיינע פר בארגיגע זאכן אזו וויא דוד המלך עליו השלום האט גיואנט אין (תהלים)
לבי ובשרי ירננו אל אל חי מיין הארץ מיט מיין קייב וועלן רויבן צו דעם ולעבדיגן גאט וכבר משלו
זה אונ זיי האבין דאש שוין ראנג גיגליבן לאדם שנמע אילנות צו איין קענטשין וואש ער האט
גפראנצט בוימר ונכש שרשיהם אונ האט אויש גריסן זייערע בייע ווארצלן ונקה האדמה מן הקוצים
אונ האט ריא ערד אויש גריינגט פון די דערנר ומן העשבים אונ פון די קרייטיקר והשקה אותם
בעת הצורך אליהם אונ האט זיי אן גיטרונקן אין דער צייט וואש מען האט בדארפט פרוקר אז
עש איז גיט גאנצן קיין רעגין האט ער וויא אן גיטרונקן ודמן אותם אונ האט זיי גמיסטיגט ואח"כ
הוא מיחל הפירות מאת האלהים יתברך אונ דער נאך האפט ער צו גאט דאש ער זאל מאכין דרויף
וואקסין פירות ואם יתעלם מעבודתם אבר ווען ער זאל זיך פאר הוילין פון זייער ארבעט פרוקר
ער זאל אבר גיט טאן דאש אלץ וואש ער דארף טאן צו די בוימר ומעיין אליהם אונ זאל זיך
פאר הוילין פון אכטונג צו געבין אויך זיי לא יהיה ראוי שיתן לו הבורא יתברך מהם פרי דער וועט
גיט ווערט זיין אז גאט זאל אים פון זיי געבן פירות וכן בעל מעשה העבודה אונ אזו איז אויך דר
וואש דינט גאט אם ישתדל אז ער וועט זיך פלייסן וימחר אונ וועט זיך היילין ויחרין אונ וועט זיך

קליגין

ביכולתו יעזרהו האלהים לעשות מה שהוא למעלה מיכולתו אשר הוא הפרי העליון והטובה הנכבדת מאת האלהים על סגולתו ואנשי אהבתו בעוה"ז כמו שארז"ל כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר ואמר החכם (קבלת ז) כי לאדם שמוב לפניו וגו' ואמרו חז"ל תורה מביאה לידי מעשה מעשה מביאה לידי זהירות וזהירות מביאה לידי זריזות זריזות מביאה לידי חסידות וחסידות גדולה מכלם שנאמר (תהלים) מביאה לידי טהרה טהרה מביאה לידי חסידות וממה שיש ביכולתו ויקל במה שיש בכחו (פט) אז דברת בחזון להסידך וגו' ואם יתעלם ממה שיש ביכולתו ויקל במה שיש בכחו תרחק עזרת האלהים ואמצתו ממנו כמ"ש (משלי טו) רחוק ח' מרשעים ואמר (ישעיה נט) עונותיכם היו מבדילים וגו' :

מרפא לנפש

ענין לאסוף ולכנס לתת למוץ לפני האלוקים וגו' : הכא טאזנו מסביר לבא לידי טומאה : פרישות . אף ואמרו חכמינו ז"ל . ספ"ק דע"א דף כ' ומייתי : מדבר המותר פירוש להחמיר על עצמו : נקיות . נקי באלו לם בסוף מס' סוטה וז"ל ה"ר וגשמת מכל דבר רע שלא יסביר אדם ביום ויבא לידי טומאה כליל מאלו ח"ר פתח בן יאיר תורה מביאה לידי מעשה מעשה מביאה לידי זריזות פירש"י כשעבירה בא לידו וזכר להסגר שלא יוכל : זריזות . הסגר קודם לכן שלא תבא עבירה לידו כי

קליגן מיט זיין שארפין פר שטאנד לעשות מה שיש ביכולתו צו טאן מצות און דיגן גאט ווערדיג זיין מאכט יעזרהו האלהים לעשות מה שהוא למעלה מיכולתו וועט אים גאט העקפין אז ער זאל קאנן טאן וואש איז איינער זיין מאכט אשר הוא הפרי העליון וואש דאש איז די אויפרישטע פרוכט והטובה הנכבדת און דאש בעשטע נומש מאת האלהים על סגולתו ואנשי אהבתו בעולם הזה וואש עש קומט פון גאט אויף זיינע בעשטע און גלייכטע לייט אויף דער וועלט אזו וויא אונזרע חכמים ז"ל האבן גאנגט כל המקיים את התורה מעוני דר וואש איז מקיים די תורה אין ארימקייט פלומר האמטשע ער איז איין ארום מאן פון דעקט ווענין איז ער פארט מקיים דיא תורה סופו לקיימה מעושר דער וועט זיא דר נאך מקיים זיין אין רייכטקייט און דר חכם שלמה המלך האט גאנגט אין (קהלת) כי לאדם שמוב לפניו דען צו דעם מענטשין וואש וואל גיפלט פאר גאט דעם האט ער גינעפין חכמה און עשירות און אונזרע חכמים ז"ל האבן גאנגט תורה מביאה לידי מעשה אז מען לערינגט תורה פריינגט זיא צו מעשים טובים מעשה מביאה לידי זהירות די מעשה פריינגט אים אז ער זאל גווארינגט זיין פון זינד פלומר אז עש קומט אים איין עבירה צו האנדלן איז ער גווארינגט ער זאל זיך אפ היטן ער זאל זיא גיט טאן זהירות מביאה לידי זריזות און אז ער איז גיווארינגט פון זינד דאש פריינגט אים צו פרייסקייט זריזות דאש פלייסקייט מביאה לידי פרישות פריינגט צו אפ שיידיגט אז ער שייך זיך אפ פון ווערמדיגע זאכן ער זאל זיך אפ שיידין אפילו פון די זאכן וואש זיינן מותר פרישות דאש אפ שיידינגט מביאה לידי נקיות פריינגט צו רייניקייט אז ער האט אריינע מחשבה נקיות דאש רייניקייט מביאה לידי טהרה פריינגט אים אז אלץ וואש ער מוט מען ער עש אלץ מיט רייניקייט טהרה מביאה לידי חסידות און דאש רייניקייט פריינגט אים צו חסידות וחסידות גדולה מכלם און חסידות איז גרעשך פון די אלע ווארום עש פריינגט אים צו די גבואה אזו וויא עש שמיים אין (תהלים) אז דברת בחזון לחסיד דענמאלט האשטו גרעט מיט דר גבואה צו דיינע חסידים ואם יתעלם ממה שיש ביכולתו אפר אז ער וועט זיך פארגינג האקמן פון צו טאן וואש ווערדיג זיין מאכט איז ער וועט נים טאן קיין מעשים טובים אפילו וואש ער קאן טאן תרחק עזרת האלהים ואמצתו ממנו וועט די הילף פון גאט און זיין קראפט פון אים דער ווייטערט ווערין אזו וויא עש שמיים אין (משלי) רחוק ח' מרשעים גאט איז ווייט פון די רשעים און ישעיה האט

שער השבון הנפש

והשנים ועשרים חשבונו עם נפשו על התערבו עם בני אדם בתקנת העולם
מחרישה וקצירה ומקח וממכר וענינים שנעזרים בהם קצת בני
אדם בקצתם על יישוב העולם שיאהב להם מה שיאהב לנפשו מהם וישנא להם מה
שישנא לנפשו מהם ויחמול עליהם וירחק מהם כפי יכלתו מה שיזיקם כמ"ש (ויקרא
יט) ואהבת לרעך כמוך. וימשל בזה כאילו אנשים הלכו אל ארץ רחוקה בדרך עקוב
ויש להם ללון במחנים רבים ויש להם בהמות רבות מעונות במשאות גדולות והאנשים
במתי מעט ולכל אחד מהם בהמות רבות שהוא צריך לשעון ולפרוק אותם פעמים ואם
יעזרו איש את אחיו לשעון ולפרוק ויהיה חפצם בשלום הכל ולהקל מעליהם ושיהיו
שונים בעזר ובסיוע ביניהם יגיעו אל השוב שבענינים. ואם יחלק לבם ולא יסכימו לעצה
אחת וישתדל כל אחד מהם לעזור לעצמו לבד ולאורובם. ומן הפנים האלה אחי כבד

מרפא לנפש

והשנים ועשרים חשבונו עם נפשו על התערבו כו' : רבים : בהרבה מהנזק אשר יתנו שם ובכל המקומות הסס
ר"ל על מה שצריך להסערב עם כ"א : מדין לפרוק ולטעון כו' : ומן הפנים האלה. ר"ל וכמסל
מהרש"ם כו' שיאכזר לנפשו : ללון בסחנים : כוס : עמנו כוא ענין העולם עם יושביו שמתחת זה יכבד

גזאגם עונותיכם היו מבדילים אייערע זינד האבן צו שיד צווישין אייך און צווישין אייער נאם :
והשנים ועשרים און דאש צווייא און צוואנציגשטע און חשבונו עם נפשו דאש דר מענטש זאך
גריינקען על התערבו עם בני אדם אויף דעם וואש ער בדארף זיך צוא מישן
מיט זייט פלומר או ער בדארף מיט זייא עוסק זיין בחקת העולם מיט זעלבע זאכין וואש זיין
אתקנה צוא דר וועלט מחרישה וזריעה וקצירה גלייך או אקריין און זייען און שניידן ומקח וממכר
און קיפן און פאר קיפן והענינים שנעזרים בהם קצת בני אדם בקצתם און נאך אנדערע זאכן
וואש דיא לייט מוין איינר דעם אנדערין באהילפיג זיין על יישוב העולם כדי דיא וועלט זאל
קאגן איין באשטאנד האבין זאל ער דענאקט גריינקען שיאהב להם ער זאך פון זייערם וועגן
דאש ליב האבין מה שיאהב לנפשו מהם די זאכין וואש ער האט ליב פון זיינעם וועגן פלומר
ער זאל אזו טאן פון זייערם וועגן וויא ער טוט פון זיך זעקשט וישנא להם מה שישנא לנפשו
מהם און די זאכין וואש ער האט פיינד פון זיך זאך ער צוא וויא אויף פיינד האבין פלומר
דאש וואש אים גפעלט גיט ער זאל זיך עש טאן זאל ער עש זיי אויף גיט טאן אזו וויא עש
שטייט אין (ויקרא) ואהבת לרעך כמוך דו זאלשט ליב האבין דיין גזעלן אזו וויא דו זאלשט
וימשל בזה און זאך דריבען גלייך זיין כאילו אנשים הלכו אל ארץ רחוקה גלייך וויא לייט זייגן
גינאגין אין אנווייטן וועג אריין בדרך עקוב אין איין קרום וועג ויש להם ללון במחנים רבים און
וועלן מוין איבער געכטען אין פיל הארבעדיגן ויש להם בהמות רבות מעונות במשאות גדולות און
האבן מיט זיך פיל בהמות וואש זייגן גלאדין מיט פיל משאות והאנשים במתי מעט און די לייט
זייגן נאר ווייניג ולכל אחד מהם בהמות רבות און אימליכר פון וויא האט פיר בהמות שהוא צריך
לשעון ולפרוק אותם פעמים וואש ער בדארף אפט מאל אן לאדין פלומר ארום לייגן די משא אויף
זיי און אראפ געבן די משא ואם יעזרו איש את אחיו לשעון ולפרוק און אז איינר וועט דעם אנדערין
העלפן ארויף צו קיינן די משא און אראפ צו געבן ויהיה חפצם בשלום הכל און זייער פגער וועט
זיין אז אלע זאלין צו פרידין זיין ולהקל מעליהם און גריינקער צו מאכין פון זיי ושיהיו שונים בעזר
ובסיוע ביניהם און זאלין אלע גלייך זיין אין די הילף צווישין זיי פלומר און זאכן זיך אקע גרייך
העקפן יגיעו אל השוב שבענינים דען וועלן זיי גרייכין צום געכטן פון זייער פירונג פלומר וועט
זייער פירונג זייער וואול זיין ואם יחלק לבם און אפר ווען זייער הארץ וועט צו מייקט זיין ולא
יסכימו לעצה אחת און וועלן גיט מסכים זיין אלע צוא איין עצה וישתדל כל אחד מהם לעזור לעצמו

לבד

שער השבון הנפש

שח

העולם על יושביו ונכפלה עליהם עבודתו ושרחו מפני שרצו להתייחד כל אחד מהם בחלקו בו וביותר מחוקו ממנו . ומפני שרצו ממנו יותר מחוקם ובקשו בו אשר לא להם מנעם העולם חוקם ממנו ולא המציא להם חלקם בו על כן אינם מרוצים ממנו ואין אחד בהם שאינו מתרעם בו ובוכה עליו כי בקשו בו מותר המהיה ומנעם הוא די הספוק אלא לאחר המורה הגדול והיגיעה הרבה ואילו היה מספיק להם די ספקם ותהיה השתדלותם שוה לתועלת כלם ויהיו שוים בעניניהם היו מנצחים עולמם ומגיעים אל יותר מחפצם בו . ולא די להם שאינם עוזרים זה לזה על עולמם אלא מחלישים קצתם את קצתם ועכב (ס"א ועמר) כל אחד מהם על חברו ומרפה כחו עד שלא יגיע אחד מהם

מרפא לנפש

לו כבודא יקום הכל לו לבדו ואין לאחרים חלק בו ואף גם רואה עוד מה שיש פיר חבירו ושאל תמיד על כמה דברים שאין לו זוכר בהם ואשר לא להם . ולכן מנעם הוא ר"ל העולם אפילו די ספקם מפני שהזילו ימיכם וכחם ונחמם על כמה דברים וזה לא נתיימרו כידם ועיין בפ"ב סי"ב מה"ג שכתב בדברים האלה על טענת פלוסוף ח' שהרשות בעולם יותר מן הטובות והשיב שם בדברים האלה וכו' מ

עליהם עבודת עו"ז ועורחו : מפני שרצו להתייחד כל אחד מהם בחלקו בו . ר"ל שכל ח' מנצח יש חלק בעולם שבעבור נכדא ר"ל זה עובד אדמה וזה רועה זאן וזה יודע מלאכה וכן כולם ואילו היה כ"א שמה בחלקו ולא יבדק מוסדות ויעזר לחבירו בהמורה וכן חבירו לחבירו היה לכולם די מחסורם אשר יחסר להם כלא שום כבודם ועורחא חכל הס לא עשו כן אלא כ"א רואה שכל מה שנתן

לבד אונ אימליכר פון זיי וועט נאר מראכטן זיך ועלפישט צו העלפין ילאו רובם אזו וועלן פיר פון זיי מיד ווערן וסן הפנים האלה אונ אויף דעם גלייכנש זאלשמו ווישן אחי מיין ברודר פיר וואש כבד העולם על יושביו די וועקט איו שווער אויף זיינע זיצערש פלוצר אויף די מענטשן ונכפלה עליהם עבודתו ושרחו אונ די מרא אונ ארבעט פון דר וועקט ווערט אויף זיי גיטאפירט אונ צוא שווער זיין מפני שרצו להתייחד כל אחד מהם בחלקו בו ווייל אימליכר וואלט גערן זיין חלק פלוצר וואש ער האט זיין אייגנש זאל זיין פאר אים אריין וביותר מחוקו כמנו אונ וואלט גערן גיטאפירט נאך מער פון זיין שפייז וואש איו אים אפגינעצט ומפני שרצו יותר מחוקם אונ ווייל זיי וואלטן גערן גיטאפירט איו דר וועלט מער פון זייער שפייז ובקשו בו אשר לא להם אונ זוכן אין דר וועקט וואש גהער גיט צו זיי דרום מנעם העולם חוקם ממנו האט זיי די וועלט פיר מיטן זיי זאל אפילו זייער שפייז אויף גיט קאגן גרינג ולא המציא להם חלקם בו אונ האט זיי אפילו זייער חלק אויף גיט גיטאכט גרייכן אין דר וועקט על כן אינם מרוצים ממנו דרום זינגן די לייט גיט צו פרידן פון דר וועלט ואין אחד מהם שאינו מתרעם בו ובוכה עליו אונ עש איו גיט פאר האנדן איינר פון זיי ער זאל גיט מתבעם זיין אונ קלאגין דרייבן ווארום אפילו דר גרעשער עושר האט אויף פיל ענקות נפש אויף דר וועקט כי בקשו בו מותר המהיה ווייל זיי וואלטן גערן מער גתאמ איידר זייער בידערפיש איו ומנעם הוא די הספוק אונ דורך דעם האט ער פון זיי פיר מיטן איו זיי זאלן אפילו גיט האבן זייער בידערפיש אלא לאחר המורה והיגיעה נאר דורך גרויש טירחא אונ גרויש מרא ואילו היה מספיק להם די ספוקם אפיר ווען זיי וואקטן זיך באנוגין לאזין מיט דעם וואש זיין ברארפין גייט צו זייער בידערפיש ותהיה השתדלותם שוה לתועלת כולם אונ זייער פליים זאל זיין גלייך אויף דר הילף פון אלע פלוצר איינר זאל וועלן דעם אנדערן אזו בהעלפן וויא ער וואלט גערן זיך גהאלפן ויהיו שוים בעניניהם אונ זיי זאלן גלייך זיין אין זייער פירונג דאש אימליכער זאך העקפין איינר דעם אנדערן היו מנצחים עולמם וואלטן זיי מנצח גווען די וועקט ומגיעים אל יותר מחפצם בו אונ וואלטן גקאנט גרייכן צו מער פון זייער בנער דרינגן ולא די להם שאינם עוזרים זה לזה אונ עש איו גיט גינג צו זיי וואש זיי העלפן זיך גיט איינר דעם אנדערן על עולמם אז זיי זאלן קאגן בשמיין אויף דער וועלט אלא מחלישים קצתם את קצתם נאר זיין מאכין נאך שלאף איינר דעם אנדערן ועכב כל אחד מהם על חבירו אונ איינר איו נאך מעבב צו דעם אנדערן למשל ווען איינער וויר קויפן אפדי וואש גילוסט זיך אים גיט דער אנדערער אונ פטרעם ייענעם

שער השבון הנפש

אל בקשתו ולא ישיג תאוותו • על כן השתדל אחי לקנות רעים נאמנים ואוהבים זכים יהיו לך לעזר על תורתך ועל עולמך בהיות לך שלם עמהם ומצפונך וך להם ושיהיו חביבין עליך כנפשך כשתמצא ירך מי שהוא ראוי לזה מהם ואל תפקיד סודך אלא אצל סגולת הסגולה מהם בלבד • כמ"ש בן סירא רבים יהיו דורשי שלומך גלה סודך לאחד מאלף • ואמר החכם (משל • כו) שמן וקמח יושמה לב ומתק רעהו מעצת נפש :

והשלשה ועשרים הבחינה בכל מה שיש בעולם מקטני הבריאות וגדוליהם ומעלות המדברים בו ומדרגות הברואים בתחתונן ועליונן ותכונת הגלגלים ותנועות השמש והירח והכוכבים העומדים והתולכים וירידת הגשמים ונשיבת

מרפא נלפש

לעיל : שמן וקמח כו' • כמו שמן וריוח קטורת משמחים לב האדם כן העולם מה שרעשו מיעשו משמח אותו ומחוק לו יותר מעצת עמלו וזה ראוי שיהיה לקנות רעים נאמנים כו' : והשלשה ועשרים הבחינה בכל מה שיש בעולם כו' • כי לא לבד שיבחין בנפלאות כבודא מס שגוראם לפרקים ולעיתים רחוקים אלא אף גם יבחין ויתמקן מה שאדם רואה אותם תמיד מקטני כליהם ועד

ייענעם פיר געלט פאר דער פלי אונ וויל נא גיט קויפן נאר ער טוט עש דרום פרי יענער ואל נא גיט קויפן היינט דאש ער איז יענעם בעפב דער פון ומרפה כח אונ מאכט אים שלאף זיין פח דהיינו ער געמט בייא יענעם צו דאש געלט האט שוין יענער מיט עפס גיט צו קויפן ער שלא יגיע אחר מהם אל בקשתו ביו וואגן אפילו איינר פון זיי קאן גיט קויפן צו זיין בנער ולא ישיג תאוותו אונ קאן גיט קרייגן דאש וואש ער גלוקט על כן השתדל אחי דרום פליים דרך מיין ברוך לקנות רעים נאמנים צו קויפן זיך ווארהאפטליך געלן ואוהבים זכים אונ גפרייגה פריינד יהיו לך לעזר ער תורהך ועל עולמך זיי וועלן דיר זיין צו הילף אויף דיין תורה אונ אויף דיינע וועלליכע וואגן בהיות לך שלם עמהם ווען אז דיין הארץ וועט גאנץ זיין מיט זיין ומצפונך יד להם אונ דיינע מחשבות וועלן זיין צו זיי ושיהיו חביבין עליך כנפשך אונ זיי וואגן אויף דיר אזו גריפט זיין אזו וויא דוא אליין פרומר די ואלסט זיי אזו ליב האבין וויא דרך אליין כשתמצא ירך מי שהוא ראוי לזה מהם אז דו וועסט נאר קרייגן אזעקע פריינד ואלן דער צו ראוי זיין אז דו ואלסט זיי זיין באקמט אפריינד ואל תפקיד סודך אונ פאר טרויא גיט דיין סוד אלא אצל סגולת הסגולה מהם בלבד נאר צום בעסטין פון ארע דיינע גלייכטע פריינד כמו שאמר בן סירא אזו וויא בן סירא האט גזאגט רבים יהיו דורשי שלומך פיל פריינד ואלסטו האבן וואש ואלין פארשטן נאך דיין שלום גלה סודך לאחר מאלף אפר דיין סוד פאר טרויא נאר צו איינעם פון טויזנט אונ דער חכם שלמה תכלה האט גזאגט שמן וקמח יושמה לב גלייך וויא אייל אונ קמורת דער פריינט דאש הארץ ומתק רעהו מעצת נפש אזו איז אויך די זיסע עצת וואש זיין פריינד גיט בעסער אז די ראט וואש איינר גיט זיך זעלבסט איז גרונגן אז אמענטש גיהער זיך צו פלייסקן צו קויפן פריינד :

והשלשה ועשרים אונ דאש דרייא אונ צוואנציגסטע איז הבחינה בכל מה שיש בעולם דאש מען זאל פרובין אונ אכטונג געבין אויף אלימען וואש איז דא אויף דער וועלט מקטני הברואות וגדוליהם פון די קלענסטע בשעפענש פון דיא גרעסטע ומעלות המדברים בו אונ אויף די מעלות וואש די מענטשן האבן דריינן ומדרגות הברואים אונ אויף די מעלות פון די בשעפענש בתחתונן וואש זיינן אונטן אויף דער וועלט ועליונן אונ די אויפערסטע בשעפענש דאש זיינן די מלאכים ותכונת הגלגלים אונ וויא די גלגלים זיינען גשעמקט ותנועות השמש והירח

והכוכבים

שער השבון הנפש

שמ

הרוחות ויציאת הולד מן הרחם ומה שהוא יותר נפלא מזה ויותר דק ויותר נראה ויותר נסתר מפלאי הבורא יתברך המורים על תמימות חכמתו ויכלתו והנהגתו הטובה והנינתו הכלולת ורחמי ורוב השגחתו על הברואים ואל ישאך רוב ראותך אותם ואורך רגילותך בהם על עזיבת התימה מהם והבחינה בהם ותהיה קדימת ידיעתך אותם מחייבת שתקל בהם בעבור שהיית רגיל בהם ואם ימצא על דרך הזה ענין הנערים במה שהם רואים ומעידים כן ימצא רוב עמי הארץ והרבה מחשובי בני אדם על הענין הזה והוא שהם תמהים מדבר שהם רואים אותו ולא הורגלו לראותו כקדרות השמש והירח והברקים והרעמים והזועות (ס"א והזיקות) והסערה והדומה להם ואינם תמהים מתנועות

מרפא לנפש

כולם בגלגל אחד וסם נקראוס אלל חכמי סתומים כוכבי סמחבר סולכסי פ"ל : ואם ימצא עד"ו כו' . ר"ל אע"פ שנת ואותן קורא סמחבר סומדיס : וססכסס כוכבי לכת קורא סמחבר כן כקניס וכן ג"כ נמצא כדוב ע"ס כו' אלל אסס והכוכבים אונ אויף דעם גאנג פון די זון אונ לבנה אונ די שטערן העומדים וההולכים דיא וואש שטייט אונ דיא וואש גייט (עין בהפי) וירדת הגשמים אונ אויף דעם וויא דער רעגין גידערט פון דעם הימל ונשיבת הרוחות אונ וויא דיא נוינטין ווייטן ויציאת הולד מן הרחם אונ וויא דאש קינד קומט אויש די טראכט פון די מוטיר ומה שהוא יותר נפלא מזה אונ אויף זעלכע וואש איז נאך מער וואונדער דער פון ויותר דק אונ מער איידלער ויותר נראה ויותר נסתר מפלאי הבורא יתברך אונ וואש ווערט נאך מער גזעקן אונ נאך מער פאר בארגין פון דיא וואונדער פון דעם באשעפער המורים על תמימות חכמתו ויכלתו ונאש זיי ווייטן אויף דעם גאנצקייט פון זיין חכמה אונ אויף זיין וכלת והנהגתו הטובה אונ אויף זיין גוטע הנהגה וחינתו הכלולת אונ אויף זיין לייט זעליקייט וואש איז פולל אלע בשעפנש ורחמי אונ וויין דער בארימקייט ורוב השגחתו על הברואים אונ זיין פיל השגחה וואש ער האט אויף דיא בשעפנש ואל ישאך רוב ראותך אונ לא דיה ניש אן ריידן אונ פירן ווייל דוא האשט זיי שוין פיל מאל גיזעקן ואורך רגילותך בהם אונ בישט שוין דרינגן לאנג גוואונטליך זאל דיר דאש ניש פאר פירן על עזיבת התימה מהם אן דוא זאלשט פאר לאזין צו פאר וואונדערין זיך אויף זיי והבחינה בהם אונ פון צו פרובין אונ אכטונג געבין אויף וויא כדומר ווייל דוא האשט עש שוין עטליכע מאל גזעקן דרום וועט דאש בייא דיר קיין תירוש ניש זיין ותהיה קדימת ידיעתך אותם אונ עש זאל זיין דאש וויא דוא וויישט דיא זאכן נאך פון פריער מחייבת שתקל בהם וועט דאש דיר מחייב זיין אז דוא זאלשט זייא פאר גרינג האלטן בעבור שהיית רגיל בהם ווייך דו בישט מיט די זאכן שוין גוואונט גיווארין אונ וועשט ניש וועלן אכטונג געבין דרינגן דיא חכמה אונ דיא מאכט פון דעם בשעפער זאלשט זיך ניש לאזין דער מיט פאר פירן נאר דו זאלשט אויף אלע זאכן אכטונג געבין וועשט זעקן דער פון די גבורה אונ דיא חכמה פון נאש ב"ה אם ימצא על הדרך זה אונ ווען עש גפינט זיך אויף דעם דרך עין הנערים דעם סנהג פון דיא יונגע לייט וואש זייא טואן און במה שהם רואים ומעידים אין אזעלכע וואונדערליכע זאכן וואש זיי זעקן זעלבשט אונ זאגן עדות כן ימצא רוב עמי הארץ והרבה מחשובי בני אדם אונ אזו ווערט גיפונען בייא פיל פראסטע לייט אונ בייא פיל חשובע לייט על הענין הזה אויף אויף דעם גאנצי איז דער מחבר מפורש וואש איז דער גאנג וואש גפינט זיך בייא יונגע לייט אונ בייא פיר פראסטע אונ חשובע לייט והוא אונ דאש איז שהם תמהים מדבר שהם רואים זייא פאר וואונדערין זיך פון אזעלכע וואונדערליכע זאכן וואש זייא זעקן עש ערשט היינט ולא הורגלו לראותו אונ זיינן ניש גוואונט עש צו זעקן דרום איז דאש בייא זעא אדורש כקדרות השמש והירח גלייך אז די זון אונ די לבנה ווערין פינשטער דאש איז וואש מען רופט זיקוי חמה וזיקוי לבנה והברקים והרעמים אונ די בליצן אונ דונערין והזועות אונ דיא ערד ציטונש והסערה אונ

שער השבון הנפש

הגלגלים וסבובם כשמש וירח וכוכבים וצאת השמש ובואה וירידת הנשמים ונשיבת הרוחות והדומה לזה ממה שהוא נמצא עמם ורואים אותו תדיר וכן יתמהו כשרואים הים וגליו וסעריו ורוב החיות אשר בו ולא יתמהו מהלך הנהרות והגדת המים מן המעינות לילה ויומם לא ינוחו ולא יעמדו והרבה כזה על כן ראוי לך אחי לבחון בכל מה שברא הבורא יתברך מה שהיית רגיל בו ומה שלא היית רגיל בו ובמה שראית ובמה שלא ראית ואל תשיאך סכלותך מהסתכל בענינים בנערותך בתחלת ראותך אותם שתעזוב להתבונן ולבחון בהם בעת חזקת הכרתך ובר לבך והגעת בינתך כשאתה גדול. אך הבט להם והסתכל בהם כאילו לא ראית כמותם ודמה בנפשך כאילו היית

מרפא לנפש

כל תסיה כמזכרם אל תבחן ותתבונן בכל מה שנראה ית' מה ישיאך סכלותך מאחר שהיית סכל בנערותך שלא להסתכל שלא להיות מעולם וכן מה שאתה רואה כל עת : ואל בענינים ותעזוב ג' כ מהסתכל לעת זקנותך וזכרתך פן תמות אשמוך וויגם והדומה להם און נאך אעלכע גלייכן ואינם תמהים און פאר וואונדערן זיך גיט מתנועת הגלגלים וסבובם פון דעם ווי די גלגלים וואגלין אום פון זייער אום גאנג כשמש וירח וכוכבים גלייך וויא די זון און דיא לבנה און דיא שמשערין די גלייך ארום דיא גאנצע וועלט וצאת השמש ובואה און וויא די זון גייט אויף אין דער פריא און גייט אונטער פאר נאכט וירידת הנשמים ונשיבת הרוחות און וויא דער רעגין גייער פון דעם הימל און וויא דיא וויגמין ווייען והדומה לזה ממה שהוא נמצא עמם ורואים אותם תדיר און נאך אעלכע גלייכן וואש איז מיט וויא תמיד דא און זעהן עש פאר זיך אלע צייט פאר וואונדערן זיך זיך גאר גיט אויף דעם וכן יתמהו און אזוי אויף פאר וואונדערן וויא זיך כשרואים הים וגליו אז זי זעהן דעם ים און זייגע איגדין און זייגע שמוךען ורוב החיות אשר בו און דיא פיל חיות וואש דרינגען זייגען ולא יתמהו מהלך הנהרות און וויא פאר וואונדערן זיך גיט אייך דעם גאנג פון דיא טייכן והגדת המים מן המעינות און וויא דיא וואשער ציין זיך פון די קנאלין לילה ויומם טאג און נאכט ולא ינוחו ולא יעמדו וויא טוען גיט רוען און גיט שמיך שמיין והרבה כזה און פיל אעלכע גלייכן על כן ראוי לך אחי לבחון דרום גיהעשמו מיין ברויער צו פרויבין און אכטונג געבין בכל מה שברא הבורא יתברך אויף אלעמין וואש דר בשעפער האט בשאפן מה שהיית רגיל בו סייא אעלכע וואש דו ביישט גיוואונט דער מיט ובמה שלא היית רגיל בו און סיי מיט וואש דו ביישט גיט גיוואונט ובמה שראית און אויף דעם וואש דו האשט שוין אכטאר גייען ובמה שלא ראית און אויף אעלכעש וואש דו האשט גיט גייען קיין מאר גאר איצונד זעהשמו עש דאש ערשטע מאל ואל תשיאך און לא דיק גיט אן ריידן און פאר פירין סכלותך מהסתכל בענינים בנערותך דיין גארישקייט וואש דו ביישט גווען אין דיין יוגנט פון צוא קוקין אויף די נאכן בתחלת ראותך אותם אין דעם אן הייב אז דו האשט די זאכן גייען ברויך דו זאלשט גיט זאגין ווייר אין דר יוגנט אז איך האב אן גהויפין צו זעהען דיא זאכן האב איך גיט אכטונג גייען אויף די זאכן זאך דיק דאש גיט בריינגען שתעזוב להתבונן ולבחון בהם בעת חזקת הכרתך אז דו זאלשט פאר לאזין פון צו פאר שמיין און צוא פרויבין און אכטונג געבין אויף דיא זאכן אין דער צייט אז דיין פאר שטאנד איז שטארק ובר לבך און דיין הארץ איז קלאר והגעת בינתך כשאתה גדול און דו קומשט צוא דיין רעכטין שכל אז דוא בייסט שוין גרויש זאלשט אויף גיט וועלין אכטונג געבין אויף די זאכן צו זעהן פון זי די גבורה און דיא חכמה פון גאט זאלשט זיך דר מיט גיט לאזין פאר פירין אד הבט להם גאר לוג צו זי פלוכר גיב אכטונג אויף די זאכן והסתכל להם און קוק אויף וויא אזו כאילו לא ראית כמותם גלייך וויא דו האשט נאך זעלכע זאכן גאר קיין מאר גיט גייען ודמה בנפשך און זאלשט דיר אויש מאלין כאילו היית סתום עינים קודם הכרתך אותם גלייך וויא דו ביישט בלינד גווען איי דו האשט די זאכן רעכט דר קאנט און פאר

שמאנן

שער השבון הנפש

שי

סתום עינים קודם הכרתך אותם ואח"כ פקחת עיניך וראית אותם והכרתם הלא תראה אחי כי הכסיל כעור וכאשר ישכיל יהי כענין מי שנפקחו עיניו וראה כמ"ש הכתוב (בראשית ג) על אדם וחוה ותפקחנה עיני שניהם וכבר ידענו כי עיניהם היו פקוחות קודם לכן ואל תתעלם מנפשך שתפקיד אותה ותחפש על סכלותה ואז תראה מאמרות העינים ותכיר מפלאי הבורא יתעלה מה שארכה סכלותך בו ועורונך ממנו כמ"ש אחד מן החכמים לבות החכמים יש להם עינים רואות מה שאינם רואים הפתאים כמ"ש הכתוב (ישעיה מ) הלא תדעו הלא תשמעו וגו' :

והארבעה ועשרים שתחשוב עם נפשך ותתבענה על כל ענין שנתיישב אצלה מעניני ידיעת האלהים ותורתו ודברי הראשונים וחידות החכמים ועניני התפלות אשר ידעת מעת נערוותך וברוב ימי גדולך ולמודך תחלה כי צורות העינים הדקים אצל מי שהכרתו חלושה אינם כצורתם אצל מי שהכרתו חזקה

מרפא לנפש

כלל חכמה : הלא תדעו הלא תשמעו וגו' . וסיפא דקרא עלו מרוס עיניכם ורלווי מי כנל אלס : והכ"ד כ"ל ע"כ שםאנן ואח"כ פקחת עיניך און דער נאך האשטו ערשט דיינע אויגן געפינט וראית אותם והכרתם און האשט זיי גיזעקן און פר שםאנן הלא תראה אחי פר וואר דו קאנשט דאך זעהן מיין ברודער כי הכסיל כעור אז איין גאר איי גיזעקינט ווא איין בלינדער וכאשר ישכיל און אז ער קריינט שכל יהי כענין מי שנפקחו עיניו וראה ווערט ער וויא איינער וואש ווערין געפינט זיינע אויגן און הייבט ערשט אן צו זעהן אזו וויא דר פסוק זאגט אויף אדם וחוה ותפקחנה עיני שניהם און עש זיינען געפינט גיווארן ביי פיינע זייערע אויגן וכבר ידענו און מיר ווייזשן דאך כי עיניהם היו פקוחות קודם לכן אז זייערע אויגן זיינן פריער אויף אפין גיווען גאר ווייל זייא זיינן פריער נארעש גיווען איי דורך דר נאך וואש זייא זיינן דער נאך גיוואר גיווארין רופט עש דא תורה אן זייערע אויגן האבין זיך געפינט ואל תתעלם מנפשך און פר הויר גיט פון דיין וייל שתפקיד אותה דאש דו זאלשט זיך בדיינקען ותחפוש על סכלותה און זאלשט זוכין נאך דעם וואש זיא פאר שמיים גיט ואז תראה מאמרות העינים און דענקאלט וועשטו ערשט זעהן דעם אמת פון די זאכין ותכיר מפלאי הבורא יתעלה און וועשט דער קאנן פון דא וואנדרער פון דעם בשעפר יתעלה מה שארכה סכלותך בו אנערקעש וואש דא האשט אקאנגע צייט עש גיט פאר שםאנען ועורונך ממנו און וואש דא בישט דער פון בלינד גיווען כמו שאמר אחד מן החכמים אזו וויא איינער פון דא חכמים האט גיזאנט לבות החכמים יש להם עינים דא הערצער פון די קלוגע לייט האבין אויגן רואות מה שאינם רואים הפתאים זיי זעהן וואש די גארין זעהן גיט אזו וויא דר פסוק זאגט אין (ישעיה)

הלא תדעו הלא תשמעו פאר וואר איר זאלט ווישין פאר וואר איר זאלט דערין וכו' :
והארבעה ועשרים און דאש פיר און צוואנציגשטע איז שתחשוב עם נפשך דא זאלשט מיט דיין וייל אייבר רעכנן ותבענה און זאלשט זיא קאנן על כל ענין שנתיישב אצלה אלע ענינים וואש זיא האט פר שםאנען מעניני ידיעת האלהים ותורתו פון דא ענינים פון דעם ווישין שאפט פון גאט און זיין תורה ודברי הראשונים וחידות החכמים און פון די זאכין און רעמענשן וואש די ערשטע חכמים האבן גימאכט ועניני התפלות אשר ידעת מעת נערוותך און פון די ענינים פון די תפלות וואש דו האשט גיוואושת נאך פון דיין וגינט וברוב ימי גדולך און אין די רוב מעג וואש דו בישט אויף גיצויגין גיווארין ולמודך תחלה און דאש איז גיווען דיין לערנן צום אן הייב און אז דו קוקשט צום שכל מוטו די אלע זאכין ווידער מראכטין און רעכט עש פר שמיין כי צורות העינים הדקים ווארונם דאש גישטאלט פרוכר דאש פאר שםאנר פון דא איידעקע און סיפע זאכין אצל מי שהכרתו חלושה בויא דעם וואש זיין פר שםאנר איז שראף אינם

שער השבון הנפש

וכל אשר תוסיף הכרת האדם יוסיף בירור בענינים על כן אל תנוח דעתך על מה שנצטייר בלבך בתחלת המדך מן הענינים המסופקים והסברות העמוקות אבל ראוי לך להתחיל בעת חזק שכלך והכרתך לעיין בספר תורת האלהים וספרי נביאיו כמי שלא למד מהם ספר ותרגיל עצמך לפרשם ולבארם ולהתבונן במלותם ובלשונם ומה שמובלות מן הענינים ומה שיש מהם כפשוטו ומה שאינו כפשוטו ומה שיש מהם נראה ומה שהוא מהם נסתר ומה שהסברא (ס"א שהקשה) נמצאת בו ומה שאין הסברא (ס"א שהקשה) נמצאת בו וכן תעשה בתפלות ובתשכחות מהסתכל במלותם

מרפא לנפש

אל תנוח דעתך כו' לומר מזהר עכבר למדתי וס נעזרתי וסוד כדור אלני מלין ספק כו' לכל ראוני לך כו' ומס מסודא אינם זיינן וייתא נים כצורתם אזו וייתא זייער גישמאלט איז אצל מי שהכרתו חזקה בייא דעם וואש זיין פר שטאנד איז שטארק פלומר דער וואש האט ווייניג שכל פאר שטייט די סיפא אונ דיא איידעלע זאכן נים אזו וייתא עש פאר שטייט וייתא דער וואש האט מער שכל וכל אשר תוסיף הכרת האדם אונ וייתא גרעסר דאש פאר שטאנד פון דעם מענטשין איז יוסיף בירור בענינים מוט אלץ מערין קלארקייט אין די זאכן פלומר פר שטייט ער אלץ מער די זאכן ע"כ אל תנוח דעתך על מה שנצטייר בלבך דרום זאקשטו נים מאכן רען דיין דעה אויף דעם וואש די זאכן זיינען בייא דיר אויש גימאלט אין הארץ בתחלת המדך למוך אין דעם אן הייב אז דוא האשט אן גהויבן צו לערנן מן הענינים המסופקים פון די זאכן וואש די דעה אין מסופק אין וייתא והסברות העמוקות אונ פון דיא סיפא סברות זאלשטו זיך דער מיט נים בנגין לאוין אבל ראוי לך להתחיל בעת חזק שכלך והכרתך נאר אז דיין שכל איז שטארק אונ אז דוא קומשט צו דיין רעכטן פאר שטאנד גיהערשטו לעיין בספר תורת האלהים מעיין צו זיין אין דעם ספר פון גאמט תורה וספרי נביאיו אונ אויף אין די ספרים פון זיינע נביאים אונ זאקשט דרינן אזו מעיין זיין כמי שלא למד מהם ספר גלייך וייתא דער וואש האט נאך פון וייתא נאר נים גידערינט קיין שום ספר ותרגיל עצמך לפרשם ולבארם אונ זאקשט זיך גיוואונן וייתא מפורש זיין אונ צוא בשיידין וייתא ולהתבונן במלותם ובלשונם אונ אכטונג צו געבן אויף זייערע ווערטער אונ אויף זייער לשון ומה שמובלות מן הענינים אונ וואשערע ענינים די זאכן קאנען טראגן פלומר ווארום עש איז פאר האנדלן אזעלכע זאכן וואש זיינען על פי קמו אונ ער פי סוד ומה שיש מהם כפשוטו ומה שאינו כפשוטו אונ וואש עש איז פאר האנדלן פון וייתא וואש איז כפשוטא אונ וואש נים כפשוטא איז ומה שיש מהם נראה אונ וואשערע עש זיינען אפענע אונ גיווינענע זאכן ומה שיש מהם נסתר אונ וואשערע זאכן פון וייתא פאר האנדלן פאר בארנענע אדר אזא איז דער פשט (ומה שיש מהם נראה) דאש וואש עש איז פאר האנדלן פון זי אזעלכע וואש שיקש זיך (ומה שהוא מהם נסתר) אונ דאש וואש פון וייתא איז זיך איינש דיא אנדרע סותר וועדליג אים דאכט זיך ומה שהסברא נמצאת בו אונ דאש וואש די סברא קאן גרייכין דרינן ומה שאין הסברא נמצאת בו אונ וואש די סברא קאן נים גרייכין דרינן אדר אזו איז דער פשט (ומה שהסברא נמצאת בו) וואש די סברא ווערט דרינן גיפונן פלומר וואש וועדליג דר סברא גיהער עש מאקי אזו זיין (ומה שאין הסברא נמצאת בו) אונ אזעלכע וואש די סברא ווערט דרינן נים גיפונן פלומר וועדליג זיין שכל גיהער נאר אנדרעש צו זיין נים אזו וייתא עש שטייט אין דער תורה זאל ער זיך דרינען אלץ גיוואונען אריין טאן דעם שכל פרי ער זאל עש אלץ רעכט פאר שטיין וכן תעשה בתפלות ובתשכחות אונ אזא אויף זאקשטו טאן אין דיא תפלות ותשכחות מהסתכל במלות דאש דו זאקשט אכטונג געבן אונ קוקן אויף זייערע ווערטער ומגמת עניניהם אונ אויף דער פונג פון זייערע זאכן כרי שחיה

שער השבון הנפש

שיא

ומנמת עניניהם כדי שתהיה בעת שתדבר בהם לפני אלהיך יודע מה שמוציא לשונך מן המלות ומה שמבקש לבך בענין ואל תנהג בכל זה כמנהג ימי הנערות שתאמר מן המלות בלשונך מה שיוצא לך ועל איזה דרך שיוצא ויניח יודע הענין וכבר קדם לנו בענין הזה מה שיש בו די וכן תעשה בדברי החכמים והקבלה שתתבונן בהם ותדינם לזכות ואל תנוה דעתך על מה שנתברר אצלך בתחלת למודך אבל תבע עליו את נפשך כמי שמתחיל בו ומה שיתברר אצלך תזכרנו ותתישב בו ומה שתסתפק בבירורו תחקור עליו מחכמי דורך שלא בדרך החקירה הראשונה אז יראה לך מסודות

מרפא לנפש

מכס נסתר ר"ל שיש בו חיות סתומה ולא נראה לפי דעתך וכבר קדם לנו בו * בחשבון הסמיני ע"ס : ותדינם כאלו ספק : ואל תנהג כן שתאמר מן המלות מה שיוצא לך בו * ר"ל בלי הכנת פי' המלות ומכלי דקדוק לשון הקדש שמינה טעם ומרפא כחוק כמו שמתפללים הקטנים :

כדי עש ואל יזין בעת שתדבר בהם לפני אלהיך יודע מה שמוציא לשונך מן המלות אין דער צייט אזו דו מושט ביידיך די הפלות פר דיין גאט זאגשט ווייזשין וואש פר איין ווערמט דיין צונג רעט ארויש ומה שמבקש לבך בענין און וואש דיין הארץ פגעט אין דעם ענין פלומט דו זאגשט ווייזשין וואש דו מושט בעטין מיט דער הפלה ואל תנהג בכל זה און זאגשט זיך גיט נהג זיין אין דו אקע זאבין כמנהג ימי הנערות אזו וויא דו פלעגשט זיך נהג זיין אין דיינע יוגנט שתאמר מן המלות בלשונך מה שיוצא לך דוא זאגשט גאר זאגין מיט דיין צונג אין וואשערע ווערמט עש וועט זיך דיר מודמן זיין פלומט וואשערע ווערמט עש וועלן דיר קומען אין מזל אריין ועל איזה דרך שיוצא און אויף וואש פאר אדרך עש וועט זיך דיר מודמן זיין דיינע דו וועשט גיט מדרק זיין מיט דו נקודות און אויף אדרגש און ארפה און אויף אשונא נח און אויף אשונא נע ואיך יודע הענין און דוא פאר שמיים גאר דו זאג גיט זאגשט אזא אלץ גיט טאן וכבר קדם לנו בענין הזה מה שיש בו די און מיר האבין שוין אויפן גיגוג גישריבין פון דער זאך וכן תעשה בדברי החכמים והקבלה און אזא אויף זאגשט טאן ווען דוא לערינשט דו ספרים פון דו חכמים און וואש זיין האבין איינער פון דעם אנדערין מקבל גיווען שתתבונן בהם דוא זאגשט דרויף מראבטין און פאר שמיין אין זיין און אויב עש איז דארטין פאר האנדלן אונאך וואש דיר דאכט זיך עש איז גיט גוט ותדינם לזכות זאגשט זיין לך זכות פלומט דו זאגשט גיט זאגין זיין האבין חס ושלום אטעות גיהאט גאר דוא זאגשט אן היינגען אז דו פר שמיים עש גיט רעכט ואל תנוה דעתך על מה שנתברר אצלך בתחלת למודך און עש זאג גיט רוען דיין העה פלומט פר לא זיך גיט אויף דעם וויא דוא האשט עש פאר שפאנען אין אן הייב פון דיין לערנען דאש היישט פשעת דו האשט עש אן גיהזבין צו לערנען אבל תבע עליו את נפשך כמי שמתחיל בו גאר מאן דרויף דיין לייב אזו ווי איינער האט עש ערשט אן גיהזבין צו לערנען פלומט עש זאל בייא דיר גלייך זיין וויא דו לערינקט עש דאש ערשטע מאל ומה שיתברר אצלך און וואש עש וועט בייא דיר אויש גיקקערט ווערין דאש הייבט וואש דוא פאר שמיים תזכרנו ותתישב בו דאש זאגשט גידינגען און בלייב דער בייא ומה שתסתפק בבירורו און וואש דוא קאנשט גיט רעכט פאר שמיין און עש איז בייא דיר אקפק תחקור עליו מחכמי דורך זאגשט עש פארשטין און פרענין די חכמים וואש זיין אין דיין דור שלא בדרך החקירה הראשונה אבר גיט אויף דעם דרך אזו וויא דו האשט צום ערשטין גיטאן אז דו האשט אן גיהזבין צו לערנן אדרגאז איז דער פשט גאר דוא זאגשט גיט פארשטין וואש עש איז גיווען צום ערשטין איי די וועלט איז פשאפין גיווארין איז דענקאקט אז דו וועשטאזו

שער השבון הנפש

התורה ומסודות החכמים מה שאי אפשר להשיגו מצד למוד המלמדים אותך בתחלת עניניו ואל תשיאך הנאות שתחשוב שהכרתך לא הוסיפה על מה שהייתה עליו מנעורך ושמה שעבר בדעתך בעת הנעורים לא יתכן להשתנות אצלך ולהיות נכרי אצל דעתך כי זה מפיתוי היצר לך שירשל אותך מעיין ומחקור על אמתת הענינים וידמה בעיניך שאתה חכם גמור לא תחסר מאומה ממה שאתה צריך לו כמ"ש החכם (משלי כו) חכם עצל בעיניו משבעה משיבי טעם ואמר (ס) ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו ואמר (קהלת ג) החכם עיניו בראשו רוצה לומר שהוא מסתכל בתחלת עניניו ומה שהוא בו מעניני תורתו ועולמו ופוקד אותם ומבין הטוב והרע מנפשו במה שעבר לו ויוסיף להחזיק בטוב וישוב מן הרע והכסיל מתערם מכל זה כמי שהולך באפלת

מרפא לנפש

ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו: אם כסיל ימות כלל חכמים: החכם עיניו בראשו: ר"ל חכם מכיר חסרונו וחסרונו ולומד יס לו תקוה לכל החכם בעיניו עיניו על מה שבעה נראה ונחלתו ר"ל נראה שדברים

טאן יראה לך מסודות התורה ונעט דיר גיוויון ונערין פון די סודות פון דר תורה ומסודות החכמים אונ פון די סודות פון דיא חכמים מה שאי אפשר להשיגו מצד למוד המלמדים אותך בתחלת עניניך אנעקעש וואש איז דיר אום מיליד גיווען צוא פר שטיין דורך דעם קמיר וואש קען האט דיר גיכעריגט אין דעם אן הייב אז דו האשט אן גיהויפן צו לערנן ואל תשיאך הנאות אונ קאז דיר נישט אן ריידן די נאות שתחשוב אז דו זאלשט מראקטין שהכרתך לא הוסיפה אז דיין פר שטאנד איז נישט גרעש גיווארין על מה שהייתה עליו מנעורך פון דעם וויא עש איז גיווען אין דיין יוגנט פלומר דו זאלשט נישט מראקטין אז דו בישט אין דר יוגנט אונ פאר שטאנדונג גיווען אז עש קאן שוין גרעקער נישט זיין ושמה שעבר בדעתך בעת הנעורים אונ וואש עש איז דיר איכר גנאנגן אין דיין יוגנט פלומר אונ אזו וויא עש איז ביי דיר איין געצט גווארן אין דר יוגנט לא יתכן להשתנות אצלך דאש קאן שוין בייא דיר נישט פר ענדערט ווערן ולהיות נכרי אצל דעתך אונ עש זאל היינט פרעמד ווערן בייא דיין שלכ פלומר דו וועסט וועלן זאגן דאש קאן גאר נישט זיין וואש איך האב אפ גקלערט אין דר יוגנט זאל בייא מיר דש היינט גאר פרעמד אונ פאר נישט גיכעריגט זיין זאלשט איז נישט זאגן כי זה מפיתוי היצר לך ווארום דאש איז פון דעם איבער ריידן וואש דער יצר הרע רעט דיר אן שירשל אותך פדי ער זאל דיר פויל מאכין מעיין ומחקור על אמתת הענינים פון צו מראקטין אונ נאך צו פארשטין אויף דעם רעקטן שורש פון דיא זאכן וידמה בעיניך שאתה חכם גמור אונ שטעלט דיר פאר אונ רייד דיר אין אז דוא בישט ארעקטער חכם ולא תחסר מאומה ממה שאתה צריך לו אונ עש גייט דיר גאר נישט אפ פון דעם וואש דוא פראפישט פלומר דוא קאנשט אלץ אונ דוא פראפישט קיין שום זאך נישט פרענין אזו וויא דר חכם שלמה הקלך האט גזאנט חכם עצל בעיניו דר פויקער האלט זיך בייא זיך קליגר משבעה משיבי טעם פון זיבין פאר שטאנדונג לייט וואש זיין וויישין גוטע טעמים צו געבין אונ נאך האט ער גיזאנט ראית איש חכם בעיניו ווען דו האשט גזעהן אז איינער האלט זיך פאר קלוג אין זיינע אויגן תקוה לכסיל ממנו האט דר נאר אנגרעשע האנג פון אים פלומר דר נאר וואש וויישט זיין חסרון אונ לעריגט זיך פון לייט האט קער האפונג פון דעם וואש אים דאכט זיך ער איז זייער קלוג אונ אין (קהלת) שטייט החכם עיניו בראשו דר חכם האט זיינע אויגן צום אן הייב רוצה לומר אונ דר מיט מיינט ער שהוא מסתכל בתחלת עניניו ער קוקט אין דעם אן הייב פון זיינע זאכן פלומר ער קוקט אויף די זאכן וואש ער האט פריער גטאן ומה שהוא בו מעניני תורתו ועולמו אונ וואש ער האט גיטאן אין די ענינים פון זיין תורה אונ פון דער וועקט ופוקד אותם אונ גידיינקט זיין ומבין הטוב והרע מנפשו במה שעבר לו אונ במראקט אונ

פאר

שער השבון הנפש

שיב

הלילה כדרך ארוכה לא יבום אל מה שעבר ואם יחזיר פניו לא יתבאר אליו אך כל דעתו על מה שיש לפניו ועל זה אמר והכסיל בחשך הולך ואמר (סס) ראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך וגו' :

והחמשה ועשרים שיחשוב עם נפשו על מה ששקע בה מאהבת העוה"ז והגברת תאוותיה על אהבת העוה"ב וישתדל להוציא אהבת העוה"ז

מלבו ולהגביר אהבת העוה"ב עליה בהסתכלו באחרית שני העולמים ומה שיהיה סוף ענינו בשני המעונים וישתדל להרחיק אהבת העוה"ז מלבו ולקיים בו אהבת העוה"ב תמיד • וכבר אמר אחד מן החכמים כאשר לא יתחברו בכלי אחד המים והאש כן לא תתחבר בלב המאמין אהבת העוה"ז ואהבת העוה"ב • ואמרו העוה"ז והעוה"ב

פר שמיים פון זיך ועלפֿשט דאש גומש אונ דאש ביין וואש' ער האט פֿריער גמאן וויסוף להחזיק בסוב אונ מערסט זיך צו שטארקן ווייטער גומש צו מאן וישב כן הרע אונ קערט ויידר פון דעם ביין פֿלומר ער מוט שוין קיין ביין נים והכסיל מתעלם מכל זה אפֿר דר נאר פר הוילט זיך פון דעם אלעקן כמי שהולך באפֿלת הלילה גלייך וויא איינער וואש גייט בייא נאכט אין דער פינצטער בדרך ארוכה אין איין לאנגען וועג לא יבש על מה שעבר דער מוט נים קוקן אויף דעם וויא ער איז פֿריער גינאנגען ואם יחזיר פניו אונ ווען ער וועט שוין אפֿירו אום קערן זיין פֿנים אונ וועט יוא וועלן זעהן דעם וועג ווי ער איז גינאנגן לא יתבאר אליו קאן ער דעם וועג נים ווישן קלאר ווייל עש איז פינצטער אזו איז דער נאר אויף ועל זה אמר אונ אויף דעם האט שלמה המלך גינאנט והכסיל בחושך הולך אונ דער נאר גייט אין דר פינצטער ואמר שם אונ נאך האט ער דארמן גינאנט וראיתי אני אונ איך האב גינעקן שיש יתרון לחכמה מן הסכלות אז דיא חכמה איז אזו פֿיל פֿעשיר פון די נארישקייט כיתרון האור מן החשך גלייך אז דאש ריכטיקייט איז פֿעשיר פון דיא פינצטערניש :

והחמשה ועשרים אונ דאש פֿינף אונ צוואנציגטע איז שיחשוב עם נפשו ער זאל בייא זיך ועלפֿשט גדיינקן על מה ששקע בה מאהבת העולם הזה אויף דעם וויא ער איז אזא טיף איין גיוונקען אין דיא ריבשאפט פון דער וועקט והגברת תאוותיה אונ וויא זיין גלושטיקייט פון דר וועקט איז שטארק ער אהבת העולם הבא איידר די ריבשאפט פון ייענר וועלט וישתדל להוציא אהבת העולם הזה מלבו אונ זאל מראקטין אויש ציהן פון זיין הארץ דיא ריבשאפט פון דר וועלט ולהגביר אהבת עוה"ב עליה אונ צו שטארקין אויף איר דיא ריבשאפט פון עולם הבא פֿלומר ער זאל ייענע וועקט בעסר ריב האבין פון דער וועקט זאגט דער מתפר אונ ווי ארום וועט ער דאש קאגן שטארקין בהסתכלו באחרית שני העולמים אז ער וועט קוקן אונ פר שמיין אויף דעם כור פון ביידע וועקטן ומה שיהיה סוף ענינו בשני המעונים אונ וואש זיין סוף וועט זיין אויף די צווייא וואונגנין אז ער וועט אויף דעם אכטונג געפֿין ישתדל להרחיק אהבת העולם הזה מלבו וועט ער זיך פֿלייסין צו דר ווייטערין פון זיין הארץ דיא ריבשאפט פון דר וועלט ולקיים בו אהבת העולם הבא תמיד אונ תמיד צו האלטן אין זיין הארץ די ריבשאפט פון עולם הבא וכבר אמר א' מן החכמים אונ איינער פון די חכמים האט שוין לאנג גינאנט כאשר לא יתחברו בכלי אחד המים והאש אזו וואול וויא דאש וואש מיט פייער קאן זיך באנגר נים בהעפֿטין אין איין גלי כלא תתחבר בלב המאמין אהבת העולם הזה ואהבת העולם הבא אזו אויף קאן זיך נים באנאנד בהעפֿטן בייא דעם פֿרוקן מאן אין הארץ דיא ריבשאפט פון דר וועלט מיט דיא ריבשאפט פון ייענר וועקט ואמר אונ נאך האבין זיי גינאנט העולם הזה והעולם הבא כשתי צרות די וועקט אונ ייענע וועלט איז גלייך וויא די האשט צווייא ווייפר כאשר תרצה האחת מהן אז

דוא

שער השבון הנפש

כשתי צרות כאשר תרצה האחת מהן תקצוף השנית. וכן אחי נפשך וגופך צריכות
הנהגה ומחשבה וחזק הנפש ותקונה יהיה בהרגילה במוסרים ובחכמות ולהנהיגה
בדברי חכמה וללמוד המדות הטובות ולמנוע אותה מתאוותיה הבהמיות אבל חזק
גופך ותקונו שתפקדנו במיני המאכלים הטובים הערבים והמשקים הראויים למנוע
והרחיצה במים השוים ולהרגיש עליו תדיר בתועלותיו וצרכיו. ואם תהיה מחשבתך על
תקון גופך ותשים כל השגחתך עליו תתעלם מתקנת נפשך. וכן אם תמה מחשבתך
להחיות את נפשך בהשגחתך עליה תתעלם מהרבה מעניני גופך. וכן הזריות שתגביר
את נפשך הקיימת לך על גופך הכלה ושתפקדנה ותרגיש עליה ואל תקצר בענינים
הצריכים מאד לגופך ותכבד עליו ותחלישהו ותהיה זאת סבה לחלישות שניהם אבל

מרפא לנפש

וענינו יסיר ויתקונו מהם מה יסיר להריוס: כשתי מלכה נלחם תקצוף השנית: ר"ל אל תפליג ב"ר"ל לסיים
צרותי. שתי נשים לאדם א': כאשר תרצה: אם תלם מסכת ספראשנים מכות ספרותי מוכר כפ"ג משער ספרות

דו באוריקשט איינע פון זיי תקצוף השנית מוט ברונו ווערן דיא אנדרע וכן אחי און אזו אויף
מיין ברונו אזו מיט די ביידע וועלמין נפשך גופך דיין נשמה און דיין גוף צריכות הנהגה ומחשבה
די ביידע ברארפין וואל פר זארגט און ברארמט ווערן וחזק הנפש ותקונה און דאש שטארקן
און פר זארגן דיין נשמה יהיה מוט זיין בהרגילה במוסרים ובחכמות אז דו וועשט זיא גיוואונן אין
שטראף רייד און אין חכמות ולהנהיג בדברי חכמה און זאלשט וואפירין מיט קלוגע רייד וללמוד
המדות הטובות און זאלשט זיא לערנן די גוטע מדות צוא טאן ולמנוע אותה מתאוותיה הבהמיות
און זאלשט זיא פר מיידן פון אירע וועלמליכע גלוסקייט אבל חזק גופך ותקונו אפער ווען דו
וויקשט שטארקן צו דיין גוף און רעכט העלפין אים אזו דאש שתפקדנו במיני המאכלים הטובים
הערבים דו זאלשט אים בריינקן מיט אקערקייא גוטע און יוסע שפיוו והמשקים הראויים למנוע
און מיט אעלכע משקים וואש זיינן גוט צוא זיין נאטור והרחיצה במים השוים און צוא בארין
יוד אין מיטל מעסיגע וואש נים צו היים און נים צוא קאלט ולהרגיש עליו תדיר און השגחה
צוגעבין אויף אים תמיד בתועלותיו וצרכיו ער זאך האבן וואש אים העלפט און זיין בדרעפנש
זאגט דער כחבר איצונד וועשטו פר שטיין פאר וואש עש קאן נים זיין איינר זאל ליב האבין
דיא וועלט און יענע וועלט ואם תהיה מחשבתך ווארום אז דיין מחשבה וועט זיין על תקן גופך
אויף דעם באשטאנד פון דיין גוף ותשים כל השגחתך עליו און דוא וועשט טאן גאר דיין
השגחה אויף אים תתעלם בתקנת נפשך וועשטו יוד פר הויקין פון דעם בשטאנד פון דיין נשמה
וכן אם תמה מחשבתך און אזו אויף אז דוא וועשט נייגין דיין מחשבה להחיות את נפשך צו דער
נערין דיין נשמה בהשגחתך עליה דש דו וועשט השגחה געבין אויף איר תתעלם מהרבה מעניני
גופך וועשטו יוד פאר הויקין פון פיר זאכן וואש גיהערין צוא דיין גוף בלומר וועשטו שוין
דעם גוף נים וועלן געבין זיינע תענוגים וכן הזריות און דאש פרוסקייט בריינגט מיט שתגביר
את נפשך הקיימת לך אז דיין נשמה וואש זיא בלייבט דיר אויף אייביג זאלשט זיא שטארקן על
גופך הכלה אויף דיין גוף וואש ער ווערט פר לענד ושתפקדנה ותרגיש עליה און זאלשט זיא בריינקן
און אכמונג געבין אויף איר ואל תקצר בענינים הצריכים מאד לגופך אפר דיא זאכן וואש דיין גוף
ברארף עש גיימיג האבין זאלשטו דריין נים קירצין ווארום אז דו וועשט דאש אויף אים
נים געבין וחכבד עליו און וועשט אויף אים שווער מאכן בלומר און עש וועט אים צו שווער
זיין אויש צו האלמין ותחלישהו און דו וועשט אים שלאף מאכן ותהיה זאת סיבה לחלישות שניהם
וועט דש זיין אסיבה אז זיי זאלן ביידע שלאף זיין בלומר אז דוא וועשט דעם גוף גאר נים
געבין קיין עסין אדר אנדרע זאכן וואש ער ברארף גיימיג וועט דר גוף שלאף ווערן און דאך

דעם

שער חשבון הנפש

שיג

תן לגופך המזון אשר יעמידנו על ענינו ותן לנפשך מן החכמות והמוסרים יותר מיכלתה ובוה אמר החכם (קלמ'ז) אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר וגו' ואמר (ס'ט) טוב אשר תאחז בזה וגם מזה אל תנח את ירך ר"ל אל תפליג בדרכי הצדיקים הפורשים מן העולם ותעבור את נתיבתם פן תשומם וכן אל תפליג בדרכי הרשעים המגבירים את העולם ותלמד תאוותם יותר מן השיעור הראוי לתורתך ועולמך פן תמות בלא עתך ר"ל מות הנפש בתגבורת התאוה עליה במבעה בים התענוגים הנופיים אך אחז הדרך השוה והחזיק באחריתך ואל תנח עולמך כי ממנו תקח לך צידה לעולם הקיימת ומקום המנוחה כמ"ש חו"ל העוה"ז דומה לפרוודור לפני העוה"ב התקן עצמך בפרוודור

מפרא לנפש

שכרנו מן היסוד אל המדנרות כו' ע"ס חס שמסים פן בלא עתך ר"ל מות הנפש שכלשעים כתיבה קדושים תשומם שחסיס מסומס מן יסוד העולם כמ"ש פס : פן תמות מתיס : ואל תנח עולמך ר"ל העוה"ז אל תעוז מכל וכל :

דעם וועט די נשמה אויף גיט קאנן נאט דיגען היישט גלייך וויא זייא וועלן ביינע שלאף זיין אבל תן לגופך המזון אשר יעמידנו על ענינו נאר גיב דעם גוף שפייז ווערדיג ער זאל קאנען בשמיין אויף זיין בשמאנד ותן לנפשך מן החכמות והמוסרים אונ גיב דיין נשמה פון די חכמות אונ שטראף בייד יותר מיכלתה מער אז אין איר מאכט איז פלומד דוא זאלשט אלץ מראכטין מער מעשים טובים צוא מאן איי איציגד איז אין דיין מאכט ובוה אונ פון דעם האט גיזאנט דער חכם שלמה המלך אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר וויא גיט צו פרום אונ אויף גיט צוא קלוג אונ נאך האט ער גיזאנט ווייטער טוב אשר תאחז בזה עש איז גוט דוא זאלשט זיך אן גרייפן אין דעם דאזיגין דוא זאלשט מראכטן היא תקנה פון דער נשמה וגם מזה אל תנח ירך אונ דיא תקנה פון דעם גוף זאלשט אויף גיט לאזין שמיין רוצה לומר דער מיט מיינט ער אל תפליג בדרכי הצדיקים דו זאלשט גיט צו ווייט גיין אין דיא וועג פון דיא צדיקים הפורשים מן העולם וואש זייא שייך זיך אפ פון דער וועלט ותעבור את נתיבתם אונ זאלשט וועלן גיין אין זייער שטעג אונ צו פיל פרוסקייט ברויכין זאלשט איז גיט מאן ווארום פן תשומם מאכט וועשטו פן ווישט ווערין דוא וועשט עש גיט קאנן אויש שמיין וכן אל תפליג בדרכי הרשעים אונ אזו אויף זאלשט גיט צו ווייט גיין אין די וועג פון רשעים המגבירים את העולם וואש זייא פאר שטארקין די וועלט פלומד וואש ביי זייא איז דר עיקר די וועלט ותלמד תאוותם יותר מן השיעור הראוי לתורה ועולמך אונ זאלשט זיך פן זיי אפ קערנן צו מאן זייער גלוסקייט מער איידר עש גיזאנט צוא דיין תורה אונ דיין עולם זאלשט איזאניט מאן ווארום פן תמות בלא עתד מאכט וועשטו שטארבן אן דיין צייט רוצה לומר אונ דער מיט מיינט ער מות הנפש דיא נשמה וועט שטארבן בתגבורת התאוה עליה דורך דעם וואש דאש גלוסקייט שטארקט זיך אויף איר במבעה בים התענוגים הגופים מיט דעם וואש זיא איז איין גיזאנקען אין דעם ים פון דיא לייבליכע תענוגים דרום וועט די נשמה שטארבן פלומד ווארום דער עיקר חיות פון דער נשמה איז דאך נאר אז זיא טוט מעשים טובים כדי זיא זאל קאנן קיכן פאר דעם בשעפער אפר אז זיא איז איין גיזאנקין אין דיא תענוגים פון דעם גוף היישט גלייך וויא דיא נשמה שטארבט אונ דרום ווערן דיא רשעים בייא זייער קעבין אן גרופין מתיים אך אחז הירד השוה נאר האלט אין דעם מיטל מעסיגן וועג ותחזיק באחריתך אונ שטארק דרך צוא מראכטין אויף דיין סוף ואל תנח עולמך אונ לאז דעם עולם אויף גיט אונעק כי ממנו תקח לך צידה לעולם הקיימת ווארום פון דעם עולם קאנשטו דיר שפייז מיט נעמן צו ייענם עולם וואש בלייבט שמיין אויף אייביג ומקום המנוחה אונ אויף דעם ארט וואו דו וועשט רואן אזו וויא אונזרע חכמים ז"ל האפין גיזאנט העוה"ז דומה לפרוודור לפני העוה"ב די וועקט איז גלייך וויא איין פיר הויו פאר עולם הפא התקן עצמך בפרוודור מאך

דיך

מם

כדי שתכנס למרקלין וזו היא דרך החסידים הראשונים היראים את האלהים ומה שאמר ואל תתחכם יותר ולא אמר ואל תהי סכל יותר מפני שיש לחכמה אצלנו גבול ידוע לא יתכן לעבור אותו והוא שכל מין ממיני החכמה שימשכנו לעבודת האלהים ולשמור מצותיו ולהראות חכמתו ויכלתו מותר לנו והידיים אנחנו לחקור עליו כמ"ש (פיוט כט) הן יראת אדני היא חכמה ואמר (משלי ט) תחלת חכמה יראת ה' ודעת קדושים בינה ר"ל דעת האלהים ואמר (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת ה' ואמר (ירמיה ט) הנה בדבר ה' מאסו וחכמת מה להם - וכל מה שהוא מן החכמה על זולת הדבר אשר זכרנו אסור לעיין בה ולחקור עליה וע"כ אמר ואל תתחכם יותר אך הסכלות וההוללות הזהיר ממעוטם וע"כ אמר ואל תהי סכל ולא אמר יותר מפני שמעוטם מפסיד הרבה מעלות מרפא לנפש

וכל מה שהוא כו' . אסור לעיין גם כמו שאסור לעיין בפסוקי הפילוסופים כמו שכתב הס"ס במס' שנועות נפש סרשכ"ל והכר"ם ושאר גאונים להרחיק מדרכיהם ומחלקת לשונם ופעליהם לחזק כל בניהם לא יסובין וכספר הכשר

דין גרייט אין דעם פיר הווי כדי שתכנס למרקלין כדי דא זאלשט קאנען אין דעם פארשטען אריין גיין וזו היא דרך החסידים הראשונים און דאש איז גינען דר וועג פון די ערשטע חסידים היראים את האלהים וואש האבין זיך גיפארקטן פאר גאט ומה שאמר און דאש וואש שלמה המקל האמ גזאגט אל תתחכם יותר זיין איינציג קלוג ולא אמר און האט גיט גזאגט ואל תהי סכל יותר זיין גיט צוא נארעש מפני שיש לחכמה אצלנו גבול ידוע וזיין די חכמה האמ בייא אונז איין גינען גבול וזיין זיין גרייט לא יתכן לעבור אותו מען טאר דעם גבול גיט איינער גיין והוא און דאש איז דער גבול שכל מין ממיני החכמה דען אלערלייא חכמות שימשכנו לעבודת האלהים וואש ציהט פלוצר וואש פריינגט אונז צוא גאטש דינשט ולשמור מצותיו און צוא היטן זיינע מצות ולהראות חכמתו ויכלתו און צוא וזיין די חכמה פון גאט און זיין טאכט מותר לנו והידיין אנחנו לחקור עליו אזעלכע חכמות מענין מיר לערנן און מיר זיינן חייב נאך צו פארשטען דר צוא כמו שאמר אזו וזיין אייב האט גזאגט הן יראת ה' היא חכמה פר וואר די פארקט פאר גאט דאש איז חכמה און אין (משלי ט) שטיימ תחלת חכמה דר אן הייב פון דער חכמה איז יראת ה' גאטש פארקט ודעת קדושים בינה און דאש וזיין שאפט פון דיא הייליגע איז דאש פאר שטאנדקייט ר"ל און מיט דעם ווארט דעת מיינט ער דעת אלהים דאש וזיין שאפט פון גאט דאש איז דאש פאר שטאנדקייט און אין (תהלים) שטיימ ראשית חכמה יראת ה' דאש ערשטע פון די חכמה איז דאש מען זאל זיך פארקטן פר גאט און ירמיה האט גזאגט הנה בדבר יי מאסו זיין האבין דאך פאר מיאוסט אין גאטש רייד וחכמת מה להם און וואש פאר איין חכמה האבן זיין וכל מה שהוא מן החכמה על זולת הדרך אשר זכרנו און וואש פאר חכמות וואש זיינן גיט אויף דעם דרך וזיין מיר האבן פריער דער מאנט פלוצר אזו איין חכמה וואש זיין פריינגט גיט צו גאטש דינשט און צוא היטן זיינע מצות ואדרבה דיא חכמה קאן פריינגען נאר צוא שלעכטע מחשבות חלילה אסור לעיין בה ולחקור עליה טאר מען אין איר גיט מעניין זיין און מען טאר זיין גיט פארשטען ועל כן אמר און דרום האט שלמה המקל גזאגט ואל תתחכם יותר און דאש זאלשט גיט איינציג קלוג זיין אך הסכלות וההוללות הזהיר ממעוטם וע"כ אמר ואל תהי סכל ולא אמר יותר מפני שמעוטם מפסיד הרבה מעלות מוכות וזיין אלערליי וזיין גיט גזאגט דאש זאל מען זאל אלערליי וזיין גיט וואש זיין קיין נאר ולא אמר יותר און האט גיט גזאגט דאש זאלשט גיט זיין צוא נארעש מפני שמעוטם מפסיד הרבה מעלות מוכות וזיין אלערליי וזיין גיט נארעשקייט פאר דארקט פיל גוטע מעלות אזו וזיין עש שטיימ אין (קהלת) זכובי מות

יבאיש

שער השבון הנפש

שיר

שובות כמ"ש (קללת י) זבובי מות יבאיש יביע שמן רוקח יקר מחכמה מכבוד סכלות מעט : והששה ועשרים חשבונו עם נפשו כשהוא עומד במצות המלך ויירא מעונשו אם יעבור על מצותיו ולא ירגיש למצות אלהיו ולא יירא מעונשו בעברו על מצותיו ואיך לא יתבונן בשכלו מה בין שתי המצות ויכיר מה בין שני הענינים ויבין חולשת המלך לקיים נזרותיו והתאחרו מהפיל העונש בו ורחקו מהשקיף עליו וטרדתו בנפשו ממנו וכבר אמר החכם (משלי כד) ירא את יי בני ומלך ואמר (סס כ) נחם ככפיר אימת מלך ואיך לא יתבויש המשכיל מאלהיו שגזרתו קיימת המשקיף עליו תמיד ולא תסרידהו ממנו טרדה ולא ימנעהו ממנו מונע ולא יירא ולא יפחד מעונשו

מרפא לנפש

כשמן כטוב כן סכלות מעט : יקר - לשון כנידות מכריע מרדהו בנפשו י' ר"ל מה סכוא טרוד זה עושק אותו שישכח סדקת חכמה וכבוד סגלסם בסכלות מעט : והב' כו' לפעמים ממנו : ולא יירא ולא יפחד כלומר ואיך לא יירא

יבאיש דיא מוֹשֶׁע פְּלִיגִין מאכין אויף שְׁמִינְקֶען יביע שמן רוקח און זיין מאכין אויף בְּלִאִין דעם גְּוִירֶצְטִין אייל ווארום אז מוֹשֶׁע פְּלִיגִין זייגן אין גומין בוים אייל ווערט פון אויפן פֶּאלֶפִּים יקר מחכמה מכבוד סכלות מעט און אָפִּיֶסל גארשקייט איז שווערר אז דיא חֲכָמָה און פֶּבּוֹד איז גִּדְרֹנְגֵן אָפִּירֵדוֹ ווייניג גארשקייט איז אויף גיט גוט דרום האט ער סָמֵם גִּזְאָנְט ואל תהי סכל און דוא זאָרשט קיין נאר גיט זיין :

והששה ועשרים און דאש זעקס און צוואנציגטע איז חשבונו עם נפשו אז ער זאל בייא זיך זעלבשט גידיינקען כשהוא עומד במצות המלך ווירא אזא ער שמיים אין דעם גבאט פון אמקד בשר ודם פלומר ווירא אז ער איז מקיים דאש וואש אמקד בשר ודם גביט אים ויירא מעונשו אם יעבור על מצותיו און זאל אויף גידיינקען ווירא ער האט מורא פאר זיין עונש אז ער איז עובר אויף זיין גיבאט ולא ירגיש למצות אלהיו און ווארום זאל ער גיט פגערן צו גידיינקען און פילן אויף דעם גיבאט פון זיין גאט ולא יירא מעונשו בעברו על מצותיו און ווירא זאל ער זיך גיט פארקטין פר זיין עונש אז ער איז עובר אויף וויינע גיבאט ואיך לא יתבונן בשכלו און ווירא זאל ער גיט פאר שמיין מיט זיין שכל מה בין שתי המצות וואש דער חילוק איז צווישן דיא צווייא גיבאט צווישן דיא גיבאט פון מלך מלכי המלכים הקדוש ב"ה און צווישן דעם גיבאט פון אמקד בשר ודם ויכיר מה בין שני הענינים און ווירא זאל ער גיט דער קאנן צווישן די צווייא ענינים ויבין חולשתו לקיים נזרותיו און זאך פאר שמיין דאש שלאפקייט פון דעם וואש ער איז בשר ודם וואש ער האט גיט דיא מאכט אז זיין בפעל זאל מוון גהאלטין ווערין והתאחרו מהפיל העונש בו און פר זאמט איידר ער ווארפט דיא שטראף אויף אים ווארום ער פדארף עש ערשט קלערין מיט עדות אויב עש איז אמת אז ער האט גיט מקיים גווען זיין גיבאט ורחקו מהשקיף עליו און איז נויט פון צו קוקין אויף אים אויב ער האלט זיין גיבאט אויב גיין וטרדתו בנפשו און זיין מיררא וואש ער האט אין זיין לייב פלומר און וויינע מהשבות מאכט אים טרוד ממנו פון אים פלומר אז ער זאל קאנן פר געסין אן אים וכבר אמר החכם און דר חכם שלמה המלך האט שוין לאנג גזאנט פלומר און שרמה המלך האט גזאנט ירא את יי בני ומלך מיין זון פארקט זיך פאר גאט און פאר דעם מקד און נאך שמיים דארטן נחם ככפיר אימת מלך די פארקט פון אמקד פרוקט ווירא איין זעקסערט ואיך לא יתבויש המשכיל מאלהיו און ווירא זאל דר קלוגר פאן גיט שעמן זיך פאר זיין גאט שגזרתו קיימת וואש זיין גזירה האט אקיום אויף אייביג המשקיף עליו תמיד וואש ער קוקט אויף אים אלע צייט ולא תסרידהו ממנו טרדה און קיין שום מיררא קאן אים גיט טרוד מאכין ער זאל אויף אים גיט קאנן קוקן ולא ימנעהו ממנו מונע און קיין שום מניעה קאן אים דר פון גיט פאר מיידן ולא יירא ולא יפחד מעונשו און ווירא זאל דער מענטש גיט מורא האפין און זיך גיט

פארכטין

מ

שער השבון הנפש

וימרהו והוא יודע שהוא משקיף עליו ורואה נגלהו ונסתרו ולא יחזור אליו בתשובה על מה שקדם לו. ויאמר כמה ארך המרותי את דברו והתמיד סתרו עלי אבקש מחילתו קודם שיעברני בעולם הזה או יענני בעוה"ב והוא מה שאמר דוד (תהלים י) רשע כגובה אפו כל ידרוש אין אלהים כל מזמותיו :

והשבעה ועשרים חשבון אדם עם נפשו כשתבא עליו רעה בגופו או בממונו או בענין מעניניו ויקבל הכל מאלהיו בשמחה ויסבול סבל רוצה בדין האלהים ולא סבל מתקצף על גזרתו כמ"ש (ישעיה ח) וחכיתי לי"י המסתיר פניו

מרפא לנפש

ויאמר כמה ארך כו' ולמה לא יחשוב בלבו ויאמר כמה הסרתי לסמכות דבריו והוא מסתיר פניו שלא לבעניני אומי בכן ראו לנקש מחילתו קודם שיעבר אותי או כעו"ז או כעו"ס : רשע כגובה אפו כל ידרוש : לשון בתשובה כי כל מזמותיו שאין אלהים משגיח עליו לענשו : והב"י כו' : ויסבול סבל רוצה בדין האלהים : ר"ל כשתבא עליו דבר ח"ו וקבלה בעוב לב ובשמחה כמ"ש חז"ל חייב אדם לגדל על סרעס נשמתו כשם שמגדל על כטובה נשמתו כי אע"פ שסרעס כבר באה עליו ואין לו מנוח ממנה אולי דומה אם מקבל ממנו ית' בלסבס ואומר בודאי כל מה

פארקטין פאר זיין עונש וימרהו און וויא זאל ער אים ווידר שפעניגן. והוא יודע שהוא משקיף עליו און ער ווייכט דאך און נאט קוקט אויף אים ורואה נגלהו ונסתרו און זעהט זיינע אנפלקטע און פר בארגנע זאכן ולא יחזור אליו בתשובה און ווארעם זאך ער נים צו אים חוזר בתשובה זיין על מה שקדם לו אויף די זינד וואש ער האט פריער גיטאן ויאמר און זאך זאגן כמה ארך המרותי את דברו וויא זאלאנגע צייט האט דאש שוין גוועקט וואש איך האב ווידר גשפעניגט זיינע הייד והתמיד סתרו עליו און נאט האט עש און לאנג פר בארגין דעם עונש פין מיר און האט מיר נים גשטראפט אבקש מחילתו דרום גיהר איך אים צו בעטן ער זאל מיר מוחל זיין די זינד קודם שיעברני איידער ער וועט מיר פארטריבן פלומר איידער ער וועט מיר שטראפן אויף דר וועלט או יענני אדר ער וועט מיט פייניגן אויף ייענר וועקט והוא מה שאמר דוד און דאש און וואש דוד הקלף האט גיזאגט אין (תהלים) רשע כגובה אפו דער רשע מחמת זיין הויף פנים פלומר מחמת זיין גדרות כל ידרוש פארשט ער גאר נים וואש ער האט פריער גיטאן אין אלהים כל מזמותיו אין אלע זיינע גידאנקען מראכט ער אלץ עש און קיין גאט נים פאר האגדין אדר און איז דער פשט ער מראכט אין אלע זיינע מחשבות און עש און נים פאר האגדין קיין משפט פלומר מען שטראפט גאר נים פאר קיין עבירות :

והשבעה ועשרים און דאש זיבין און צוואנציגשטע חשבון האדם עם נפשו דער מענטש זאל בייא ויך זעלבשט גידיינקען כשתבא עליו רעה בגופו או בממונו ווען עש קוקט אויף אים עפים ביז אין זיין גוף אדר אין זיין געלט או בענין מעניניו אדר אין אומא פון זיינע זאכן זאך ער דענקמאקט גידיינקען ויקבל הכל מאלהיו בשמחה און זאל עש ארץ אן געמן פון גאט מיט שמחה ויסבול סבל רוצה בדין האלהים מיט און אליידעג וויא דר וואש ער וויל אין גאטש דין ולא סבל מתקצף על גזרתו און נים און אליידעג פון זעקן וואש צאריגט און איז פרוג אויף גאטש גזירה פלומר ער מוז דאך ליידן דיא גזירה פון גאט וואש פראך ער עש ליידן מיט צאריג און רוגה אמער איז בעשר און ער געמט עש אן באהבה און לייד די יסורים מיט אגוט הארץ און מיט שמחה גלייך וויא ער וויל דיא גזירה פון דעם בשעפער און וויא עש שטייט אין (ישעיה) וחכיתי לה' המסתיר פניו מבית יעקב און איך האף צו גאט ווען ער

האט

שער השבון הנפש

והתבונן ההפרש שיש בין שני הענינים • וחלוק ענין הסבל בנפשך לשלשה חלקים •
 הסבל על עבודת האלהים • והסבל על המרות • והסבל על פגעי העולם וזה החלק
 השלישי נחלק לשני חלקים והוא הסבל על מה שחסר • או על העדר דבר אהוב ואיזה
 מהם שיהיה יכול שתתחייב בו על דרך העונש ומהלך בו עונך או שיהיה התחלה
 ועל איזה מהם שיהיה מאלה השני פנים ראוי לך שתקבל מה שיבואך מאת האלהים
 ואתם ברצון ובקבול טוב כמ"ש דוד המלך עליו השלום (פס כה) כל ארחות יי' חסד
 ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו • כי הרעה הבאה עליך אם היא למחול עונך היא אמת ואם

מרפא לנפש

עוד אלא שתלמודו מתקיים בידו כו' וע"ש מה בין יסורים כל
 להסבה: וחלוק ענין הסבל כו' • ר"ל כל ענינים הסבלים לא
 ימלט שלא יסור' א' משלם אלה הא' הסבל על עבודת אלהים
 שיסבול כל מיני עבודה קשה כדי שיקיים עבודת ה' • וסב'
 הסבל על המרות שיסבול כל מה שיבא עליו שלא לשמרו
 ח' נגד הכבוד ית' כמ"ש ואלהבת אפ' ה' וגו' אפי' טעל אפ'
 נפשך: וסב' הסבל על פגעי העולם: והוא הסבל על מה
 שחסר פרנסה שיהיה לו או ד"א שנאסב אלול וסבול וכן אס'
 נעדר ואלכד ממנו דבר שהיה אכזב אלול וסבול ויראס'
 גזרתו יתג' כי הכל לעונתו כמו שמסיים ומ"ס מפ' אופכא
 וזהו אפי' או שיהיה התחלה • ר"ל שמה שכל דרך עונס
 כאדם על הקטל הוא המתחיל בפעולתו מהנחת תטלו אלול

דורך די יסורים ליד ער די יסורים נאר אום זיכט וזיכט דער מתברר הסתכל אחי גיב אקטונג
 מיין ברוך מה בין שני הסבלים ונאש דער חילוק איז צווישן די צוויי אלעאליא ריידונג צווישען
 דעם ונאש ער ליד די יסורים מיט זיין גוטן ווילן און צווישען דעם ונאש ער ליד די יסורים מיט זיין
 ברוך והתבונן ההפרש שיש בין שני הענינים און פאר שניי אדעם דערש צווישן די צוויי אקטונג
 וחלוק ענין הסבל בנפשך לג' חלקים און צוא טייל ביי זיך דעם ענין פון סבולנות אויף דריי אקטונג
 פלומר אלעאליא מינים סבולנות קאן אנדערש גיט זיין אז איינש פון די דריי מייד הסבל על עבודת
 האלהים איינש איז ווען איינער ליד אלעאליא מינים פון שווערע ארביט נאר ער זאל קאנען
 מקיים זיין גאטש דינקט והסבל על המרות און דאש אנדערע איז ער ליד אלעאליא יסורים בדי
 ער זאל גיט ווידר שפעניגן קענין גאט והסבל על פגעי העולם און דאש דריטע איז דיא פגעים
 ונאש ער ליד פון דער וועקט ווענין וזה החלק השלישי און דאש דריטע חלק נחלק לב' חלקים
 ווערט גטיקט אויף צוויי חלקים והוא און דאש זיין דיא צוויי אקטונג הסבל על מה שחסר ער
 ליד אויף איין נאך ונאש ער וואלט עש געערין גראט און האט עש גיט האט ער צער דרויף
 או על העדר דבר אהוב אדר עש ווערט פון אים פאר לארין אואך ונאש ער האט עש זייער ליב
 ואיזה מהם שיהיה און וועלכע עש מוט זיין פון דיא צוויי פלומר און וועלכע יסורים ער האט
 פון דיא צוויי יכול שתתחייב בו על דרך העונש קאן זיין דיא האלט עש פאר דינט דורך דיין זינד
 און דאש איז דיר צוא גטיקט ווארן פאר איין עונש ומהלך בו על עונד און דורך דעם וועט
 מען דיר פאר געבן דייע זינד או שתהיה התחלה מן האלהים לו אדר ווען ער האט גיט גיידדינט
 האט עש גאט אן גהיבין און געבין צוא אים על דרך הנסיון והמבחן אויף דעם דרך צוא פרובין
 אים אויב ער וועט בשמיין און וועט דיא יסורים מקבל זיין באהבה וירבה בזה הכבוד שברך און
 דער מיט וועט דיר דער בשעפר מערן דיין לוי ויגדיל גמולך עליו און וועט מאכין גרויט דיין
 שבר אויף דעם פלומר ער וועט דיר אנרוישן שבר דער פאר געבין ועל איזה מהם שיהיה מאלה
 השני פנים און אויף ונאשער אופן עש וועט זיין פון דיא צוויי אופנים ראוי שתקבל מה שיבואך
 מאת האלהים מהם נהערשט דאש זעלבנע ונאש קוקט דיר פון גאט אן צו געקען ברצון ובקבול
 טוב מיט דעם גוטן ווילן און מיט אנטייען קבור פלומר מיט שמחה אוא ונא דוד המלך עליו
 השלום האט גאט אן (תהלים) כל ארחות יי' חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו אלע דיא ווען פון
 גאט זיין גנאד מיט ווארטייט פאר די ונאש היטן זיין ברית און זיין תורה כי הרעה הבאה עליך

שער חשבון הנפש

שמו

היא התחלה מאת האלהים לתת תמורתה הגמול הטוב על סבלך הנסיון היא חסד ואינה יוצאה מחסד ואמת ואם תטיב להסתכל בענינים האלה בלבך יהיה אחרית סבלך טוב והגמול עליו מובטח על כן אחי אל תתעלם לפקוד מחשבתך תמיד בענין הזה ואז יתחזק סבלך לאלהים ויקל מעליך ובהעלותו אל לבך צער הרעה ומרירות הסבל ויורה על רצונך הטוב בגזרת האלהים והתנחמך בו ובסחונך עליו כמו שנאמר (שם לא) חזקו ויאמץ לבבכם כל המיחלים ליה' :

והשמונה ועשרים חשבון האדם עם נפשו אחר בסחונך על האלהים ומסרו אליו את נפשו ואת ממונו ובניו וכל עניניו כשישתנה ענינו ויגזור

מרפא לנפש

נח שכול לנסיון הוא יתברך המתחיל פ"ל : אל תתעלם לפקוד מחשבתך פי' מלקוד ר"ל ויקל חלסים ויסורים מעליך : אל לבך כמה הסטא גורם ושב ורפא לו : והתנחמך בו ר"ל ויסורים שכול על מצאיו בו : ובסחונך עליו בו' כדי לסטוב לו לעוס"ב : או ר"ל ויקל מעליך כהעלות אל

דען דאש בייז וואש קומט אויף דיר אם הוא למחול עונך ווען דאש איז פרי דינגע זיגד זאלן דורך דעם פאר געבן ווערן הוא אמת קומט עש דאך מיט רעכט ואם הוא התחלה מאת האלהים אונ ווען דוא האשט נים גוינדיגט נאר גאט האט אן גהויבן אונ האט דיר גשיקט דוא צרה לתת תמורתה הגמול הטוב פרי ער זאל דיר פאר איר געבן איין גומן שכלך על סבלך הנסיון וייר דוא האשט גלייטן דאש פריבונג הוא חסד איז דאש אהסד פון גאט ווארום פאר אזו אקלייניקייט וועט ער דיר געבן שכלך אויף עולם הבא וואש דער שכלך איז זייער גרויזש ואינה יוצאת מחסד ואמת אונ עש גייט נים ארויזש פון חסד אדר פון אמת פלומר עש קאן נים פעלן איינש פון דוא צווייא אדר ער גיט דיר דא יסורים אויף דעם דרך פון חסד אדר פון אמת דאש היישט דוא האשט עש פאר דיגט פאר דינגע עבירות וואש דוא האשט גמאן ואם תטיב להסתכל בענינים האלה בלבך אונ אז דוא וועשט די זאכן ביי דיר אין הארצן גומ איבער לייגן אונ דוא וועשט מקביל זיין דא יסורים באהבה יהיה אחרית סבלך טוב וועט דער סוף פון דיין לידן גומ זיין פלומר פון דא יסורים וואש דו ליידישט וועט דער סוף דער פון גומ זיין אויף דעם עולם והגמול עליו מובטח אונ דעם שכלך וואש דוא וועשט דער פאר האבין אויף עולם הבא וועט דיר פאר זיכרם אונ גוויזש זיין על כן אחי דרום מיין פרוידך אל תתעלם לפקוד מחשבתך תמיד בענין הזה זאלשטו זיך נים פאר הויזן צו גדיינקן ותמיד דיין מהשכלה אין דעם ענין ואז יחזק סבלך לאלהים אונ דענקמאלט וועט שטארק ווערין דיין לידן וואש דוא ליידישט פון גאט וועגן ויקל מעליך אונ גאט וועט גרינגר מאכן די יסורים פון דיר בהעלותו אל לבך צער הרעה אז דוא וועשט אויף פריינגן אויף דיין הארץ דעם צער פון דעם בייז ומרירות הסבל אונ דאש פייטריקייט פון דעם צער וואש דוא מוזט ליידין פלומר דו וועסט דיר אין זין אריין געשען וניא די זיגד איז גורם אז דו מוזט דורך דעם עקדע יסורים ליידין וועשטו דורך דעם תשובה מאן וועט גאט דיר דא יסורים גרינגר מאכן ויורה על רצונך הטוב בגזרת האלהים אונ דאש וועט אויזש ווייזן אז דו פישט צו פרייזן מיט דר גיורה פון דעם בשעפער והתנחמך בו אונ הוא מריקט זיך דער מיט אז דוא וועסט דורך דעם אפ קיפן פאר דינגע זיגד ובסחונך עליו אונ שטעלשט דיין בטחון אויף אים אז ער וועט דיר דער פאר געבן אגומן שכלך אויף עולם הבא אזו וניא עש שטייט אין (תהלים) חזקו ויאמץ לבבכם כל המיחלים ליה' אונ פעסט אייך אייערע הערצן אלע וואש האפין צוא גאט : והשמונה ועשרים אונ דאש אכט אונ צוואנציגשטע איז חשבון האדם עם נפשו דער מענטש זאל בייא זיך מראכטן אחר בסחונך באלוינאך דעם אז ער האט זיין בטחון

הבורא במה שאינו מפיק רצונו שיחשוב בנפשו שאדם נתן לחבירו במתנה בית או שדה ואח"כ עלה בלב מקבל המתנה להרוס אותו ולבנותו על ענין אחר או לשנותו מענינו הראשון היש מן הדין לנותן אותו לו שיאבל על מעשהו בו וידאג על שנותו אותו מענינו הראשון אחר שמסר לו הבית או השדה וכן אתה אחי אם התנדבת בנפשך ובממונך לאלהים אל תאבל על מעשהו כך כרצונו והנהגתו אותך כחפצו ואם איננו טוב לך כנראה ממנו אבל ראוי לך שתנוה דעתך עליו ותסמוך על הנהגתו המעולה וגזרת דינו ואל תחזור במה שנתת לו משלך כמו שאתה מבור ואל תראה

מרפא לנפש

שנתת כו' כמו שאתה סבור כי אין ספק שחלמתי שאתה הלא אף גם לפי דעתך שכבר הוא שלך אך מאחר שנתת וכל אשר לך הוא שלו יתבדק ופשיטתו שלא מוכל להפסד על ס' ומסרת הכל לידו לאוי ג"כ שלא תתרחס על מעשהו

אזיף גאט געשטעקט ומסרו אליו את נפשו און האט אים איבער געגעבן פאר זיין לייב ואת כמנונו ובניו וכל עניניו און זיין געלט און זיינע קינדער און אלץ וואש ער האט זיין אייניגש האט ער זיך מיט אליין נאר פאר לאזט אזיף גאטש פירונג כשישחנה ענינו ווען דער נאך ווערט פאר ענדערט זיין פירונג ויגזר הבורא במה שאינו מפיק רצונו און דר בשעפר וועט אזיף אים גזר זיין אועלכיש וואש ציהט נים אויש זיין וויקיין פרוכר ווען נאך דעם אז ער האט געשטעלט זיין ברוחן אזיף גאט און האט אלץ צו אים איבער געגעבן פירט זיך אים נים נאך זיין ווילן נאך שיחשוב בנפשו זאך ער בייד זיך ווערשט מראקמן שאדם נתן לחבירו בכתנה בית או שדה ווען איינער שיינקט זיין חבר אמטנה אהיו אדר אפערד ואח"כ עלה בלב מקבל הכתנה להרוס אותו און דער נאך איז גפעלן דעם וואש האט מקבל געווען די מתנה ער זאל דאש הווי צו ווארפן ולבנותו על ענין אחר און זאך עש בויען אזיף אנדער מאניר או לשנותו מענינו הראשון אדר ער זאל עש נים צוא ווארפן נאר ער וויר עש פאר ענדערין פון זיין ערשטן געשטאלטנהיש מן הדין לנותן אותו לו שיאבל על מעשהו בו ויהער דען דער וואש האט אים עש געשינקט צוא מרויערין אזיף דעם וואש ייענער מוט אין דער שמוכ פלומר אזיף דעם וואש ער בויעט זיא איבער וידאג על שנותו מענינו הראשון און זאך זיך זארגין אזיף דעם וואש ער האט זיא פאר ענדערט פון איר ערשט געשטאלטנהיער ער דאך זיך בונדאי נאר נים מצער זיין אזיף דעם אחר שמסר לו הבית או השדה ווייר ער האט ייענעם דאש הווי אדער דאש פעלד איבער געגעבן אין זיין רשות מעג ייענער דאך מאן דר מיט וואש ער וויר וכן אתה אחי און אזו מין פרוכער גייט עש מיט דיר אזיף ואם התנדבת בנפשך ובממונך לאלהים אויב דוא וועשט גדיינקן אז דו האשט דיר געוויילגט מיט דין לייב און מיט דין געלט און האשט עש איבער געגעבן צו גאט אזיף זיין פירונג אל תאבל על מעשהו כך כרצונו גהערשטו נים צוא מרויערין ווייר ער מוט מיט דיר אזו וויא זיין וויקיין איז והנהגתו אותך כחפצו און פירט דיר נאך זיין פנער נאך ואם איננו טוב לך כנראה ממנו און ווען אפיקו וויא דיר ווייזט זיך אויש דער פון איז נים גוט פאר דיר גיהערשטו דיר פארט נים מצער זיין אבל ראוי לך שתנוה דעתך עליו וייערמ עש איז ראוי צוא דיר דוא זאקשט מאכין רואן דין געה אזיף זיין פירונג ותסמוך על הנהגתו המעולה און דו זאקשט זיך סוכה זיין אזיף זיין גוטע הנהגה האמשע דיר דאכט זיך עש איז נים גוט פרארשטו ווישין אז דאש וואש ער מוט איז אלץ דיר למזכה און נעם אן פאר ליב וגזרת דינו וואש ער האט אזיף דיר גזר געווען מיט זיין דין ואל תחזור במה שנתת לו משלך און וויא נים חזר אזיף דעם וואש דוא האשט אים געגעבן פון דייניש דאש היישט וואש דו האשט זיך צו אים אין גאנצין איבער געגעבן כמו שאתה סבור אזו וויא דוא מיינשט אז עש איז אלץ דין אייניגש נאר דוא האשט דאש אלץ איבער געגעבן צו גאט זייד דער פון נים חזר פלומר ווארום צום אמת פישטו דאך מיט נאר וואש דו האשט דין

אייניגש

שער השבון הנפש

שיו

הצער בעת נזר דינו עליך כ"ש שאתה אחד מיצוריו והוא יוצרך ומסריפך ומנהיגך
בטוב לך בגלוייך ובנסתריך ואם נעלם ממך הדבר כמו שאמר (כסע יא) ואנכי תרגלתי
לאפרים קחם על זרועותיו ולא ידעו כי רפאתים :

והתשעה ועשרים שיתבונן יתרון נפשו על גופו ויכיר יתרון קצת בני אדם על
קצתם עד שאדם אחד שקול כנגד אלף בני אדם וידע כי
יתרונו אינו מכחות גופו אך מצד מעלות נפשו כמו שנאמר לדוד (סמול ז יח) כי אתה
כמוני עשרת אלפים כי אף הנשים שיש להם יתרון בפיין כאשר תחמנה מעלות
הנפשות אין יופיין נאה ונויין מתגנה כמו שאמר החכם (משלי יא) נזם זהב באף
חזיר אשה יפה וסרת מעם ואמר (סס לא) שקר החן והבל היופי . וכפי הכרתך ביתרון

מרפא לנפש

כי כל אשר יהפוך ויפסק יתבונן במתנהו כמשל האדם המקבל חז"ל שקול משכ כנגד כל ישראל ופיתח כנגד י"ב אלף
מתנה : ואם נעלם ממך אע"פ שנעלם ממך מה כוונת ה' וואיר כנגד רובן של סנסדרין וכלל נעבור יתרון נפשו
ימ' נזם : והכ"ט כו' ויכיר יתרון קצת ב"א כו' כמ"ט כרעה כי כל הגופים שזים : מעלות הנפשות : ר"ל הכחמס

אייניגש אלץ זייניש גיהערשטו דאך פונדאיי גיט מתרעם זיין אויף זיין פירונג וויא ער פירט
דיך נאר אפילו וויא דו מיינישט שוין אז עש איז דיין אייניגש נאר דו האשט עש אלץ צוא
אין איינער גענערט זיין פארט דר פון גיט חזיר אונ זיין גיט מתרעם אויף זיינע מדרות ואל
תראה הצער בעת נזר דינו עליך אונ זעה גיט אן דעם צער אין דער צייט אז זיין גזר דין גייט
איינער אויף דיר פלומר לאז דענמאלט דער צער בייא דיר נאר גיט גיאכט זיין כל שכן שאתה
אחד מיצוריו אונ מכל שכן דוא ביישט דאך איינער פון זיינע פשעפנש והוא יוצרך ומסריפך אונ ער
האט דייך פשאפין אונ שפייזט דייך ומנהיגך בטוב לך אונ פירט דייך צו דיין גומן בגלוייך ובנסתריך
אין זיינע אנפלקעקטע אונ פאר פארנע זאכין איז דאך שוין אפשיטא אז דוא האשט גיט
מתרעם צוא זיין אויף זיין הנהגה וויא ער פירט דייך ואם נעלם ממך הדבר אונ האמשע דיי זאך
איז פון דיר פאר הוילן פלומר דוא פר שמישט גיט וויא ארום עש איז דיר דער פון אטובה
פון דעשט ווענין איז דאש פונדאיי צו דיר אטובה אז וויא הוושע הנביא האט גזאגט ואנכי
תרגלתי לאפרים אונ איך האב גפירט צו אפרים קחם על זרועותיו אונ האב זיי גינומן בייא זייער
ארום ולא ידעו כי רפאתים אונ זיי האבן גיט גוואשט אז איך האב זיי גהוילט :

והתשעה ועשרים אונ דש גיין אונ צוואנציגשטע איז שיתבונן יתרון נפשו על גופו ער זאל פר שמיין
וויא זיין נשמה איז בעסיר פאר זיין גוף ויכיר יתרון קצת בני אדם על קצתם
אונ זאל דער קאנן דאש איין טייל מענטשין זיינן בעסער אז דיא אנדערע ער שאדם אחד שקול
כנגד אלף בני אדם ביו עש גיפיקט זיך אז איין מענטש איז גלייך אז אנדערע טויזיקט וידע כי יתרונו
אינו מכחות גופו אונ זאל ווישין אז זיין חשיבות קיכט אים גיט דורך דעם גוף אך מצד מעלת נפשו
נאר דורך דר מעלה פון זיין נשמה אז וויא עש איז גזאגט גווארין צו דוד המלך כי אתה כמוני
עשרת אלפים דען אצונד ביישטו גלייך אז צעהן טויזיקט פון אונ כי אף הנשים שיש להם יתרון
ביפיין האמשע אעלקע ווייבך וואש האבן מעלות מיט זייער שיינקייט כאשר תחמנה מעלות
הנפשות אז עש גייט זיי נאר אפ די מעלות פון דער נשמה דהיינו אז זיין גיט פרום
אדר וויא זיינן גיט פלוג אין יופיין נאה איז זייער שיינקייט שוין גיט שייין ונויין מתגנה אונ זייער
שיינקייט ווערט מיאום אז וויא דר חכם שלמה המלך האט גזאגט אין (משלי) נזם זהב באף
חזיר אז ווי אנלדרגע נאז באנד אין די נאז פון אחריר איז דאך פונדאיי גיט שייין ווארום ער
קריכט מיט איר אין מיואקייט אריין אז איז אויך אשה יפה וסרת מעם אשיינע פרויא וואש זיא
האט גיט קיין פר שטאנד אונ נאך שמיים אין (משלי) שקר החן והבל היופי דר הן איז פאלש
אונ

שער השבון הנפש

נפשך על גופך ראוי לך להשתדל בתקוניה (ס"א להסתכל בתקנותיה) ובהצלחה אצל
אדוניה המשקיף על זכותה וקדושתה ושבתה וגנותה ובחירתה במוזב וברע ונשותה עם
שכלה ועם תאותה על כן פקוד ענינה תמיד יותר מפקד ענין גופך • ודע כי גופך יותר
קרוב להרפא מן הקשה שבחללים כשיפול בו מרפואת נפשך ממדוה היצר כשהוא
גובר עליה כמו שאמר החכם (ס"ט יח) רוח איש יכלכל מחללו ורוח נכאה מי ישאנה
ואמר (ס"ד) מכל משמר נצור לבך :

המושלים השלשים חשבון האדם עם נפשו בתנאי הגרות בעולם הזה ויחשוב
מעלתו בו כמעלת אדם נכרי הגיע אל ארץ נכריה ולא הכיר
אחד מאנשי המדינה שהגיע אליה ולא היה אחד מהם יודע בו אלא שאדוני המדינה חמל

מרפא לנפש

זכירה : וסרת מעם • וסוכר השכל כמו טעם זקנים יקח :
זכותה : לשון זך ונקי : רוח איש יכלכל מחללו • כלומר
שכל איש יוכל לכלכל ולתקן מחלת גופו כדי לרפאותו אבל
רוח נכאה ר"ל כשמיניע החולי לשכל עומד מי ישאנה

אז ראש שיינקייט אין גארעש וכפי הכרחך בחרון נפשך על גופך אז וועדליג דוא דר. קאנשט
אז פאר שטייטט אז דיין נפש איז בעסר פון דיין גוף ראי לך להשתדל בתקוניה גיהערישט צו
טראכטן אז צוא פלייטן זיך אויף דעם וואש איז איר אמתקנה פלומר אויף דעם וואש פאר
איר איז גוט ובהצלחה אז אין איר בשייטט פון ביין פדי יא נאל קאנען קומן אצל אדוניה
צוא איר הארין המשקיף על זכותה וואש ער לוגט אויף איר ריינקייט וקדושתה אז אויף איר
שונארצקייט ושבתה וגנותה אז אויף וואש צוא איר איז אשבה אדר אשאנד ובחירתה במוזב
וברע אז וויא יא דער ווייזט אויף אין גומש אדער אין ביין ונשותה עם שכלה ועם תאותה אז
אויב יא גייט אז פאלגט איר שכל אדר איר גלישטיקייט על כן פקוד ענינה תמיד דרום גדיינק
תמיד אירע זאכן יותר מפקד ענין גופך מער אז איידר דוא זאלשט גדיינקן די זאכן פון דיין
גוף זאגט דער מחבר ודע אז דוא זאלשט ווישן כי גופך יותר קרוב להרפא אז דיין גוף קאן
גכער אז גרינגר גהיילט ווערן מן הקשה שבחללים כשיפול בו פון דיא שטארקשטע קראנקהייט
וואש ער פאלט דריין ארין מרפואת נפשך ממדוה היצר כשהוא גובר עליה קאן ער ארץ גרינגר אז
גיכער גהיילט ווערן איידר די נשמה קאן גהיילט ווערן פון די וויי טאג פון דעם יצר הרע אז
ער האט זיך גשטארקט איבר איר אז וויא דר חכם שלמה המלך האט גיואגט אין (משלי) רוח
איש יכלכל מחללו דר שכל פון דעם מענטישין טוט שפיין זיין קראנקהייט ורוח נכאה אבר אין
צו בראכן גימט דאש הייטט ווען דר שכל איז קראנק פלומר ער איז פר פירט אין דעם
איבר ריידונג פון דעם יצר הרע מי ישאנה ווער קאן עש דר ליידין אז וויידר פר בעשרין אז
גאך שטייט דארטן מכל משמר פון אלעקן וואש די תורה האט גבאטן די זאלשט דך היטן
נצור לבך היט דר פון דיין הארץ :

המשרים השרשים אז דר חשבון וואש מאכט גאנץ דיא דרייסיג השבונות פלומר וואש מיט
דעם חשבון וועט שוין זיין דרייסיג השבונות פאר פול איז דאש חשבון
האדם עם נפשו דער מענטש זאך רעכען שאפט האלמין מיט זיין וייל בתנאי הגרות בעולם הזה
פון ווערן די תנאים וואש איר דאש הייטט אפרעמער ברארף האלמין ווארונג וויידר ער איז
דאך אויף אויף דער וועלט וויא אפרעמער ויחשוב מעלתו בו אז וואך רעכען זיין מעלה אויף
דער וועלט פלומר ער זאך זיך אז האלמין כמעלת אדם נכרי הגיע אל ארץ נכריה אז וויא איין
פרעמער מענטש וואש ער קומט אין אפרעמער ראנד ארין ולא הכיר אחד מאנשי המדינה שהגיע

אליה

שער השבון הנפש

שיח

עליו לגרותו והורתו מה שיתקן ענינו בה ונתן מזונו יום יום וצוהו שלא ימרה את פיהו ולא יעבור על מצותו ויחלו והפחידו בגמולו ובעונש כפי הראוי לזמן ולמקום והזהירם על הנסיעה ולא הודיעו העת * מן התנאים שהוא חייב בהם הכניעה והשפלות ולעזוב הגאות ולהתרחק מן הגאון והגובה כמו שאמר בענין הזה (בראשית יט) האחד בא לגור וישפוט שפוט ומהם שיהיה מזומן לנסיעה ולהעתקה ולא ירגיע ולא תנוח נפשו כמ"ש (ויקרא כה) והארץ לא תמכר לצמיתות וגומר ומהם שיחקור על דתי המדינה וחקיה ועל

מרפא לנפש

כו' : ויחלו * לי תהלת ר"ל שיעדו בגמול והפחידו לעכו ואינו מודיע לו מתי יהיה סנסיעה : והארץ לא תמכר ונסיעה על הנסיעה וכו' ומה שכתב יום שמוכר לנסוע לצמיתות : כי לי סלח כי גרים וחשבים חס עליו :

אלה אונ האט נים גיקאנט אפירי איין מענטש אין דר גאנצער מדינה וואש ער איז אהין גיקאן ולא היה אחר מהם יודע בו אונ קיין שום מענטש האט אים אויף נים גיקאנט אלא שארדני המדינה חבל עליו נאר דר האר פון דר מדינה האט זיך איבר אים דער באריקט לגרותו פון וועגין זיין פרעמדקייט והורה מה שיתקן ענינו בה אונ האט אים גילערינט וויא ארום ער זאל קאנן פארקטן זיין פירונג אין דער מדינה פלומר ער האט אים גוויזן וויא אזו ער זאל קאנן אין דער מדינה אקיום האפן ונתן לו מזונו יום יום אונ האט אים אלע מאג גיגעפן זיין שפייז וצוהו שלא ימרה את פיהו אונ האט אים אן גיקאנט ער זאל נים ווידער שפעניגן זיין בפעל דהיינו וואש ער היישט נים מאן דהיינו וואש ער היישט אים יוא מאן נאר ער עש מקנים זיין ויחלו והפחידו בגמול ועונש דהיינו וואש ער היישט אים יוא מאן נאר ער עש מקנים זיין ויחלו והפחידו בגמול ועונש אונ האט אים גיקאנט האפן פלומר ער האט צו גיקאנט אז ער זאל אים בפאלין שבר אז ער וועט אים יוא פאלגין אונ וועט מקנים זיין ויין גיקאנט אונ האט אים גיקאנט פארקטן אז ער וועט שטרופן אים אז ער וועט אים נים פאלגין כפי הראוי לזמן ולמקום וועדלג עש וועט זיך שיקין נאך דער צייט אונ נאך דעם ארט נאך פלומר עש איז פאר האנדן אזו אציט וואש אז ער טוט דענקאנט איין עבירה שטרופן מען אים ווייניגר דער פאר דהיינו אז ער טוט איין עבירה אז ער איז נאך קליין אונ עש איז ווידר פאר האנדן אזו איין ארט וואש דר עונש איז קלענר דהיינו אז ער טוט איין עבירה וואש עש איז נים פאר האנדן דר בייא קיין חילול השם דאש היישט אז קיינר זעהט נים קערנט זיך קיינר פון אים נים אפ איז דר עונש ווייניגר אבר אז ער טוט איין עבירה וואש לייט זעהן אונ וייא לערנן זיך אויך אפ פון אים איז דר עונש גרעסר והזהירו על הנסיעה אונ האט אים מוהיר גיווען אז ער וועט סונו אנועק ציהן פון דר מדינה ולא הודיעו העת אונ האט אים נים מודיע גיווען דיא צייט ווען ער וועט מונו אנועק ציהן זאגט דר מחבר מן התנאים שהוא חייב בהם פון דיא תנאים וואש ער איז אין זייא חייב איז דאש הכניעה והשפלות דאש אונטר מענקייט אונ גירדקייט פלומר ער בדארף זיין פר אימליכן אונטר מענגי אונ גירדג ולעזוב הגאות אונ זאל פאר לאזין דאש גדלות ולהתרחק מן הגאון והגובה אונ זאל זיך דר ווייטן פון הערשאפט אונ הויכקייט אזו ווי פון דעם ענין ווערט גיקאנט אין (בראשית) האחד בא לגור וישפוט שפוט דיא אנשי סדום האפן גיקאנט צו לויט איינר קומט אהער צו וואונן אונ וויל איין שופט זיין דאש קומט נים צו קיין פרעסדן ומהם אונ נאך איז פר האנדן פון תנאים וואש דר פרעמדקייט בדארף האלמין שיהיה מזומן לנסיעה ולהעתקה ער בדארף פמיר זיין גרייט אנועק צוא ציהן פון דער מדינה ולא ירגע ולא תנוח נפשו אונ זיין לייב זאל קיין סאל נים גירואט זיין ווארום ער גוהער מורא צוא האפן אקע כנוט מאמר וועל איך אצינד בדארפין אנועק ציהן אזו וויא עש שמיט אין (ויקרא כה) והארץ לא תמכר לצמיתות אונ די ער זאל נים פר קופט ווערין אויף צוא פאר פאלין נאר אום יובל זאל

שער השבון הנפש

מה שחייבים בו למלך כמ"ש דוד עליו השלום (תהלים קיט) גר אנכי בארץ וגומר ומהם שיאהב את הגר כמוהו שיוסיעהו ויעזרהו כמו שכתוב (דברים י) ואהבתם את הגר וגו' ואמר (ויקרא יט) כאזרח מכם יהיה לכם ומהם שימחר ויחיש להדבק בעבודת אדוני המדינה מפני שאין לו חומל שיפגע בו בעדו אם יקצר בעבודתו כי ענינו הפך תשובת השונמית עת ששאל אותה הנביא (מלכים ב ד) היש לדבר לך אל המלך או אל שר הצבא שאמרה בתוך עמי אנכי יושבת כלומר שעמי ומשפחתי ידברו אליו בעבורי בעת הצורך ואינו כן ענין הגר אך כמו שאמר (תהלים קמג) הבט ימין וראה ואין לי מכיר וגו' ומהם שיסתפק במה שמוזמן לו מן המזון ובמה שימצא לו מדירה ומלבוש ולנהוג בכל ענינו כדי הספוק מבלי טורח ומהם שיוזמן לנסיעה ולחשוב בצידה לדרך ומהם

מרפא לנפש

גר אנכי בארץ אל הספוק מעני מלוך מלך שחיי גר ולא ידעתי כמה עושה לזון אדוני כלל אל הספוק וגו' שיפגע בו בעדו שיפגעל בעדו : כדי הספוק : מכלי טורח

ראש פקדון בארץ גיין צום פער הבית וואש האט ויא פר קופט ווארומ איר זייט נאר גרים ביי מיר ומהם אונ נאך איו פר האנדן פון דיא הנאים וואש דר פרעמדן פרארף מאן שיחקיר דתי המדינה וחוקיה ער זאל נאך פארשמן אויף דיא ריכט אונ דיא גייעץ פון דער מדינה ומה שחייבים בו למלך אונ וואש מען פרארף דריינן מאן צום מלך אזו וויא דוד המלך האט גזאגט גר אנכי בארץ איר פון אפרעמדן אין דעם לאנד אל הספוק ממני מצותך בעט איר דוד דוא זאלשט נישט פר בארגן דיין גבאט פון מיר כלומר איר זאל ווישן וואש דיין גבאט איו בכי איר זאל עש מקיים זיין ומהם שיאהב את הגר כמוהו אונ נאך איו פון דיא זאכן וואש דער פרעמדן פרארף האקטמן אז ער זאל ליב האבן דעם אנדערין וואש איו אויף אגר וויא ער שיינעהו אז ער זאל אים העלפן אין זיין פדערפנט ויעזרהו אונ זאל העלפן אים פון שאדן מציל צו זיין אזו וויא עש שמיים אין (דברים) ואהבתם את הגר אונ איר זאלט ליב האבן דעם גר אונ אין (ויקרא) שמיים כאזרח מכם יהיה לכם ער זאל ביי איר זיין ווי איו אלט גינעסענער ומהם שימחר אונ נאך נהער דר פרעמדן צו מאן אז ער זאל זיך איידן מיט זיין הארץ ויחיש אונ זאל זיך איידן מיט זיינע אברים להדבק בעבודת אדוני המדינה זיך צו פהעפטן צו דעם דינשט פון דעם האר פון דר מדינה מפני שאין חומל ווייל ער האט נישט קיין דר בארימער שיפגע בו בעדו ער זאל בעטן דעם מלך פר אים אם יקצר בעבודתו אז ער וועט קירצן אין זיין דינשט כלומר ווייל אז ער וועט קירצן אין זיין דינשט האט ער דאך קיין פריינד נישט ער זאל בעטן פר אים כי ענינו הפך תשובת השונמית דען זיין ענין איו פר קערט פון דר אשה שונמית וואש ויא האט גינעסענער עת ששאל הנביא אותה אין דר צייט אז אלישע הנביא האט ויא גפרענט היש לדבר לך אל המלך או אל שר הצבא האשטו עפים זעלכיש וואש מען פרארף פון דיינע וועגן ריידן ביי דעם מלך אדר צום הייבט מאן שאמרה בתוך עמי אנכי יושבת האט ויא גיזאגט צווישן מיין פארק וואזן איר כלומר אונ דר מיט האט ויא גיזאגט שעמי ומשפחתי ידברו אליו בעבורי אז מיין פאלק אונ מיין משפחה וועלן ריידן פון מינע וועגן צום מלך בעת הצורך אז איר וועל גיימיג פרארפן ואינו כן ענין הגר אגר דר ענין פון אפרעמדן איו נישט אזו נאר ער איו כמו שאמר אזו וויא דוד המלך האט גזאגט אין (תהלים) הבט ימין וראה ואין לי מכיר איר לוג אויף דר רעכטער זייט אונ זעה אז איר האב נישט קיין פריינט ומהם אונ נאך איו פר האנדן פון די זאכן וואש אפרעמדן פרארף האלטן שיסתפק במה שמוזמן לו מן המזון ער זאל זיך פנוגן לאזן מיט וואשערע אשפיז ער קאן קריגן ובמה שימצא לו מדירה ומלבוש אונ אויף זאל ער זיך פנוגן לאזן מיט וואשערע אדירה אונ מלבושים ער קאן קריגן ולנהוג בכל ענינו כדי הספוק מבלי טורח אונ זאל זיך נהגן זיין אין זיינע ענינים נאר וויפל ער פרארף אונ זאל נישט

שירבה בעיניו המעט מן המובה ויארץ לשונו בהודאת מי שהטיב לו בה ומהם שישבול
הרעה אם תבא אליו והנזק אם יגיע אליו משבר רוחו ושפלות נפשו וחלישתו מדהותם
מעליו • ע"כ קבל על עצמך אחי תנאי הגרות בעוה"ז מפני שאתה בו גר באמת והראיה
על גרותך ויחידותך בו כי בעת צאתך אל גדר ההווה והרכבתך בבטן אמך אילו היו
משתדלים כל בני העולם להקדימך קודם לכן ברגע אחד או לאחר רגע אחד או לקשור
אבר מאברך בחברו או להתירו או לצייר צורת מצורות אברך הנסתרים והנראים או
להתיר תנועה לאבר מאברך הנחים או להניח הנע מהם או להחרידך לצאת מבטן אמך
קודם עתך הנגזרת לך או לאחר אחריה כהרף עין או להקל עליך הענין או להקשותו
לא היו יכולים לך על זה וכן אחר יציאתך אל העוה"ז לא היה אדם יכול להגיע מוזנך

מאן קיין איבריגע מירחא ער זאל דווקא נאך האפין ומהם שיוזמן לסיעה אויף מוז ער
זיך גרייט מאכן אונזעק צו ציהן ומהם שירבה בעיניו המעט מן המובה אויף בדארף ביי אים גרויט
זיין דאש ביסר גומט וואש ער האט גנעסן אין דעם פרעמדן לאנד ויארץ לשונו בהודאת מי שהטיב
לו בה אונ זאל זייער וואל אונ פיל לויבן דעם זעלבניגן וואש האט אים די טובה גטאן ומהם
שיסבול הרעה אם תבוא אליו אונ נאך איז פון די זאכן וואש דער פרעמדן בדארף האלטן או ער
זאל זיידן דאש ביי וואש קומט אויף אים והנזק אם יגיע אליו אדר או איין שאדן קומט אויף אים
זאל ער עש לידן ברומר ער זאל עש מקבל זיין באהבה משבר רוחו פון וועגן זיין צו פראבן גמיט
ושפלות נפשו אונ זיין נידקייט לייב וחלישתו מדהותם מעליו אונ מהפכת זיין שראפקייט פון אונזעק צו
שטויסן זיי פון אים ברומר ווייל ער ווייט ער קאן זיי פון זיך נישט אונזעק שטויסן על כן קבל
על עצמך אחי דרום מיין פראדן זיין אויף דיר מקבל תנאי הגרות בעולם הזה אויף דר וועלט די
תנאים וואש אפרעמדן בדארף האלטן מפני שאתה בו גר באמת ווייל דו בישט דאך באמת נאר
איין גר אויף דעם עולם והראיה על גרותך אונ איין ראוה וועשטו האפן אויף דיין פרעמדקייט
ויחידותך בו אונ דיין אייגקייט אויף דר וועלט ברומר אונ איין ראוה קאנשטו האפן אז דוא
בישט נאר וויא אגר אויף דר וועלט כי בעת צאתך אל גדר ההווה ווארם אין דר צייט אז דו
בישט ארויט גנאנגן אויף דעם גדר וואש דו זאלשט איין מענטש ווערין והרכבתך בבטן אמך
אונ אז דו בישט צו אנגדר גקניפט גווארן אין דיין מוטירש בויף אילו היו משתדלים כל בני העולם
להקדימך קודם לכן ווען עש זאכן זיך פלייסן אלע מענטשין וואש זייגן אויף דר וועלט זיי זאגן
דיך פערבן איין קנע פריער פון דער צייט וואש איז אויף דיר גנור גווארן או לאחר רגע אחד
אדר זיי זאלן דיך שפעטיגן אז דו זאלשט שפעטער בשאפן ווערן איין קנע פון דר צייט וואש
איז גנור גווארן או לקשור אבר מאברך בחברו אדר צו גויף קניפן פון זיינע אברים איין אבר
מיט דעם אנדרן או להתירו אדר אויף צו בינדן איין אבר פון דעם אנדרין או לצייר צורת מצורות
אברך אדר איין צורה צו מאכן אין איינע פון זיינע גלידן הנסתרים והנראים פון די פאר בארנגע
אדר פון די גזעהנע או להתיר תנועה לאבר מאברך הנחים אדר צו מאכן רירן צו איינס פון זיינע
גלידן וואש מוזן שטיל שטיין או להניח הנע מהם אדר דיא אברים וואש מוזן רירן זאל ער מאכן
שטיל שטיין או להחרידך לצאת מבטן אמך אדר ער זאל דיך מאכין איילן אז דוא זאלשט ארויט
גיין פון דיין מוטירש בויף קודם עתך הנגזרת לך פאר דר צייט וואש עש איז אויף דיר גנור
גווארן או לאחר אחריה כהרף עין אדר ער זאל דיך שפעטיגן איין אויגן בליק פון דר צייט או
להקל עליך הענין או להקשותו אדר ער זאל אויף דיר איין זאך גרינגר מאכן אדר שווער מאכין
לא היו יכולים לך על זה וואקטן זיין דאך גווארן קיין יכולת נישט גיהאט אויף דעם וכן אחר יציאתך
אל העולם הזה אונ אז אויף אז דו בישט שוין ארויט גנאנגן אויף דער וועלט לא היה אדם יכול
להגיע

אליך מבלי עזרת האל לך ולא להוסיף בגופך ולא לחסר ממנו ואילו היית מעלה על לבך כי העולם כולו לך לבדך נשאר מאין יושב לא היה זה מוסיף במרפך המגיע אותך אל אחריהך כשיעור חרדל • וכן אילו היו נוספים אנשי העולם כפלים לא היה חסר לך מטרפך הנגזר לך כחרדל ולא פחות ממנו ולא יותר • וכן לא יוכל אחד מן הברואים להועיל לך ולא להזיקך ולא לאחד מהם יכולת להוסיף בימי חיידך ולא לפחות מהם וכן לכל מדותיך ומבעד ומעליך הטובים והרעים • א"כ איזה יחס בינך ובין הברואים או באיזו קרובה אתה קרוב עליהם או הם קרובים אליך האתה בעוה"ז כ"א גר שלא יועילוך רוב אנשיו ולא יזיקוך מיעוטם והאתה בו אלא כיחיד הבודד אשר אין לו צוות כי אם אדוניו ולא חומל עליו כי אם בוראו ע"כ התיחד אחי בעבודתו כאשר התיחד בבריאתך והנהגתך

מרפא לנפש

על סמותרות • ר"נ : האתה בעולם הזה כי אם רק כגר ממנו : והאתה בו אלא • וכי אין חסר בו : גר • כלומר מימס הוא ומימס קיימת ר"ל מחסר שאין שום אלא כיחיד הבודד שאין לו צוות • ר"ל חסר חלק בו : חסר בעולם אפילו קרוביך אינם יכולים לסועל לך בשום דבר על כן התיחד אחי בו • ר"ל שתעשה עבודת ה' רק לה' שבעולם או לזיקך רק הכל כדלון כש"י וכי אין חסר בשום"ל לבדו בלא שום פניה ומחשבה לדבר אחר כמו שסוף יחיד

להגיע מוזנח אליך וואלט קיין מענטש דיר ניש גקאנט דיין שפיו נעבן מבלי עזרת האל לך ווען קאמ זאל דיר ניש העלפן ולא להוסיף בגופך און ניש צו מערן אין דיין גוף ולא לחסר ממנו און ניש צו ווייניגן פון אים ואילו היית מעלה על לבך און ווען דו זאלשט גידיינקן אין דיין הארץ כי העולם כולו לך לבדך אז די גאנצע ווערט זאל בקייבן נאר פאר דיר אקייין נשאר מאין יושב די ווערט זאל איבך בלייבן אן ויצרם בלומר עש זאל קיינר ניש וואגן אין דער וועלט נאר דוא אליין לא היה זה מוסיף במרפך וואלט דאש דיר ניש גמערט אין דיין שפיו המגיע אותך אל אחריהך כשיעור חרדל וואש גרייכט דיר ביו דיין סוף אזו פיל וויא איין ועניפמ בלומר אפילו וואש עש אזו וואלט עש ניש גמערט אין דיין שפיו וכן און אזו אויף אילו היו נוספים אנשי העולם כפלים ווען עש וואלט ווערן נאך מאפיר אזו פיל מענטשן אין דער וועלט וויא עש אזו היינט לא היה חסר לך מטרפך הנגזר לך כחרדל וואלט דיר ניש חסר גיווארין אפירו אזו גרויש וויא איין ועניפמ פון דיין שפיו וואש אזו דיר נגזר גווארין ולא פחות ממנו ולא יותר און אפילו ניש ווייניגן פון אחרדל און ניש מער וכן לא יוכל אחד מן הברואים להועיל לך און אזו אויף וועט ניש קאנן איינער פון דיא בשעפניש צו העקפן דיר ולא להזיקך און ניש דיר שארן מאן ולא לאחד מהם יכולת להוסיף בימי חיידך און קיינר פון זיי האט ניש די יכולת צו מערן אין דיין עיניך קעב מאג ולא לפחות מהם און ניש צוא ווייניגן פון זייא וכן לכל מדותיך ומבעד און אזו אויף אין אלע דיניע מדות און אין דיניע נאמדין ומעליך און אין דיניע ווערן הטובים והרעים דוא גומע אדר בייוע האט אקין קיין מענטש ניש קיין מאכט דרייבן אם כן און ווייל דאש אזו יוא אזו איזה יחס בינך ובין הברואים וואשער איין שייכות אין צווישן דיר און צווישן דיא בשעפניש או באיזה קרובה אתה קרוב אליהם אדר מיט וואשער אנאדיינקייט בישמו נאדיינט צו זיי או הם קרובים אליך אדר מיט וואש זיינן זיי נאדיינט צו דיר האתה בעוה"ז כי אם גר בישמו דען אין דעם עזרם נאר וויא אגר שלא יועילוך רוב אנשיו אזו פיל לייט קאנן דיר ניש העלפן בלומר עש זאלן זיין נאך מער מענטשין אויף דר וועלט איידר עש אזו היינט קאנן זיין אויף דיר ניש העקפן ולא יזיקך מיעוטם און עש זאלן ווייניגן מענטשין זיין אז היינט קאן דאש דיר ניש שארן מאן והאתה בו אלא כיחיד הבודד און פאר וואר דו בישמ אין דעם עולם ניש מער נאר וויא איינר וואש אזו גאנץ אקייין אשר אין לו צוות וואש ער האט ניש קיין בהעפמוג כי אם אדוניו נאר זיין האר ולא חומל עליו און האט ניש קיין דר באריכר אויף אים כי אם בוראו נאר זיין בשעפן על כן התיחד אחי בעבודתו דרום מיין ברייך פאר אייניגוין אין זיין דינשט בלומר דו זאלשט מאן זיין דינשט נאר פון גאט וועגן אליין כאשר התיחד בבריאתך

גלייך

שער השבון הנפש

שב

ומרפך וחייד ומותך ושים תורתו וספרו נוכח עיניך ויחל אל גמולו ופחד מעונשו וקבל תנאי הגר אשר העירותיך עליהם על נפשך כל ימי חיך בעוה"ז תגיע אל נעימות העולם הבא כמו שאמר החכם (משלי כד) כן דעה חכמה לנפשך ואלה אחי שלשים פנים מאופני השבון האדם עם נפשו לאלהים יתעלה כשתחשוב עם נפשך עליהם ותתן הדין מעצמך בהם יבקע לך אורם ויקיף אותך והרם וחשוב בהם תמיד והעלם על לבך כל ימי חיך ואל יספיק לך מעוט דברי בהם וזכרי אותם בדרך קצרה כי כל ענין מהם כשיתבאר ויתפרש נושא כפלים רבים ממה שזכרתי אך העירותי עליהם הערה והזכרתי הדורש אותם הזכרה בדרך קצרה ולא הרביתי בדברים שלא יארך הספר ויצא מדרך כונתי בו אשר

מרפא לנפש

בהכנתו לומר: כן דעה חכמה לנפשך. פ' כי מקודם כיון גמולו ופחדו ועכשיו כשתחמיד נכס אחרים ותקוה לא חכמה. פ' כי כמו שכתב ממוקם לחיך כן ותחזור כחשונה יבקע לך אורם ויזכיר לך ר"ל: פן דעתך להכנס סיוס ממוקם לנפשך ועי' יסיון לך אחרים כדרכך קצרה. כמאמר מו"ל לעולם יפנה אדם לתלמידו טוב ותקוה לא חכמה ממך לעולם: יבקע לך אורם.

גלייך וויא ער איז אליין אין דיין בשאפונג והנהגתך וספרך אונ אין דיין פירנג אונ אין דיין שפיו וחייד ומותך אונ אין דיין לעבן אונ אין דיין מוים ושים תורתו וספרו נוכח עיניך אונ שפעל זיין תורה אונ זיין ספר קענן דייע אויגן דאש היישט תורה שכתב אונ תורה שפעל פה ויחל אל גמולו אונ האף צו זיין שער ופחד מעונשו אונ פארקט זיך פאר זיין עונש וקבל תנאי הגר אונ נעם אויף דיר די הנאים פון איין גר אשר העירותיך עליהם וואש איך האב דיר דער נועקט אויף זיין פלוקר דיא הנאים וואש איך האב דיר פריער גרעכנט נעם זיין על נפשך אויף דיין לייב דוא זאלשט זיי מקיים זיין כל ימי חיך בעולם הזה ווייל דוא וועשט לעבן אויף דער נועקט תגיע אל נעימות העולם הבא דען וועשטו גרייכן צו דעם זיסקייט פון עולם הבא אזו וויא דר חכם שלמה הקדש האט גזאנט אין (משלי) אזו וויא האניק איז זיס צו דיין גומין כן דעה חכמה אזו זאלשטו געבן דיין דיעה אויף דער חכמה פרי עש זאל זיין זיס לנפשך צוא דיין לייב אויף עולם הבא זאגט דער מחבר ואלה אחי שלשים פנים מאופני השבון האדם עם נפשו אונ דאש זיין מין פרויד די דרייסיג עררייא נשטאלט פון די אופנים פון השבון וואש דער מענטש האט זיך אפ צורעכנן מיט זיין זייל לאלהים יתעלה פון נאמש וועגן גלויבט איז ער כשתחשוב עם נפשך עליהם אונ אזו וועשט רעכען שאפט האלטן מיט דיין זייר אויף זיי פלוקר אזו דו וועשט זיך זעלבשט פחשענן אויב דוא האשט דאש אלץ מקיים גווען ותתן הדין מעצמך בהם אונ דו וועשט פון דיר זעלבשט געבן דעם דין אויף זיי פלוקר אונ דוא האשט גקריצט אין דעם אלץ יבקע לך אורם וועט דיר שיינן זייער ליקט (עין כפ"י) ויקיף אותך והרם אונ זייער שיינן גלאנג וועט דיר ארום רינגלן וחשוב בהם תמיד אונ מראקט המיד אין די דרייסיג השבונות והעלם על לבך כל ימי חיך אונ פרינג זיין אויף דיין הארץ אזו ראנג וואש דו וועשט לעבן ואל יספיק לך מעוט דברי בהם אונ לאו דיר ניט גנג זיין וואש איך האב זיין ניג נרעם אין זיין זכרי אותם בדרך קצרה אונ וואש איך האב זיי דר מאנט מיט איין קורצן דרך כי כל ענין מהם דען אמליכר ענין פון דיא השבונות כשיתבאר ויתפרש נושא כפלים רבים ממה שזכרתי אז ער וועט אויש גקערט אונ בשייד ווערין מראנט ער פיל מאפיל מאר פון דעם וואש איך האב דער מאנט פלוקר אז דער ענין וועט בשייד ווערין וועט מען קאנען פאר שטיין פון אים פיל מאפיל מאל מער פון דעם וואש איך האב גישריפן אך העירותי עליהם הערה אונ איך האב נאר דר נועקט אויף זיין והזכרתי הדורש אותם הזכרה בדרך קצרה אונ האב דר מאנט מיט איין קורצין וועג דעם זעלבשט וואש ער וויל זיין נאך פארשטן אונ וועט זיין רעכט בשיידין ולא הרבתי בדברים אונ האב ניט גמערט מיט רייד פלוקר אונ האב ניט מאריך גווען דרינגן שלא יארך הספר דאש דער ספר זאל ניט צו לאנג זיין ויצא מדרך כונתי בו אונ עש וועט ארויש

גין

שער חשבון הנפש

היא להעיר ולהורות ושימם נגד עיניך ונכה ראותך והשיבם על לבך ומחשבתך אז יראה לך מהם בעת שתשנה אותם מה שלא נראה לך בראשונה מסודות נעלמים ומוסרים ורוחניים ואל תחשוב כשתעיין בהם ותעמוד על הנראה ממלות כי כבר עמדת על כל צפוני עניניהם כי לא תניע לזה מהם אלא אחר שתתן מחשבתך עליהם בחריצות ובהשתדלות זמן ארוך ופעמים רבות והיה מתישר בהם ומישר אליהם תגיע אל הגמול הגדול מאת האלהים כמו שכתוב (דניאל יג) והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע וגומר ואמר החכם (משלי כד) ולמוכיחים ינעם :

פרק ד אף תועלת החשבון הנזכר היא התולדה שמילדת הנפש בעמדה על ברור מה שקדם לנו בשלשים אופני החשבון הנזכרים והבנת עניניהם וצורת מציאתם

מרפא לנפש

לקבל המוסר שכתוב : והיה מתישר בהם - וזהו אלהי אלהי
מוסר כזה בשלשים חשבונות האלה : ומישר אליהם -
גם את אחרים תוכה עמך שיכיו גם כן מאשרים בחשבונות

גיון פון דעם דרך וואש מין פונדא איז גיוען דרינגען פלומר מיט דעם וואש איה האב גשריבן דעם ספר אשר הוא להעיר ולהורות וואש מין פונדא איז גיוען צו דר וועקן אונ צו לערנן דעם גיוען ווען איז דער צו בעסער מען זאל מקצר זיין אונ דער פון קאן אימליכר מענטש אליין פר שטיין נאך פיל מער זאכן (עין בפ"י) ושימם נגד עיניך אונ שפעל די זאכן קעגן דיינע אויגן ונכה ראותך אונ אנמקעגן דייין זעהונג פלומר דו זאלשט תמיד קוקן אין זיי ונשיבם אל לבך ומחשבתך אונ נעם זיין אויף דייין הארץ אונ אויף דייין מחשבה אז יראה לך מהם דענמאלט וועט דיר פון זיין גיוען ווערן בעת שתשנה אותם אין דער צייט אז דו וועשט זיין איבער דערנן דאש אנדערע מאל וועשט דרויש גיוען ווערן מה שלא נראה לך בראשונה מסודות נעלמים ומוסרים ורוחניים פון אנעלכע פאר בארגיגע סודות אונ פאר שטאנדיגע שטראף רייד וואש איז דיר גיט גיוען גווארן אז דו האשט זיין דאש ערשטע מאל גערענט ולא תחשוב כשתעיין בהם אונ דו זאלשט גיט מראכטן אז דוא וועסט נאר מעין זיין אין די דרייסיג חשבונות ותעמוד על הנראה ממלות אונ וועסט נאר פאר שטיין וואש דא ווערמט וויין אויש זאלשט גיט מעין כי כבר עמדת על כל צפוני עניניהם אז דוא האשט שוין פאר שטאנן אלע וייערע פאר בארגע ענינים כי לא תגיע לזה מהם ונארום דו וועסט דער צוא גיט קוקן אז דו זאלשט שוין פאר שטיין אלע פאר בארגע סודות פון זיין אלא אחר שתתן מחשבתך עליהם בחריצות והשתדלות נאר נאך דעם אז דוא וועשט געבין דייין מחשבה אויף זיי מיט איין שטראפן פר שטאנד אונ מיט פרייסונג זמן ארוך ופעמים רבות זאלאנגע צייט אונ פיל מאל דרויש צו מראכטן והיה מתישר מהם אונ האקט דיר רעכט פארמיג דרינגן ומישר אליהם אונ מאך נאך אנדרי אויף רעכט פארמיג דר צו פלומר דו זאלשט אליין תמיד מראכטן אין די דרייסיג חשבונות אונ פיר אנדערע אויף דר צו תגיע אל הגמול הגדול מאת האלהים דען וועשט גרייכן דר פר צו אנרוישן שער פון גאט אזו וויא עש שטייט אין (דניאל) והמשכילים אונ די קלוגע אונ פאר שטאנדיגע לייט יזהירו כוזהר הרקיע וועקן זייכטן אזו וויא דער גלאנץ פון דעם היכל אונ די וואש מאכן גירעכט פיר לייט פלומר וואש דערנן זיין דעם גומין וועג וועקן זייכטן אזו וויא די שטערן אונ דער חכם שלמה המקד האט גזאנט אין (משלי) ולמוכיחים ינעם אונ צו די וואש שטראפן זייטן וועט ער געבין זייכטן :

אך תועלת החשבון הנזכר נאר דאש העלפונג פון דעם חשבון וואש איז פריער דער סאנט גווארן פלומר צו וואש קוקט צו ניץ די חשבונות וואש פריער איז גשטאנן הוא איז דאש התולדה שמילדת הנפש די תולדה וואש דאש נפש גווינט פלומר די מעשים טובים וואש דאש גפש וועט מאן בעמדה על ברור מה שקדם לנו בשלשים אופני החשבון הנזכרים דורך דעם אז זיין וועט קלאר

ואמתת חיוכם והמשך הנפש לקבלם עליה כפי הכרתה בהם והשבתם ברעיוניה ואז אחי תתילד בנפשך תולדה מעולה ורמה תלמד ממנה כל המדות הטובות ותגיע בה אל כל החמדות והיא זכות עצם הנפש מקדורות הסכלות המסירה חשכת הספק אשר בלבך. וכבר ידעת כי כפי ברור ההקדמות ורוב מספרם ויושר סדורם תהיה התולדה המילדת מהם בבירורה וחשיבות מעלתה וכן הרכבת המרקחת במלאכת הרפואות כי תועלת המרקחת וכה מעשיה יהיה כפי כח הסממנים אשר הורכבה מהם המרקחת. וכן בחכמת השיעורים הנקראת בערבי אלהנד"סא כפי רוב ההקדמות המוקדמות בענין הגדרש תהיה חשיבותו ותועלת ידיעתו וכמו כן בהרבה מן המעשים כי הפלם לא יתכן למחברו עד שידע קודם חכמת השיעור ומכאן המנינים והשקלים. וכן חוג החווים

מרפא לנפש

והיא זכות עצם הנפש. שפ"ז יכיר נפש וך ונקי: נפשך: המסירה. וגם ע"ז יסיר מעליך חשכת כחושך של מקדורות הסכלות. מחשך הסכלות שבהשך על ספיקות שיש כללך: הפלם. קאנטאר לא בעומען: חוג

קלאר פאר שטיין אין די דרייסיג השבונות וואש מיר האבין אויפן דער מאנט והכנת עניניהם און זיא וועט פאר שטיין זייערע ענינים וצורת מציאתם און דאש גשטאלט פלוצר דאש פנימות וואש ווערט גפונן אין די ענינים ואמתת חיוכם און וואש מען איז זיין באמת שולדיג צו האלמן והמשך הנפש לקבלם עליה און די זייל וועט פאר לאנגן די זעלבניגע אן צו נעמן כפי הכרתה בהם וועדליג ויא האט פון זיין פאר שטאנן והשבתם ברעיוניה און האט עש איבער גיחורף עמליכע מאל אין אירע גראנקן און דענמאלט אז דאש וועט אלץ אזוי זיין אזוי וואש דא איז גשטאנן אחי פון ברוך תתילד בנפשך תולדה מעולה ורמה וועט גפארין ווערן אין דיין זייל איין השוכה און איין הויכע תולדה און וואש איז די תולדה תלמד ממנה כל המדות הטובות זיא וועט זיך דר פון לערנן אלע גומע מדות ותגיע בה אל כל החמדות און וועט דורך דעם גרייכין צו אלע גירוסטיגע זאכן והוא זכות עצם הנפש און דאס איז דיא זייל וועט גרייניגט ווערין מקדורות הסכלות פון דעם שווארצקייט פון די נארעשקייט המסירה חשכת הספק אשר בלבך וואס דורך דעם וועט זיא אפ מאנדאס פינצטריקייט פון די ספיקות וואס אין דיין הארץ איז וכבר ידעת און דו ווייכט דאך שוין לאנג וואור כי כפי ברור ההקדמות אז וועדליג דעם קלארקייט פון די הקדמות וואס מענינים צו זאך ורוב מספרם און וואש מער זייער צאל איז ויושר סדורם און וואש מער זייער סדר איז גלייכר און בעסר פלוצר וואש מער דיא הקדמות זיינן אין זיין מער קלערער און וואש גלייכר די הקדמות זיינן אויס גישררף תהיה התולדה המילדת מהם בבירורה וחשיבות מעלתה אזוי פיל קלערער און בעסר וועט זיין די זאך וואס קוקט ארויס פון דיא הקדמות וכן הרכבת המרקחת במלאכת הרפואה און אזוי איז אויך דאס צו מישונג פון אפטיקרייא אין דיא מלאכות פון רפואה פלוצר און אזוי איז אויך אז מען וויר מאכין ארפואה פון אלערלייא קרייטשעכער כי תועלת המרקחת דען דיא הילף פון דעם אפטיקרייא וכה מעשיה און דעם פת פון די קרייטיכר וואס די רפואה ווערט דרויש גמאכט יהיה זומט דאס זיין כפי כח הסממנים אשר הורכבה מהם המרקחת נאך דעם פת נאך פון די קרייטכר וואס די אפטיקרייא ווערט צו מישט פון זיין וכן בחכמת השיעורים און אזוי איז אויך אין די חכמה פון רעכנן וואס מען פדארף עס רעכנן אויף דעם קאפ הנקראת בערבי וואס די חכמה ווערט אן גרופן אויף לשון ערבי אנהנדסא איז אויך כפי רוב ההקדמות המוקדמות בענין הגדרש וואש מער הקדמות וואס מען גיט פריער אויף דעם ענין וואס ווערט דר פון גלערינט תהיה חשיבותו ותועלת ידיעתו אזוי פיל מער זומט זיין דאש חשיבות און דאש הילפונג פון דער זאך וואש מען ווייכט פון דיא הקדמות וכמו כן בהרבה מן המעשים און אזוי אויך איז אין פיר ערלייא ווערנן כי הפלם דען אפגעזימן אודר אקאנטיר לא יתכן למחברו דאש

הנקרא אצמר"לב בערבי לא יתכן למחברו אלא אחד עמדו על חכמת השיעור ועל המוכרימאות (צורות ידועות בחכמת השיעורים) ותנועות הגלגלים ופשיטות הכדור • וכן הענין הזה הנדרש מן הנפש לא יתכן לך אחי אלא אחר שתסכול קבלת מה שהעירותיך עליו מן החשבון עם נפשך במה שזכרתי לך בשער הזה ובזולתו מן השערים והתמדת המעשה מהם כי כאשר תעשה זה בלב נאמן ובנפש ברה יאיר שכלך ותראה הדרך אל כל המעלות הרמות ולא יהיה ליצר דרך להגיע אליך ולהשיאך ותהיה בתכונת סגולת האלהים ויתחדש לך כח עליוני נכרי לא ידעתו בכל אשר הרגלת בו מכותיך • כמו שאמר החכם (קהלת ח) חכמת אדם תאיר פניו וגו' ואז תכיר הענינים הגדולים ותראה הסודות העמוקות בוך נפשך ובר לבך וחזק אמונתך ולא תפחד

מרפא לנפש

החזים • סוף מה שאלו קורין כדור וכל"ה וועלט קוגל : ופשיטות הכדור • וספספות כדור סלחן נבוליו ומרחקו האמ מען נישט גקאנט מציא זיין דאש ערשטע מאל ער שידע קודם חכמת השיעור פון ער האט גמזט פריער וויסן די חכמה פון משער צו זיין ניד זאכין וסבעי המנינים והשקלים און דא מבע פון די צאר און די גויקסן וכן חוג החזים און אזו אויף איז דאש וואש דא שטערן וועהער קאנן דרינגן וועהן אויף אלע זייטן נאך די שטערן נאך לא יתכן למחברו דאש קאן קיינער נישט מאכן אלא אחר עמדו על חכמת השיעור פון ער מוז פאר שטיין די חכמה פון רעכענן און מעסטן ועל המוכרימאות און דא צורות וואש די רעכן מייסטערש פלעגן צוא מאכין ותנועות הגלגלים און דעם אום לוף פון די גלגלים ופשיטות הכדור און דאש פאר שפרייטונג פון דעם כדור פון דער ערד און דער נאך אז ער ווישט דאש אקץ קאן ער מאכין דא בלי פון דא שטערן וועהער וכן הענין הזה הנדרש מן הנפש און אזו אויף דער ענין וואש ווערט גיפארשט פון דעם נפש לא יתכן לך אחי עש איז נישט אן גבריית צו דיר מיין כדור פלוקר דו קאנשט דר צו נישט קימן אלא אחר שתסכול קבלת נאך סידן אז דא וועסט זיידן אויף דיר צו נעמן דו זאלשט האלטן מה שהעירותיך עליו מן החשבון עם נפשך דאש וואש איך האב דיר דער וועקט און גלערינט וויא דא זאלשט חשבון האקמן מיט דיין נפש און מיט וואש האב איך דיר דער וועקט און גלערינט במה שזכרתי לך בשער הזה מיט דעם וואש איך האב דיר דר סאנט אין דעם שער ובזולתו מן השערים און אין אנדרע שערים והתמדת המעשה בהם און זאלשט תמיד מאן די מעשים טובים וואש עש שטייט אין די שערים אדר דא זאלשט מאן דא מעשים טובים וואם קימען ארויס פון דא חשבונות כי כאשר תעשה זה בלב נאמן דען אז דו וועשט דאש מאן מיט אגטרייא הארץ ובנפש ברה און מיט אקלארן פר שטאנד יאיר שכלך ונעם רוקסניג ווערין דיין שכל ותראה הדרך אל כל המעלות הרמות און וועשט וועהן דעם ווען צו אלע הויכע מעלות ולא יהיה ליצר דרך להגיע אליך און דר יצר הרע וועט קיין וועג נישט האבן צו קענן צו דיר קימן ולהשיאך און אן צו זיידן דיר ותהיה בתכונת סגולת האלהים און דא וועסט בייא נאט גרעכניט זיין צווישן דא גיליבטע לייט ויתחדש לך כח עליוני נכרי און עש וועט דיר בנייאט ווערן איין אויברשט פת פלוקר נאט וועט דיר ווייזן אנניאן פר שטאנד וויא דא זאלשט אים דיין לא ידעתו בכל אשר הרגלת בו מכותיך אועלכן פת וואש דא האשט נאך נישט גוואושט מיט ארע דייגע פחות וואש דא בישט מיט זיי גוואנט גווארין אזו וויא דר חכם שכתב המלה האט גואנט אין (קהלת) חכמת אדם תאיר פניו דא חכמה פון דעם מענטשין דער לייכט זיין פנים ואז תכיר הענינים הגדולים און דענמאלט וועשט דער קאנן גרוישע זאכן ותראה הסודות העמוקות און וועשט פאר שטיין דא מופע סודות בוך נפשך מיט דא לויטקייט פון דיין זייל ובר לבך און מיטן רייניקייט פון

שער השבון הנפש

שכב

משמחה מתמדת בעולמך ובאחריתך לעוצם מה שהשקפת עליו וגודל הסוד אשר נגלה לך עם העזר המגיע אליך מן האלהים יתברך. וראיתי למשול לך משל קרוב ותבאר לך ממנו דמיון קצת מה שזכרתי לך והוא שתחשוב כאילו אתה במקום וממעל למקום ההוא צורה כנגד הצד שהוא נכחד ואין דרך לך לראותה בעיניך ולהשקיף עליה בחוש ראותך והגיד לך מניד כי כאשר תעשה מס מברזל עשת ותלמשהו עד שתסיר קדרותו ותמשהו זמן ארוך במשיחות רבות ואחר כך תעמידנו נכח פניך אז יראה לך מן הצורה העליונה מה שנעלם ממך ותוכל לראותה ולהשתעשע בנעימותה וזהר יופיה והצורה העליונה החשובה אשר אין לך דרך לראותה בעיניך היא חכמת הבורא יתעלה ויכולתו ויופי העולם העליון אשר נעלם ממנו צורתו ותכונתו. והטם העשת היא

כרפא לנפש

והוא שחשוב בו. כנגד סוד שהוא נכחד ר"ל הצורה הנפלאה הכוללת כל המעלה והכל לאחוריה ואף אם תספד פניך לא תוכל לראותה שיש לזה דבר הפסיד כיך וזין הצורה רק אם תעשה מס מברזל ר"ל כמו מראה שלנו שיהיה מוכות בל"א שפילג וסקדמונים עשו מראה מעם מתכות כמ"ס מראות הכובדות וזרכה לטוסה ומשיסה עד שמהיכ מראים בסיר ומאיר מה שקוף נכסה וע"י הסם תוכל לראות הצורה הנפלאה כשתעמיד הסם נכח פניך וכנגד הצורה הנפלאה: ברוזל עשת. ברזל זך וקלל ובל"א שטאל. למ"ס:

דיין הארץ ותחוק אמונתך אונ דורך דעם שטארקייט פון דיין אמונה ולא תפרד משמחה מתמדת אונ דוא וועט נים אפ גשיד זיין פון איין שמה אקע צייט בעולמך ובאחריתך אין דעם עולם אונ אויף דיין סוף דאש היישט אויף עולם הבא לעוצם מה שהשקפת עליו פון וועגן די שטארקע אונ מעקטיגע נאך וואש דוא האשט גקוקט דרויף וגודל הסוד אשר נגלה לך אונ פון וועגן דעם גרויזן סוד וואש וועט דיר אנפלעקט ווערן עם העזר המגיע אליך מן האלהים יתברך מיט די הילף וואש וועט דיר גרייכן פון גאט יתברך וראיתי למשול לך משל קרוב אונ איך האב גיזעקן פאר דיר צו גרייכן איין נאהינגטן משל פלומר אנלייכן משל יחבאר לך ממנה אונ פון דעם משל וועט דיר אויש גקערט ווערין דמיון קצת מה שזכרתי לך אנלייכניש צוא פאר שטיין אמיר ואכין פון דעם וואש איך האב דיר דר מאנט והוא אונ דאש איז דר משל שתחשוב דו זאלשט טראכטן כאילו אתה במקום גלייך וויא דו בישט אויף איין ארט וממעל למקום ההוא צורה אונ איבער דעם ארט איז פראגנדין אצורה כנגד הצד שהוא נכחד קענין דר זייט וואש אנקענין דיר וויא דוא שטייט ואין דרך לך לראותה בעיניך אונ דו האשט קיין שום דרך נים וויא ארגס דו זאלשט די צורה קאנן זעהן מיט דיינע אויגן ולהשקיף עליה בחוש ראותך אונ עש איז דיר אום מיגליך צוא קוקן אויף איר מיט דיין חוש הראיה פלומר דאש וואש דיא אויגן זעהן ווערט אן גידופין חוש הראיה והגיד לך מניד כי כאשר תעשה מס מברזל עשת האט דיר אייגן גיזאנט אז דו וועט מאכן איין בלעך פון הארט אונ קקאר איין דאש איז שטאל ותלמשהו אונ וועט עש און לאנג שלייפן עד שתסיר קדרותו ביו דוא זאלשט אפ טאן זיין שווארצקייט אונ זיין פסולת ותמשהו זמן ארוך אונ זאלשט אים אלאנגע צייט שמיך במשיחות רבות מיט פיר שמירכץ ואחר כך תעמידנו נכח פניך אונ דער נאך זאלשט דעם בלעך שטעלין קענין דיין פנים אז יראה לך דענמאלט וועט דיר גוויזן ווערין מן הצורה העליונה פון דער אויברשטע צורה פלומר פון דער צורה וואש איז איבר דיר מה שנעלם ממך דאש וואש איז פראגנדין וויינט פון דיר ותוכל לראותה אינ דו וועט זיא קאנן זעהן ולהשתעשע בנעימותה וזהר יפיה אונ משעשע זיין זיך אין איר זיסקייט אונ אין איר שיינס גלאנץ והצורה העליונה החשובה אונ דיא אויברשטע חשובה צורה אשר אין לך דרך לראותה בעיניך וואש איז דיר אום מיגליך צוא זעהן זיא מיט דיינע אויגן הוא חכמת הבורא יתעלה דאש איז דיא חכמה פון דעם בשעפר גלויבט איז ער ויכלתו אונ זיין מאכט ויופי העולם העליון אונ דאש שיינקייט פון דעם אויברשטין עולם אשר נעלם ממנו צורתו ותכונתו

וואש

(מא)

הנפש האנושית והלמישה היא הנהגתו בחכמות ובמוסרים השכליים התוריים והמשיחות הם אופני החשבון השלשים אשר זכרתי לך. וכאשר תעלה על לבך ותשיבם על רעיונך תזכר נפשך ויאיר שכלך ויצמייר לך כל ענין נעלה בנפשך ותראה צורות האמתות בעינים פקוחות ויפתח לך שער המעלות ויגל המסך המבדיל בינך ובין חכמת הבורא מעל עיניך וילמדך האל יתעלה חכמה רמה ומעשה מועיל ויתן לך כח אלהי כמ"ש (ישעיה יא) ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה וגו' ואמר (איוב לז) אכן רוח היא באנוש ואמר (משלי כ) אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה' וגו' : פרק ה אך אם החשבון הזה חובה על האדם תמיד או בקצת הזמן מבלי קצתו אומר בתשובת השאלה הזאת כי החשבון חייב בו האדם כפי כח שכלו ומעלת

מרפא לנפש

כי החשבון חייב בו האדם כו' תמיד עם כל הכף נאדם אחד מהכחונות השלמים הן בעודו לנח או כשהוא עין כו' כי אין לך שום שפע ורגש שלא יחיה מוכן במקלות או שלומד או כשהפלה או כשהפלה כעניני פסוק

וואש עש איז פון אינו פאר הילין זיין צורה און זיין אן פריימונג והם העשת און דיא שטארקע פלעך היא הנפש האנושית דאש מיינט מען דיא נשמה פון דעם מענטשין והלמישה היא הנהגתו בחכמות ובמוסרים און דאש שלייפן מיינט מען זאל זיא פירין אין חכמות און אין גומע מדות און שטראף רייד והשכליים התוריים סאיי אעלעכע מדות וואש דער שכל פרייגנט מיט און סאיי אעלעכע וואש ווערט גילערינט אויש דער תורה והמשיחות און דאש שמיירן אופני החשבון השלשים אשר זכרתי דאש זיינען די דרייסיג אופנים פון השבון וואש איך האב דיר דער מאנט וכאשר תעלה על לבך און אז דוא וועשט זיין אויף פריינגען אויף דיין הארץ ותשיבם על רעיונך און וועשט זיין ויידר קערין אויף זיינע גידאנקען תוד נפשך וועט דיין נשמה לויטך ווערין ויאיר שכלך און דיין שכלך וועט לייכטין ויצמייר לך כל ענין נעלה בנפשך און עש וועט זיך דיר אויש מאקן אקע ענינים וואש איז בייא דיר פריער גיווען פאר הילין פלוצר און דו וועשט גוט פאר שטיין אלע פאר הילקע ענינים גלייך וויא זיין זיין פרי דיר אויש גמאלם ותראה צורות האמתות בעינים פקוחות און דוא וועשט זעהען ווארהפטיגע צורות מיט אפינע אויגן ויפתח לך שער המעלות און עש וועט זיך דיר עפגן דר מויער פון דיא הויכע מעלות ויגל המסך המבדיל בינך ובין חכמת הבורא און עש וועט אפ גיטאן ווערין דער פיר האנט וואש האט צו שיד צווישן דיר און צווישן דיא חכמה פון דעם בשעפר וועט דאש אפ גיטאן ווערין מעל עיניך פון אפ דיינע אויגן וילמדך האל יתעלה און גאט גילויבט איז ער וועט דיר לערנן חכמה רמה הויכע חכמות ומעשה מועיל און אעלעכע ווערקען עש זאל דיר זיין דער פון אהילה ויתן לך כח אלהי און ער וועט דיר געבן איין געמליכע קראפט אזו וויא עש שטייט אין (ישעיה) ונחה עליו רוח ה' און עש וועט אויף אים רגען די גבואה פון גאט רוח חכמה ובינה וגו' ויראת יי דר גמית פון חכמה און פאר שטארקייט און גאמט פארקט און אויב האט גיזאנט אכן רוח היא באנוש פאר וואר עש איז איין פאר שטארק בייא דעם מענטשין און אין (משלי) שטייט אם תבקשנה ככסף ווען דו זאלשט די תורה זוכן אזו וויא זיךבר וכמטמונים און אזו וויא אבנים מוכות וואש מען פהאלט זיין תחשנה זאלשט זיא זוכין אז תבין יראת יי דעגמאקט וועשט פרי שטיין אין גאמט פארקט :

אך אם החשבון הזה חובה על האדם תמיד נאר אויב דר מענטש איז תמיד חייב מיט זיין זייל השבון צוא האלמין או בקצת הזמן מבלי קצתו אדר אין אטייל צייטין יוא און אין אטייר צייטין גיט פלוצר אדר גיט אין אלע צייט אומר בתשובת השאלה הזאת ווער איך ענטפערן אויף דר שאלה כי החשבון חייב בו האדם אז דר מענטש איז חייב דעם השבון צו האקטן כפי כח שכלו ומעלת הכרתו

שער השבון הנפש

שכב

הכרתו תמיד עם כל הרף עין ואם יוכל עם כל נשימותיו כדי שלא יפרד ממנו המורא והפחד והבושת מהאלהים ית' המשקיף עליו תמיד וילמד ממה שצוה בו האל את המלך באמרו (דברים יו') וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר וגו' והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו וגו' ואמר (יהושע ה') לא ימוש ספר התורה הזה מפיד וגו' ואמר (דברים יו') והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום וגו' ואמר וקשרתם לאות על ירך וגו' וכתבתם על מזוזות ביתך • וחזק הענין בציצית באמרו (נמדבר טו') והיה לכם לציצית ואמר (ס') למען תזכרו • ומה נשאר מעניני הזרז על החשבון אשר הוא בענין זכרון הבורא שלא זרזנו בו • וכפי זה אחי ראוי לך להתנהג בהרגיל החשבון עם נפשך בכל שעה ובכל רגע לאל ית' ואל תמעט בעיניך שום טובה שתעשנה לשמו אפי' במלה

מרפא לנפש

או נדבריו וכל מעשה שיעשה ומחשבות שהוא מחשב התי יוכל ליתן אל לבו ה' או שחיס או כמה חסנויות שזכרם כלומר שטב וכלוהו מקום דוק ומשכח : ואל תמעט בעיניך שום טובה בו • למ"ס • לפעמים מניח אדם מעשה טוב מפני שסדבר הסוף כל בעיניו כגון כמלה או כדליות וועדקין דעם פת פון זיין שכל אונ נאך דער מעלה פון זיין פאר שטאנד איז ער דריין חייב ותמיד עם כל הרף עין וכו' אלע צייט אונ אלע אויגן פליק אונ אויב ער וועט קאנן זאל ער זיך רעכנן עם כל נשימותיו מיט אלע ווייניע אמומם כדי שלא יפרד ממנו המורא כדי עש זאל זיך נים אפ שיידין פון אים די מורא והפחד והבושת מאלהים אונ די פארקט אונ די בישא פאר גאט יתברך המשקיף עליו תמיד וואש ער קוקט אויף אים אלע צייט וילמד אונ זאל עש אפ רעכנן ממה שצוה בו האל את המלך פון דעם וואש גאט האט גיפאטין דעם מלך באמרו דער מיט וואש ער האט גיזאגט אין (דברים) וכתב לואת משנה התורה הזאת על ספר אונ ער זאל זיך די משנה תורה אויף שרייבן אויף איין ספר והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו אונ זיא זאל זיין מיט אים אונ ער זאל דריין לייגען ווייל ער וועט לעבן אונ אין (יהושע) שטייט לא ימוש ספר התורה הזה מפיד אונ די ספר תורה זאל נים אפ גיטאן ווערן פון דיין מויל אונ אין (דברים) שטייט והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום וגו' אונ די רייד וואש איך גפית דיר היינט זאל זיין אויף דיין הארץ אונ נאך שטייט דארטן וקשרתם לאות על ירך גר וכתבתם על מזוזות ביתך ובשערך אונ דו זאלשט די פרשיות אן קניפן צו איין צייכן אויף דיין האנט דאש מיינט מען די הפקידן אונ זאלשט זיין שרייבן אויף די ביי שטיידיק פון דיין הויז מיינט מען מזוזות וחזק הענין אונ ער האט גשטארקט אונ גשריבן דעם מעם דר ביי בציצית ביי דר מצוה פון ציצית באמרו דר מיט וואש ער האט גזאגט והיה לכם לציצית אונ עש זאל אייך זיין צו ציצית שטייט דארט ווייטך למען תזכרו וכו' אונ וידין איר זאלט גדיינקן אלע מצות פון גאט וזאגט דער מחבר ומה נשאר אונ וואש איז דען נאך איך גבליבן מעניני הזרז על החשבון פון די דער מאנונג אויף דעם חשבון אשר הוא בענין זכרון הבורא וואש איז אין דעם ענין דאש מען זאל גדיינקען דעם בשעפר שלא זרזנו בו וואש מיר האבן דר פון נים דר מאנט פרוסר דער מחבר זאגט וואו איז דען נאך איך גבליבן אזו אהשבון וואש פון אים קאן ארויש קוכן מען זאל גדיינקן דעם בשעפר וואש מיר האבן אים אויבן נים דער מאנט אין די דרייסיג ערדייא חשבונות וכפי זה אונ וועדליג דעם אחי מיין ברודר ראוי לך להתנהג גהעשטן דיק נהג צו זיין בהרגיל החשבון עם נפשך אז דא זאלשט זיך נוואנן חשבון וצוהאלטן מיט דיין וייל בכל שעה ובכל רגע לאל יתברך אין אלע שעה אונ אין אלע אויגן פליק פון גאטש וועגן ואל תמעט בעיניך שום טובה אונ לאו ביי דיר נים ווייניג זיין קיין שום גוטש פרוסר קיין שום מצוה שתעשנה לשמו אז דו זאלשט זיא טאן פון גאטש ווענין אפילו במלה או בראיה אפידו

שער השבון הנפש

או בראייה כי המעט ממך רב אצלו וכן בענין העבירות והקרוב שבדמיונים בזה העתקת השמש בארץ שיעור אמה תעתק בגלגל מילין הרבה וכן העתקת הצל באצט"ל לב ואל ירבה בעיניך מעשיך וואם יהיה לשמו כי במעט שבמזכות שיש לו עליך כפל מעשה כל יושבי העולם עם דקדוק החשבון על כן אל תתעלם מעשות השבוןך בינך ובין בוראך על גודל טובו עליך ורוב חסדיו עמך יום יום ואם לא יפנה לך בזה ביום יהיה

לנפש

מרפא

למטה שמי שאלוה בראשו שלמטה ומתעסק כס בכל כחו מנעט ראשו בעליון וז"ל במשנה סו' וזיר במזוה קלה כנהמורה עכ"ל : ואל ירבה בעיניך מעשיך למ"ס לפעמים מניח אדם מעשים טובים מפני כחוש שכבר עשה הרבה והושב שדי לו וזה לרכו וספוקו לאחריתו ועל זה אמר ואל ירבה בעיניך מעשיך : ואם יהיה לשמו : אף על פי שפעמים לשמו דאי לאו הכי אינם נחשבים לכולם ומוטב כהפסד שליטתו על סניו כמ"ס בהקדמת המתקן ואם יאירע על הכוונה הפסד לא יהיה המעשים מקובלים ואף אם ירכו ויתמידו ע"ש כי אם תפעל כל מעש"ט כעולם מה תתן לו כי אינו נריך להם : כי במעט שבמזכות כו' ר"ל הקטנה שבמזכות שמושה הקט"ס עם אדם אחר כעלי כפלים שום יותר מכל מעשים טובים מה שכני אדם עושים וא"כ איך ירכו מעשיך בעיניך :

בשערת השכל ולא יחקר במהרה האנושי ולא יושג כ"א לחמשים סלמתיים קדושי עליון אשר אור אלהים נגס עליהם וכל מלוא אפילו הקלם שנקלות יש לה כח ושורש במרכבה העליונה אשר משם נמשך הענין למטה בלחץ ובקיימו המזוה מתעורר הכח העליון דוגמתו בשורש למעלה ושם סם מאירין לאין חכלות ומסוף כח וגבורה בפעולות של מעלה ואם עושה דבר עבירה בין בדבור בין במעשה מגביר כחו ולכן זוכה הקדושה ברוך הוא אותם הכוונות והאזהרות דווקא ולא זולתם וכן כל האזהרות שנגדנו כוונותיו ז"ל ועל דרך זה כי ויעלה בדעתו שכל מה שמוקדש בדוגמא של מעלה כי אף שהוא צריך קלה יש לאל ידו לעורר כח העליון ועל זה נאמר כי חלק ס' עמו יעקב חבל נחלתו ירשם כי הקט"ס חלק מכבודו להם ויפה בלפס נטמת רוח חיים והחלק יתובר בכל כמו קמשיהם וסמלם הקשור שראשו אחד גבוה וראשו השני

מיט ריידן אדר זעהן פון גאמלש וועגן קאז בייא דיר דאש אלץ נים צו קליין זיין פלומר דו וועשט וועלן זאגן די מצוה וואש מען טוט מיט ריידן אדר מיט זעהן דאש איז גאר אקליינע מצוה און די מצוה איז גאר בייא נאמ נים חשוב זאלשטו און נים זאגן כי המעט ממך רב אצלו דען וואש ביי דיר איז ווייניג און קליין איז ביי אים פיל און חשוב וכן בענין העבירות און און איז אויף אין דעם ענין פון עבירות וואש דיר דאכט זיך עש איז גאר אקליינע עבירה און גאט איז גאר נים מקפיד אויף איר און ער וועט דיר פאר איר נים שטראפן אבר צום אמת איז די עבירה בייא נאמ זייער גרויזש והקרוב שבדמיונים בזה דאש גאהינשטע גלייכנש איז דרינג פלומר און דער גלייכשטער משר איז אין דעם העתקת השמש בארץ שיעור אמה ווען די זון רוקט זיך אונעק אויף דר ערד איין אייר תעתק בגלגל מילין הרבה ווערמ זיא אויפן אין איר גלגל אונעק גרוקט פיל מייל וכן העתקת הצל און און איז אויף מיט דעם רוקן פון דעם שאמין וואש עש ווערמ נזעהן באצט"ל לב דיר דאש די פלי וואש די שטערן זעהר האפן ואל ירבה בעיניך מעשיך און לאון ביי דיר נים צו פיל זיין דיינע מעשים טובים וואש דו האשט גמאן וואם יהיה לשמו און ווען דו האשט וייא שוין אפילו גמאן פון גאמלש וועגן ווארום אפמ קאן זיך אפגענשט טראכטן איך האב שוין זייער פיל מצות גימאן עש איז שוין גנוג פון מיינע וועגן און איך בדארף שוין מער נים דרום זאגט דער מתבר או דיינע מעשים טובים זאלן ביי דיר נים פיל זיין כי במעט שבמזכות שיש לו עליך ווארום דאש ווייניגשטע גומש וואש גאט האט דיר גמאן כפל מעשה כל יושבי העולם במרעפט פיל מאל מאפל מער אז אלע דיא מעשים טובים וואש אלע מענשן אין דר ווערמ טוען עם דקדוק החשבון ווען דו זאלשט נאר מדרק זיין אין דעם רעכנן פלומר ווען דו זאלשט נאר רעכט זיך ברעכנן וועשטו זעהן אז אלע מעשים טובים וואש אלע מענשן פון דער וועלט טוען שטייט נים צו פצאלן די קלענשטע טובה וואש דער בשעפער טוט נאר איין מענשן על כן אל תתעלם מעשות השבוןך דרום זאלשטו זיך נים פר הזילן פון צו מאכן דיון השבון בינך ובין בוראך צווישן דיר און צווישן דיון בשעפער על גודל טובו עליך אויף דעם גרויזש גומש וואש ערוהאט דיר גמאן ורוב חסדיו עמך יום יום און זיין פיר גנאד וואש ער טוט דיר אלע מאג ואם לא יפנה לך בזה ביום און ווען דו קאנשט נים דיידיג מאכן דיון הארץ

דער

שער השבון הנפש

שכד

בלילה ואם חלף לך יום א' השג בשני • כמו שאמרו רז"ל שוב יום אחד לפני מיתתך ואמר (קהלת ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים :
 פרק ו אבל מה שצריך לסמוך לחשבון עם הנפש מן המעשים אומר כי זה יהיה מן האדם כפי זכות עצם נפשו וקבולה לאור האמת המניעים אליך מאת אלהים יתברך כי כאשר יהיה שכל המחשב עם נפשו והחשבון הזה זך ויבין הכונה והחפץ בו ויחד לבו בו לאלהים יתברך ויעזרהו לעשות מצותיו ויורה אותו באור החכמה ויזהיר בזהר השכל ויזן נגלהו ונסתרו לאלהים דומה למה שאמר איוב (איוב כט) צדק לבשתי וילבשני וגומר • ואז תשקוט ותנוח מחשבתו מדאגות העולם ושכיותיו וישמח בעבודת הבורא יתברך ויגיל במה שהשקיף עליו בסודות החכמה

מרפא לנפש

כך כאשר בו • יפיק רצון סגולה יתברך כמ"ס חז"ל וילבשני כש"י כפי רצונו : וישבח בעבודתו בו ויגיל בו • ככל לטוב מסייעין אותו מן השמים בו : צדק כי וכו' השקיף בעבודת סגולה כמ"ס תהם אשר לא ענדת לבשתי וילבשני • כי הני רצונו לסגולה עשיתי כצדק אם ס' אלסוף נסמחה וגו' וכן כמה פסוקים שהביא במחקר

דער צו ביא טאג פלוצר ווען דא האשט נים צייט ביא טאג דער צו יהיה בלילה לאז דאש ויין ביא באכט ואם חלף לך יום אחד אונ ווען עש איז ביא דיר אנועק גאנגן איין טאג וואש דו האשט נים גהאלטן דעם העפונדעשג בשני גרייך עש אין דעם אנדרן טאג אז וויא אנדרע חכמים ז"ל האפן גזאגט שוב יום אחד לפני מיתתך מוא השוכה איין טאג פר דיין מוים אונ איז (קהלת) שטייט בכל עת יהיו בגדיך לבנים אלע צייט זאלן דייע קליידר נויש ויין דאש מיינט מען ער זאל תמיד תשובה טאן :

אבל מה שצריך לסמוך לחשבון עם הנפש מן המעשים אבר וואש פר מעשים גהערן צו דעם השבון וואש מען זאל האלטן מיט ויין זייל פלוצר נאך דעם אז ער האט שוין גהשפגט דא חשפונות וואש אויבן שטייט וואש פאר איין מעשים גהערין דער צו אומר וועל איך זאגן כי זה יהיה מן האדם דאש קאן ויין פון דעם מענטשן פלוצר דאש קאן דער מענטש טאן כפי זכות עצם נפשו ווערדיג דאש רויטקייט פון ויין זייל וקבולה לאור האמת אונ ווערדיג ויז איז מקבל די ווארהאפטונגע ליכטיקייט מאת אלהים יתברך פון גאט יתברך כי כאשר יהיה שכל המחשב עם נפשו החשבון היה דען אז דער שכל פון דעם מענטשן וואש רעכנט מיט ויין זייר דעם השבון זך וועט ויין קלאר ויבין הכונה והחפץ בו אונ וועט פר שטיין וואש די פונד איז פון דעם השבון אונ וואש מען געערט דורך דעם השבון ויחד לבו בו לאלהים יתברך אונ וועט ויין הארץ דרייען פאר אייניגן צו גאט יתברך יפיק רצון הבורא יתברך וועט ער אויש ציהן דעם ווילן פון דעם בשעפר יתברך פלוצר וועט ער טאן אז וויא דר ווילן פון דעם בשעפר איז ווערדיג לעשות מצותיו אונ גאט וועט אים העקפין ער זאל קאנן טאן זיינע מצות ויורה אותו באור החכמה אונ וועט אים ווייזן אדר לערנן מיט דער ליכטיקייט פון חכמה ויזהיר בזהר השכל אונ וועט אים לייכטן מיט דעם ליכט פון דעם שכל ויז נגלהו ונסתרו אונ וועט אים קלאר מאכין אז ער זאל טאן זיינע אנפערקטע אונ פר בארגנע זאכן לאלהים פון גאטש וועגין דומה למה שאמר איוב אונ עש איז גלייך צו דעם וואש איוב האט גזאגט צדק לבשתי מיט גירעכטיקייט האב איך מיד אן גיקלייד וילבשני האט ער מיד גימאכט אן קליידין פלוצר האט ער מיד גיהאלפין איך זאל נאך מער מעשים טובים קאנן טאן ואז תשקוט ותנוח מחשבתו אונ דענקאלט וועט וייע גידאנקן שטיל אונ גירואט ויין מדאגות העולם פון די דאגות פון דעם עולם ושכיותיו אונ פון וייע גלוישטיקייט וישמח בעבודת הבורא יתברך אונ ער וועט זיך פרייען אין די דינשט פון דעם בשעפר יתברך ויגיל במה שהשקיף עליו בסודות החכמה ומאוריה אונ וועט זיך פרייען פון וועגן וואש דר בשעפר האט אים גמאכט רוגין פון די סודות פון חכמה אונ פון איר ליכט פלוצר ער וועט זיך פרייען איפר די סודות

